

Kontrollutvalget i Sande

Dato: 20.05.2019 18:00

Sted: Rådhuset i Sande, møterom Klippan

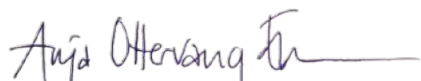
Notat:

Eventuelle forfall meldes sekretæren på mobil +47 99455515 evt.
på e-post aoe@viksre.no.

Varamedlemmer skal ikke møte uten særskilt innkalling.

<Sted> 10.05.2019

For leder i Kontrollutvalget i Sande, Aleksander Leet

Anja Ottervang Eriksen

Saksliste

Saker til behandling

9/19 Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgsmøtet 22.01.2019	3
10/19 Kontrollutvalgets uttalelse til Sande kommunes årsregnskap og årsberetning 2018	12
11/19 Orientering om finansforvaltning 2018	150
12/19 Forvaltningsrevisjonsrapporten "Økonomisk sosialhjelp"	198
13/19 Forvaltningsrevisjonsprosjektet "Medisinering og ernæring i hjemmebasert omsorg"	201
14/19 Brev nr. 24 til kontrollutvalget fra Buskerud kommunerevisjon - Regnskapsrevisjon 2018	214
15/19 Revisors uavhengighetserklæring 2019	221
16/19 Referatsaker 20.05.2019	226
17/19 Eventuelt 20.05.2019	288

Arkivsak-dok. 19/00022-11
Saksbehandler Anja Ottervang Eriksen

Saksgang
Kontrollutvalget i Sande

Møtedato
20.05.2019

SAK 9/19
GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA KONTROLLUTVALGSMØTET
22.01.2019

Forslag til vedtak:

Protokollen fra kontrollutvalgsmøtet 22.01.2019 godkjennes.

Vedlegg:

Protokoll fra kontrollutvalgsmøtet i Sande 22.01.2019.

Saksframstilling:

MØTEPROTOKOLL

Kontrollutvalget i Sande

Dato: 22.01.2019 kl. 18:00
Sted: Rådhuset i Sande, møterom Klippan
Arkivsak: 19/00022

Tilstede: Aleksander Leet, leder
 Paul Gregersen, nestleder
 Kristine Flåtten, medlem
 Freddy Vogt, medlem

Møtende varamedlemmer: Steinar Stevning Hole
 Ole Danielsen, sak 3/19
 Unni Onsaker Berg, sak 3/19

Forfall: Ingen

Ikke møtt: Siv Mette Moa, medlem

Andre: Anitra Fossum, virksomhetsleder plan- og byggesak, Sande og Holmestrand kommuner, sak 1/19-2/19
 Svend Bergan Grane, kommunalsjef teknisk, Sande og Holmestrand kommuner, sak 1/19-2/19
 Inger Anne Fredriksen, daglig leder Buskerud kommunerevisjon
 Heidi Wulff Jacobsen, daglig leder VIKS
 Anja Ottervang Eriksen, rådgiver VIKS

Møteleder: Kontrollutvalgsleder Aleksander Leet

Protokollfører: Anja Ottervang Eriksen

SAKSKART			Side
Saker til behandling			
1/19	19/00022-1	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgsmøtet 19.11.2018	3
2/19	19/00027-1	Orientering om prosjektrapport om oppfølging av forvaltningsrevisjon av byggesaksavdelingen	3

3/19	18/00153-3	Innstilling til fellesnemnda på valg av revisjonsordning og revisor fra 2020	4
4/19	19/00070-1	Årsrapport 2018 for kontrollutvalget i Sande	5
5/19	19/00024-1	Behandling av prosjektplaner til nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt	5
6/19	19/00023-2	Revisor orienterer 22.01.2019	6
7/19	19/00025-1	Referatsaker 22.01.2019	7
8/19	19/00026-1	Eventuelt 22.01.2019	8

Kontrollutvalgsleder ønsket velkommen og møtet ble satt kl. 18:00. Det var ingen merknader til innkalling eller sakliste.

Saker til behandling**1/19 Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgsmøtet 19.11.2018**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Sande	22.01.2019	1/19

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgsmøtet 19.11.2018 godkjennes.

Møtebehandling**Votering**

Enstemmig.

Vedtak

Protokoll fra kontrollutvalgsmøtet 19.11.2018 godkjennes.

2/19 Orientering om prosjektrapport om oppfølging av forvaltningsrevisjon av byggesaksavdelingen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Sande	22.01.2019	2/19

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar informasjonen om ulovlighetsoppfølging og prosjektrapporten «Oppfølging av forvaltningsrevisjon av byggesaksavdelingen» til orientering.

Møtebehandling

Anitra Fossum, virksomhetsleder plan- og byggesak, holdt en presentasjon for kontrollutvalget, og besvarte kontrollutvalgets spørsmål. Svend Bergan Grane, kommunalsjef teknisk, supplerte presentasjonen. Kontrollutvalget fikk blant annet informasjon om oppfølgingen av forvaltningsrevisjon av byggesaksavdelingen som ble ferdigstilt høsten 2018 og sluttrapporten for prosjektet med ulovlighetsoppfølging. Den pågående saken vedrørende brannsikkerhet i Trysilhus ble også kommentert.

Votering

Enstemmig.

Vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen om ulovlighetsoppfølging og prosjektrapporten «Oppfølging av forvaltningsrevisjon av byggesaksavdelingen» til orientering.

3/19 Innstilling til fellesnemnda på valg av revisjonsordning og revisor fra 2020

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Sande	22.01.2019	3/19

Forslag til innstilling:

Kontrollutvalget i Sande kommune anbefaler fellesnemnda for nye Holmestrand kommune å velge offentlig revisjonsordning. Videre anbefaler kontrollutvalget i Sande at Vestfold kommunerevisjon/Vestfold og Telemark kommunerevisjon velges som revisor for den nye kommunen.

Møtebehandling

Kontrollutvalget vurderte habiliteten til Aleksander Leet, Paul Gregersen og Kristine Flåtten på bakgrunn av deltakelse i representantskapsmøter i Buskerud kommunerevisjon IKS. Aleksander Leet er Sande kommunes representant i representantskapet i Buskerud kommunerevisjon IKS. Paul Gregersen og Kristine Flåtten har møtt som vararepresentanter i denne valgperioden.

Aleksander Leet, Paul Gregersen og Kristine Flåtten fratrådte ved vurdering av deres habilitet, og vararepresentantene Ole Danielsen og Unni Onsaker Berg ble kalt inn i møtet for å vurdere habiliteten. Sekretariatet informerte om forvaltningsloven § 6 andre ledd, og kontrollutvalget diskuterte saken. Aleksander Leet, Paul Gregersen og Kristine Flåtten ble funnet å være habile etter forvaltningsloven § 6 andre ledd og tiltrådte møtet. Vararepresentantene Ole Danielsen og Unni Onsaker Berg fratrådte etter habilitetsvurderingen.

Daglig leder i Buskerud kommunerevisjon IKS, Inger Anne Fredriksen, fratrådte ved behandling av saken.

Sekretariatet redegjorde for utredningen om valg av revisjonsordning og revisor, og besvarte kontrollutvalgets spørsmål. Kontrollutvalget diskuterte saken.

Votering

Enstemmig.

Vedtak

Kontrollutvalget i Sande kommune anbefaler fellesnemnda for nye Holmestrand kommune å velge offentlig revisjonsordning. Videre anbefaler kontrollutvalget i

Sande at Vestfold kommunerevisjon/Vestfold og Telemark kommunerevisjon velges som revisor for den nye kommunen.

4/19 Årsrapport 2018 for kontrollutvalget i Sande

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Sande	22.01.2019	4/19

Forslag til vedtak:

Utkast til årsrapport vedtas som «Årsrapport 2018 for kontrollutvalget i Sande kommune». Årsrapporten oversendes kommunestyret til orientering.

Møtebehandling

Kontrollutvalgsleder orienterte kort om det fremlagte forslaget til årsrapport for 2018. Utkastet ble diskutert av kontrollutvalget.

Votering

Enstemmig.

Vedtak

Utkast til årsrapport vedtas som «Årsrapport 2018 for kontrollutvalget i Sande kommune». Årsrapporten oversendes kommunestyret til orientering.

5/19 Behandling av prosjektplaner til nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Sande	22.01.2019	5/19

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget viser til forslag til prosjektplan for forvaltningsrevisjonsprosjekt om _____ i Sande kommune og bestiller en forvaltningsrevisjonsrapport som besvarer følgende problemstilling:

- _____

Ferdig rapport med rådmannens høringsuttalelse oversendes sekretariatet innen 05.09.2019 for behandling i kontrollutvalgsmøtet 23.09.2019.

Møtebehandling

Prosjektplanene «Medisinering og ernæring i hjemmebaserte tjenester» og «Elevenes rett til trygt og godt skolemiljø» ble delt ut til kontrollutvalsmedlemmene. E-post av 15.01.2019 fra leder for forvaltningsrevisjon i Buskerud kommunerevisjon IKS, Torkild Halvorsen, vedrørende behov for tilleggsbevilgning ble også delt ut.

Daglig leder i Buskerud kommunerevisjon IKS, Inger Anne Fredriksen, kommenterte behovet for tilleggsbevilgning dersom et eller begge prosjektene skulle bestilles.

Kontrollutvalget diskuterte de fremlagte forslagene til prosjektplaner. Det var enighet om at det ikke var ønskelig å be kommunestyret om tilleggsbevilgninger for å gjennomføre forvaltningsrevisjon, og det ble foreslått at Buskerud kommunerevisjon rapporterer om tilgjengelige ressurser i neste kontrollutvalgsmøte 01.04.2019.

Votering

Enstemmig.

Vedtak

Kontrollutvalget viser til forslag til prosjektplan for forvaltningsrevisjonsprosjekt om «Medisinering og ernæring i hjemmebaserte tjenester» i Sande kommune og bestiller en forvaltningsrevisjonsrapport som besvarer følgende problemstillinger:

1. Hvilke tiltak har virksomheten for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av lovgivningen innenfor de tema revisjonen omfatter?
2. Følges tiltakene opp i praksis og om nødvendig korrigeres?
3. Er tiltakene tilstrekkelige for å sikre at lovgivningen overholdes?

Ferdig rapport med rådmannens høringsuttalelse oversendes sekretariatet innen 04.11.2019 for behandling i kontrollutvalgsmøtet 25.11.2019.

Kontrollutvalget avventer rapportering fra Buskerud kommunerevisjon vedrørende tilgjengelige ressurser til forvaltningsrevisjon i kontrollutvalgsmøtet 01.04.2019 om bestillingen må justeres.

6/19 Revisor orienterer 22.01.2019

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Sande	22.01.2019	6/19

Forslag til vedtak:

Revisors informasjon om løpende revisjonsarbeid og forvaltningsrevisjonsrapporten «Økonomisk sosialhjelp» tas til orientering.

Møtebehandling

Brevet «Spesifikasjon av revisjonshonorar for 2018» fra Buskerud kommunerevisjon IKS datert 21.01.2019 ble delt ut til kontrollutvalsmedlemmene. Daglig leder i Buskerud kommunerevisjon IKS, Inger Anne Fredriksen, kommenterte fordelingen mellom regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og andre oppgaver i 2018.

Brev nr. 23 om regnskapsrevisjon 2018 ble gjennomgått, og kontrollutvalgets spørsmål ble besvart. Det ble opplyst at Marianne Elverum er ny oppdragsansvarlig revisor for regnskapsrevisjon.

Forvaltningsrevisjonsprosjektet «Økonomisk sosialhjelp» skal legges frem i kontrollutvalgsmøtet 20.05.2019, og det ble opplyst at prosjektet er i rute til å leveres som vedtatt. Buskerud kommunerevisjon har fått kontaktperson hos NAV og har avtalt oppstartsmøte.

Votering

Enstemmig.

Vedtak

Revisors informasjon om løpende revisjonsarbeid og forvaltningsrevisjonsrapporten «Økonomisk sosialhjelp» tas til orientering.

7/19 Referatsaker 22.01.2019

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Sande	22.01.2019	7/19

Forslag til vedtak:

Referatsakene tas til orientering.

Møtebehandling

Følgende referatsaker ble behandlet:

- Protokoll fra styremøte i VIKS 20.11.2018
Paul Gregersen og sekretariatet refererte kort fra styremøtet i VIKS 20.11.2019.
- Avisutklipp «Rådmannen anmelder Vogt», Sande avis 03.01.2019
Freddy Vogt ble kjent inhabil etter forvaltningsloven § 6 første ledd bokstav b) og fratradte ved behandling av saken.

Kontrollutvalgsleder orienterte kort om saken, og at anmeldelsen nå er henlagt av politiet.

Votering

Enstemmig.

Vedtak

Referatsakene tas til orientering.

8/19 Eventuelt 22.01.2019

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Sande	22.01.2019	8/19

Forslag til vedtak:

.

Møtebehandling

Ingen saker.

Votering

Vedtak

Møtet ble avsluttet kl. 20:30.

Neste møte i kontrollutvalget er 01.04.2019 kl. 18:00.

Revetal 23.01.2019

For leder i kontrollutvalget i Sande, Aleksander Leet

Anja Ottervang Eriksen
Rådgiver
VIKS

Arkivsak-dok. 19/00102-4
Saksbehandler Anja Ottervang Eriksen

Saksgang
Kontrollutvalget i Sande

Møtedato
20.05.2019

SAK 10/19 **KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL SANDE KOMMUNES** **ÅRSREGNSKAP OG ÅRSBERETNING 2018**

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalgets uttalelse til Sande kommunes årsregnskap for 2018:

Kontrollutvalget har i møte 20.05.2019 behandlet Sande kommunes årsregnskap 2018.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet 2018, rådmannens årsberetning 2018, revisjonsberetningen fra Buskerud kommunerevisjon IKS datert 15.04.2019, samt revisors oppsummeringsnotat datert 24.04.2019.

Innledning

Kontrollutvalget konstaterer at revisor har avgitt en beretning med presisering. Presiseringen knytter seg til at Sande kommune har ca. 817.000,- på selvkostfond for vann og avløp som etter gjeldende retningslinjer for regulering av selvkost for kommunale betalingstjenester er for gamle. Midlene skulle vært benyttet i 2018 til finansiering av driftsutgifter knyttet til vann og avløp. Kontrollutvalget vil understreke viktigheten av at kommunen følger gjeldende retningslinjer for selvkostfond.

Årsrapporten er for øvrig bekreftet av revisor å være konsistent med årsregnskapet og inneholder de opplysninger som kreves i lov og forskrift.

Driftsregnskapet for 2018 viser 504,7 millioner kr til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på 3,2 millioner kr.

Til økonomistyringen - driften

- Driftsregnskapet for 2018 viser et positivt netto driftsresultat på 10,8 millioner kr.

- Hovedårsaken til det positive resultatet er mindreforbruk i kommunens virksomheter på 7,6 millioner kr, samt 1,8 millioner kr høyere skatteinngang og rammetilskudd enn forventet.
- Netto driftsresultat bør, etter anbefaling fra Teknisk beregningsutvalg, over tid ligge på ca. 1,75 % av driftsinntektene. For 2018 er netto driftsresultat 1,50 % av sum driftsinntekter.

Til økonomistyringen – investeringsregnskapet

- Investeringsregnskapet er avsluttet i balanse med et udisponert/udekket beløp på kr 0,-. Det ble i 2018 investert for 145,3 millioner kr, hvilket er 66,6 millioner kr høyere enn revidert budsjett.
- De største investeringene i 2018 er knyttet til tomter/tilrettelegging, herunder tilrettelegging Hanekleiva, kjøp av tomter i sentrum og prosjektet «Sentrumsskolene». I tillegg var det større investeringer i VAR-formål og kirken.

Til balansen

Gjeldsforhold

- Kommunens langsiktige gjeld økte med 78,3 millioner kr i 2018. Av dette utgjør økte pensjonsforpliktelser 25,1 millioner kr, og 53,2 millioner kr skyldes økning i lånegjeld.
- Netto lånegjeld pr. innbygger var i 2018 kr 61.724,-, hvilket er en nedgang fra 62.915,- i 2017. Netto lånegjeld pr. innbygger er lavere enn landsgjennomsnittet (utenom Oslo) på 74.199,-.
- Kommunens lånegjeld i forhold til driftsinntekter forteller om evnen til å betjene gjelden. Gjeldsgraden inkludert formidlingslån og ubrukte lånemidler var 103,1% pr 31.12.2018 mot 99,6% pr. 31.12.2017. Eksklusive formidlingslån og ubrukte lånemidler var gjeldsgraden 81,7% mot 84% i 2017. Kontrollutvalget vil bemerke at høy låneandel kan påvirke kommunes økonomiske handlefrihet.

Premieavvik

Sande kommune amortiserer premieavvik over 1 år og benytter seg ikke av forskriftenes mulighet til amortisering over flere år. Dette kan medføre store svingninger fra år til år og større usikkerhet i forhold til budsjetteringen. Denne praksis gir imidlertid vesentlig bedre likviditetsmessig kontroll, og i motsetning til mange andre kommuner har ikke Sande kommune samlet opp et betydelig premieavvik. Kontrollutvalget er tilfreds med kommunens praksis på dette området.

Likviditet

På grunn av fondsmidler og ubrukte lånemidler har kommunen hatt god likviditet i 2018. Både arbeidskapitalen og likviditetsgrad 1, likviditetsgrad 2 og likviditetsgrad 3 har økt sammenlignet med 2017.

Fond

Kommunens har i 2018 tilført 37,1 millioner kr til disposisjonsfondet og dette er pr. 31.12.2018 bokført med 89,6 millioner kr.

Til den interne kontrollen

Det vises til avsnitt om internkontroll på side 9-10 i årsberetningen 2018 fra rådmannen. Det har ikke blitt avdekket økonomiske misligheter i Sande kommune i 2018.

Til regnskapstekniske forhold

Kontrollutvalget støtter seg til revisors løpende informasjon gjennom året og viser til revisjonsberetningen av 15.04.2019.

Til grunnleggende rutiner og system

Kontrollutvalget forutsetter at administrasjonen har tilfredsstillende systemer til disposisjon for utførelse av økonomioppgavene.

Avslutning

Kontrollutvalget registrerer at kommunen også i 2018 har hatt stort fokus på å forberede kommunesammenslåingen i 2020.

Kontrollutvalget har ikke ytterligere merknader til Sandes kommunes årsregnskap for 2018.

Vedlegg:

- Årsregnskap 2018 for Sande kommune
- Årsberetning 2018 for Sande kommune med vedlegg 1
- Uavhengig revisors beretning for Sande kommune 2018 fra Buskerud kommunerevisjon, datert 15.04.2019
- Oppsummeringsnotat fra Buskerud kommunerevisjon, datert 24.04.2019

Saksframstilling:

I tråd med kommuneloven § 48 skal kommunen hvert år avlegge årsregnskap og årsberetning innen gitte frister. Årsregnskapet skal inneholde driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter og noter.

Årsberetningen skal gi opplysninger som er viktige for å bedømme kommunens stilling og resultat.

Følgende frister gjelder for regnskapsavleggelse, årsrapport og revisjonsberetning:

- Årsregnskapet skal være avlagt innen 15. februar.
- Årsrapport skal utarbeides innen 31. mars.
- Revisors beretning skal avgis innen 15. april.

I henhold til forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 6 skal kontrollutvalget påse at kommunens årsregnskap blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalgsforskriften § 7 angir følgende:

«Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgi uttalelse om årsregnskapet før det vedtas av kommunestyret eller fylkestinget. Uttalelsen avgis til kommunestyret eller fylkestinget. Kopi av

uttalelsen skal være formannskapet/kommunerådet eller fylkesutvalget/fylkesrådet i hende tidsnok til at det kan tas hensyn til den før dette organet avgir innstilling om årsregnskapet til kommunestyret/fylkestinget»

Sande
kommune

Regnskap 2018

Innhold

Innhold	2
Obligatoriske regnskapsskjemaer.....	3
1.1.1. Regnskapsskjema 1A – Driftsregnskapet.....	3
1.1.2. Regnskapsskjema 1B – Sum fordelt til drift per ansvar/virksomhet	4
1.1.3. Regnskapsskjema 2A – Investeringsregnskapet.....	5
1.1.4. Regnskapsskjema 2B – Investeringsregnskapet fordelt på områder	5
1.1.5. Regnskapsskjema 2B – Investeringsregnskapet fordelt på prosjekt.....	6
1.1.6. Balanseregnskapet, Vedlegg 3	7
1.1.7. Økonomisk oversikt – Drift, Regnskapsvedlegg 4.....	9
1.1.8. Økonomisk oversikt – Investering, Regnskapsvedlegg 5.....	10
1.1.9. Anskaffelse og anvendelse av midler og endring av arbeidskapital basert på bevilgningsregnskapet, Regnskapsvedlegg 6.....	11
Regnskapsprinsipper og vurderingsregler	12
Organisering av kommunens virksomhet (regnskapsenheter).....	14
Note 1 Arbeidskapital.....	16
Note 2 Antall årsverk og ytelser til ledende personer og revisor	16
Note 3 Pensjoner	17
Note 4 Anleggsmidler	18
Note 5 Aksjer og andeler i varig eie.....	19
Note 6 Salg av finansielle anleggsmidler	19
Note 7 Langsiktig gjeld	19
Note 8 Avdrag på lån.....	20
Note 9 Kommunens garantiansvar	20
Note 10 Andre vesentlige forpliktelser	21
Note 11 Finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi.....	21
Note 12 Avsetning og bruk av fond	22
Note 13 Strykninger	22
Note 14 Endringer i regnskapsprinsipp og regnskapsmessig merforbruk	22
Note 15 Kapitalkonto	23
Note 16 Investeringsprosjekter.....	23
Note 17 Selvkostområder.....	24
Note 18 Usikre forpliktelser, betingede eiendeler og hendelser etter balansedagen.....	25
Note 19 Spesifikasjon av vesentlige poster og transaksjoner.....	25
Note 20 Virkning av endring av regnskapsprinsipper, regnskapsestimater og korrigering av tidligere års feil.....	26
Note 21 Etablering/avvikling av KF.....	26
Note 22 Fordringer og gjeld til kommunale foretak, samarbeid og samkommune jf. kommuneloven § 27, kap. 5B og kap. 11.....	26
Note 23 Interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27	26
Vedlegg	27
Øvrige regnskapsskjemaer	27
1.1.1. Investeringsregnskap per konto og artsgruppe (tall i 1000-kr).....	28
1.1.2. Investeringsregnskap per konto og prosjekt (tall i 1000-kr).....	29
1.1.3. Skjema driftsregnskap per konto og artsgruppe (tall i 1000-kr).....	38
1.1.4. Skjema driftsregnskap per ansvar og artsgruppe (tall i 1000-kr).....	42
1.1.5. Driftsregnskap per tjeneste (tall i 1000-kr)	57
1.1.6. Sum balanse 2017 (tall i hele kr) – inndeling etter relasjonen KOSTBL.....	59
Underskriftsblad.....	64

Obligatoriske regnskapsskjemaer

1.1.1. Regnskapsskjema 1A – Driftsregnskapet

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Oppr. budsjett 2018	Regnskap 2017
Skatt på inntekt og formue	-270 984	-277 858	-265 373	-261 519
Ordinært rammetilskudd	-251 070	-242 565	-244 793	-235 741
Eiendomsskatt annen eiendom	0	0	0	0
Eiendomsskatt boliger og fritidsboliger	-25 938	-25 500	-25 000	-23 999
Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	-1 704	-2 000	-2 600	-1 982
Sum frie disponible inntekter	-549 695	-547 923	-537 766	-523 242
FINANSINNTEKTER/UTGIFTER				
Renteinntekter og utbytte	-4 357	-6 608	-6 068	-3 580
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-3 656	0	0	0
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	14 772	15 234	14 374	13 815
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	5 291	0	0	0
Avdrag på lån	25 329	22 600	23 420	24 344
Netto finansinntekter/-utgifter	37 380	31 226	31 726	34 578
AVSETNINGER OG BRUK AV AVSETNINGER				
Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	40 174	40 174	13 237	27 817
Til bundne avsetninger	7 628	-389	942	8 593
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	-12 367	-12 367	0	-19 450
Bruk av ubundne avsetninger	-3 112	-3 112	-126	-2 060
Bruk av bundne avsetninger	-24 715	-22 911	-6 083	-15 030
Netto avsetninger	7 608	1 395	7 969	-130
FORDELING				
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0
Til fordeling drift	-504 708	-515 302	-498 071	-488 793
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	501 469	515 302	498 071	476 426
Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk	-3 239	0	0	-12 367

1.1.2. Regnskapsskjema 1B – Sum fordelt til drift per ansvar/virksomhet

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Oppr. budsjett 2018	Regnskap 2017
Fra budsjettsskjema 1A				
Til fordeling drift	501 470	515 302	498 071	476 426

Driftsutgifter per Virksomhet				
Folkevalgte organer	2 623	2 867	3 007	2 840
Administrativ ledelse	5 541	7 933	4 296	5 370
Administrasjonsavdelingen	32 574	32 430	32 047	32 602
§ 27 - samarbeid m/Svelvik	0	0	0	0
Haga skole	29 898	29 157	28 429	28 023
Selvik skole	17 224	17 997	18 308	17 648
Galleberg skole	12 681	12 075	11 800	12 146
Kjeldås skole	15 175	14 757	14 484	14 103
Sande ungdomsskole	34 966	35 317	34 983	31 053
Haga barnehage	10 851	10 855	10 403	10 481
Nordre Jarlsberg barnehage	11 663	11 804	11 531	11 092
Skafjellåsen barnehage	0	0	0	0
Oppvekst felles	-1 526	-702	-702	-1 435
Barnevern	18 092	18 258	18 166	22 645
PP-tjenesten	3 811	3 817	3 123	2 591
Folkehelse	20 091	21 417	18 276	14 525
Bolig og fritid	31 154	31 815	24 005	25 375
Sandetun pleie og rehabilitering	101 328	101 209	95 596	98 942
NAV	9 686	10 581	12 757	6 187
Kulturtjenesten	12 574	13 602	13 047	12 577
Plan og byggesak	2 557	4 412	5 032	3 785
Vann og avløp	9 510	7 916	7 971	1 086
Drift og eiendom	0	0	0	0
Kommunaltekniske tjenester	31 464	33 165	30 595	29 618
Revisjon	1 000	1 000	1 000	897
Kirke og trossamfunn	6 535	6 358	6 358	6 189
Barnehage felles	55 374	54 430	50 566	46 164
Frydenhaug skole	3 651	3 573	4 263	4 355
Helse felles	32 814	33 409	33 810	30 604
Tjenestekontoret	4 811	5 729	5 564	6 330
Sande produkter	714	715	590	580
Regionalt samarbeid og næringsutvikling	492	499	499	376
Brann- og ulykkesberedskap	7 198	7 429	7 429	6 552
Felles inntekter/utgifter	-3 850	-2 421	6 950	-4 491
Finansposter	-189	-270	-270	-213
Sum fordelt	501 470	515 302	498 071	476 426

1.1.3. Regnskapsskjema 2A – Investeringsregnskapet

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Oppr. budsjett 2018	Regnskap 2017
FINANSIERINGSBEHOV				
Investeringer i anleggsmidler	145 262	78 692	80 265	106 803
Utlån og forskutteringer	25 063	30 000	20 000	26 589
Kjøp av aksjer og andeler	1 657	1 700	1 500	1 527
Avdrag på lån	13 186	12 400	3 000	11 561
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	2 149
Avsetninger	8 179	1 700	1 700	18 923
Årets finansieringsbehov	193 348	124 492	106 465	167 550
FINANSIERING				
Bruk av lånemidler	-60 049	-77 034	-84 377	-101 967
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-15 704	-9 000	-4 000	-8 792
Tilskudd til investeringer	-683	0	0	-2 323
Kompensasjon merverdiavgift	-15 861	-5 294	-8 330	-6 359
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-77 668	-6 120	-4 700	-32 803
Andre inntekter	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-169 965	-97 448	-101 407	-152 242
Overført fra driftsregnskapet	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-23 383	-27 044	-5 058	-15 308
Sum finansiering	-23 383	-27 044	-5 058	-15 308
Udekket / Udisponert	0	0	0	0

1.1.4. Regnskapsskjema 2B – Investeringsregnskapet fordelt på områder

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Oppr. budsjett 2018	Regnskap 2017
Fra regnskapsskjema 2A:				
Investeringer i anleggsmidler	145 262	78 692	80 265	106 803
Fordeling på områder				
Administrativ ledelse	0	0	0	5
Administrasjonsavdelingen	3 729	6 925	6 500	4 122
Kjeldås skole	0	0	0	0
Sande ungdomsskole	0	0	0	0
Folkehelse	0	0	0	0
Bolig og fritid	0	0	0	215
Sandetun pleie og rehabilitering	1 437	1 650	1 650	1 576
NAV	0	0	0	0
Kultur tjenesten	2 392	3 084	565	201
Plan og byggesak	621	0	0	921
Vann og avløp	28 476	24 050	24 050	27 115
Drift og eiendom	0	0	0	395
Kommunaltekniske tjenester	96 202	31 787	37 700	66 446
Kirke og trossamfunn	10 503	11 196	9 800	4 249
Helse felles	1 902	0	0	358
Tjenestekontoret	0	0	0	0
Sande produkter	0	0	0	0
Felles inntekter/utgifter	0	0	0	0
Finansposter	0	0	0	1 201
Sum fordelt på områder	145 262	78 692	80 265	106 803

1.1.5. Regnskapsskjema 2B – Investeringsregnskapet fordelt på prosjekt

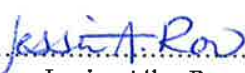
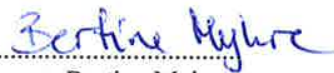
Prosjekt nr.	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Oppr.bud. 2018	Regnskap 2017
10004	Salg av bygg og anlegg	0	0	0	44
10050	Sande kommuneskog	618	250	250	461
10060	Overføringer til kirken	10 817	10 837	9 800	4 637
10062	Bekkestranda Kapell	359	359	0	0
10070	IKT-undervisning	1 442	1 500	1 500	1 288
10090	Forsterking/fastdekke grusveier	624	600	600	978
10344	Sentrumsskolene	7 923	6 400	8 800	2 413
10386	Kommunelokalet råteskader	1 457	1 550	1 150	2 468
10441	Områdeplan sentrum	10 067	10 067	0	5 426
10520	Felles- og fagsystemer	1 089	2 800	2 800	1 888
10542	Sandetun & Bolig og fritid - inventar og utstyr	1 939	1 550	1 550	686
10543	BoF - oppgradering ventilasjonsanlegg	69	69	0	531
10544	BoF - rehab 4 badrom	396	836	780	344
10546	BoF - rehab 8 boliger	46	50	0	850
10547	Sandetun - rehabilitering	76	580	580	1 181
1107002	GS, Selveik skole - Bekkeveien	1 077	1 174	0	3 323
1107401	Forprosjekt Bjerkøymoloen	0	295	0	685
11153	Kunstisbane Konnerud-garderobe	0	215	215	0
11190	Utskiifting maskinpark	797	1 300	1 300	1 552
11200	Tiltak hovedplan Vann	6 317	6 900	6 900	3 460
11210	Tiltak hovedplan Avløp	13 751	17 150	17 150	11 301
11250	Kommunal digital infrastruktur (tidl. Bredbånd)	201	200	200	0
11252	Utskiifting av IT utstyr	497	500	500	761
11253	Digitalisering av kartverket	499	425	0	610
11254	Velferdsteknologi	1 400	1 500	1 500	358
11431	Sandetun - nytt dagsenter/ frisklivsentraf	0	0	500	0
11481	Skafjell nytt kryss/bussholdeplass	1 412	1 000	6 000	670
1149401	Fremføringsbidrag - NJB	0	0	0	20
11500	Utbygging Selveik skole	0	0	0	1 223
11510	Tiltak friluftspan	200	400	400	495
11511	Turvei/kvststi mot Holmestrand	117	300	1 500	0
11550	Rehabilitering Kjeldås skole	0	0	5 100	0
11551	Rehab - Galleberg skole	0	0	0	150
11580	Tilrettelegging Hanekleiva næringsområde	76 361	0	0	20 082
11610	Radon - tiltak	70	100	100	41
11622	Offentlige pålegg - brann- og miljørettet helsevern	204	1 009	1 600	291
11624	Ladestasjoner elbil	90	62	0	138
11625	Overvann vei/kommunale eiendommer	0	2 400	2 260	359
11626	Riving og rehabilitering av dammer	106	400	1 600	0
11627	Hagaveien 3 - rehabilitering	786	700	0	0
11632	Lekeapparater	424	500	500	0
11634	Miljøtiltak - elsykler til hjemmetjenesten m.m	0	100	100	0
11635	Nordre Jørlsberg barnehage - ny varmepumpe	545	550	550	0
11636	Sandetun nødaggregat	71	200	200	0
11637	Sandetun - vinterhage m.m	110	930	930	0
11638	Prestegårdsåven	485	65	3 000	1
11640	Snøscoter til løypekjøring	295	250	250	0
11642	Spillemidler 2018 KST 14/18	2 269	2 519	0	0
11643	Meråpent bibliotek og nytt felles bibliotekssystem	123	100	100	0
	El-bil	0	0	0	5
	Prosjekt avsluttet	131	0	0	33 375
	Prosjekt mangler	0	0	0	4 510
	Sum 2B	145 262	78 692	60 265	106 803

1.1.6. Balanseregnskapet, Vedlegg 3

Tall i 1000 kroner	Noter	Regnskap 2018	Regnskap 2017
EIENDELER			
A. ANLEGGSMIDLER			
Faste eiendommer og anlegg	4	1 102 099	1 020 193
Utstyr, maskiner og transportmidler	4	97 968	92 322
Utlån		107 218	92 287
Aksjer og andeler	5	17 072	15 415
Pensjonsmidler	3	669 709	613 543
Sum anleggsmidler		1 994 068	1 833 762
B. OMLØPSMIDLER			
Kortsiktige fordringer		53 880	52 067
Premieavik	3	7 201	3 168
Aksjer og andeler		58 187	0
Sertifikater		0	0
Obligasjoner		0	0
Kasse, postgiro, bankinnskudd	11	147 345	184 371
Sum omløpsmidler	1	266 614	239 606
Sum eiendeler		2 260 682	2 073 368
EGENKAPITAL OG GJELD			
C. EGENKAPITAL			
Disposisjonsfond	12	-89 590	-52 528
Bundne driftsfond	12,17	-19 665	-36 752
Ubundne investeringsfond	12	-3 675	-13 351
Bundne investeringsfond	12	-3 447	-8 973
Regnskapsmessig mindreforbruk	14	-3 239	-12 367
Regnskapsmessig merforbruk		0	0
Udisponert i investeringsregnskapet		0	0
Udekket i investeringsregnskapet	14	0	0
Likviditetsreserve		0	0
Kapitalkonto	15	-515 529	-401 876
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (inv)		0	0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	14	2 868	2 868
Sum egenkapital		-632 275	-522 979

D. GJELD			
LANGSIKTIG GJELD			
Pensjonsforpliktelser	3	-779 994	-754 874
Ihendehaverobligasjonslån		0	0
Sertifikatlån	7	-240 000	-215 000
Andre lån	7,8	-507 115	-478 930
Sum langsiktig gjeld		-1 527 109	-1 448 805
KORTSIKTIG GJELD			
Kassekredittlån		0	0
Annen kortsiktig gjeld		-100 142	-101 337
Premieavvik	3	-1 156	-247
Sum kortsiktig gjeld	1	-101 298	-101 584
Sum egenkapital og gjeld		-2 260 682	-2 073 368
MEMORIAKONTI:			
Ubrukte lånemidler	1	48 172	16 522
Andre memoriakonti		0	0
Motkonto for memoriakontiene		-48 172	-16 522
Sum memoriakonti		0	0

15.02.2019

Olav Roger Grande
Rådmann

Jessica Alice Roso
Fagleder regnskap

Bertine Myhre
Budsjettsjef

1.1.7. Økonomisk oversikt – Drift, Regnskapsvedlegg 4

Økonomisk oversikt - Drift					
	Note	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Tall i 1000 kroner					
DRIFTSINNTEKTER					
Brukerbetalingar		-25 036	-25 764	-28 797	-26 043
Andre salgs- og leieinntekter		-48 126	-48 950	-48 920	-38 798
Overføringer med krav til motytelse		-80 001	-63 872	-58 650	-85 350
Rammetilskudd		-251 070	-242 565	-244 793	-235 741
Andre statlige overføringer		-22 918	-21 208	-20 400	-24 293
Andre overføringer		-336	-70	-70	-1 098
Inntekts- og formuesskatt		-270 984	-277 858	-265 373	-261 519
Eiendomsskatt		0	0	0	0
Eiendomsskatt boliger og fritidsboliger		-25 938	-25 500	-25 000	-23 998
Andre direkte og indirekte skatter		0	0	0	0
Sum driftsinntekter		-724 409	-705 587	-690 004	-696 842
DRIFTSUTGIFTER					
Lønnsutgifter		324 012	322 246	323 900	331 187
Sosiale utgifter		84 912	86 626	85 813	86 055
Kjøp av varer og tjen. som inngår i komm. tjenesteprod.		67 452	69 472	65 714	66 291
Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjenesteprod.		170 102	166 214	139 251	135 605
Overføringer		30 383	29 061	36 251	31 421
Avskrivninger		42 196	41 816	41 816	40 772
Fordelte utgifter		-418	-384	-351	-601
Sum driftsutgifter		718 639	715 053	692 394	690 930
Brutto driftsresultat		-5 770	9 465	2 391	-5 912
EKSTERNE FINANSINNTEKTER					
Renteinntekter og utbytte		-4 357	-6 608	-6 068	-3 580
Gevinst finansielle instrumenter (omlepsmidler)		-3 656	0	0	0
Mottatte avdrag på lån		-255	-370	-370	-145
Sum eksterne finansinntekter		-8 268	-6 978	-6 438	-3 726
EKSTERNE FINANSUTGIFTER					
Renteutgifter og låneomkostninger		14 772	15 234	14 374	13 815
Tap finansielle instrumenter (omlepsmidler)		5 291	0	0	0
Avdrag på lån		25 329	22 600	23 420	24 344
Utlån		-5	100	100	13
Sum eksterne finansutgifter		45 388	37 934	37 894	38 172
Resultat eksterne finansransaksjoner		37 119	30 956	31 456	34 446
Motpost avskrivninger		-42 196	-41 816	-41 816	-40 772
Netto driftsresultat		-10 846	-1 395	-7 969	-12 237
BRUK AV AVSETNINGER					
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk		-12 367	-12 367	0	-19 450
Bruk av disposisjonsfond		-3 112	-3 112	-126	-2 060
Bruk av bundne fond		-24 715	-22 911	-6 083	-15 030
Bruk av likviditetsreserven		0	0	0	0
Sum bruk av avsetninger		-40 195	-38 390	-6 209	-36 540
AVSETNINGER					
Overført til investeringsregnskapet		0	0	0	0
Avsatt til dekning av tidligere års r.messige merforbruk		0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond		40 174	40 174	13 237	27 817
Avsatt til bundne fond		7 628	-389	942	8 593
Avsatt til likviditetsreserven		0	0	0	0
Sum avsetninger		47 802	39 785	14 179	36 410
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk		-3 239	0	0	-12 367
Netto driftsresultat i % av brutto dr.inntekter		0,4 %	0,0 %	0,0 %	1,8 %

1.1.8. Økonomisk oversikt – Investering, Regnskapsvedlegg 5

Økonomisk oversikt - Investering

Tall i 1000 kroner	Note	Regnskap 2018	Regulert budsjett	Reguleringer 2018	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2017
INNETEKTER						
Salg driftsmidler og fast eiendom		-15 704	-9 000	-5 000	-4 000	-8 792
Andre salgsinntekter		0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse		-67 793	-3 120	-1 420	-1 700	-21 458
Kompensasjon for merverdiavgift		-15 881	-5 294	3 036	-8 330	-6 359
Statlige overføringer		0	0	0	0	-2 323
Andre overføringer		-683	0	0	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak		0	0	0	0	0
Sum inntekter		-100 041	-17 414	-3 384	-14 030	-38 929
UTGIFTER						
Lønnsutgifter	2,19	2 426	425	425	0	2 426
Sosiale utgifter	2,19	687	0	0	0	785
Kjøp av varer og tjen. som inngår i komm. tjenesteprod.		111 916	66 543	-2 377	68 920	84 379
Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjenesteprod.		1 870	3 015	0	3 015	2 445
Overføringer		28 364	8 709	379	8 330	15 557
Renteutgifter og omkostninger		0	0	0	0	1 201
Forvaltn. utgifter		0	0	0	0	0
Sum utgifter		145 262	78 692	-1 573	80 265	106 803
FINANSIERINGSTRANSAKSJONER						
Avdrag på lån	8	13 166	12 400	9 400	3 000	11 561
Utlån		25 083	30 000	10 000	20 000	26 599
Kjøp av aksjer og andeler		1 657	1 700	200	1 500	1 527
Dekning av tidligere års udekkede merforbruk		0	0	0	0	2 149
Avsatt til ubundne investeringsfond	12	2 091	1 700	0	1 700	7 417
Avsatt til bundne investeringsfond	12	6 099	0	0	0	11 500
Sum finansieringstransaksjoner		48 086	45 800	19 600	26 200	60 748
Finansieringsbehov		93 307	107 078	14 643	92 435	128 621
FINANSIERING						
Bruk av lån		-60 049	-77 034	7 343	-84 377	-101 967
Salg av aksjer og andeler		0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års utdisponerte mindreforbruk		0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	6	-9 675	-3 000	0	-3 000	-11 346
Overført fra driftsregnskapet		0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond		0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond		0	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	12	-11 788	-14 910	-10 067	-4 843	-6 791
Bruk av bundne fond	12	-11 615	-12 134	-11 919	-215	-8 517
Sum finansiering		-93 307	-107 078	-14 643	-92 435	-128 621
Udekket / Udisponert		0	0	0	0	0

1.1.9. Anskaffelse og anvendelse av midler og endring av arbeidskapital basert på bevilgningsregnskapet, Regnskapsvedlegg 6

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2018	Regnskap 2017
ANSKAFFELSE AV MIDLER		
Inntekter driftsdel	-724 409	-696 842
Inntekter investeringsdel	-100 041	-38 929
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner driftsdel	-8 268	-3 726
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner investeringsdel	-69 924	-113 313
Sum anskaffelse av midler	-902 643	-852 810
ANVENDELSE AV MIDLER		
Utgifter driftsdel	676 443	650 158
Utgifter investeringsdel	145 262	105 602
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner driftsdel	45 388	36 172
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner investeringsdel	39 906	40 877
Sum anvendelse av midler	907 000	834 809
Anskaffelse - anvendelse av midler	4 357	-18 001
Endring i ubrukte lånemidler	-31 651	-2 816
Endring i arbeidskapital	-27 294	-20 817

Endring av arbeidskapital basert på balanseregnskapet

OMLØPSMIDLER		
Endring premieavik	4 033	466
Endring kortsiktige fordringer	1 813	4 975
Endring aksjer og andeler	56 187	0
Endring obligasjoner og sertifikater	0	0
Endring betalingsmidler	-37 025	22 718
Sum endring omløpsmidler	27 008	28 159
KORTSIKTIG GJELD		
Endring premieavik	-909	-247
Endring kortsiktig gjeld	1 195	-7 095
Sum endring kortsiktig gjeld	286	-7 342
Endring i arbeidskapital	27 294	20 817

Regnskapsprinsipper og vurderingsregler

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk, i tillegg til bestemmelser i økonomireglementet til Sande kommune.

Regnskapsprinsipper.

All tilgang til bruk av midler i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanse-regnskapet skal ikke gjøres.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Regnskapet er så langt som mulig ført etter anordningsprinsippet. Det vil si at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger for gjeldende år er bokført, enten de er betalt eller ikke.

For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriaposter. Driftsregnskapet inneholder bokførte og påløpte renteutgifter og renteinntekter for regnskapsåret.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler.

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon og markedsbaserte verdipapirer som inngår i kommunens langsiktige forvaltningsportefølje defineres som omløpsmidler.

Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelses-punktet. Anskaffelser med levetid på minst 3 år og verdi på minst kr. 100.000 føres i investeringsregnskapet.

Klassifisering av gjeld.

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi.

Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap, med unntak av etableringslån.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningen starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet/tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Avskrivninger er foretatt i henhold til kommunens anleggsmodell, som ble anskaffet i 2016.

Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunkt som gjelden oppstår.

Låneomkostninger(gebyrer, provisjoner m.v.), samt over- og underkurs, er finansieringsutgifter og inntekter.

Ved lånefinansiering av investeringer er renteutgiftene lagt til anskaffelseskost i samsvar med anbefalt løsning i KRS nr. 2.

Det er ikke foretatt ytterligere endringer i prinsipper eller vurderingsregler i 2018 i forhold til tidligere år.

Det er ikke foretatt endringer i henhold til KRS nr. 5 Endringer av regnskapsprinsipper, estimater og korrigerings av tidligere års feil.

Anslagsposter.

For kjente inntekter/ utgifter der transaksjonen ikke er gjennomført på balansedagen, er postene satt opp med virkelig verdi. For inntekter/ utgifter der beløpets størrelse enda ikke er kjent, er beløpene satt opp etter prinsippet om beste estimat, jfr. forskrift om årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner § 7, femte ledd.

Usikre forpliktelser.

Usikre forpliktelser er vurdert i henhold til KRS nr. 7, som tar utgangspunkt i forskriftens § 7, tredje ledd om grunnleggende regnskapsprinsipper og god kommunal regnskapsskikk, at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år, enten de er betalt eller ikke når årsregnskapet avsluttes.

Selvkostberegninger.

Innenfor de rammer der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetalinger, beregner kommunen selvkost etter retningslinjer gitt av Kommunal- og regionaldepartementet i dokument H-3/14, februar 2014.

Underskudd som fremkommer i etterkalkyler for selvkost knyttet til vann og avløp er bokført mot bundne driftsfond (selvkostfond), i henhold til reglene om fem års utjevning av selvkostfond.

Mva-plikt og mva-kompensasjon.

Kommunen følger reglene i mva-loven for de tjenesteområdene som er omfattet av loven. For kommunens øvrige virksomhet krever kommunen mva-kompensasjon.

Organisering av kommunens virksomhet (regnskapsenheter)

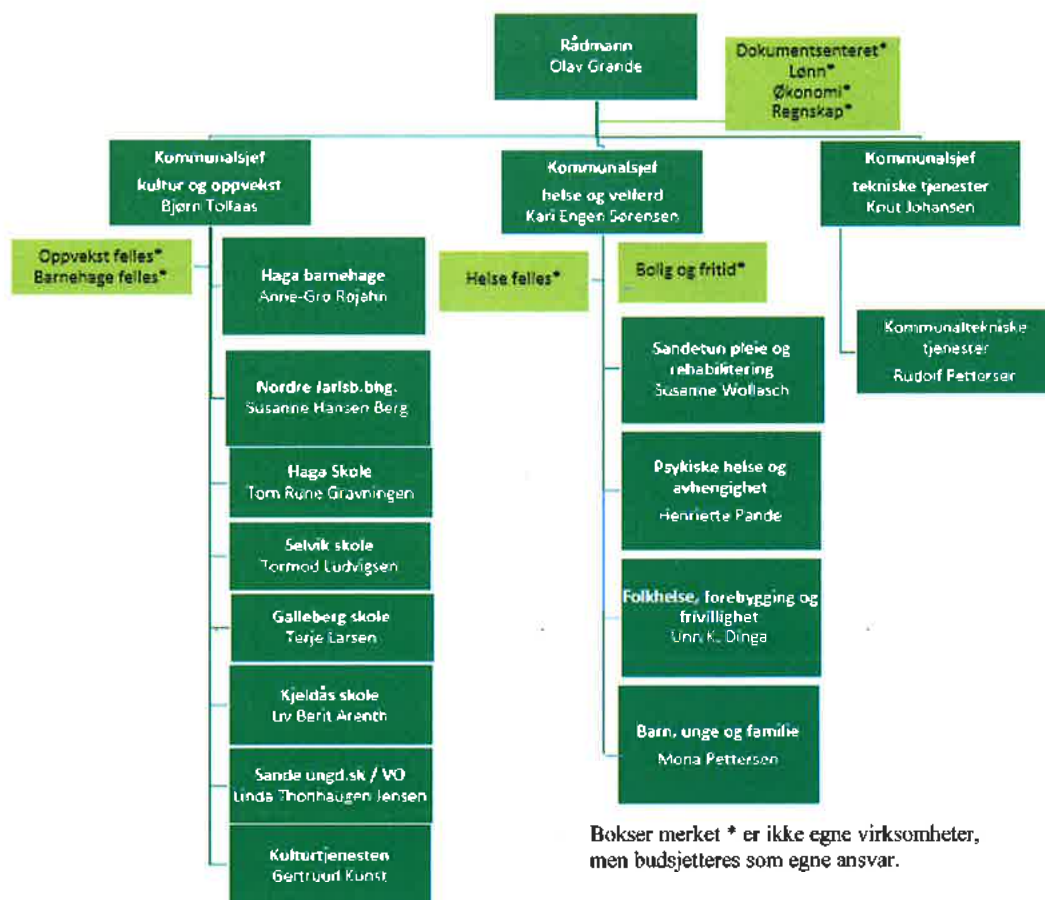
Sande kommune er med i følgende interkommunale selskaper:

Selskap	F.o.m.	Deltagende kommuner
Vestfoldfestspillene AS	1991	Eies av alle kommunene i Vestfold samt Vestfold fylkeskommune
Interkommunalt arkiv Kongsberg IKS (IKA Kongsberg)	1992	44 kommuner og fylkeskommuner
Blindevannverket IKS (BIKS)	1994	Svelvik, Sande
Vestfoldmuseene IKS	2009	Holmestrand, Sande, Re, Tønsberg, Hof, Svelvik, Horten, Larvik og Sandefjord, Vestfold Fylkeskommune
Drammensregionens Brannvesen IKS (DRBV)	2002	Drammen, Lier, Svelvik, Sande, Øvre Eiker, Nedre Eiker, Sigdal
Renovasjonselskapet for Drammensregionen IKS (RfD)	2002	Drammen, Svelvik, Sande, Nedre Eiker, Øvre Eiker, Røyken, Hurum, Lier, Modum
Legøvakta i Drammen IKS	2003	Drammen, Svelvik, Sande, Lier, fra 2011 Nedre Eiker
Miljørettet helsevern i Vestfold	2004	Andebu, Hof, Holmestrand, Horten, Lardal, Nøtterøy, Re, Sande, Stokke, Svelvik, Tjøme og Tønsberg
Buskerud Kommunerevisjon IKS	2005	17 kommuner og Buskerud Fylkeskommune
Vestfold interkommunale kontrollutvalgsssekretariat, § 27-samarbeid	2005	Vestfold Fylkeskommune og 11 kommuner i Vestfold
D-IKT (reg. i Brønnøysund 2007), § 27-samarbeid	2006	Drammen, Svelvik, Sande, Røyken
Vestviken 110	2008	32 kommuner i Vestfold, Buskerud og Oppland
Kemneren i Drammensregionen, § 27-samarbeid	2010	Drammen, Røyken, Hurum, Svelvik, Sande
Kommuneadvokaten i Drammensregionen, §27-samarbeid	2010	Drammen, Røyken, Hurum, Nedre Eiker, Svelvik, Sande
Drammensregionens interkommunale krisesenter, §27-samarbeid	2010	Drammen, Hurum, Nedre Eiker, Røyken, Sande, Svelvik, Lier, Øvre Eiker, Modum

Kommunen deltar også i en rekke samarbeidsnettverk, hvorav de sentrale er:

- D5; et femkommuners ordførernettverkssamarbeid i Drammensregionen
- Vestregionen
- Kommnehelsesamarbeidet i Vestregionen (omfatter de kommuner som sokner til Drammen sykehus)
- Godt Vann Drammensregionen (GVD); fagnettverk innen vann og avløp, med samarbeid om tilsyn av små avløpsanlegg (Lier er vertskommune)

Per 31.12.2018 er virksomhetene i kommunen organisert som følger:

Note 1 Arbeidskapital

Balanseregnskapet :	01.01.	31.12.	Endring
2.1 Omløpsmidler	239 605 960	266 614 056	
2.3 Kortsiktig gjeld	101 583 859	101 297 993	
Arbeidskapital	138 022 101	165 316 063	27 293 962

Drifts- og investeringsregnskapet :	Beløp	Sum
Anskaffelse av midler :		
Inntekter driftsregnskap	724 409 036	
Inntekter investeringsregnskap	100 041 290	
Innbet. ved eksterne finanstransaksjoner	78 192 406	
Sum anskaffelse av midler	902 642 732	902 642 732
Anvendelse av midler :		
Utgifter driftsregnskap	676 443 431	
Utgifter investeringsregnskap	145 262 340	
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	85 293 733	
Sum anvendelse av midler	906 999 504	906 999 504
Anskaffelse - anvendelse av midler		-4 356 772
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)		31 650 734
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskap		27 293 962
Endring arbeidskapital i balansen		27 293 962
Differanse (forklars nedenfor)		0

Note 2 Antall årsverk og ytelser til ledende personer og revisor

Ansatte pr. 31.12	2017	2018
Årsverk	545,2	509,6
Antall	721	647

Ved utgangen av 2018 har Sande 509,6 faste årsverk i bruk mot 545,2 årsverk i 2017. Dette er inkludert vakante stillinger.

Årsverkene ved utgangen av 2018 er fordelt på 647 ansatte.

Årsaken til nedgangen i årsverk er i hovedsak vertskommunesamarbeid med Holmestrand.

Ytelser til ledende personer	Lønn og annen godtgjørelse	Godtgjørelse for andre verv	Tilleggs-godtgjørelse	Natural- ytelser
Rådmann	1.206.428	0	0	4 392
Ordfører	841.300	0	0	4 392

Godtgjørelse til revisor

Kommunens revisor er Buskerud kommunerevisjon. Samlede godtgjørelser til revisor utgjør kr 854.000. Av dette gjelder kr 260.000,- regnskapsrevisjon, kr 249.000,- forvaltningsrevisjon og kr 345.000,- rådgivning og andre tjenester.

Note 3 Pensjoner

Kommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Pensjonsordningen omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidligpensjon og sikrer alders- og uførepensjon med samlet pensjonsnivå på 66% sammen med folketrygden. Pensjonene samordnes med utbetaling fra NAV.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

	2018	2017
Innestående på premiefond 01.01.	103 514	83 652
Tilført premiefondet i løpet av året	8 326 593	5 082 485
Bruk av premiefondet i løpet av året	8 271 874	5 062 623
Innestående på premiefond 31.12.	158 233	103 514

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 13 i årsregnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Sande kommune amortiserer premieavviket over ett år. Det innebærer at premieavviket tilbakeføres igjen året etter at det oppstår. Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelse er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet. For 2018 innebærer dette at regnskapsførte pensjonsutgifter er kr 5 298 280 lavere enn faktisk betalte pensjonspremier.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonskostnaden	KLP	SPK
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,50 %	4,20 %
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Forventet årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
Forventet årlig vekst i folketrygdens grunnbeløp	2,97 %	2,97 %
Forventet årlig pensjonsregulering	2,20 %	2,97 %

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik (KLP og SPK samlet)

Pensjonskostnad og premieavvik	2018	2017
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	36 881 990	36 039 607
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	29 605 944	28 487 404
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-28 130 847	-25 751 126
Administrasjonskostnad	2 343 568	2 288 630
A Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm)	40 700 856	41 064 515
B Forfalt pensjonspremie (eks. adm.kostnader)	45 999 136	43 624 389
C Årets premieavvik (B-A)	5 298 281	2 559 874

Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet	2018	2017
B Forfalt pensjonspremie inkl. adm.kostnader)	46 256 034	43 769 431
C Årets premieavvik	-5 298 281	-2 559 874
D Amortisering av tidligere års premieavvik	2 559 874	2 197 780
E Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B:D)	43 517 627	43 407 337
G Pensjonstrekk ansatte	5 657 058	5 717 688
Årets regnskapsførte pensjonsutgift (F-G)	37 860 569	37 689 449

Akkumulert premieavvik	2018	2017
Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01.)	2 559 874	2 197 780
Årets premieavvik	5 298 281	2 559 874
Sum amortisert premieavvik dette året	-2 559 874	-2 197 780
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	5 298 281	2 559 874
Arbeids giveravgift av akkumulert premieavvik	747 058	360 943
Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g. avgift	6 045 339	2 920 817

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser	2018	2017
Netto pensjonsforpliktelser pr. 01.01.	123 885 712	136 760 680
Årets premieavvik	-5 298 281	-2 559 874
Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	-21 911 318	-10 335 084
Virkningen av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)	0	0
Netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12.	98 666 113	123 866 712
<i>Herav:</i>		
Brutto pensjonsforpliktelse	874 422 810	841 383 902
Pensjonsmidler	764 138 285	700 053 124
Arbeids giveravgift av netto pensjonsforpliktelse	13 628 512	17 465 065

Note 4 Anleggsmidler

	EDB-utstyr, kontor- maskiner	Anleggs- maskiner mv.	Tekniske anlegg	Boliger, skoler, veter	Adm.bygg, sykehjem mv.	Boliger og tomte- områder	Immaterielle bløndeler	SUM
Anskaffelseskost 01.01	36 058 934	32 363 513	135 022 912	914 632 488	218 436 404	179 411 841	0	1 515 926 092
Årets tilgang	3 178 852	2 137 060	12 577 425	48 710 758	2 971 066	60 172 845	0	129 747 804
- herav overført fra egne KF								0
Årets avgang								0
- herav overført til egne KF								0
Anskaffelseskost 31.12	39 237 596	34 500 573	147 600 337	963 343 244	221 407 470	239 584 686	0	1 645 673 896
Akk avskrivninger 31.12	29 250 256	26 233 185	67 888 731	273 008 067	49 227 838			445 606 076
Netto akk. og rev. nedskrivninger					0			0
Akk. avskr. og nedskr. 01.12.	29 250 256	26 233 185	67 888 731	273 008 067	49 227 838	0		445 606 076
Bokført verdi pr. 31.12	9 987 330	8 267 388	79 713 606	690 335 177	172 179 633	239 584 686	0	1 200 067 820
<i>Herav finansielle leieavtaler</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
Årets avskrivninger	153 238	4 106 894	7 987 105	24 176 774	5 771 812	0	0	42 195 823
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0	0
Årets reverserte nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0	0
Tap ved salg av anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0	0
Gevinst ved salg av anleggsmidler	0	0	0	0	0	13 072 332	0	13 072 332
Økonomisk levetid	5 år	10 år	20 år	40 år	50 år			
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Ingen avskr.		

Kommunen har ikke obligasjoner klassifisert som anleggsmidler.

Note 5 Aksjer og andeler i varig eie

Selskapets navn	Henvisning balansen	Eierandel i selskapet	Eventuell markeds- verdi	Balanseført verdi 31.12.2018	Balanseført verdi 31.12.2017
Biblioteksentralen	22170020			kr 1	kr 1
Studentbyen Sogn	22170040	0 %		kr 1	kr 1
Studentsamskipnaden	22170050			kr 1	kr 1
Yrkessk. Hybelhus	22170070			kr 1	kr 1
Sande vannverk	22170090			kr 9 000	kr 9 000
Vestfold festspillene	22170130			kr 8 000	kr 8 000
Enter kompetanse AS (tidl. Drammen industri)	22170140			kr 1	kr 1
Andel renovasj.selsk D	22170160			kr 45 000	kr 45 000
Andel legevakt Dramme	22170165			kr 40 000	kr 40 000
Vestf. Interkomm. Kont	22170170			kr 18 000	kr 18 000
Busker. Kommunerev I	22170175			kr 64 000	kr 64 000
Egenkap innskudd KLF	22170180			kr 16 688 417	kr 15 031 422
Papirbredden innovasjon	22170185			kr 80 000	kr 80 000
Økofestivalen	22170190			kr 20 000	kr 20 000
Sande Produkter	22170195			kr 100 000	kr 100 000
Sum			kr -	kr 17 072 422	kr 15 415 427

Dette er hovedsakelig kommunale virksomheter, og det er vanskelig å se at disse har noen markedsverdi.

Eierandel i denne type virksomheter endres stadig. Det finnes ingen entydig dokumentasjon av eierandeler.

Note 6 Salg av finansielle anleggsmidler

Det er ikke solgt finansielle anleggsmidler der en andel av salgsinntekten er regnet som avkastning på innskuddskapital og løpende inntekt i 2018.

Note 7 Langsiktig gjeld

Fordeling av langsiktig gjeld:	31.12.	01.01.	Neste års avdrag	Gj.snittlig gjenstående løpetid (år)
Gjeldsbrevslån/banklån	392 222 040	380 821 000	20	25,4
Obligasjonslån	0	0	0	0
Sertifikatlån	240 000 000	215 000 000	5	30
Husbanklån	114 892 842	98 079 000	4	29
Finansielle leieavtaler	0	0	0	0
Sum bokført langsiktig gjeld	747 114 882	693 900 000	29	
Herav selvfinsansierende gjeld	398 000 000	341 400 000		
Av selvfinsansierende gjeld utgjør rentesikringer (renteswaper):	198 101 250			

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser	Langs.gjeld 31.12.	Gj.sn. rente
Langsiktig gjeld med fast rente :	kr 31 700 000	2,40 %
Langsiktig gjeld med flytende rente :	kr 715 400 000	1,70 %

Rentebytteavtaler

Swap nr	Lån	Volum (mill.)	Løper fra dato	Løper til dato	Betaler	Mottar	Formål med sikringen	Finansreglementet
5	avdrag	30,00	mar. 16	mar.20	0,925	3M nibor	Kontanstrømsikring	§ 4
7	avdrag	25,00	mai. 15	jun.19	1,170	3M nibor	Kontanstrømsikring	§ 4
6	avdrag	20,96	okt. 10	mar.20	4,250	3M nibor	Kontanstrømsikring	§ 4
3	avdrag	21,7	mar. 12	des.21	3,710	3M nibor	Kontanstrømsikring	§ 4
4	avdrag	13,4	mai. 11	jun.21	4,180	3M nibor	Kontanstrømsikring	§ 4
2	avdrag	27,5	sep. 12	mar.22	4,520	3M nibor	Kontanstrømsikring	§ 4
1	avdrag	27,8	des. 12	des.22	3,460	3M nibor	Kontanstrømsikring	§ 4

Kommunens samlede eksterne gjeldsforpliktelse:

Beskrivelse	Saldo 31.12.18
Pensjonsforpliktelse	kr 779 993 901
Sertifikatlån	kr 240 000 000
Andre lån	kr 507 114 882
Sum langsiktig gjeld	kr 1 527 108 783

Kommunen har ikke gjeld i andre kommunale regnskapsenheter som er en del av kommunen som rettsobjekt (KF, interkommunale samarbeid, m.m.).

Note 8 Avdrag på lån**Avdrag på lån til investeringer i varige driftsmidler**

Kommunen beregner minste tillatte avdrag jf. kommuneloven (koml) § 50 nr. 7, ved å beregne minste tillatte avdrag på lån etter en forenklet formel. Avskrivningene beregnes som sum langsiktig gjeld dividert på sum anleggsmidler (jf. koml § 50 nr. 1 og 2) multiplisert med årets avskrivninger i driftsregnskapet. Denne forenklete formelen gir et minstekrav til avdrag som tilsvarer avskrivninger (kapitalstilt) på lånefinansierte anleggsmidler.

Forholdet mellom betalte avdrag om minimumsavdrag	2018	2017
Utgiftsførte avdrag i driftsregnskapet	25 329 296	24 344 000
Bergnet minimumsavdrag	24 600 000	20 480 000
Avvik	729 296	3 864 000

Avdrag på lån til videre utlån og forskotteringer

Mottatte avdrag på videreutlån og forskotteringer skal uavkortet benyttes til nedbetaling av kommunens innlån. Eventuelle mottatte avdrag som ikke er benyttet til nedbetaling av gjeld avsettes til avdragsfond (bundet investeringsfond) Jf. også KRS nr. 3 Lån, opptak, avdrag og refinansiering punkt 3.4 nr. 2.

	2018	2017
Mottatte avdrag på startlån	9 874 765	11 346 391
Utgiftsførte avdrag i investeringsregnskapet	13 186 069	11 560 578
Avsetning til/bruk av avdragsfond	-3 311 304	-214 187
Saldo avdragsfond 31.12.	2 086 499	5 397 803

Note 9 Kommunens garantiansvar

Gitt overfor - navn	Garanti-ramme	Beløp pr. 31.12.		Utløper dato
		2018	2017	
Galleberg Andelsbarnehage	kr 13 000 000	kr 5 268 514	kr 5 573 114	01.02.2034
Fjellskarveien	kr 500 000	kr 52 102	kr 102 580	2020
Sum garantiansvar	kr 13 500 000	kr 5 320 616	kr 5 675 694	

Note 10 Andre vesentlige forpliktelser

Kommunen har blant annet leasingavtaler når det gjelder kopimaskiner, skrivere og liten hjullaster (Schaffer).

Andre mer langsiktige avtaler er husleieavtaler (kommunen leier en del boliger som leies ut igjen).

Vesentlige driftsavtaler med private/andre kommuner knyttet til drift av kommunale tjenester:

- Fastlegeavtaler
- Kommuneoverlegeavtale
- Fysioterapitjeneste
- Miljørettet helsevern
- Kart og oppmåling
- Skatt (f.o.m. 2.halvår 2010 interkommunalt samarbeid iht. § 27 i Kommuneloven).

Nye vertskommuneavtaler inngått med Holmestrand kommune i 2018:

Barnevern
 PP-tjeneste
 NAV
 Plan, byggesak og landbruk
 Tjenestekontor
 Hjelpemiddelager
 Kulturskole

Note 11 Finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi

Kommunen har følgende plasseringer i pengemarkedsfond

Aktivklasse	Finansforvaltningsreglement	Anskaffelseskost	Markedsverdi	Balanseførtverdi	Resultatførtverdiendring
Pengem.fond - Fondsforvaltning Likviditet	§ 2	70 550 000	71 454 534	71 454 534	904 534
<i>Portefølje Gjensidige:</i>					
Aksjefond	§ 3	15 040 000	18 894 966	18 894 966	-601 600
Pengemarked		15 000 000	10 656 234	10 656 234	36 000
Obligasj. Fond	§ 3	30 040 000	28 636 152	28 636 152	-1 201 600
SUM		130 630 000	129 641 886	129 641 886	-862 666

Balanseført verdi 31.12.2018 er lik markedsverdi iht. oppgave fra finansinstitusjonene.

Avkastning legges til bokført saldo per 31.12. hvert år.

Plasseringer i pengemarkedsfond vurderes å ha tilnærmet ingen risiko, og er likvide i løpet av et par dager.

I FSK -58/12 ble rådmannen gitt fullmakt til å inngå avtale med Sande Golfklubb om overtagelse av lån i DNB pålydende kr 3.150.000,-. Kommunens garantiforpliktelse overfor banken på tilsvarende beløp ble dermed slettet. Lånet ble reforhandlet i 2018 og avdras over 32 år til en rente lik den renten kommunen må betale på sine innlån (KST - 29/18 02.05.18).

Lånet nedbetales med ca kr 100.000 pr år og saldo 31/12-18 er kr 3.050.924

Note 12 Avsetning og bruk av fond

Fond samlet	Beholdning 01.01.2018	Avsetninger	Bruk av fond i driftsregnskapet	Bruk av fond i Inv.regnskapet	Beholdning 31.12.2018
Disposisjonsfond	kr (52 528 183)	kr 40 173 999	kr (3 112 323)	kr -	kr (89 589 860)
Bundne driftsfond	kr (36 751 716)	kr 7 628 124	kr (24 715 335)	kr -	kr (19 664 505)
Ubundne investeringsfond	kr (13 361 380)	kr 2 080 798		kr (11 767 628)	kr (3 674 550)
Bundne investeringsfond	kr (8 973 466)	kr 6 088 696		kr (11 615 000)	kr (3 447 162)
Samlede avsetninger og bruk av avsetninger	kr (111 604 744)	kr 55 981 618	kr (27 827 657)	kr (23 382 628)	kr (116 378 077)

Bundne fond	Beholdning 01.01.2018	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.2018
Bundne driftsfond				
Selvkostfond	kr (7 470 667)	kr 921 000	kr (3 587 129)	kr (4 804 558)
Øremerka statistiskudd	kr (2 604 039)	kr 738 841	kr (530 911)	kr (2 611 769)
Husbanken tilsk. til etabl./tilpasning	kr (2 599 003)	kr 140 000	kr -	kr (2 729 003)
Gavefond	kr (384 700)	kr -	kr -	kr (384 700)
Kommuneskog	kr (1 291 001)	kr 317 303	kr (200 000)	kr (1 398 304)
Øvrige bundne driftsfond	kr (22 422 287)	kr 2 931 258	kr (17 817 373)	kr (7 536 172)
Sum	kr (36 751 716)	kr 6 048 202	kr (22 136 413)	kr (19 664 505)
Bundne investeringsfond				
Ubrukte formidlingslån	kr (172 926)	kr -	kr -	kr (172 926)
Startlån - ekstraord.avdrag	kr (5 397 803)	kr 6 088 696	kr (9 400 000)	kr (2 086 499)
Inv.midt spillemiddellegg - salg Lersbrygga, Fs vedtak 30.08.18	kr (3 402 737)	kr -	kr (2 215 000)	kr (1 187 737)
Sum	kr (8 973 466)	kr 6 088 696	kr (11 615 000)	kr (3 447 162)

Disposisjonsfond	Beholdning 01.01.2018	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.2018
Bruk og avsetning vedtatt av kommunestyret	kr (52 484 195)	kr 40 173 999	kr (3 068 335)	kr (89 589 860)
Bruk og avsetning foretatt av underordnet organ, herav: <i>Selvik skole</i>	kr (43 998)	kr -	kr -	kr -
Sum disposisjonsfond	kr (52 528 183)	kr 40 173 999	kr (3 112 322)	kr (89 589 860)

Overføring fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet	Regnskap 2018	Justert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Overføring vedtatt av kommunestyret	kr -	kr -	kr -	kr -
Overføring foretatt av underordnet organ, herav: <i>Administrasjon</i> <i>Skole</i> <i>Helse og omsorg</i>	kr -	kr -	kr -	kr -
Sum overført til investeringsregnskapet	kr -	kr -	kr -	kr -

Note 13 Strykninger

I henhold til regnskapsforskriften § 9 er investeringsregnskapet avsluttet i balanse etter gjennomførte korrigeringer med kr 3.661.372 på bruk av avsetninger.

Note 14 Endringer i regnskapsprinsipp og regnskapsmessig merforbruk

Konto for endring av regnskapsprinsipp:

Konto for endring av regnskapsprinsipp	31.12.	01.01.
25810000 Endring i regnskapsprinsipp (drift)	2 868 286	2 868 286
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)	0	0
Sum	2 868 286	2 868 286

Det har ikke vært endringer på balansekonto for endring i regnskapsprinsipp siden 2009, da avvikling av likviditetsreserven ble gjennomført.

Regnskapsresultat:

Konto for regnskapsmessig mindreforbruk	31.12.2018	31.12.2017
25950000 Regnskapsmessig mindreforbruk	3 238 842	12 366 947
Sum	3 238 842	12 366 947

Konto for udekket i inv.regnskapet	31.12.2018	31.12.2017
25970100 Udekket i inv.regnskapet		0
Sum	0	0

For øvrige forklaringer av avvik etc. vises det til Årsberetning 2018.

Note 15 Kapitalkonto

Saldo 01.01.	kr 401 876 015
Økning av kapitalkonto (kreditposter)	
Aktivering av fast eiendom og anlegg	kr 109 362 418
Reversert nedskrivning av fast eiendom og anlegg	kr 2 492 249
Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	kr 17 893 137
Kjøp av aksjer og andeler	kr 1 656 995
Reversert nedskrivning av aksjer og andeler	kr -
Utlån	kr 25 057 717
Aktivert egenkapitalinnskudd pensjonskasse	kr -
Avdrag på eksterne lån	kr 38 515 365
Økning pensjonsmidler	kr 56 165 785
Reduksjon pensjonsforpliktelser	kr 3 836 554
Oppskrivning utlån	kr 3 828
Reduksjon av kapitalkonto (debetposter)	
Avgang fast eiendom og anlegg	kr -
Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	kr 29 948 586
Avgang utstyr, maskiner og transportmidler	kr -
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	kr 12 247 237
Avgang aksjer og andeler	kr -
Nedskrivning av aksjer og andeler	kr -
Avdrag på utlån	kr 10 130 187
Avskrivning utlån	kr -
Reduksjon egenkapitalinnskudd pensjonskasse	kr -
Bruk av midler fra eksterne lån	kr 60 049 266
Reduksjon pensjonsmidler	kr -
Økning pensjonsforpliktelser	kr 28 956 186
Urealisert kurstap utenlandslån	kr -
Saldo 31.12.	kr 515 528 601

Note 16 Investeringsprosjekter

Større prosjekter som videreføres i 2019 (tall i 1000-kr):

Nr.	Prosjekt	Kostnadsramme prosjekt	Regnskapsført tidligere år	Regnskapsført i år	Opprinnelig budsjett	Revidert budsjett	Avvik-R-B
10344	Sentrumskolene	538 000	2 413	7 923	8 800	6 400	-1 523
10520	Felles fagsystemer			1 089	2 800	2 800	1 711
10070	IKT undervisning			1 442	1 500	1 500	58
11511	Turvei/kyssti mot Holmestran	1500	0	117	1 500	300	183
10542	Utstyr helse og velferd			1 939	1 550	1550	-389
11254	Velferdsteknologi			1 400	1 500	1500	100
11637	Sandetun vinterhage	930	0	109	930	930	821
10060	Overføringer til Kirken	15 837	4 637	10 816	9 800	10 837	21
10386	Kommunelokalet råteskader	1550	0	1 457	1 150	1550	93
10544	BOF-rehab 4 badedrom	836	0	396	780	836	440
11210	Tiltak hovedplan vann			6 317	6 900	6900	583
11213	Tiltak hovedplan avløp			13 751	17 150	17150	3 399
11481	Skafjell nytt kryss/bussholde	6000	1 504	1 412	5 000	1000	-412
11627	Hagaveien 3 rehabilitering			788	0	700	-86
11638	Prestegårdslåven	6000	0	485	3 000	65	-420

*prosjektnr. er der bevilgningen er lagt. På enkelte prosjekter er det lagt flere prosjektnummer

Noten viser større pågående prosjekter. Endringer i framdriftsplaner er omtalt i 1. og 2. tertialrapport. Det er ikke kjente vesentlige avvik og prosjekter som ikke er ferdigstilt er satt opp i regnskapssaken som foreslåtte overførte bevilgninger.

Note 17 Selvkostområder

	Resultat 2017				Balansen 2017				Saldo fond 31.12.
	Inntekter	Kostnader	Over(+)/underskudd (-)	Årets dekningsgrad i % 1)	Vedtatt dekningsgrad i %	Bokført rente på selvkostfond	Avsetn(+)/bruk av (-) dekningsgradsfond	Dekningsgradsfond/fremførbart underskudd pr. 31.12 2)	
Vann	6 241 012	9 600 750	-3 359 738	65,0 %	100,0 %	56 799	-3 359 739	3 359 739	773 515
Avløp	17 760 771	18 121 116	-360 345	99,0 %	100,0 %	76 156	-360 345	360 345	3 110 043
Kart og oppmåling	1 395 000	3 112 000	-1 717 000	44,6 %		0	0		
Plan- og byggesak	6 514 000	5 593 000	921 000	116,5 %		0	921 000		921 000
SFO	8 272 711	9 439 580	-1 166 869	87,6 %					

1) Årets dekningsgrad før ev. avsetning/bruk av dekningsgradsfond. (Basert på alle inntekter og ikke kun gebyrinntekter)
 2) Dekningsgradsfondene er bundne driftsfond. Disse kan kun benyttes til dekning av framtidige driftsutgifter på tilhørende selvkostområde. Dekningsgradsfond må benyttes innen en 3-5 års periode. På områder med pålagt selvkost (renovasjon), eller hvor kommunestyret forut for inntektsåret har fattet prinsippvedtak om egenbetaling ut fra selvkost, kan kommunen ha fremførbart underskudd. 3-5 års perioden kan fravikes hvis det er særegne forhold i kommunen og det er gjort vedtak i kommunestyret hvor disse særegne forholdene blir synliggjort.

Renovasjon er organisert i Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS og blir ikke regnskapsført i Sande kommune sitt regnskap. Siden kommunen er ansvarlig for området, presenteres selvkostregnskapet i denne noten.

Alle beløp i 1000 kr

Selvkostområdet RENOVASJON 1)	Regnskap 2017	Regnskap 2018
Kostnader		
Direkte driftsutgifter	10 163	10 178
Henførbare indirekte driftsutgifter	1 305	1 300
Kalkulatoriske rentekostnader	171	205
Kalkulatoriske avskrivninger	595	870
Andre inntekter	1 324	1 480
Gebyrgrunnlag	10 910	11 163
Gebyrinntekter	10 007	11 227
Årets finansielle resultat	-903	64
Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd	0	143
Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	903	0
Saldo selvkostfond per 01.01.	2 138	1 268
Alternativkostnad bundet kapital selvkostfond eller fremføring underskudd	33	41
Saldo selvkostfond per 31.12.	1 268	1 452

Nøkkel tall (alle tall i prosent)	2017	2018
Årets finansielle dekningsgrad i %	91,7	100,6
Årets selvkostgrad i %	100,0	99,3
Årsgebyr (alle tall i hele kroner eks.merverdiavgift)		
Standard renovasjon	2 379	2 632

¹⁾ Tjenesten utføres av Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS, og inngår ikke i Sande kommunes regnskap

Note 18 Usikre forpliktelser, betingede eiendeler og hendelser etter balansedagen

KRS nr. 7 definerer en usikker forpliktelse til en forpliktelse en kommune har hvis den har plikt til å avgi økonomiske ressurser til en annen part på et fremtidig tidspunkt. At kommunen har en plikt innebærer at kommunen ikke har noe annet realistisk alternativ enn å gjøre opp forpliktelsen. Forpliktelsen kan følge av lov eller forskrift eller av en rettslig bindende avtale (rettslig plikt), men kan også være selvpålagt.

En usikker forpliktelse har ukjent størrelse og/ eller oppgjørstidspunkt. Både oppgjørstidspunktet og om forpliktelsen faktisk vil komme til oppgjør kan være usikkert. Forpliktelsen skal regnskapsføres til beste estimat, jf. Regnskapsforskriften § 7 femte ledd, som vil være det beløp som en rasjonell aktør ville ha vært villig til å betale på balansedagen for å frigjøre seg fra forpliktelsen.

Betingede eiendeler:

Trysilhus Areal AS og Sande kommune har inngått salgskontrakt om salg av del av B2 i Skafjellåsen, del av gnr. 114, bnr. 7. Kjøpesummen for eiendommen er kr 50.000.000, hvorav 10% av kjøpesummen ble innbetalt i 2018. Innbetalt beløp er avsatt til ubundne investeringsfond

Note 19 Spesifikasjon av vesentlige poster og transaksjoner

Vesentlige poster i regnskapet er, ifølge KRS nr. 6, poster som er uvanlige eller vesentlige i forhold til å forstå regnskapet, og som ikke kommer tydelig frem i kommunens hovedoversikter eller i andre noter.

Del 1 – driftsregnskapet

(tall i hele kroner)	Regnskap	Revidert budsjett	Budsjett avvik
Lønn og sosiale utgifter ¹⁾	408 923 717	408 872 406	-51 311
Refusjon sykkeløni/ fødselspenger	-19 370 414	-12 220 126	7 150 288
Sum netto lønnsutgifter	389 553 303	396 652 280	7 098 977
<i>Herav tilbakeført påløpt lønn, konto 105071</i>	<i>898 990</i>	<i>-</i>	<i>-898 990</i>
<i>Ressuskrevende tjenester</i>	<i>-21 311 673</i>	<i>-22 029 000</i>	<i>-717 327</i>

- 1) Det er ikke foretatt omfordelinger mellom lønn og kjøp kommuner i budsjettet til Plan og byggesak. Vertskommunesamarbeid fra 1. mai gir dermed avvik både på lønn og kjøp kommuner med 6,5 mill kroner.

Netto lønnsutgifter utgjør en betydelig andel av kommunens kostnader, og oppfattes derfor som vesentlig for å forstå kommunens regnskap.

Del 2 – investeringsregnskapet

Nordre Jarlsberg Brygge AS og Sande kommune har inngått utbyggingsavtale for utbyggingen av Nordre Jarlsberg Brygge. Som et ledd i utbyggingsavtalen skal Nordre Jarlsberg Brygge AS bekoste opparbeidelse av teknisk og grønn infrastruktur. Etter avtale av 20.05.10 har Sande kommune akseptert å opptre som byggherre ved utbygging av teknisk og grønn infrastruktur ved bruk av anleggsbidragsmodellen. Modellen går ut på at entreprenøren inngår avtale med og utsteder faktura til kommunen brutto inklusiv moms. Momskompensasjonen inntektsføres i investeringsregnskapet for å finansiere momsen. Nettobeløpet etter moms finansieres med anleggsbidrag fra utbygger.

For 2018 viser regnskapet følgende sammenheng:

(tall i hele kroner)	Regnskap	Revidert budsjett	Budsjett avvik
Anleggsbidrag fra Nordre Jarlsberg Brygge AS	-2 090 798	-1 700 000	390 798
Avsetning ubundet investeringsfond	2 090 798	1 700 000	-390 798
Bruk av ubundne investeringsfond	-1 700 000	0	1 700 000
Netto i investeringsregnskap	-1 700 000	0	1 700 000

ASKO og Sande kommune har inngått utbyggingsavtale for infrastruktur for næringsstomt på Hane-kleiva (vann, avløp, gang/sykkelvei, rundkjøring). Sande kommune forskutterer anleggsbidrag. Modellen går ut på at entreprenøren inngår avtale med og utsteder faktura til kommunen brutto inklusiv moms. Momskompensasjonen inntektsføres i investeringsregnskapet for å finansiere momsen. Nettobeløpet etter moms finansieres med anleggsbidrag fra utbygger. En andel av utbyggingen gjelder vann og avløp og fremtidige tilknytninger som skal dekkes gjennom normal VA-gebyrfinansiering

For 2018 viser regnskapet følgende sammenheng:

(tall i hele kroner)	Regnskap	Revidert budsjett	Budsjett avvik
Brutto investeringsutgifter (prosjekt nr. 11580) inkl mva	76 361 337	0	-76 361 337
Momskompensasjon	-12 003 262	0	12 003 262
Anleggsbidrag fra ASKO	-64 110 946	0	64 110 946
Div. inntekter/utgifter ført på prosjektene.	0	0	0
Netto i investeringsregnskap	247 129	0	-247 129

Det faktureres jevnlig og nettosum regnskap 2018 på kroner 247.129 kroner vil bli finansiert av ASKO i 2019. Det er ikke foretatt formelt budsjettvedtak på investeringsrammen og refusjonbidraget. Avvik i investeringsrammen på anleggsmidler og regnskapsførte investeringer skyldes derfor i stor grad ASKO-prosjektet.

Note 20 Virkning av endring av regnskapsprinsipper, regnskapsestimater og korrigerings av tidligere års feil

Ingen.

Note 21 Etablering/avvikling av KF

Ingen.

Note 22 Fordringer og gjeld til kommunale foretak, samarbeid og samkommune jf. kommuneloven § 27, kap. 5B og kap. 11

Sande kommune har ingen fordringer eller gjeld til foretak etter kapittel 11 i Kommuneloven utover eventuelle ordinære fakturaer med forfall i 2018.

Følgende enheter er interkommunale samarbeid etter §27 og som regnskapsmessig behandles som en del av Drammen kommune, dvs. at eventuelle uoppgjorte fakturaer er i forhold til Drammen kommune:

- D-IKT (Drammensregionens IKT)
- Kemneren i Drammensregionen
- Kommuneadvokaten i Drammensregionen

Note 23 Interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27

Ingen.

Vedlegg

Øvrige regnskapsskjemaer

- 1.1.1 Investeringsregnskap per konto og artsgruppe (tall i 1000-kr)
- 1.1.2 Investeringsregnskap per konto og prosjekt (tall i 1000-kr)
- 1.1.3 Skjema driftsregnskap per konto og artsgruppe (tall i 1000-kr)
- 1.1.4 Skjema driftsregnskap per ansvar og artsgruppe (tall i 1000-kr)
- 1.1.5 Driftsregnskap per tjeneste (tall i 1000-kr)
- 1.1.6 Sum balanse 2017 (tall i hele kr) – inndeling etter relasjonen KOSTBL

1.1.1. Investeringsregnskap per konto og artsgruppe (tall i 1000-kr)

Konto / artsgrp	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
00100	Fastlønn	2 059 358,44	425 000	-1 634 358	0
00300	Lønn til ekstrahjelp	366 327,00	0	-366 327	0
00900	Pensjonsinnskudd KLP	311 450,44	0	-311 450	0
00990	Arbeids giveravgift	375 209,84	0	-375 210	0
01	0 Lønn inkl. sosiale utgifter	3 112 345,72	425 000	-2 687 346	0
01151	Beverning	300,00	0	-300	0
01201	Diverse kjøp tjenester	2 060,00	250 000	247 940	250 000
01400	AnnONSE, reklame, informasjon	260,00	0	-260	0
01851	Forsikring personer	28 322,00	0	-28 322	0
01900	Leie av lokaler og grunn	4 680,00	0	-4 680	0
01950	Avgifter, gebyr og lisenser	98 981,48	0	-98 981	0
01951	Kommunale eiendomsgebyrer	43 496,00	0	-43 496	0
01952	Datalisenser/lisensvedlikeh.	78 474,40	0	-78 474	0
02000	Inventar og utstyr	3 312 126,48	4 560 000	1 247 874	4 560 000
02001	Datautstyr og programvare	1 712 415,48	0	-1 712 415	0
02005	Kjøp av maskiner	102 000,00	1 240 000	1 138 000	1 240 000
02100	Kjøp av transportmidler	876 031,00	80 000	-796 031	80 000
02200	Leie (operasjonell leasing) av drittmidler	43 264,80	0	-43 265	0
02300	Hovedentreprise	53 797 452,55	50 058 000	-3 739 453	60 390 000
02301	Vedlikehold/byggetjenester	2 091 498,97	0	-2 091 499	0
02303	Elektriske arbeider	11 384,80	0	-11 385	0
02304	Vedlikehold uteanlegg	32 572,68	0	-32 573	0
02306	Vedlikehold VA-ledninger	13 501 336,06	0	-13 501 336	0
02307	Vedlikehold værer	547 350,40	236 000	-311 350	0
02309	Vedl.komtekn.installasjoner	715 505,57	0	-715 506	0
02500	Materialer til vedlikehold, påkostning og nybygg	504 147,98	52 000	-452 148	2 400 000
02700	Konsulent tjenester	15 652 935,08	0	-15 652 935	0
02703	Juridiske tjenester	422 071,00	0	-422 071	0
02801	Grunn-/ulempeerstatning	8 269 582,00	0	-8 269 582	0
02850	Kjøp av eksisterende bygg/anlegg	10 067 424,00	10 067 000	-424	0
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenprod	111 915 672,73	66 543 000	-45 372 673	68 920 000
03300	Kjøp fra fylkeskommuner	0,00	2 800 000	2 800 000	2 800 000
03500	Kjøp av kommuner	1 024 926,00	215 000	-809 926	215 000
03700	Kjøp av andre (private)	385 491,40	0	-385 491	0
03750	Kjøp fra IKS der kommunen/fylkeskommunen s	460 022,40	0	-460 022	0
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenprod	1 870 439,80	3 015 000	1 144 560	3 015 000
04200	Momsvedlegg som blir sett til momskompensaa	10 000 000,00	0 000 000	-10 000 000	0 000 000
04700	Overføringer til andre (private)	12 503 252,44	3 415 000	-9 088 252	0
40	4 Overføringsutgifter	28 363 881,29	8 709 000	-19 654 881	8 330 000
05100	Avdragsutgifter	13 186 089,00	12 400 000	-786 089	3 000 000
05200	Utlån	25 063 052,00	30 000 000	4 936 948	20 000 000
05290	Kjøp av aksjer og andeler	1 656 995,00	1 700 000	43 005	1 500 000
05480	Avsetninger til ubundne investeringsfond	2 090 798,00	1 700 000	-390 798	1 700 000
05500	Avsetninger til bundne fond	6 088 696,25	0	-6 088 696	0
50	5 Finansutgifter og -transaksjoner	48 086 610,25	46 800 000	-2 286 610	26 200 000
06700	Salg av tomt/grunn	-5 381 492,00	-9 000 000	-3 618 508	-4 000 000
06701	Salg av bygg og anlegg	-10 322 894,75	0	10 322 895	0
60	6 Salgsinntekter	-15 704 386,75	-9 000 000	6 704 387	-4 000 000
07000	Refusjon fra staten	-237 733,00	0	237 733	0
07290	Momskomp. investering	-15 860 628,85	-5 294 000	10 566 629	-8 330 000
07300	Refusjon fra fylkeskommuner	-739 000,00	-1 420 000	-681 000	0
07700	Refusjon fra andre (private)	-66 816 541,61	-1 700 000	65 116 542	-1 700 000
70	7 Andre refusjoner	-83 653 903,46	-8 414 000	75 239 903	-10 030 000
06300	Overføring fra fylkeskommuner	-683 000,00	0	683 000	0
80	8 Overføringsinntekter	-683 000,00	0	683 000	0
09100	Bruk av lån	-60 049 266,33	-77 034 000	-16 984 734	-84 377 000
09200	Mottatte avdrag på utlån	-9 674 765,25	-3 000 000	6 674 765	-3 000 000
09480	Bruk av ubundne investeringsfond	-11 767 628,00	-14 910 000	-3 142 372	-4 843 000
09580	Bruk av bundne investeringsfond	-11 615 000,00	-12 134 000	-519 000	-215 000
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	-93 306 659,58	-107 078 000	-13 771 340	-92 435 000
sum		0,00	0	0	0

1.1.2. Investeringsregnskap per konto og prosjekt (tall i 1000-kr)

Konto / prosjekt	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
05100	Avdragsutgifter	13 186	12 400	-786	3 000
05500	Avsetninger til bundne fond	6 089	0	-6 089	0
09200	Mottatte avdrag på utlån	-9 875	-3 000	6 875	-3 000
09580	Bruk av bundne investeringsfond	-9 400	-9 400	0	0
10002	Boligfinansiering Husbanken	0	0	0	0
05200	Utlån	25 063	30 000	4 937	20 000
09100	Bruk av lån	-25 063	-30 000	-4 937	-20 000
10003	Utlån	0	0	0	0
05480	Avsetninger til ubundne investeringsfond	1 723	0	-1 723	0
06700	Salg av tomt/grunn	-400	-9 000	-8 600	-4 000
06701	Salg av bygg og anlegg	-10 323	0	10 323	0
10004	Salg av bygg og anlegg	-9 000	-9 000	0	-4 000
01201	Diverse kjøp tjenester	0	250	250	250
02301	Vedlikehold/byggetjenester	285	0	-285	0
02500	Materialer til vedlikehold, påkostning og nybygg	333	0	-333	0
07000	Refusjon fra staten	-87	0	87	0
10050	Sande kommuneskog	531	250	-281	250
00100	Fastlønn	19	0	-19	0
00900	Pensjonsinnskudd KLP	3	0	-3	0
00990	Arbeidsgiveravgift	3	0	-3	0
02300	Hovedentreprise	0	10 300	10 300	9 800
02700	Konsulenttjenester	453	0	-453	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	113	0	-113	0
04700	Overføringer til andre (private)	10 144	537	-9 607	0
07290	Momskomp. investering	-113	0	113	0
10060	Overføringer til Kirken	10 622	10 837	215	9 800
02700	Konsulenttjenester	151	0	-151	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	38	0	-38	0
07290	Momskomp. investering	-38	0	38	0
1006001	Kirken Prosjektering	151	0	-151	0
02700	Konsulenttjenester	65	0	-65	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	16	0	-16	0
07290	Momskomp. investering	-16	0	16	0
1006003	Kirken Sakristi og rehab	65	0	-65	0
04700	Overføringer til andre (private)	359	359	0	0
10062	Bekkestranda Kapell	359	359	0	0
02000	Inventar og utstyr	0	1 200	1 200	1 200
02001	Datautstyr og programvare	1 153	0	-1 153	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	288	300	12	300
07290	Momskomp. investering	-288	0	288	0
10070	IKT-undervisning	1 153	1 500	347	1 500
02300	Hovedentreprise	0	480	480	480
02307	Vedlikehold veier	499	0	-499	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	125	120	-5	120
07290	Momskomp. investering	-125	0	125	0
10090	Forsterking/fastdekke grusveier	499	600	101	600

Konto / prosjekt	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
00100	Fastlønn	507	0	-507	0
00900	Pensjonsinnskudd KLP	71	0	-71	0
00990	Arbeidsgiveravgift	81	0	-81	0
01151	Beverting	0	0	0	0
01400	Annonse, reklame, informasjon	0	0	0	0
01950	Avgifter, gebyr og lisenser	0	0	0	0
01952	Datalisenser/lisensvedlikeh.	78	0	-78	0
02000	Inventar og utstyr	24	0	-24	0
02300	Hovedentreprise	0	5 120	5 120	7 040
02301	Vedlikehold/byggetjenester	8	0	-8	0
02700	Konsulenttjenester	5 330	0	-5 330	0
02703	Juridiske tjenester	208	0	-208	0
03700	Kjøp av andre (private)	28	0	-28	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	924	1 280	356	1 760
06700	Salg av tomt/grunn	18	0	-18	0
07000	Refusjon fra staten	-95	0	95	0
07290	Momskomp. investering	-924	0	924	0
10344	Formålsbygg I sentrum (Investering)	6 260	6 400	140	8 800
02700	Konsulenttjenester	530	0	-530	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	132	0	-132	0
07290	Momskomp. investering	-132	0	132	0
1034401	Vegomlegging Fv313	530	0	-530	0
00100	Fastlønn	54	0	-54	0
00900	Pensjonsinnskudd KLP	8	0	-8	0
00990	Arbeidsgiveravgift	9	0	-9	0
01900	Leie av lokaler og grunn	5	0	-5	0
02300	Hovedentreprise	1 018	1 240	222	920
02301	Vedlikehold/byggetjenester	63	0	-63	0
02304	Vedlikehold uteanlegg	24	0	-24	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	276	310	34	230
07290	Momskomp. investering	-276	0	276	0
10386	Kommunelokalet råteskader	1 180	1 550	370	1 150
02850	Kjøp av eksisterende bygg/anlegg	10 067	10 067	0	0
09480	Bruk av ubunde investeringsfond	-10 068	-10 067	1	0
10441	Områdeplan, Sande sentrum	0	0	0	0
03300	Kjøp fra fylkeskommuner	0	2 800	2 800	2 800
03500	Kjøp av kommuner	988	0	-988	0
03700	Kjøp av andre (private)	74	0	-74	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	19	0	-19	0
07290	Momskomp. investering	-19	0	19	0
10520	Felles- og fagsystemer	1 062	2 800	1 738	2 800
02700	Konsulenttjenester	9	0	-9	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	0	0	0	0
07290	Momskomp. investering	0	0	0	0
1052003	Agresso oppgr.M4	9	0	-9	0
02000	Inventar og utstyr	528	0	-528	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	15	0	-15	0
07290	Momskomp. investering	-15	0	15	0
10542	Investeringer HV	528	0	-528	0

Konto / prosjekt	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
02000	Inventar og utstyr	487	0	-487	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	288	0	-288	0
07290	Momskomp. investering	-288	0	288	0
1054201	Investeringer Sandetun	487	0	-487	0
02300	Hovedentreprise	0	55	55	0
02301	Vedlikehold/byggetjenester	55	0	-55	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	14	14	0	0
07290	Momskomp. investering	-14	0	14	0
10543	BoF - oppgradering ventilasjonsanlegg	55	69	14	0
02300	Hovedentreprise	0	669	669	624
02301	Vedlikehold/byggetjenester	237	0	-237	0
02500	Materialer til vedlikehold, påkostning og nybygg	81	0	-81	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	78	167	89	156
07290	Momskomp. investering	-78	0	78	0
10544	BoF - rehab 4 baderom	318	636	518	780
02300	Hovedentreprise	0	40	40	0
02301	Vedlikehold/byggetjenester	37	0	-37	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	9	10	1	0
07290	Momskomp. investering	-9	0	9	0
10546	BoF - rehab 8 boliger	37	50	13	0
02300	Hovedentreprise	0	464	464	464
02301	Vedlikehold/byggetjenester	60	0	-60	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	15	116	101	116
07290	Momskomp. investering	-15	0	15	0
10547	Sandetun - rehabilitering	60	580	520	580
02300	Hovedentreprise	0	400	400	400
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	0	100	100	100
10960	Nytt dagsenter Sandetun (ombygging)	0	500	500	500
00100	Fastlønn	112	0	-112	0
00900	Pensjonsinnskudd KLP	16	0	-16	0
00990	Arbeidsgiveravgift	18	0	-18	0
01950	Avgifter, gebyr og lisenser	11	0	-11	0
02300	Hovedentreprise	993	939	-54	0
02700	Konsulenttjenester	5	0	-5	0
02703	Juridiske tjenester	-61	0	61	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	-15	235	250	0
07290	Momskomp. investering	15	0	-15	0
1107002	GS, Selvik skole - Bekkeveien	1 092	1 174	82	0
02307	Vedlikehold veier	0	236	236	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	0	59	59	0
1107401	Forprosjekt Bjerkøymoloen	0	295	295	0
03500	Kjøp av kommuner	0	215	215	215
09580	Bruk av bundne investeringsfond	0	-215	-215	0
11153	Kunstisbane Konnerud	0	0	0	215
02000	Inventar og utstyr	351	0	-351	0
02005	Kjøp av maskiner	102	1 040	938	1 040
02100	Kjøp av transportmidler	230	0	-230	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	113	260	147	260
07290	Momskomp. investering	-113	0	113	0
11190	Maskinpark vei	683	1 300	617	1 300

Konto / prosjekt	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Awik B-R	Oppr.bud. 2018
00100	Fastlønn	654	0	-654	0
00900	Pensjonsinnskudd KLP	52	0	-52	0
00990	Arbeidsgiveravgift	98	0	-98	0
01201	Diverse kjøp tjenester	1	0	-1	0
01950	Avgifter, gebyr og lisenser	6	0	-6	0
02300	Hovedentreprise	0	6 900	6 900	6 900
02306	Vedlikehold VA-ledninger	4 673	0	-4 673	0
02700	Konsulenttjenester	318	0	-318	0
02801	Grunn-/ulempeerstatning	154	0	-154	0
03750	Kjøp fra IKS der kommunen/fylkeskommunen s	143	0	-143	0
11200	Tiltak hovedplan Vann	6 097	6 900	803	6 900
02309	Vedl.komtekn.installasjoner	45	0	-45	0
03750	Kjøp fra IKS der kommunen/fylkeskommunen s	175	0	-175	0
11205	Tiltak Blindevannsværket IKS	220	0	-220	0
00100	Fastlønn	654	0	-654	0
00900	Pensjonsinnskudd KLP	101	0	-101	0
00990	Arbeidsgiveravgift	105	0	-105	0
01201	Diverse kjøp tjenester	1	0	-1	0
01950	Avgifter, gebyr og lisenser	34	0	-34	0
02300	Hovedentreprise	0	17 150	17 150	17 150
02306	Vedlikehold VA-ledninger	7 054	0	-7 054	0
02309	Vedl.komtekn.installasjoner	671	0	-671	0
02700	Konsulenttjenester	1 788	0	-1 788	0
02801	Grunn-/ulempeerstatning	280	0	-280	0
03700	Kjøp av andre (private)	50	0	-50	0
03750	Kjøp fra IKS der kommunen/fylkeskommunen s	143	0	-143	0
07700	Refusjon fra andre (private)	-4	0	4	0
11210	Tiltak hovedplan Avløp	10 878	17 150	6 272	17 150
02700	Konsulenttjenester	206	0	-206	0
1121001	VA-Tilrettelegging boliger Hanekleiva	206	0	-206	0
02700	Konsulenttjenester	208	0	-208	0
1121003	VA-Lersbrygga - NJB	208	0	-208	0
02700	Konsulenttjenester	46	0	-46	0
1121004	VA-Skjervik-Øgården	46	0	-46	0
02306	Vedlikehold VA-ledninger	370	0	-370	0
02700	Konsulenttjenester	238	0	-238	0
07700	Refusjon fra andre (private)	-497	0	497	0
1121005	Tilrettelegging Breivoll Syd	112	0	-112	0
02306	Vedlikehold VA-ledninger	1 168	0	-1 168	0
02700	Konsulenttjenester	148	0	-148	0
1121006	VA Østsideveien	1 316	0	-1 316	0
01950	Avgifter, gebyr og lisenser	19	0	-19	0
02300	Hovedentreprise	-129	0	129	0
02304	Vedlikehold uteanlegg	9	0	-9	0
02306	Vedlikehold VA-ledninger	4	0	-4	0
02700	Konsulenttjenester	37	0	-37	0
11226	Overføring LRA-Holmestrand	-60	0	60	0
02100	Kjøp av transportmidler	486	0	-486	0
11230	Maskinpark vann/avløp	486	0	-486	0

Konto / prosjekt	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
02000	Inventar og utstyr	0	400	400	400
02001	Datautstyr og programvare	398	0	-398	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	99	100	1	100
07290	Momskomp. investering	-99	0	99	0
11252	Utskifting av IT utstyr	398	500	102	500
00100	Fastlønn	0	425	425	0
00300	Lønn til ekstrahjelp	347	0	-347	0
00900	Pensjonsinnskudd KLP	53	0	-53	0
00990	Arbeidsgiveravgift	52	0	-52	0
03500	Kjøp av kommuner	37	0	-37	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	9	0	-9	0
07290	Momskomp. investering	-9	0	9	0
11253	Digitalisering av kartverket	490	425	-65	0
02000	Inventar og utstyr	1 114	1 200	86	1 200
02700	Konsulenttjenester	15	0	-15	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	271	300	29	300
07290	Momskomp. investering	-271	0	271	0
11254	Velferdsteknologi	1 129	1 500	371	1 500
05290	Kjøp av aksjer og andeler	1 657	1 500	-157	1 500
11260	Egenkapitalinnskudd KLP	1 657	1 500	-157	1 500
02300	Hovedentreprise	0	-400	-400	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	0	-100	-100	0
11431	Sandetun - ny frisklivssentral	0	-500	-500	0
00100	Fastlønn	11	0	-11	0
00900	Pensjonsinnskudd KLP	1	0	-1	0
00990	Arbeidsgiveravgift	2	0	-2	0
02300	Hovedentreprise	183	800	617	4 800
02700	Konsulenttjenester	1 063	0	-1 063	0
02703	Juridiske tjenester	3	0	-3	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	150	200	50	1 200
05480	Avsetninger til ubundne investeringsfond	4 349	0	-4 349	0
06700	Salg av tomt/grunn	-5 000	0	5 000	0
07290	Momskomp. investering	-150	0	150	0
11481	Skafjell nytt kryss/bussholdeplass	612	1 000	388	6 000
00100	Fastlønn	2	0	-2	0
00900	Pensjonsinnskudd KLP	0	0	0	0
00990	Arbeidsgiveravgift	0	0	0	0
07700	Refusjon fra andre (private)	-114	0	114	0
11482	Kryss/trafikkøys Lersbryggen	-111	0	111	0
05480	Avsetninger til ubundne investeringsfond	2 091	1 700	-391	1 700
07700	Refusjon fra andre (private)	-2 091	-1 700	391	-1 700
09480	Bruk av ubunde investeringsfond	-1 700	0	1 700	0
1149401	Fremføringsbidrag - NJB	-1 700	0	1 700	0
07300	Refusjon fra fylkeskommuner	-739	-1 420	-681	0
08300	Overføring fra fylkeskommuner	-683	0	683	0
11500	Utbygging Selvik skole	-1 422	-1 420	2	0

SANDE KOMMUNE – Regnskap 2018

34

Konto / prosjekt	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
02300	Hovedentreprise	126	320	194	320
02700	Konsulenttjenester	28	0	-28	0
03700	Kjøp av andre (private)	7	0	-7	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	40	80	40	80
07290	Momskomp. investering	-40	0	40	0
11510	Tiltak friluftsplau	160	400	240	400
02200	Leie (operasjonell leasing) av driftsmidler	43	0	-43	0
02307	Vedlikehold veier	36	0	-36	0
02500	Materialer til vedlikehold, påkostning og nybygg	5	0	-5	0
03700	Kjøp av andre (private)	10	0	-10	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	23	0	-23	0
07290	Momskomp. investering	-23	0	23	0
11511	Opparb. friluftsområde (kyststl)	93	0	-93	0
02300	Hovedentreprise	0	0	0	4 080
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	0	0	0	1 020
11550	Rehabilitering Kjeldås skole	0	0	0	5 100
01201	Diverse kjøp tjenester	0	0	0	0
01851	Forsikring personer	28	0	-28	0
01950	Avgifter, gebyr og lisenser	13	0	-13	0
02300	Hovedentreprise	51 032	61 320	10 288	0
02306	Vedlikehold VA-ledninger	233	0	-233	0
02700	Konsulenttjenester	3 897	0	-3 897	0
02703	Juridiske tjenester	257	0	-257	0
02801	Grunn-/ulemppeerstatning	7 836	0	-7 836	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	11 928	13 480	1 552	0
07290	Momskomp. investering	-11 928	0	11 928	0
07700	Refusjon fra andre (private)	-63 168	-61 320	1 848	0
11580	Tilrettelegging Hanekleiva næringsområde	128	13 480	13 352	0
00100	Fastlønn	24	0	-24	0
00900	Pensjonsinnskudd KLP	3	0	-3	0
00990	Arbeidsgiveravgift	4	0	-4	0
01950	Avgifter, gebyr og lisenser	6	0	-6	0
02700	Konsulenttjenester	774	0	-774	0
02703	Juridiske tjenester	16	0	-16	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	76	0	-76	0
07290	Momskomp. investering	-76	0	76	0
07700	Refusjon fra andre (private)	-775	0	775	0
1158001	HKN2 Etappe 1	52	0	-52	0
01950	Avgifter, gebyr og lisenser	6	0	-6	0
02300	Hovedentreprise	31	0	-31	0
02700	Konsulenttjenester	197	0	-197	0
07700	Refusjon fra andre (private)	-168	0	168	0
1158003	Oppfylling Dyllebergbekken	66	0	-66	0
02300	Hovedentreprise	0	80	80	80
02301	Vedlikehold/byggetjenester	65	0	-65	0
02500	Materialer til vedlikehold, påkostning og nybygg	3	0	-3	0
03700	Kjøp av andre (private)	1	0	-1	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	1	20	19	20
07290	Momskomp. investering	-1	0	1	0
11610	Radon - tiltak	69	100	31	100

Konto / prosjekt	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
02300	Hovedentreprise	0	807	807	1 280
02301	Vedlikehold/byggetjenester	124	0	-124	0
02500	Materialer til vedlikehold, påkostning og nybygg	17	0	-17	0
02700	Konsulenttjenester	22	0	-22	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	41	202	161	320
07290	Momskomp. investering	-41	0	41	0
11622	Offentlig påbud	164	1 009	845	1 600
00100	Fastlønn	10	0	-10	0
00900	Pensjonsinnskudd KLP	1	0	-1	0
00990	Arbeidsgiveravgift	2	0	-2	0
02300	Hovedentreprise	49	50	0	0
02307	Vedlikehold veier	12	0	-12	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	15	12	-3	0
07000	Refusjon fra staten	-55	0	55	0
07290	Momskomp. investering	-15	0	15	0
11624	Ladestasjoner elbil	19	62	43	0
02300	Hovedentreprise	0	1 920	1 920	1 808
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	0	480	480	452
11625	Overvann vei/kommunale eiendommer	0	2 400	2 400	2 260
00100	Fastlønn	13	0	-13	0
00900	Pensjonsinnskudd KLP	2	0	-2	0
00990	Arbeidsgiveravgift	2	0	-2	0
02300	Hovedentreprise	0	400	400	1 280
02700	Konsulenttjenester	72	0	-72	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	18	0	-18	320
07290	Momskomp. investering	-18	0	18	0
11626	Riving/rehab dammer	88	400	312	1 600
02300	Hovedentreprise	222	560	338	0
02301	Vedlikehold/byggetjenester	396	0	-396	0
02500	Materialer til vedlikehold, påkostning og nybygg	12	0	-12	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	157	140	-17	0
07290	Momskomp. investering	-157	0	157	0
11627	Hagaveien 3 - rehabilitering	629	700	71	0
02001	Datautstyr og programvare	161	0	-161	0
02300	Hovedentreprise	0	160	160	160
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	40	40	0	40
07290	Momskomp. investering	-40	0	40	0
11631	Kommunal digital infrastruktur	161	200	39	200
02000	Inventar og utstyr	105	0	-105	0
02300	Hovedentreprise	0	400	400	400
02301	Vedlikehold/byggetjenester	185	0	-185	0
02500	Materialer til vedlikehold, påkostning og nybygg	53	0	-53	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	82	100	18	100
07290	Momskomp. investering	-82	0	82	0
11632	Løkeapparater	343	500	157	500
02000	Inventar og utstyr	0	80	80	80
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	0	20	20	20
11633	Meråpent bibliotek	0	100	100	100

Konto / prosjekt	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Awik B-R	Oppr.bud. 2018
02100	Kjøp av transportmidler	0	80	80	80
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	0	20	20	20
11634	Miljøtiltak - elsykler hjemmetjenesten	0	100	100	100
02000	Inventar og utstyr	0	440	440	440
02301	Vedlikehold/byggetjenester	436	0	-436	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	109	110	1	110
07290	Momskomp. investering	-109	0	109	0
11635	Nordre Jarlsberg barnehage - ny varmepumpe	436	550	114	550
02300	Hovedentreprise	0	160	160	160
02301	Vedlikehold/byggetjenester	57	0	-57	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	14	40	26	40
07290	Momskomp. investering	-14	0	14	0
11636	Sandetun - nødaggregat	57	200	143	200
01950	Avgifter, gebyr og lisenser	4	0	-4	0
02300	Hovedentreprise	0	744	744	744
02301	Vedlikehold/byggetjenester	82	0	-82	0
02500	Materialer til vedlikehold, påkostning og nybygg	2	0	-2	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	21	186	165	186
07290	Momskomp. investering	-21	0	21	0
11637	Sandetun - vinterhage m.m.	89	930	841	930
00300	Lønn til ekstrarhjelp	19	0	-19	0
01951	Kommunale eiendomsgebyrer	43	0	-43	0
02300	Hovedentreprise	272	0	-272	0
02303	Elektriske arbeider	11	0	-11	0
02500	Materialer til vedlikehold, påkostning og nybygg	0	52	52	2 400
02700	Konsulenttjenester	54	0	-54	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	85	13	-72	600
07290	Momskomp. investering	-85	0	85	0
11638	Prestegårdslåven	400	65	-335	3 000
02000	Inventar og utstyr	527	1 240	713	1 240
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	95	310	215	310
07290	Momskomp. investering	-95	0	95	0
11639	Sandetun og Bolig og fritid - inventar og utstyr	527	1 550	1 023	1 550
02000	Inventar og utstyr	76	0	-76	0
02005	Kjøp av maskiner	0	200	200	200
02100	Kjøp av transportmidler	160	0	-160	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	59	50	-9	50
07290	Momskomp. investering	-59	0	59	0
11640	Snøscooter til løypekjøring	236	250	14	250
02300	Hovedentreprise	0	1 500	1 500	1 500
11641	Turvei mot Holmestrand	0	1 500	1 500	1 500
03700	Kjøp av andre (private)	215	0	-215	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensas	54	0	-54	0
04700	Overføringer til andre (private)	2 000	2 519	519	0
07290	Momskomp. investering	-54	0	54	0
09580	Bruk av bundne investeringsfond	-2 215	-2 519	-304	0
11642	Spillemidler 2018 KST 14/18- SKAL IKKE AVSETTES	0	0	0	0

SANDE KOMMUNE – Regnskap 2018

37

Konto / prosjekt	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
02000	Inventar og utstyr	99	0	-99	0
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	24	0	-24	0
07290	Momskomp. investering	-24	0	24	0
11643	Meråpent bibliotek og nytt felles bibliotek	99	0	-99	0
sum - poster med prosjektnummer		41 059	71 651	30 582	77 765
02300	Hovedentreprise	0	-1	-1	0
05290	Kjøp av aksjer og andeler	0	0	0	0
07290	Momskomp. investering	0	-19	-19	-8
09100	Bruk av lån	-41	-47	-6	-64
09480	Bruk av ubundne investeringsfond	0	-5	-5	-5
09580	Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0
		-41	-72	-31	-78
Sum		41 017	71 579	30 562	77 687

1.1.3. Skjema driftsregnskap per konto og artsgruppe (tall i 1000-kr)

Konto / artsgrp	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Opppr.bud. 2018
10100	Fastlønn	190 797 831	200 075 740	9 277 909	201 510 725
10101	Fastlønn undervisning	69 803 810	65 718 239	-4 085 571	65 792 863
10200	Vikarlønn	10 648 530	9 513 334	-1 135 196	7 237 171
10201	Sykevikarer	15 895 503	11 503 216	-4 392 287	8 761 150
10300	Lønn til ekstrarhjelp	6 019 967	5 439 041	-580 926	4 672 520
10400	Overtidslønn	2 464 301	2 181 209	-283 092	2 021 209
10500	Annen trekkplikt.lønn/godt.	77 314	72 526	-4 788	72 526
10501	Omsorgslønn	1 267 009	1 420 914	153 905	1 420 914
10502	Lønn lærlinger/sysselsetting	2 442 318	2 092 168	-350 150	2 392 168
10503	Lønn oppdragstakere	5 093 462	5 369 469	276 007	10 471 356
10504	Lønn/godt.tillitsvalgte	1 222 769	1 242 664	19 895	842 664
10507	Tilbakeført påløpt lønn forrige år (årsoppgjør)	898 990	0	-898 990	0
10750	Lønn renhold	6 064 137	5 996 835	-67 302	5 996 830
10751	Vikarlønn renhold	57 695	96 315	38 620	96 315
10752	Sykevikar renhold	430 076	0	-430 076	0
10753	Ekstrarhjelp renhold	31 806	132 728	100 922	132 728
10754	Overtidslønn renhold	130 682	140 000	9 318	140 000
10800	Godtgjørelse folkevalgte	916 046	1 023 000	106 954	1 163 000
10801	Godtgjørelse ordfører	925 500	867 000	-58 500	867 000
10802	Tapt arbeidsfortjeneste(lønn)	25 947	102 000	76 053	102 000
10890	Introduksjonsstøtte	6 228 068	6 650 000	421 932	6 000 000
10891	Kvalifiseringsstøtte	862 072	900 000	37 928	700 000
10900	Pensjonsinnskudd KLP	30 505 612	29 825 215	-680 397	29 163 193
10901	Pensjonsinnskudd SPK	7 043 407	7 002 151	-41 256	6 838 593
10902	Ulykkes-/gruppelivsforsikring	475 473	473 000	-2 473	823 000
10990	Arbeidsgiveravgift	46 887 576	49 326 025	2 438 449	48 988 111
01	Ø Lønn inkl. sosiale utgifter	407 215 899	407 162 789	-53 110	406 206 036
11000	Kontormateriell	264 529	1 656 967	1 392 439	355 417
11001	Kopieringspapir	23 051	28 780	5 729	34 888
11002	Aviser og faglitteratur	354 397	318 274	-36 123	337 851
11003	Kartverk	0	235 816	235 816	235 816
11050	Lærebøker	1 041 386	1 097 582	56 196	1 044 582
11051	Undervisningsmaterieill	171 935	200 507	28 572	461 055
11052	Arbeidsmaterieill	894 529	705 316	-189 213	436 691
11053	Bøker skoleboksamlinger	9 445	145 830	136 385	145 830
11100	Medisinsk forbruksmaterieill	786 429	906 792	120 363	906 792
11140	Medikamenter	251 197	338 684	87 487	338 684
11150	Matvarer	4 120 844	4 223 747	102 903	4 311 441
11151	Beverting	510 369	440 951	-69 418	439 308
11200	Div. kjøp forbruksmaterieill	947 555	846 123	-101 432	812 110
11201	Diverse kjøp tjenester	1 355 024	754 416	-600 608	755 524
11202	Velferdstiltak og gaver	236 954	533 223	296 269	561 516
11203	Arbeidstøy og verneutstyr	284 221	507 473	223 252	544 921
11204	Renholdsartikler	693 920	750 358	56 438	750 358
11205	Kjemikalier	402 465	451 530	49 065	451 530
11206	Tekstiler	48 709	66 170	17 460	66 170
11207	Utgiftsdekning	85 800	-10 189	-95 989	190 630
11208	Velferdstiltak brukere	27 646	27 486	-160	27 486
11209	Driftmaterieill	518 855	549 540	30 686	549 540
11211	Utlegg diverse småkjøp (ikke reiseutlegg)	66 500	8 700	-57 800	8 700
11300	Telefonutgifter	404 152	563 840	159 688	604 098

SANDE KOMMUNE – Regnskap 2018

39

Konto / artsgrp	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Opppr.bud. 2018
11301	Porto og frakt	376 513	417 927	41 414	493 871
11302	Banktjenester	317 663	157 465	-160 198	157 681
11303	Datakommunikasjon	685 702	239 924	-445 778	239 050
11306	Innb.pl mobiltilf -IKKE BRUK!	0	0	0	0
11400	Annøse, reklame, informasjon	353 476	490 621	137 145	364 707
11401	Informasjon/reklame/trykking	49 137	175 795	126 658	144 949
11402	Gaver ved representasjon	10 712	15 360	4 648	15 450
11500	Opplæring, kurs	1 642 950	2 046 291	403 341	2 493 775
11600	Skyss- og kostgodtgjørelse - LØNN	555 885	448 593	-107 292	712 031
11602	Kjøregodtgj.avg.pliktig - Lønn	74 848	3 164	-71 684	9 090
11603	Dokumenterte utlegg Folkevalgte - Lønn	0	0	0	0
11604	Dieltgodtgjørelse, trekkpliktig - Lønn	1 948	0	-1 948	0
11650	Andre oppgavepliktige godtgj. - Lønn	1 075 136	1 257 860	182 724	2 786 000
11700	Transportutgifter	4 349 274	4 224 073	-125 201	4 232 421
11701	Drosjeskyss	114 175	30 000	-84 175	30 000
11702	Driftsutgifter transportmidler	493 324	621 429	128 105	975 044
11703	Vedlikeh./service transportm.	255 686	230 710	-24 976	241 016
11704	Driftsutgifter maskiner	298 833	111 980	-186 853	111 980
11705	Transportutgifter - Lønn	133 743	87 070	-46 673	87 070
11800	Strøm, energi	6 369 105	7 011 438	642 333	6 141 438
11820	Fyringsolje og fyringsparafin	374 601	386 840	12 239	386 840
11830	Naturgass	6 564	-4 072	-10 636	-4 072
11840	Bioenergi	208 475	122 160	-86 315	122 160
11850	Forsikring bygg/maskin/utstyr	1 888 422	1 239 574	-648 848	654 574
11851	Forsikring personer	476 042	162 600	-313 442	712 600
11852	Alarm og vaktjenester	233 785	393 044	159 259	393 044
11900	Leie av lokaler	4 820 726	5 046 698	225 972	5 214 906
11901	Leie/feste av grunn	628 048	732 906	104 858	733 978
11950	Avgifter, gebyrer, lisenser o.l.	3 281 800	2 636 856	-644 944	2 664 619
11951	Kommunale eiendomsgebyrer	1 175 608	1 296 927	121 319	667 302
11952	Datalisenser/lisensvedlikeh.	2 424 317	2 581 195	156 878	2 534 244
11953	Lisensavgift Kopinor	20 966	250 708	229 742	249 852
12000	Inventar og utstyr	2 327 618	1 985 265	-342 352	2 009 124
12001	Datautstyr og programvare	1 090 193	866 414	-223 779	867 847
12002	Tekniske hjelpemidler	379 131	348 156	-30 975	348 156
12003	Bøker bibliotek	318 725	326 090	7 365	325 742
12004	Andre utlansmedia bibliotek	74 335	75 000	665	76 350
12005	Kjøp av maskiner	11 691	0	-11 691	0
12006	Finansiell leasing av maskiner	7 751	0	-7 751	0
12090	Medisinsk utstyr	11 806	3 530	-8 276	3 530
12100	Kjøp av transportmidler	0	0	0	0
12101	Leie/leasing transportmidler	891 664	1 157 832	266 168	1 317 380
12200	Leie/leasing maskiner/utstyr	617 724	940 316	322 592	887 180
12201	Kjøp av datamaskiner	19 600	0	-19 600	0
12202	Leie/leasing maskiner	17 830	2 000	-15 830	2 000
12301	Vedlikehold/byggetjenester	3 851 408	3 398 574	-452 834	3 398 574
12303	Elektriske arbeider	19 509	35 000	15 491	35 000
12304	Vedlikehold uteanlegg	0	11 300	11 300	11 300
12305	Vedl.maskin/utstyr/inventar	560 181	715 869	155 688	679 364
12306	Vedlikehold VA-ledninger	1 588 556	3 478 537	1 889 981	3 478 537
12307	Vedlikehold veier	375 733	606 728	230 995	606 728
12309	Vedl.komtekn.installasjoner	1 003 351	714 000	-289 351	714 000
12400	Sentrale driftsavtaler	1 153 003	-70 093	-1 223 096	848 680
12401	Brøyting og strøing	3 104 774	4 727 440	1 622 666	1 967 440
12500	Vedlikeholdsmateriell	517 721	904 273	386 552	904 273
12600	Kjøp av renholdstjeneste	0	81 080	81 080	81 080
12601	Kjøp av vedlikeholdstjeneste	0	0	0	0
12700	Konsulentjenester	4 082 750	2 411 749	-1 671 000	1 863 783
12701	Bedriftshelsetjeneste	67 750	269 390	201 640	369 390
12702	Vikartjenester	740 304	290 000	-450 304	0
12703	Juridiske tjenester	129 687	140 488	10 801	469 298
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	69 160 170	71 182 051	2 021 881	69 221 313

SANDE KOMMUNE – Regnskap 2018

40

Konto / artsgrp	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Awik B-R	Opppr.bud. 2018
13000	Kjøp fra staten	2 690 723	1 637 570	-1 053 153	2 526 025
13300	Kjøp fra fylkeskommuner	228 472	56 346	-172 126	56 375
13500	Kjøp fra kommuner	57 682 634	54 204 523	-3 478 111	28 690 556
13700	Kjøp fra andre (private)	33 230 504	32 734 307	-496 197	34 025 128
13701	Driftstilskudd til private	54 075 801	55 567 379	1 491 578	51 459 254
13702	Drifts-og basistilskudd - Lønn	5 851 181	5 584 200	-266 981	5 584 200
13750	Kjøp fra IKS der kommunen/fylkeskommunen selv er deltaker	16 342 760	16 429 969	87 209	16 909 094
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	170 102 075	166 214 294	-3 887 781	139 250 633
14000	Overføring til staten	0	0	0	0
14290	Moms på kjøp	10 120 426	9 149 510	-970 916	4 616 000
14300	Overføring til fylkeskommuner	0	0	0	0
14500	Overføring til kommuner	200 000	321 400	121 400	347 025
14700	Overføringer til andre (private)	9 420 896	8 845 708	-575 187	8 557 358
14701	Tap på fordringer/garantier	85 676	18 324	-67 352	18 324
14702	Bidrag/sosial støtte	10 556 192	9 672 754	-883 438	9 735 000
14750	Overføringer til IKS der kommunen/fylkeskommunen selv er deltaker	0	180 400	180 400	180 400
14900	Reserverte bevilgninger	0	873 314	873 314	12 796 981
40	4 Overføringsutgifter	30 383 189	29 061 410	-1 321 779	36 251 088
15000	Renteutgifter	14 772 166	15 234 000	461 834	14 374 000
15090	Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	5 291 490	0	-5 291 490	0
15100	Avdragsutgifter	25 329 296	22 600 000	-2 729 296	23 420 000
15200	Utlån	-5 335	100 000	105 335	100 000
15400	Avsetning disposisjonsfond	40 173 999	40 174 000	1	13 237 000
15500	Avsetning bundne fond	7 628 124	-388 888	-8 017 010	941 557
15800	Ikke disp.regnsk.mindreforbruk	3 238 842	0	-3 238 842	0
15900	Avskrivninger	0	41 816 000	41 816 000	41 816 000
15901	Avskrivninger Utstyr og maskiner	12 247 237	0	-12 247 237	0
15902	Avskrivninger Faste installasjoner	29 948 586	0	-29 948 586	0
50	5 Finansutgifter og -transaksjoner	138 824 408	119 535 114	-19 089 292	93 888 557
16000	Rykkerbetaling for kommunale tjenester	-25 035 923	-25 763 046	-728 023	28 707 467
16200	Avg.fritt salg varer/tjenester	-501 828	-377 992	123 836	-378 000
16201	Avg.frie gebyrinntekter	-5 477 044	-7 662 992	-2 185 949	-6 663 000
16290	Billettinntekter	-178 112	-184 992	-6 880	-155 000
16300	Husleieinntekter	-15 831 820	-14 936 000	895 820	-13 936 000
16301	Inntekt utleie av lokaler	-361 154	-348 000	13 154	-348 000
16302	Inntekt feste/utleie av grunn	-125 015	-415 000	-289 985	-415 000
16303	Husleieinntekter avg.pliktig	-418 075	-391 000	27 075	-391 000
16400	Inntekt årsgebyrer	-16 317 788	-17 056 000	-738 212	-17 056 000
16401	Inntekt tilknytningsgebyrer	-6 306 016	-5 600 000	706 016	-5 600 000
16500	Avgiftpliktig salg varer, høy sats	-2 024 079	-1 959 000	65 079	-1 959 000
16501	Avgiftpliktig salg tjenester	-92 388	-19 000	73 388	-19 000
16502	Avgiftpliktig salg varer, middel sats	-492 656	0	492 656	0
16900	Fordelte utgifter / Internsalg	-417 902	-384 000	33 902	-351 000
16901	Avg.pliktig interne inntekter	0	0	0	0
60	6 Salgsinntekter	-73 579 810	-75 097 923	-1 518 113	-76 068 468
17000	Refusjon fra staten	-32 316 940	-28 329 929	3 987 011	-33 644 314
17290	Momskompensasjon drift	-10 120 426	-9 014 675	1 105 751	-4 437 000
17300	Refusjon fra fylkeskommuner	-3 314 089	-914 000	2 400 089	-718 000
17500	Refusjon fra kommuner	-11 384 199	-11 263 539	120 660	-8 237 000
17700	Refusjon fra andre(private)	-1 987 804	-1 052 000	935 804	-1 752 000
17701	Refusjon fra andre(private) - Lønn	-183 972	-65 000	118 972	-65 000
17750	Refusjon fra IKS der kommunen/fylkeskommunen selv er deltaker	-1 322 904	-813 000	509 904	-813 000
70	7 Andre refusjoner	-60 630 333	-51 452 143	9 178 190	-49 666 314

Konto / artsgrp	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Opppr.bud. 2018
17100	Refusjon for sykelønn m.v.	-18 318 651	-11 840 126	6 478 525	-8 818 736
17101	Refusjon feriep. av sykelønn	-1 051 763	-380 000	671 763	-165 000
71	7 Refusjon sykelønn	-19 370 414	-12 220 126	7 150 268	-8 983 736
18000	Rammetilskudd	-235 653 000	-235 561 000	92 000	-234 848 000
18001	Skjønnsstilskudd	-2 395 665	-2 092 000	303 665	-1 069 000
18002	Inntekstkompensasjon	-13 020 920	-4 912 000	8 108 920	-8 876 000
18100	Andre statlige overføringer	-22 918 241	-21 208 275	1 709 967	-20 400 025
18300	Overføring fra fylkeskommunen	-100 000	0	100 000	0
18700	Skatt på inntekt og formue	-270 984 153	-277 858 000	-6 873 847	-265 373 000
18750	Eiendomsskatt boliger og fritidseiendommer	-25 938 167	-25 500 000	438 167	-25 000 000
18900	Overføringer fra andre (private)	-236 876	0	236 876	0
18901	Salgs- og skjenkeavgifter	642	-70 000	-70 642	-70 000
80	8 Overføringsinntekter	-571 246 381	-567 201 275	4 045 106	-555 636 025
19000	Renteinntekter	-3 572 689	-5 860 000	-2 287 311	-5 860 000
19050	Utbytte og eienuttak	-784 696	-748 000	36 696	-208 000
19090	Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-3 655 568	0	3 655 568	0
19200	Mottatte avdrag på utlån	-255 421	-370 000	-114 579	-370 000
19300	Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	-12 366 947	-12 367 000	-53	0
19400	Bruk av disposisjonsfond	-3 112 323	-3 112 322	1	-126 000
19500	Bruk av bundne fond	-24 715 335	-22 910 870	1 804 465	-6 083 085
19900	Motpost avskrivninger	0	-41 816 000	-41 816 000	-41 816 000
19901	Motpost avskrivninger	-42 195 823	0	42 195 823	0
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	-90 658 802	-87 184 192	3 474 610	-54 463 085
sum		0	0	0	0

1.1.4. Skjema driftsregnskap per ansvar og artsgruppe (tall i 1000-kr)

Ansvar / artsgrp	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	202 198	276 372	74 174	276 372
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	0	15 375	15 375	15 375
40	4 Overføringsutgifter	120 222	157 826	37 604	158 250
70	7 Andre refusjoner	-12 662	-36 000	-23 338	-36 000
0001	Folkevalgte organer	309 758	413 573	103 815	413 997
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	2 276 820	2 406 002	129 182	2 546 001
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	37 054	46 845	9 791	46 845
40	4 Overføringsutgifter	211	423	212	0
70	7 Andre refusjoner	-811	0	811	0
0100	Folkevalgte organer	2 313 275	2 453 270	139 995	2 592 846
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	0	800 000	800 000	0
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	61 701	1 588 975	1 527 274	258 532
40	4 Overføringsutgifter	7 758	9 114	1 356	9 000
50	5 Finansutgifter og -transaksjoner	0	1 330 443	-1 330 443	0
60	6 Salgsinntekter	0	1 212 085	1 212 085	0
70	7 Andre refusjoner	-341 968	-259 000	82 968	-259 000
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	0	-1 212 085	-1 212 085	0
1000	Administrativ ledelse	-272 509	808 646	1 081 155	8 532
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	5 672 854	4 582 114	-1 090 740	4 287 114
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	48 984	0	-48 984	0
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	94 604	0	-94 604	0
40	4 Overføringsutgifter	2 036	-114	-2 150	0
70	7 Andre refusjoner	-4 626	0	4 626	0
100000	Administrativ ledelse	5 813 853	4 582 000	-1 231 853	4 287 114
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	101	0	-101	0
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	1 631 046	1 765 392	134 346	1 775 392
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	7 798 033	7 079 425	-718 608	7 069 425
40	4 Overføringsutgifter	393 788	444 000	50 212	444 000
50	5 Finansutgifter og -transaksjoner	153 238	0	-153 238	0
70	7 Andre refusjoner	-805 757	-444 000	361 757	-444 000
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	-153 238	0	153 238	0
1003	IKT	9 017 211	8 844 817	-172 393	8 844 817
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	0	-2 000 000	-2 000 000	0
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	451 182	1 503 862	1 052 680	1 353 862
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	3 378 597	4 142 250	763 653	2 142 250
40	4 Overføringsutgifter	22 165	348 132	325 967	348 000
60	6 Salgsinntekter	-300 762	-240 000	60 762	-240 000
70	7 Andre refusjoner	-27 404	292 000	319 404	-348 000
1004	Økonomi	3 523 778	4 046 244	522 466	3 256 112
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	1 240 031	833 346	-406 685	833 346
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	574 515	600 650	26 135	600 650
40	4 Overføringsutgifter	293 696	295 616	1 920	296 000
60	6 Salgsinntekter	188	-3 000	-3 188	-3 000
70	7 Andre refusjoner	-896 924	-296 000	600 924	-296 000
80	8 Overføringsinntekter	642	-70 000	-70 642	-70 000
1005	Informasjon	1 212 147	1 360 612	148 465	1 360 996

Ansvar / artsgrp	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	475 473	589 043	113 570	939 044
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	643 660	1 162 179	518 519	1 612 179
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	1 075 980	2 010 850	934 870	2 010 850
40	4 Overføringsutgifter	16 273	48 722	32 449	49 000
70	7 Andre refusjoner	-971 152	-669 000	302 152	-669 000
1006	Stab inkl.tilitsvalgte	1 240 234	3 141 794	1 901 560	3 942 073
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	4 168 288	4 801 493	633 205	5 193 493
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	1 667 844	20 180	-1 647 664	20 180
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	1 128 280	0	-1 128 280	0
40	4 Overføringsutgifter	106 244	-133	-106 377	0
70	7 Andre refusjoner	-183 711	0	183 711	0
71	7 Refusjon sykelønn	-3 652	0	3 652	0
101001	Økonomi	6 883 294	4 821 540	-2 061 754	5 213 673
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	3 782 215	3 459 706	-322 509	3 280 706
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	628 326	160 270	-468 056	20 270
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	1 088 987	100 000	-988 987	0
40	4 Overføringsutgifter	160 049	384	-159 665	0
70	7 Andre refusjoner	-178 609	-17 000	161 609	0
71	7 Refusjon sykelønn	-363 499	0	363 499	0
101002	Informasjon	5 117 469	3 703 360	-1 414 109	3 300 976
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	140 539	0	-140 539	0
101003	IKT	140 539	0	-140 539	0
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	5 560 701	6 982 915	1 422 214	6 108 296
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	54 055	-319 460	-373 515	20 540
40	4 Overføringsutgifter	2 731	-1 339	-4 070	0
70	7 Andre refusjoner	-15 727	-150 000	-134 273	0
71	7 Refusjon sykelønn	-162 171	0	162 171	0
101004	Stab	5 439 589	6 512 116	1 072 527	6 128 836
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	0	557 001	557 001	0
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	2 311 921	2 605 019	293 099	2 605 019
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	253 438	1 157 250	903 812	1 157 250
40	4 Overføringsutgifter	348 083	119 260	-228 823	120 000
80	8 Salgsinntekter	-2 863 142	-3 320 000	-456 858	-3 320 000
70	7 Andre refusjoner	-1 869 802	-1 707 000	162 802	-1 150 000
80	8 Overføringsinntekter	-426 714	0	426 714	0
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	-826 293	0	826 293	0
2110	Haga skole	-3 072 508	-588 469	2 484 039	-587 731
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	29 959 699	26 555 241	-3 404 458	25 952 932
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	116 893	0	-116 893	0
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	0	-205 000	-205 000	-205 000
40	4 Overføringsutgifter	22 370	-447	-22 817	0
70	7 Andre refusjoner	-46 497	0	46 497	0
71	7 Refusjon sykelønn	-1 474 240	0	1 474 240	0
211000	Haga skole	28 578 225	26 349 794	-2 228 431	25 747 932

Ansvar / artsgrp	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	3 488 092	3 274 591	-213 501	3 148 617
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	362 059	120 506	-241 553	120 506
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	8 842	0	-8 842	0
40	4 Overføringsutgifter	60 135	903	-59 232	0
70	7 Andre refusjoner	-85 383	0	85 383	0
71	7 Refusjon sykelønn	-267 670	0	267 670	0
211001	Haga skole SFO	3 566 074	3 396 000	-170 074	3 269 123
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	8	271 001	270 993	0
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	1 341 609	1 706 189	364 580	1 712 204
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	75 755	-90 000	-165 755	-90 000
40	4 Overføringsutgifter	223 546	99 738	-123 808	100 000
60	6 Salgsinntekter	-1 981 202	-2 000 000	-18 798	-2 000 000
70	7 Andre refusjoner	-2 639 762	-1 841 000	798 762	-1 220 000
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	-43 988	-43 987	1	0
2120	Selvik skole	-3 024 034	-1 898 059	1 125 974	-1 497 798
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	18 837 435	17 705 268	-1 132 167	16 624 468
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	27 912	0	-27 912	0
40	4 Overføringsutgifter	3 028	-328	-3 356	0
70	7 Andre refusjoner	-15 478	0	15 478	0
71	7 Refusjon sykelønn	-777 781	-150 000	627 781	-150 000
212000	Selvik skole	18 075 116	17 554 940	-520 176	16 474 468
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	2 235 683	2 347 684	112 001	3 381 070
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	105 182	0	-105 182	0
40	4 Overføringsutgifter	19 478	-2 454	-21 932	0
60	6 Salgsinntekter	82 400	0	82 400	0
70	7 Andre refusjoner	-79 658	0	79 658	0
71	7 Refusjon sykelønn	-89 549	-49 370	40 179	-50 000
212001	Selvik skole SFO	2 128 736	2 295 860	167 124	3 331 070
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	0	405 104	405 104	0
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	826 067	771 324	-54 743	764 428
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	302 018	185 000	-117 018	185 000
40	4 Overføringsutgifter	127 038	62 954	-64 084	63 000
60	6 Salgsinntekter	-945 063	-1 225 000	-279 937	-1 225 000
70	7 Andre refusjoner	-1 721 382	-1 590 000	131 382	-878 000
71	7 Refusjon sykelønn	0	-400 000	-400 000	-400 000
2140	Galleberg skole	-1 411 322	-1 790 618	-379 296	-1 490 572
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	12 862 733	12 444 648	-418 085	11 914 648
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	20 627	5 000	-15 627	5 000
40	4 Overføringsutgifter	1 183	532	-651	0
70	7 Andre refusjoner	-5 363	0	5 363	0
71	7 Refusjon sykelønn	-247 524	0	247 524	0
214000	Galleberg skole	12 631 656	12 450 180	-181 476	11 919 648

Ansvar / artsgrp	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	1 572 445	1 415 986	-156 459	1 370 986
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	9 895	0	-9 895	0
40	4 Overføringsutgifter	1 436	-486	-1 922	0
70	7 Andre refusjoner	-1 626	0	1 626	0
71	7 Refusjon sykelønn	-121 181	0	121 181	0
214001	Galleberg skole SFO	1 460 969	1 415 500	-45 469	1 370 986
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	0	192 000	192 000	0
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	1 847 265	2 303 979	456 714	1 515 500
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	412 385	451 000	38 615	451 000
40	4 Overføringsutgifter	184 208	61 104	-123 104	61 000
50	5 Finansgifter og -transaksjoner	72	0	-72	0
60	6 Salgsinntekter	-1 538 953	-1 507 468	31 485	-1 507 468
70	7 Andre refusjoner	-1 542 376	-1 362 479	179 897	-926 000
71	7 Refusjon sykelønn	0	-916 736	-916 736	-442 736
2150	Kjeldås skole	-637 398	-778 600	-141 202	-848 704
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	14 516 972	13 784 005	-732 967	13 623 005
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	74 257	36 530	-37 727	36 530
40	4 Overføringsutgifter	8 804	465	-8 339	0
70	7 Andre refusjoner	-24 124	0	24 124	0
71	7 Refusjon sykelønn	-886 871	0	886 871	0
215000	Kjeldås skole	13 689 038	13 821 000	131 962	13 659 535
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	2 168 267	1 699 269	-468 998	1 657 269
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	116 103	16 300	-99 803	16 300
40	4 Overføringsutgifter	19 146	-569	-19 715	0
70	7 Andre refusjoner	-20 886	0	20 886	0
71	7 Refusjon sykelønn	-158 997	0	158 997	0
215001	Kjeldås skole SFO	2 123 633	1 715 000	-408 633	1 673 569
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	0	343 000	343 000	0
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	1 450 562	46 000	-1 404 562	46 000
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	6 500	350 000	343 500	0
40	4 Overføringsutgifter	170 624	-217	-170 841	0
50	5 Finansgifter og -transaksjoner	50 739	0	-50 739	0
60	6 Salgsinntekter	-216 253	0	216 253	0
70	7 Andre refusjoner	-2 382 685	-343 000	2 039 685	0
80	8 Overføringsinntekter	-211 465	0	211 465	0
2160	Sande ungdomsskole	-1 131 978	395 783	1 527 761	46 000
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	32 636 940	31 869 597	-767 343	31 612 748
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	1 950 380	2 926 375	975 995	2 926 375
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	1 237 009	1 084 000	-153 009	1 084 000
40	4 Overføringsutgifter	301 472	301 135	-337	300 763
60	6 Salgsinntekter	-91 762	-168 000	-76 238	-168 000
70	7 Andre refusjoner	-359 862	-2 350 000	-1 990 138	-2 350 000
71	7 Refusjon sykelønn	-878 537	-710 000	168 537	-360 000
80	8 Overføringsinntekter	0	200 000	200 000	200 000
216000	Sande ungdomsskole	34 795 639	33 153 107	-1 642 533	33 245 886

Ansvar / artsgrp	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	3 698 854	3 409 539	-289 315	3 332 539
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	1 178 196	573 134	-605 062	573 134
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	225 648	176 596	-49 052	176 596
40	4 Overføringsutgifter	245 448	104 997	-140 451	105 000
50	5 Finansutgifter og -transaksjoner	1 138 000	0	-1 138 000	0
70	7 Andre refusjoner	-620 712	-155 000	465 712	-155 000
71	7 Refusjon sykelønn	-54 667	0	54 667	0
80	8 Overføringsinntekter	-3 319 396	-2 341 275	978 121	-2 341 275
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	-724 000	0	724 000	0
216001	Voksenopplæring (VO)	1 767 371	1 767 991	621	1 690 994
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	-289 577	0	289 577	0
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	0	493 220	493 220	473 220
40	4 Overføringsutgifter	0	89 548	89 548	90 000
60	6 Salgsinntekter	-2 432 745	-2 440 000	-7 255	-2 400 000
70	7 Andre refusjoner	-297 820	-334 000	-36 180	-290 000
2200	Haga barnehage	-3 020 142	-2 191 232	828 910	-2 126 780
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	13 739 852	13 366 576	373 276	12 519 548
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	527 891	10 000	-517 891	10 000
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	-49 162	0	49 162	0
40	4 Overføringsutgifter	88 725	424	-88 301	0
50	5 Finansutgifter og -transaksjoner	39 641	0	-39 641	0
70	7 Andre refusjoner	-103 001	0	103 001	0
71	7 Refusjon sykelønn	-333 106	-331 000	2 106	0
220000	Haga barnehage	13 910 840	13 046 000	-864 840	12 529 548
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	-107 024	0	107 024	0
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	498 559	521 472	22 913	501 472
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	20 430	0	-20 430	0
40	4 Overføringsutgifter	84 592	109 466	24 873	110 000
60	6 Salgsinntekter	-3 190 148	-3 015 000	175 148	-3 080 000
70	7 Andre refusjoner	-436 223	-440 000	-3 777	-420 000
2201	Nordre Jarlsberg barnehage	-3 129 814	-2 824 062	305 752	-2 888 528
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	15 312 339	14 625 396	-686 943	14 417 376
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	16 546	2 090	-14 456	2 090
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	-45 000	0	45 000	0
40	4 Overføringsutgifter	1 168	514	-654	0
70	7 Andre refusjoner	-9 918	0	9 918	0
71	7 Refusjon sykelønn	-482 641	0	482 641	0
220100	Nordre Jarlsberg barnehage	14 792 494	14 628 000	-164 494	14 419 466
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	191 250	323 724	132 474	323 724
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	203 342	300 000	96 658	300 000
40	4 Overføringsutgifter	32 207	298 428	266 221	298 428
50	5 Finansutgifter og -transaksjoner	285 000	0	-285 000	0
70	7 Andre refusjoner	-1 952 446	-1 324 000	628 446	-1 324 000
80	8 Overføringsinntekter	0	-300 000	-300 000	-300 000
2300	Oppvekst felles	-1 240 646	-701 848	538 798	-701 848

Ansvar / artsgrp	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	267 475	94 844	-192 631	694 180
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	13 826 026	14 114 788	288 762	2 881 250
40	4 Overføringsutgifter	341 835	1 977 978	1 636 143	204 000
50	5 Finansugifter og -transaksjoner	44	0	-44	0
70	7 Andre refusjoner	-1 845 794	-1 548 375	297 419	-1 650 000
2301	Barnevern	12 609 586	14 639 235	2 029 648	2 129 430
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	4 919 220	5 295 822	376 602	14 548 331
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	892 298	860 226	-32 072	2 788 000
40	4 Overføringsutgifter	138	-2 380 501	-2 380 639	0
70	7 Andre refusjoner	-1 058	0	1 058	-700 000
71	7 Refusjon sykelønn	-328 124	-157 020	171 104	-600 000
230100	Barnevern	5 482 474	3 618 527	-1 863 947	16 036 331
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	1	0	-1	0
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	26 103	32 326	6 223	96 997
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	2 804 454	2 669 177	-135 277	0
40	4 Overføringsutgifter	2 950	219 990	217 040	0
70	7 Andre refusjoner	-60 750	0	60 750	0
2302	PP - tjenesten	2 772 758	2 921 494	148 736	96 997
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	1 043 945	1 107 156	63 211	3 000 991
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	14 142	8 328	-5 814	25 000
40	4 Overføringsutgifter	182	-219 989	-220 171	0
70	7 Andre refusjoner	-20 082	0	20 082	0
71	7 Refusjon sykelønn	-1	0	1	0
230200	PP - tjenesten	1 038 186	895 495	-142 691	3 025 991
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	0	-700 000	-700 000	-700 000
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	243 258	774 031	530 773	740 517
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	620 503	2 812 417	2 191 914	645 750
40	4 Overføringsutgifter	32 774	34 152	1 378	34 000
50	5 Finansugifter og -transaksjoner	960 000	0	-960 000	0
60	6 Salgsinntekter	-105 771	-141 000	-35 229	-45 000
70	7 Andre refusjoner	-2 010 721	-1 474 000	536 721	-994 000
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	-1 206 417	0	1 206 417	0
3000	Folkehelse	-1 466 374	1 305 601	2 771 975	-318 733
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	0	363 802	363 802	0
70	7 Andre refusjoner	-8 000	0	8 000	0
300000	Folkehelse	-8 000	363 802	371 802	0
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	4 535 005	3 873 646	-661 359	3 069 279
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	175 365	50 000	-125 365	50 000
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	9 703 712	8 142 500	-1 561 212	8 142 500
40	4 Overføringsutgifter	7 316	-279	-7 595	0
60	6 Salgsinntekter	-8 000	0	8 000	0
70	7 Andre refusjoner	-4 013 400	-4 475 000	-461 600	-4 475 000
71	7 Refusjon sykelønn	-159 120	0	159 120	0
300001	Folkehelse - Psykisk helse	10 240 879	7 590 867	-2 650 012	6 786 779

Ansvar / artsgrp	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	4 966 163	6 544 912	1 578 749	6 397 912
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	324 605	50 000	-274 605	50 000
40	4 Overføringsutgifter	3 021	88	-2 933	0
70	7 Andre refusjoner	-1 020 941	0	1 020 941	0
71	7 Refusjon sykelønn	-110 947	-380 000	-269 053	-380 000
300002	Folkehelse - Ergo/Fysio	4 161 900	6 215 000	2 053 100	6 067 912
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	6 632 260	6 066 982	-565 298	5 884 962
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	208 363	45 000	-163 363	45 000
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	563 979	0	-563 979	0
40	4 Overføringsutgifter	43 564	38	-43 526	0
70	7 Andre refusjoner	-190 993	-170 000	20 993	-170 000
71	7 Refusjon sykelønn	-340 909	0	340 909	0
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	0	-1 020 000	-1 020 000	-1 020 000
300003	Folkehelse - Helsestasjon	6 916 265	4 922 000	-1 994 265	4 719 982
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	0	-700 000	-700 000	-700 000
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	49 480	854 819	805 339	854 819
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	5 647 815	7 500 750	1 852 935	6 220 750
40	4 Overføringsutgifter	9 450	79 494	70 044	80 000
60	6 Salgsinntekter	-283 171	-290 000	-6 829	-290 000
70	7 Andre refusjoner	-419 998	-16 091 517	-15 671 519	-18 091 517
3100	Bolig og fritid	5 003 576	-8 646 454	-13 650 030	-11 925 948
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	1 640 645	1 800 751	160 106	1 448 751
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	453 541	5 000	-448 541	5 000
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	1 337 363	350 000	-987 363	350 000
40	4 Overføringsutgifter	85 443	249	-85 194	0
70	7 Andre refusjoner	-93 743	0	93 743	0
71	7 Refusjon sykelønn	1	0	-1	0
310000	Bolig og fritid	3 423 271	2 156 000	-1 267 271	1 803 751
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	3 377 064	0	-3 377 064	200 000
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	2 229	0	-2 229	0
70	7 Andre refusjoner	-1 050	0	1 050	0
71	7 Refusjon sykelønn	-40 597	0	40 597	0
310001	BF hjemmebasert 19	3 337 646	0	-3 337 646	200 000
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	4 506 600	5 254 093	747 493	6 202 093
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	4 935	5 000	65	5 000
40	4 Overføringsutgifter	568	92	-476	0
70	7 Andre refusjoner	-3 236 416	0	3 236 416	0
71	7 Refusjon sykelønn	-387 331	-400 000	-12 669	-400 000
310002	BF institusjon	888 357	4 859 185	3 970 828	5 807 093
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	28 895 195	30 873 178	1 977 983	29 114 650
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	9 835	5 000	-4 835	5 000
40	4 Overføringsutgifter	0	-363	-363	0
70	7 Andre refusjoner	-8 191 752	3 568 335	11 760 087	0
71	7 Refusjon sykelønn	-2 211 901	-1 000 000	1 211 901	-1 000 000
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	-3 068 335	-3 068 335	0	0
310003	BF hjemmebasert 17	15 433 042	30 377 815	14 944 773	28 119 650

Ansv. / artsgrp	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	4	0	-4	0
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	3 794 106	4 685 090	890 984	4 645 095
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	3 727 393	3 359 899	-367 494	4 159 900
40	4 Overføringsutgifter	631 368	619 883	-11 485	-280 000
60	6 Salgsinntekter	-2 744 837	-12 833 999	-10 089 163	-13 833 999
70	7 Andre refusjoner	-1 449 789	-1 591 000	-141 212	-1 591 000
3200	Sandetun pleie og rehabilitering	3 958 246	-5 760 127	-9 718 373	-6 900 004
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	1 072 846	1 759 120	686 274	2 400 337
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	67 359	0	-67 359	0
40	4 Overføringsutgifter	4 694	-737	-5 431	0
60	6 Salgsinntekter	-8 587 602	800 000	9 387 602	0
70	7 Andre refusjoner	-227 394	0	227 394	0
320000	Sandetun pleie og rehabilitering	-7 670 097	2 558 383	10 228 480	2 400 337
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	6 411 270	7 348 177	936 907	7 187 168
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	35 990	6 108	-29 882	6 108
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	18 988	0	-18 988	0
40	4 Overføringsutgifter	4 670	-685	-5 355	0
70	7 Andre refusjoner	-10 020	0	10 020	0
71	7 Refusjon sykkelønn	-64 360	-215 000	-150 640	-215 000
320001	ST stab/støtte	6 396 538	7 138 600	742 062	6 978 276
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	33 688 196	32 816 341	-871 855	29 547 876
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	11 407	0	-11 407	0
40	4 Overføringsutgifter	346	-8 900	-9 246	0
70	7 Andre refusjoner	-37 496	0	37 496	0
71	7 Refusjon sykkelønn	-2 989 060	-2 765 000	204 060	-1 900 000
320022	ST hjemmesykepleien	30 693 394	30 042 441	-650 953	27 647 876
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	2 172 074	2 301 482	129 408	2 371 495
40	4 Overføringsutgifter	0	-782	-782	0
70	7 Andre refusjoner	-600	0	600	0
71	7 Refusjon sykkelønn	-118 448	-166 000	-47 552	-196 000
320023	ST hjemmehjelp	2 053 026	2 134 700	81 674	2 175 495
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	12 321 071	11 817 739	-503 332	11 382 826
40	4 Overføringsutgifter	0	260	260	0
70	7 Andre refusjoner	-77 170	0	77 170	0
71	7 Refusjon sykkelønn	-1 059 138	-1 100 000	-40 862	-850 000
320024	ST Institusjon langtid	11 184 763	10 717 999	-466 764	10 532 826
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	6 891 864	6 763 495	-128 369	6 209 320
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	207	0	-207	0
40	4 Overføringsutgifter	7	-325	-332	0
70	7 Andre refusjoner	-5 632	0	5 632	0
71	7 Refusjon sykkelønn	-548 252	-275 000	273 252	-75 000
320025	ST Institusjon korttid/rehab	6 338 194	6 488 170	149 976	6 134 320
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	5 239 603	4 997 212	-242 391	4 767 158
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	202	0	-202	0
40	4 Overføringsutgifter	0	-192	-192	0
70	7 Andre refusjoner	-2 250	0	2 250	0
71	7 Refusjon sykkelønn	-446 801	-279 000	167 801	-279 000
320026	ST Bofellesskap demens	4 790 754	4 718 020	-72 734	4 488 158

Ansvar / artsgrp	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	14 054 928	14 363 850	308 922	14 098 846
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	2 878	0	-2 878	0
40	4 Overføringsutgifter	0	-25	-25	0
70	7 Andre refusjoner	-24 330	0	24 330	0
71	7 Refusjon sykelønn	-165 034	-580 000	-414 966	-480 000
320027	ST natt	13 888 442	13 783 825	-84 617	13 618 846
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	3 995 063	4 155 201	160 138	4 095 202
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	2 428 291	2 449 856	21 565	2 449 856
40	4 Overføringsutgifter	369 051	420 323	51 272	420 000
60	6 Salgsinntekter	-1 143 132	-1 100 000	43 132	-1 100 000
70	7 Andre refusjoner	-390 125	-420 000	-29 875	-420 000
71	7 Refusjon sykelønn	-4 336	-105 000	-100 664	-105 000
320028	ST Kjøkken	5 254 812	5 400 380	145 568	5 340 858
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	770 571	751 371	-19 200	745 372
40	4 Overføringsutgifter	0	1 629	1 629	0
70	7 Andre refusjoner	-800	0	800	0
71	7 Refusjon sykelønn	0	-1 000	-1 000	-1 000
320029	ST Vaskeri	769 971	752 000	-17 971	744 372
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	17 672 263	18 297 067	624 804	22 598 398
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	2 389	0	-2 389	0
40	4 Overføringsutgifter	0	8	8	0
70	7 Andre refusjoner	-41 275	3 675	44 950	0
71	7 Refusjon sykelønn	-1 114 882	-1 220 000	-105 118	-800 000
320031	ST Institusjon langtid D,G	16 518 495	17 080 750	562 255	21 798 398
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	658 399	672 199	13 800	662 195
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	102	0	-102	0
40	4 Overføringsutgifter	0	201	201	0
71	7 Refusjon sykelønn	-1	-25 000	-24 999	-25 000
320032	ST Dagsenter	656 500	647 400	-9 100	637 195
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	6 615 262	5 530 089	-1 085 173	0
70	7 Andre refusjoner	-3 675	-3 675	0	0
71	7 Refusjon sykelønn	-30 081	-20 000	10 081	0
320033	ST Institusjon Hus C	6 514 746	6 506 414	-1 008 332	0
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	207 460	147 105	-60 355	944 064
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	6 661 680	6 077 669	-583 811	2 140 350
40	4 Overføringsutgifter	11 312 162	10 812 680	-499 482	10 024 375
50	5 Finansutgifter og -transaksjoner	330 654	771 557	440 903	771 557
60	6 Salgsinntekter	-51 564	-51 564	0	-144 000
70	7 Andre refusjoner	-1 028 613	-112 684	915 929	-285 934
80	8 Overføringsinntekter	-17 397 122	-16 767 000	630 122	-15 358 750
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	-503 581	-100 000	403 581	-100 000
3300	NAV	-468 925	777 963	1 246 888	-2 008 338
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	1 847 546	1 532 050	-315 496	4 252 687
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	7 173	0	-7 173	0
40	4 Overføringsutgifter	39	313	274	0
70	7 Andre refusjoner	-1 159	0	1 159	0
71	7 Refusjon sykelønn	-354 845	0	354 845	0
330000	NAV	1 498 754	1 532 363	33 609	4 252 687

Ansvar / artsgrp	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	718 639	955 261	236 622	1 020 662
40	4 Overføringsutgifter	0	338	338	0
71	7 Refusjon sykelønn	-992	0	992	0
330001	NAV - Kvalifiseringsprogram	717 647	955 599	237 952	1 020 662
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	6 793 090	7 045 276	252 186	7 153 157
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	3 750	0	-3 750	0
40	4 Overføringsutgifter	0	-157	-157	0
70	7 Andre refusjoner	-200	0	200	0
330002	NAV - Introduksjonsstønad/innvandrør	6 796 640	7 046 119	248 479	7 153 157
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	1 094 150	941 724	-152 426	3 010 499
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	24 336	0	-24 336	0
40	4 Overføringsutgifter	0	-499	-499	0
70	7 Andre refusjoner	-600	0	600	0
71	7 Refusjon sykelønn	-112 037	0	112 037	0
330003	NAV - Rus	1 005 849	941 225	-64 624	3 010 499
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	1 117	0	-1 117	0
40	4 Overføringsutgifter	8 479	0	-8 479	0
70	7 Andre refusjoner	-279	0	279	0
4000	Kulturtjenesten	9 317	0	-9 317	0
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	736 174	989 604	253 430	948 604
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	109 879	539 367	429 488	451 521
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	1 452 985	1 011 000	-441 985	934 750
40	4 Overføringsutgifter	472 268	819 408	347 139	938 625
70	7 Andre refusjoner	-138 562	-268 000	-129 437	-273 000
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	-97 000	-97 000	0	0
400000	Kulturtjenesten	2 536 744	2 994 379	458 635	3 000 500
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	1 423 696	2 919 044	1 495 348	2 868 044
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	84 850	186 000	101 150	196 384
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	1 405 665	30 000	-1 375 665	30 750
40	4 Overføringsutgifter	8 734	20 000	11 266	20 000
60	6 Salgsinntekter	-228 415	-465 000	-236 585	-465 000
70	7 Andre refusjoner	-8 734	-30 000	-21 266	-30 000
71	7 Refusjon sykelønn	-17 260	0	17 260	0
400001	Kulturskole	2 668 536	2 660 044	-8 492	2 620 178
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	2 927 352	2 851 487	-75 865	2 751 488
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	603 271	608 000	4 729	611 713
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	147 289	202 346	55 057	102 500
40	4 Overføringsutgifter	53 966	120 000	66 034	30 000
50	5 Finansutgifter og -transaksjoner	282 849	0	-282 849	0
60	6 Salgsinntekter	-291 385	-304 992	-13 627	-272 000
70	7 Andre refusjoner	-80 728	-30 000	50 728	-30 000
71	7 Refusjon sykelønn	-209 724	0	209 724	0
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	-90 000	-90 000	0	0
400002	Biblioteket	3 342 911	3 356 841	13 930	3 193 701

Ansvar / artagrp	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Awik B-R	Oppr.bud. 2018
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	1 261 196	1 385 146	123 950	1 375 146
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	47 728	112 000	64 272	113 926
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	5 300	42 000	36 700	43 050
40	4 Overføringsutgifter	8 972	15 000	6 028	15 000
60	6 Salgsinntekter	0	-75 000	-75 000	-45 000
70	7 Andre refusjoner	-23 972	-15 000	8 972	-15 000
400003	Fritidsklubben	1 299 224	1 464 146	164 922	1 487 122
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	1 098 879	1 289 579	190 700	1 271 587
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	106 125	116 700	10 575	96 656
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	159 325	50 000	-109 325	75 850
40	4 Overføringsutgifter	18 371	15 000	-3 371	15 000
50	5 Finansugifter og -transaksjoner	122 753	0	-122 753	0
60	6 Salgsinntekter	-288 516	-166 984	121 532	-167 000
70	7 Andre refusjoner	-55 621	-61 000	-5 379	-85 000
71	7 Refusjon sykkelønn	-142 018	-275 000	-132 982	-275 000
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	-100 700	-100 700	0	0
400004	Sandetun Aktivitetssenter	918 598	867 595	-51 003	932 093
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	770 713	840 738	-129 975	600 738
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	380 520	129 000	-251 520	151 592
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	24 269	0	-24 269	0
40	4 Overføringsutgifter	93 260	90 000	-3 260	81 750
50	5 Finansugifter og -transaksjoner	231 252	0	231 252	0
60	6 Salgsinntekter	-285 668	0	285 668	0
70	7 Andre refusjoner	-235 410	-10 000	225 410	-10 000
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	-110 000	-110 000	0	0
400005	Frivilligsentralen	868 936	739 738	-129 198	824 080
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	25 317	53 000	27 683	53 144
40	4 Overføringsutgifter	1 180 671	1 077 000	-103 671	943 925
70	7 Andre refusjoner	-30 250	-8 000	26 250	-8 000
400006	Idrett og friluftsliv o.l.	1 169 938	1 122 000	-47 938	989 069
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	2 154 488	1 754 429	-400 059	1 754 429
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	1 881 881	3 223 875	1 341 994	2 995 875
40	4 Overføringsutgifter	689 350	704 811	15 461	704 500
50	5 Finansugifter og -transaksjoner	1 342 832	170 000	-1 172 832	170 000
60	6 Salgsinntekter	-6 168 452	-8 186 000	-2 017 548	-7 186 000
70	7 Andre refusjoner	-765 489	-2 293 000	-1 527 511	-2 293 000
80	8 Overføringsinntekter	-100 000	0	100 000	0
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	-1 597 425	-485 724	1 111 701	-485 724
5100	Plan og byggesak	-2 562 815	-5 111 609	-2 548 794	-4 339 920
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	1 658 402	6 632 260	4 973 858	6 507 260
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	77 249	0	-77 249	0
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	2 039 566	0	-2 039 566	0
40	4 Overføringsutgifter	23 890	-260	-24 150	0
70	7 Andre refusjoner	-24 590	0	24 590	0
71	7 Refusjon sykkelønn	-59 844	0	59 844	0
510000	Plan og byggesak	3 714 673	6 632 000	2 917 327	6 507 260

Ansvar / artsgrp	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	1 124 768	2 576 051	1 451 283	2 549 051
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	26 503	0	-26 503	0
40	4 Overføringsutgifter	733	-51	-784	0
70	7 Andre refusjoner	-1 333	0	1 333	0
510001	Landbrukskontoret	1 150 671	2 576 000	1 425 329	2 549 051
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	5 794 868	6 866 111	1 071 243	6 866 111
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	3 106 918	3 283 279	176 361	3 283 279
40	4 Overføringsutgifter	7 116	10 674	3 558	11 000
50	5 Finansutgifter og -transaksjoner	132 955	100 000	-32 955	100 000
60	6 Salgsinntekter	-22 724 954	-22 755 000	-30 046	-22 755 000
70	7 Andre refusjoner	-1 092 759	-843 000	249 759	-843 000
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	-3 720 084	-4 621 000	-900 916	-4 621 000
5200	Vann og avløp	-18 485 940	-17 958 936	537 004	-17 958 610
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	5 631 265	5 495 674	-135 591	5 540 674
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	29 661	26 000	-3 661	26 000
40	4 Overføringsutgifter	2 978	326	-2 652	0
70	7 Andre refusjoner	-6 628	0	6 628	0
71	7 Refusjon sykelønn	-258 897	0	258 897	0
520001	VA anleggstjenesten	5 398 379	5 522 000	123 621	5 566 674
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	448	2 752	2 304	2 752
40	4 Overføringsutgifter	0	248	248	0
60	6 Salgsinntekter	0	-480 000	-480 000	84 000
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	-540 000	-540 000	0	0
5400	Kommunaltekniske tjenester	-539 552	-1 017 000	-477 447	86 752
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	2 319 500	1 965 638	-353 862	1 714 638
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	14 561 418	14 903 339	341 921	13 118 714
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	783 607	355 675	-427 932	1 016 800
40	4 Overføringsutgifter	2 062 157	2 008 168	-53 990	49 000
60	6 Salgsinntekter	-16 493 758	-15 826 000	667 758	-15 390 000
70	7 Andre refusjoner	-2 424 181	-1 959 000	465 181	0
71	7 Refusjon sykelønn	-167 534	0	167 534	0
540000	Kommunaltekniske tjenester	641 209	1 447 820	806 611	509 152
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	10 559 227	10 205 316	-353 911	10 009 299
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	1 898 145	2 108 737	210 592	2 108 737
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	6 295	13 000	6 705	13 000
40	4 Overføringsutgifter	346 198	329 578	-16 619	0
60	6 Salgsinntekter	-552 573	-516 000	36 573	-516 000
70	7 Andre refusjoner	-457 007	-469 000	-11 993	-139 000
71	7 Refusjon sykelønn	-603 419	-200 000	403 419	0
540100	KT-Servicegruppen	11 196 866	11 471 631	274 765	11 476 036
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	8 452 278	8 495 608	43 330	8 172 607
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	11 367 813	12 260 010	892 197	10 382 135
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	490 453	367 175	-123 278	18 550
40	4 Overføringsutgifter	2 509 600	2 320 988	-188 612	200 000
70	7 Andre refusjoner	-2 788 436	-2 571 000	217 436	-250 000
71	7 Refusjon sykelønn	-406 461	-150 000	256 461	0
540200	KT-Bbygg-park-vei	19 625 246	20 722 781	1 097 534	18 623 292

Ansvar / artagrp	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	1 000 000	1 000 374	374	1 000 374
40	4 Overføringsutgifter	0	0	0	0
6101	Revisjon	1 000 000	1 000 374	374	1 000 374
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	0	34 674	34 674	34 674
40	4 Overføringsutgifter	6 535 235	6 323 221	-212 014	6 323 221
6104	Kirke og trossamfunn	6 535 235	6 357 895	-177 340	6 357 895
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	396 601	0	-396 601	0
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	54 407	124 306	69 899	124 306
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	47 212 000	53 999 554	6 787 554	48 890 554
40	4 Overføringsutgifter	4 891	-733	-5 624	0
50	5 Finansutgifter og -transaksjoner	785 000	0	-785 000	0
70	7 Andre refusjoner	-1 386 991	-4 937 560	-3 550 569	-2 830 000
6201	Barnehage felles	47 065 908	49 185 567	2 119 659	45 984 860
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	4 796 808	5 223 467	426 659	4 560 907
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	171 018	20 000	-151 018	20 000
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	7 776 721	0	-7 776 721	0
40	4 Overføringsutgifter	12 046	733	-11 313	0
70	7 Andre refusjoner	-3 538 261	0	3 538 261	0
71	7 Refusjon sykelønn	-125 156	0	125 156	0
620100	Barnehage felles	9 093 175	5 244 200	-3 848 975	4 580 907
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	582 162	526 306	-55 856	526 306
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	3 069 128	3 046 411	22 717	3 736 411
40	4 Overføringsutgifter	68 693	60 000	-8 693	60 000
70	7 Andre refusjoner	-68 693	-60 000	8 693	-60 000
6202	Frydenhaug skole	3 661 290	3 672 717	-11 427	4 262 717
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	9	-50 000	-50 009	0
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	667 553	67 185	-600 368	67 185
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	9 589 555	9 050 431	-539 124	8 192 581
40	4 Overføringsutgifter	70 624	120 647	50 022	0
50	5 Finansutgifter og -transaksjoner	185 120	0	-185 120	0
70	7 Andre refusjoner	-3 134 732	-750 000	2 384 732	-750 000
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	-581 613	0	581 613	0
6301	Helse felles	6 796 516	8 438 263	1 641 747	7 509 766
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	4 369 465	3 541 754	-827 711	3 437 357
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	274 283	12 073	-262 210	12 073
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	-528 588	0	528 588	0
40	4 Overføringsutgifter	5 205	-215	-5 420	0
50	5 Finansutgifter og -transaksjoner	1 735 476	0	-1 735 476	0
60	6 Salgsinntekter	2 135	0	-2 135	0
70	7 Andre refusjoner	-6 455	0	6 455	0
71	7 Refusjon sykelønn	-400 326	-350 000	50 326	0
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	-13 200	0	13 200	0
630100	Helse felles	5 437 994	3 203 612	-2 234 382	3 449 430

Ansvar / artsgrp	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	1 117 495	1 019 014	-98 481	3 864 186
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	23 684	19 270	-4 414	78 063
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	2 079 984	3 069 965	989 981	0
40	4 Overføringsutgifter	1 683	11	-1 672	0
70	7 Andre refusjoner	-1 003	0	1 003	0
71	7 Refusjon sykelønn	-43 733	0	43 733	0
630101	HF Tjenestekontoret	3 178 110	4 108 260	930 150	3 942 249
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	3 262 736	2 510 000	-752 736	0
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	116 149	101 361	-14 788	101 361
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	11 505 440	11 233 650	-271 790	15 952 650
40	4 Overføringsutgifter	4 086	583	-3 503	0
70	7 Andre refusjoner	-1 720 891	-1 652 863	68 028	-2 752 863
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	-58 320	-56 361	1 959	-56 361
630102	HF BPA	13 109 201	12 136 370	-972 831	13 244 787
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	1 633 015	1 621 267	-11 748	1 621 262
40	4 Overføringsutgifter	0	-267	-267	0
630103	HF Omsorgslønn	1 633 015	1 621 000	-12 015	1 621 262
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	0	779 433	779 433	779 433
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	5 797 191	5 656 975	-140 216	5 656 975
40	4 Overføringsutgifter	0	-433	-433	0
70	7 Andre refusjoner	-262 000	0	262 000	0
630104	HF Driftstilskudd leger/fysioterap.	5 535 191	6 436 975	900 784	6 436 408
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	948 718	687 584	-261 134	457 584
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	85 136	125 000	39 864	125 000
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	145 152	0	-145 152	0
40	4 Overføringsutgifter	0	252	252	0
630105	HF Avlastning utenfor inst	1 179 007	812 836	-366 171	582 584
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	1 922 777	2 238 174	315 397	2 442 880
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	100 875	88 000	-12 875	88 000
40	4 Overføringsutgifter	0	-878	-878	0
630106	HF Støttekontakt	2 023 653	2 326 296	301 643	2 530 880
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	714 474	715 421	947	590 421
6401	Empus AS (tidl. Sande Produkter)	714 474	715 421	947	590 421
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	305 270	188 330	-116 940	188 330
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	86 983	49 200	-37 783	49 200
40	4 Overføringsutgifter	142 898	279 375	136 477	279 375
70	7 Andre refusjoner	-42 898	-18 000	24 898	-18 000
6501	Regionalt samarbeid og næringsutvikling	492 252	498 905	6 653	498 905
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	7 407 888	7 429 166	21 278	7 429 166
40	4 Overføringsutgifter	0	0	0	0
70	7 Andre refusjoner	-210 083	0	210 083	0
6502	Brann- og ulykkesberedskap	7 197 805	7 429 166	231 361	7 429 166

Ansvar / artsgrp	tekst	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	-5 020 949	-4 333 435	687 514	-7 881 967
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	320 331	628 364	308 033	658 364
40	4 Overføringsutgifter	133 397	646 576	513 178	13 544 877
50	5 Finansutgifter og -transaksjoner	43 901 074	43 816 000	-85 074	43 816 000
60	6 Salgsinntekter	-1 925	0	1 925	0
70	7 Andre refusjoner	-47 722	-137 000	-89 278	-137 000
80	8 Overføringsinntekter	-549 695 450	-547 923 000	1 772 450	-537 766 000
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	-43 821 450	-43 816 000	5 450	-43 816 000
9001	Felles inntekter/utgifter	-554 232 694	-551 118 495	3 114 199	-531 581 726
01	0 Lønn ink. sosiale utgifter	725 666	764 231	38 565	755 231
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	620	10 180	9 560	10 180
30	3 Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	40 459	0	-40 459	0
40	4 Overføringsutgifter	48	-231	-279	0
70	7 Andre refusjoner	-648	0	648	0
900100	Felles inntekter/utgifter	766 145	774 180	8 034	765 411
10	1-2 Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	132 209	0	-132 209	0
50	5 Finansutgifter og -transaksjoner	43 534 865	35 834 000	-7 700 865	35 794 000
80	8 Overføringsinntekter	-96 876	0	96 876	0
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	-5 817 934	-4 238 000	1 579 934	-4 238 000
9002	Finansposter	37 752 264	31 596 000	-6 156 264	31 556 000
50	5 Finansutgifter og -transaksjoner	43 412 842	40 174 000	-3 238 842	13 237 000
90	9 Finansinntekter og -transaksjoner	-27 585 223	-27 585 000	223	-126 000
9003	Årsoppgjørdisposisjoner	15 827 618	12 589 000	-3 238 618	13 111 000
sum		0	0	0	0

1.1.5. Driftsregnskap per tjeneste (tall i 1000-kr)

Tjeneste nr.	Tjeneste navn (tall i 1000-kr)	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
0001	Dummy NAV kontor drift	0	45 081	45 081	120 000
0003	Dummy drift fellesbygg	-2 196	521 615	523 811	603 615
0005	Dummy drift vaktmestertjeneste	0	249 808	249 808	249 808
0006	Dummy drift renholdstjeneste	0	499 225	499 225	499 225
0008	Dummy drift maskinpark	0	746 431	746 431	746 431
1000	Politisk kontroll, utvalg og partier	2 646 023	3 045 432	399 409	3 185 431
1100	Kontroll og revisjon	1 040 459	1 000 374	-40 085	1 000 374
1200	Administrasjon	29 575 184	38 126 017	8 550 833	36 442 029
1210	Eiendomsforvaltning	4 356 907	3 301 530	-1 055 376	2 957 530
1300	Administrasjonslokaler	3 753 511	3 442 648	-310 863	3 422 647
1700	Premieavik	-6 075 895	-4 287 000	1 788 895	-15 451 424
1710	Amortisering av premieavik	2 951 374	2 599 000	-352 374	2 601 479
1720	Pensjon	1 802	150 000	148 198	171 152
1730	Premiefond	-8 271 874	-8 049 359	222 515	-1 579 000
1800	Diverse fellesutgifter	532 228	6 109 368	5 577 140	20 305 057
2010	Barnehager	77 337 238	75 023 118	-2 314 119	70 787 630
2020	Grunnskoleundervisning	89 929 231	96 124 124	6 194 893	95 283 424
2021	Spesialundervisning §5.1	17 528 038	14 170 153	-3 357 885	14 500 157
2022	Tospråklig fagopplæring §2.6	791 799	0	-791 799	0
2110	Styrket tilbud førskolebarn	5 269 031	4 265 946	-1 003 085	3 900 386
2130	Voksenopplæring	2 253 143	1 826 251	-426 891	1 749 251
2150	Skolefritidsordning	1 166 872	564 835	-602 037	276 240
2210	Barnhagelokaler	2 871 713	6 890 201	4 018 488	6 688 201
2221	Skolelokaler	23 175 529	19 899 512	-3 276 016	20 054 633
2230	Skoleskyss	3 872 685	3 612 106	-260 579	3 559 648
2310	Aktivitetstilbud barn og unge	1 500 368	2 053 146	552 778	2 150 622
2320	Skole-/helsestasjonstjeneste	6 097 585	5 216 845	-880 740	5 014 845
2330	Forebyggende arb. helse/sosial	1 409 212	1 269 704	-139 508	1 198 701
2341	Service og aktivisering	6 961 842	6 672 822	-289 020	6 550 065
2342	Sande arbeids og aktivitetssenter	6 564 534	946 576	-5 617 958	820 576
2343	Frivilligsentral	896 248	839 738	-56 510	824 080
2411	Legetjeneste/legevakt	10 972 357	10 754 257	-218 100	10 054 257
2412	Fysioterapitjeneste	7 420 300	9 109 213	1 688 913	9 326 015
2421	Sosialtjeneste	5 228 686	6 997 320	1 768 634	4 610 470
2422	Flyktingtjeneste	1 215 751	1 790 558	574 807	2 662 301
2430	Tilbud pers. med rusproblemer	1 885 301	2 347 736	462 435	3 662 037
2440	Barnevømtjeneste	4 365 160	13 352 580	8 987 420	4 244 507
2510	Barnevømtiltak i familien	1 835 940	903 668	-932 273	1 674 553
2520	Barnevømtiltak utf. familien	12 362 313	4 341 771	-8 020 542	12 586 854
2530	Pleie i institusjon	62 920 212	54 155 273	-8 764 939	53 317 771
2540	Pleie i hjemmet	99 688 530	109 900 550	10 212 020	96 700 039
2560	Akutthjelp helse og omsorgstjenester	2 033 490	2 175 050	141 560	2 175 050
2610	Botilbud i institusjon	5 988 114	4 703 234	-1 284 880	4 736 858
2650	Boligutleie m.v.	-3 947 389	-6 990 855	-3 043 466	-6 242 857
2730	Sysselsetningsiltak	733 621	213 402	-520 219	560 867
2750	Introduksjonsordningen	7 131 383	6 855 403	-275 980	6 664 913
2760	Kvalifiseringsordningen	820 207	955 261	135 054	1 020 662
2810	Ytelse til livsopphold	6 610 433	6 609 675	-758	6 109 675
2811	Ytelse til livsopphold flyktinger	4 065 022	3 539 975	-525 047	3 539 975
2831	Boligfinansiering Husbanken	316 449	117 146	-199 303	317 657
2832	Bostøtteordninger m.v.	17 459	0	-17 459	0
2850	Tjenester utenfor kom. ansvar	35 722	30 540	-5 182	30 540

Tjeneste nr.	Tjeneste navn (tall i 1000-kr)	Regnskap 2018	Rev.bud. 2018	Avvik B-R	Oppr.bud. 2018
3010	Plansaksbehandling	88 061	549 248	461 185	1 518 248
3020	Byggesaksbehandling	-342 269	1 288 691	1 630 960	1 220 691
3030	Kart og oppmåling	1 539 959	1 388 486	-151 473	1 362 486
3150	Boligområder, fysisk bomiljø	268 135	-396 946	-665 081	-396 946
3200	Kommunal næringsvirksomhet	-712 835	-155 157	557 678	-155 157
3251	Tilrettelegging og bistand for næringslivet	222 025	162 975	-59 050	162 975
3290	Landbruksforvaltning og landbruksbasert nærin	2 102 987	1 085 145	-1 017 843	980 145
3300	Tilskudd samferdselstiltak	0	0	0	0
3320	Kommunale veier, miljø og trafiksikkerhetstiltak	10 313 885	12 907 083	2 593 198	9 929 083
3350	Parker/plasser/torg m.v.	1 790 988	2 810 237	1 019 249	2 795 237
3390	Brann- og ulykkesberedskap	7 266 212	7 429 166	162 954	7 429 166
3400	Produksjon av vann	303 857	198 904	-104 953	198 904
3450	Distribusjon av vann	1 458 967	-1 290 539	-2 749 506	-1 321 539
3500	Avløpsrensing	6 418 659	4 671 137	-1 747 522	4 664 137
3530	Innsamling av avløpsvann	-6 092 061	-8 536 603	-2 444 542	-8 603 603
3540	Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l. p	8 514	0	-8 514	0
3550	Innsamling av forbruksavfall	43 424	16 487	-26 937	16 487
3600	Naturforvaltning og friluftsliv	2 439 832	1 650 524	-789 308	1 657 456
3650	Kulturminnevern	691 487	1 001 698	310 211	1 001 698
3700	Bibliotek	3 236 923	3 445 923	208 999	3 282 631
3750	Muséer	181 014	180 400	-614	180 400
3770	Kunst/musikk	459 169	484 000	24 830	484 029
3800	Idrett	1 255 452	846 000	-409 452	912 925
3810	Idrettsbygg og anlegg	2 635 311	2 776 700	141 389	2 763 840
3830	Kulturskoler	2 781 859	2 660 044	-121 815	2 620 178
3850	Andre kulturaktiviteter	2 441 564	2 649 727	208 163	2 557 587
3860	Kulturbygg	1 604 716	1 851 093	246 377	1 847 090
3900	Den norske kirke	5 730 790	5 734 249	3 459	5 734 249
3920	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn	805 350	623 646	-181 704	623 646
8000	Skatt på inntekt og tomme	-296 922 321	-302 508 000	-5 585 679	-289 523 000
8400	Rammetilskudd/andre gen.tilsk.	-252 773 129	-244 565 000	8 208 129	-247 393 000
8500	Statstilskudd flyktninger	-32 014 399	-31 285 000	729 399	-15 000 000
8600	Motpost avskrivninger	-42 195 823	-41 816 000	379 823	-41 816 000
8700	Renter/utbytte og lån	36 479 176	31 596 000	-4 883 176	31 556 000
8800	Interne finans.transaksjoner	24 894 730	23 808 676	-886 052	12 225 000
9000	Andre mer/mindreforbruk	3 000 130	0	-3 000 130	0
sum		0	0	0	0

1.1.6. Sum balanse 2018 (tall i hele kr) – inndeling etter relasjonen KOSTBL

Konto / kap.	tekst	UB 31.12.18	IB 1.1.18
22790000	Aktivering anlegg - eiendom	239 584 686	179 411 841
22794000	Aktivering anlegg 40 år (faste installasjoner og	963 343 244	914 632 488
22794001	Akkumulerte avskrivninger 40 år (faste installasj	-273 008 067	-248 831 293
22795000	Aktivering anlegg 50 år (faste installasjoner og	221 407 470	218 436 404
22795001	Akkumulerte avskrivninger 50 år (faste installasj	-49 227 838	-43 456 026
LN100	Faste eiendommer og anlegg	1 102 099 496	1 020 193 414
22420500	Aktivering anlegg 5 år (utstyr og maskiner)	39 237 586	36 058 934
22420501	Akkumulerte avskrivninger 5 år (utstyr og maski	-29 250 256	-29 097 018
22421000	Aktivering anlegg 10 år (utstyr og maskiner)	34 500 573	32 363 513
22421001	Akkumulerte avskrivninger 10 år (utstyr og mask	-26 233 185	-22 126 291
22422000	Aktivering anlegg 20 år (utstyr og maskiner)	147 600 337	135 022 912
22422001	Akkumulerte avskrivninger 20 år (utstyr og mask	-67 886 731	-59 899 625
LN110	Utstyr, maskiner og transportmidler	97 968 324	92 322 425
22041100	Pensjonsmidler KLP	583 572 461	529 904 411
22041500	Pensjonsmidler SPK	86 136 816	83 639 081
LN120	Pensjonsmidler	669 709 277	613 543 492
22268150	Lån menighetscenter	1 250 000	1 375 000
22268200	Lån Sande Golfklubb	3 050 924	3 150 000
22275040	Lån-Tuft & Omegn Vannforsyning	7 500	7 500
22275050	Lån-johnsrud/Grimsrud vannledn.	10 000	10 000
22275060	Lån Holm og Wee Vannverk	7 500	7 500
22275070	Lån-Drmn.distr.skogeierforening	10 000	10 000
22275140	Utestående etabl./startlån	102 593 809	87 401 695
22275500	Lån-sosialvesen	288 703	325 383
LN130	Utlån	107 218 436	92 287 078
22170020	Bibl.sentralen 5 andl a 300,-	1	1
22170040	Studentbyen Sogn 1 and. 8000,-	1	1
22170050	Studentsamskipn.1 andel 8000,-	1	1
22170070	Yrkessk.hybelhus 1 and.25000,-	1	1
22170090	Sande vannverk 36 akjer a 250	9 000	9 000
22170130	Vestfold Festspillene	8 000	8 000
22170140	Drammen industri	1	1
22170160	Andel renovasj.selskap Drammen	45 000	45 000
22170165	Andel legevakt Drammen	40 000	40 000
22170170	Vestfold Interk.kontrollutv.	18 000	18 000
22170175	Buskerud komm.rev. IKS	64 000	64 000
22170180	Egenkapitalinnskudd KLP	16 688 417	15 031 422
22170185	Papirbredden Innovasjon AS	80 000	80 000
22170190	Økofestivalen AS	19 999	19 999
22170195	Andel Sande Produkter	100 000	100 000
LN140	Aksjer og andeler	17 072 421	15 415 426

Konto / kap.	tekst	UB 31.12.18	IB 1.1.18
21310005	Oppgjørskonto mva.komp	-6 023	-6 032
21310090	Diverse Refusjoner Staten	21 311 673	20 043 582
21310460	Skogavg.Kommuneskogene	357 086	39 783
21310510	Ref.sykepenger - Agresso	2 573 918	3 050 238
21310600	Momskompensasjon	4 017 715	4 173 022
21314010	Inng.moms generell ordning	2 252 988	2 666 154
21350930	Negativ Lønn - Aut.	2 836	4 287
21350960	Forskudd Lønn	0	15 000
21350970	Int.Kto.Postering Lønn	18 535	0
21350980	Interimskonto OCR	0	-19
21363100	Oppgjørskonto merverdiavg.	910	924
21375000	Kundefordringer	23 345 054	22 040 654
21375003	Interimskonto Procasso	5 287	39 634
LN150	Kortsiktige fordringer	53 879 977	52 067 226
21832100	Gjensidige Danske Invest PGIM NOK Hedge I	1 791 826	0
21832101	Gjensidige Danske Invest PGIM NOK Hedge I	86 450	0
21832102	Gjensidige Danske Invest Norsk likv inst ISIN	8 777 958	0
21832103	Gjensidige Danske Invest Norsk obli inst ISIN I	13 314 105	0
21832104	Gjensidige Danske Invest Norsk Nordea oblig I	9 736 140	0
21832105	Gjensidige Danske Invest PGIM Intermediate D	4 706 837	0
21832106	Gjensidige Danske Invest KLP Oblig Global II I	879 070	0
21832108	Gjensidige Alfred Berg Norge ISIN NO 0010089	942 789	0
21832109	Gjensidige Danske Invest Norge aksje Inst I IS	6 666 595	0
21832111	Gjensidige C Worldvide globale aksjer ISIN N	1 918 682	0
21832113	Gjensidige NORDEA stabile aksjer global ISII	2 104 554	0
21832114	Gjensidige KLP aksje Global Indeks 4 I ISIN N	5 746 202	0
21832116	Gjensidige KLP Fisher Investm Emerging mark	830 596	0
21832118	RBC Funds (Lux)-Global equity fund LU171139	685 548	0
LN160	Aksjer og andeler	58 187 352	0
21000010	Kassabeholdning	14 657	27 559
21020010	Driftskonto 2525.30.53553	56 451 909	54 955 842
21020015	Danske Bank - driftskonto 81501739936	0	1 447 151
21020020	DnB Lindorff Startlån 1503.01.43385	443 035	1 042 694
21020030	Danske bank - OCR konto	0	91 733
21020035	DnB OCR 1503.96.63969	7 583 778	7 979 262
21020040	PrePaid card 8601.67.75063	0	53 966
21020041	DnB Folio Kronekort 1503.96.63985	25 404	0
21020042	DnB 1503.99.14740 Elnan Reisekasse Landbr	8 154	0
21020050	Nordea (Gjensidige) Forvalterkonto 6001.07.02	27 562	60 081 090
21020500	DnB Viltfond 1503.96.63942	135 514	105 822
21031020	Fondsforvaltning AS Likviditet II	40 988 323	40 409 496
21031021	Fondsforvaltning AS PLUSS Likviditet	30 466 211	5 145 146
21098010	DnB Folkeakademiet 1503.96.63950	14 056	13 863
21098020	DnB Selvik fagforening 1503.96.63926	135 074	134 342
21098030	DnB Skattetrekk 1503.96.65465	10 690 225	12 522 819
21098051	DnB Kvisle 1503.96.63934	361 473	359 855
LN190	Kasse, postgiro, bankinnskudd	147 345 375	184 370 642

Konto / kap.	tekst	UB 31.12.18	IB 1.1.18
21914020	Arb.giv.avg.premieavvik pensj.	889 913	391 500
21941000	Premieavvik pensjoner	6 311 439	2 776 593
LN200	Premieavvik	7 201 352	3 168 093
25610050	Disposisjonsfond	-43 969 653	-52 362 040
25610051	Disposisjonsfond regnskapsavslutning	0	-43 988
25610052	Disposisjonsfond eiendomsskatt	-30 279 776	0
25610055	Statstilskudd flyktninger	-15 218 276	0
25610510	Regulering Sandviken	-122 155	-122 155
LN210	Disposisjonsfond	-89 589 860	-52 528 183
25110010	Tapsfond-formidlingslån NAV	-794 485	-634 485
25110015	Tilsk.til etablering/tilpasning NAV	-2 729 003	-2 589 003
25110025	Kvisle arv - Sande kirke - sperret til 2019	-200 000	-200 000
25110026	Kvisle arv - Bekkestranda kapell - sperret til 20	-156 500	-156 500
25110027	Gravminner Drift og vedlikehold	-16 653	-16 653
25110030	Div fond natur/fisk/vilt	-75 402	-75 402
25110040	Sandetun div.prosjekter (endret 2013)	-684 220	-984 360
25110041	Folkehelse	-436 997	-450 000
25110042	Folkehelse Styrking av helsestasjons- og skole	-960 000	-1 130 000
25110043	Kompetanseløft Helse og velferd	-553 008	-615 599
25110044	Velferdsteknologi - Helse felles	-27 827	-27 827
25110045	Program for Folkehelse 2018-2022	-1 681 946	0
25110050	Viltfond	-99 772	-91 973
25110051	Kommersøya beiting	0	-290 000
25110060	Skogavgift - kommuneskog	-357 086	-39 783
25110061	Frivillig vern - kommuneskog	-1 041 218	-1 241 218
25110062	Oppfølging av ulovligheter i Sande	0	-410 000
25110063	Plan og bygg - diverse prosjekter 2017	0	-500 000
25110210	Sande u.skole - kantinedrift (endret 2014)	-182 552	-131 813
25110220	Tilskudd VOX - voksenoppl.	-1 238 000	-824 000
25110225	NAV - diverse tilskudd	-36 083	-133 330
25110226	NAV Statstilskudd - flyktning Tilskudd 1	-543 000	-543 000
25110227	NAV Statstilskudd - flyktning Tilskudd 2	0	-339 000
25110230	Helsedir.tilskudd BPA	-135 320	-193 639
25110241	Kulturtenesten - øremerk.tilskudd	-780 190	-541 035
25110243	Kompetanseutv.barnehager	-835 000	-50 000
25110245	Friluftsliv	-81 000	-81 000
25110246	Haga barnehage Tilretteleggingsmidler	-64 641	-25 000
25110248	Haga skole svømmeundervisning	-10 800	-10 800
25110250	Nordre Jarlsberg barnehage	-25 000	-25 000
25110251	Kompetanseutv. skoler	-785 000	-500 000
25110290	Testamentariske gaver	-11 546	-11 546
25110300	Selvik fagfor.pensj.f.	-133 268	-133 216
25110350	NAV - opplæringsmidler	0	-625 000
25110400	Funksjonshemmed flyktning	0	-201 293
25110450	Statstilskudd flyktninger	0	-15 218 276
25110520	Partnerskap-Folkehelse	0	-63 414
25110521	Trygge lokalsamfunn	-184 429	-177 861
25110640	Selvkost byggesak	-921 000	0
25110644	Avløp (tidl.Kloakk)	-3 110 043	-3 394 232
25110673	Vann	-773 515	-4 076 455
LN220	Bundne driftsfond	-19 664 505	-36 751 716

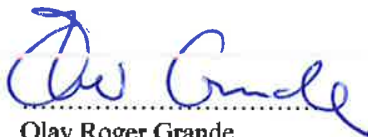
Konto / kap.	tekst	UB 31.12.18	IB 1.1.18
25300700	Ubundet investeringsfond	-3 674 550	-13 351 380
LN230	Ubundne investeringsfond	-3 674 550	-13 351 380
25590100	Ubrukte formidlingslån	-172 926	-172 926
25590500	Startlån - ekstraord.avdrag	-2 086 499	-5 397 803
25599300	Inv.midl spillemiddelantlegg - salg Lersbrygga, F	-1 187 737	-3 402 737
LN240	Bundne investeringsfond	-3 447 162	-8 973 466
25950000	Regnskapsmessig mindreforbruk	-3 238 842	-12 366 947
LN250	Regnskapsmessig mindreforbruk	-3 238 842	-12 366 947
25990010	Kapitalkonto	-321 311 611	-285 303 389
25990100	Kapitalkonto sosiale	-288 703	-325 383
25990110	Depositum	-10 200	-10 200
25990120	Kapitalkonto startlån	21 201 854	11 330 917
25991410	Kapitalkonto aktivering 224	-59 223 570	-41 330 433
25991420	Kapitalkonto avskrivninger 224	38 994 597	26 747 360
25991430	Kapitalkonto nedskrivninger 224	150 262	150 262
25991710	Kapitalkonto aktivering 227	-277 188 250	-167 825 832
25991720	Kapitalkonto avskrivninger 227	81 439 045	51 490 459
25991730	Kapitalkonto nedskrivninger 227	0	3 200 225
25991750	Kapitalkonto tap salg 227	707 976	0
LN280	Kapitalkonto	-515 528 601	-401 876 015
25810000	Endring i regn.prinsipp (drift)	2 868 286	2 868 286
LN286	Endringer i regnskapsprinsipp som påvirke	2 868 286	2 868 286
24014000	Arb.giv.avg.rto.pensjonsforpi.	-13 628 511	-17 465 065
24041400	Pensjonsforpliktelse KLP	-642 777 727	-616 400 249
24041500	Pensjonsforpliktelse SPK	-123 587 663	-119 008 955
LN290	Pensjonsforpliktelser	-779 993 901	-754 874 269
24320100	Sertifikatlån DNB - 2013	-240 000 000	-215 000 000
LN310	Sertifikatlån	-240 000 000	-215 000 000
24519105	Husb.Funkej.h.bel. 11406515	-6 040 453	-6 272 517
24519140	Husbanken 11537546/1 Startlån 17	-19 337 296	-19 870 226
24519142	Husbanken 11532100/3/1 Startlån 16	-13 996 960	-14 404 288
24519143	Husbanken 11532100/2 Startlån 15	-18 140 608	-18 692 949
24519144	Husbanken 11528829/3/1 Startlån 14	-10 845 385	-11 191 327
24519148	Husbanken 11516662/3/1 Startlån 11	-7 797 361	-8 141 603
24519149	Husbanken 11513086/1/1 Startlån 10	-10 779 571	-11 320 634
24519158	Husbanken 11505969/3/1 Startlån 08	-183 339	-8 259 049
24519159	Husbanken 11508739 7 Startlån 09	-4 078 981	-6 198 835
24519161	Husbanken 11539776/2/1 - 2018	-29 733 341	0
24519220	Komm.banken 20020949/2	-9 333 420	-10 000 080
24519225	Komm.banken 20020950	-9 333 380	-10 000 040
24519230	Komm.banken 20020951	-9 333 340	-10 000 000
24519235	Komm.banken 20020952	-5 333 040	-6 666 400
24519240	Komm.banken 20040970	-16 250 000	-18 750 000
24519241	Komm.banken 20050736	-14 472 500	-16 540 000
24519242	Komm.banken 20050753	-5 040 000	-5 760 000
24519244	Husbanken 11400375 9 - Ungbo	-620 003	-732 623
24519245	Komm.banken 20080656 - 2008	-10 200 000	-10 880 000
24519246	Komm.banken 20080658 - 2008	-17 625 000	-18 212 500

Konto / kap.	tekst	UB 31.12.18	IB 1.1.18
24519248	KLP Banken 93175596022 - 2018	-31 700 000	0
24519249	KLP Kommunekreditt 83175041144-2010	-16 133 344	-16 866 676
24519250	KLP Kommunekreditt 83175041128- 2010	-6 400 000	-6 600 000
24519251	Komm.banken 20110752 - 2011	-16 681 360	-17 186 880
24519252	Komm.banken 20110753 - 2011	-5 252 000	-5 656 000
24519254	Komm.banken 20120645 - 2012	-16 720 040	-17 416 700
24519255	Komm.banken 20140757 - 2014	-87 400 000	-91 200 000
24519256	Komm.banken 20150750 - 2015	-34 666 680	-36 111 120
24519257	Komm.banken 20170695 - 2017	-71 687 480	-74 000 000
LN320	Andre lån	-507 114 882	-478 930 247
23210050	Avsetn.Feriepenger Sykeløn	1 028 245	1 169 393
23210100	Avsetning feriepenger forrige år	0	0
23210110	Avsetning feriepenger inneværende år	-32 929 151	-33 308 387
23210500	Påløpte Renter - Lån	-1 509 743	-1 363 213
23214010	Utg.moms generell ordning	-989 342	-440 864
23214013	Utgående MVA, innførsel fra utlandet (Post 9)	-24 321	-19 127
23214080	Ordinær Arb.G.Avg.Dette År	-7 221 918	-7 591 903
23214100	Arb.g.avg. avsatte FP-inneværende år	-4 832 106	-4 901 142
23214110	Arb.g.avg.avsatt FP - forrige år	189 094	204 658
23214120	Forskuddstrekk	-10 656 978	-12 375 007
23214130	Påleggstrekk	-33 246	-48 688
23250098	Test.gave Kvisle	-4 694	13 970
23299010	Interimskonto	38 962	-172 571
23299080	Int. Sykehjem Sandetun	-62 772	-67 948
23299085	Int.Seniors. Sandetun	-52 867	-52 867
23299100	Leverandørgjeld	-27 888 582	-30 347 781
23299101	Avregninglev.Gjeld	0	188 250
23299108	Sandeheimen ansatte	9 541	9 541
23299109	Intr.kto.Sandetun kantine kasseoppgj.	12 909	19 387
23299114	Interimskonto T.R.S.- forvaltning	-1 238	-1 238
23299115	PrePaid kort (NAV) 86016775063	0	-3 509
23299116	Reisekasse Landbruk - Fylkesmann	-8 154	0
23299201	Interimskonto årsoppgjør	-12 168 008	-9 183 454
23299400	Klp Forsikring	102	0
23299402	Statens Pensjonskasse	-1 369 400	-1 317 224
23299810	Hjelpekonto sykepenger - Agresso	-1 668 421	-1 746 927
23899998	Øreavunding utfakturering	144	81
23899999	Øreavunding	-36	-14
LN340	Annøn kortsiktig gjeld	-100 141 979	-101 336 582
23914020	Arb.giv.avg. premieavvik	-142 855	-30 557
23941000	Premieavvik	-1 013 159	-216 719
LN350	Premieavvik	-1 156 014	-247 276
29100020	Husbanken-egenkapitallån-udisp.	14 986 296	10 049 348
29100050	Lån - udisponert	33 186 003	6 472 218
LN360	Ubrukte lånemidler	48 172 300	16 521 566
29999010	Husbanken-egenkapitallån-udisp.	-14 986 296	-10 049 348
29999050	Lån - udisponert	-33 186 003	-6 472 218
LN380	Motkonto for memoriakontiene	-48 172 300	-16 521 566
sum		0	0

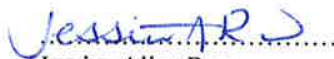
Underskriftsblad

Vi bekrefter herved at regnskapet per 31.12.2018 er avlagt i henhold til lov og forskrift, og gir uttrykk for de faktiske forhold i Sande kommune i 2018.

15.02.2019

Olav Roger Grande
Rådmann

Jessica Alice Roso
Fagleder regnskap

Bertine Myhre
Budsjettsjef

ÅRSBERETNING 2018

Sande kommune Årsberetning 2018

Rådmannens innledning

2018 gikk bra

2018 var i enda større grad enn 2017 preget av kommunereformen. Det er to gjennomgående trekk som preger administrasjonen. Det ene er at særlig ledere og nøkkelpersonell har dobbeltrollen ved å skulle drifte tjenestene som normalt og samtidig være tungt inne i organisering og utvikling av tjenestene i ny kommune. Dette er svært krevende for de det gjelder. Det andre er at samordningen av tjenestene kom godt i gang i 2018. I praksis betyr det at parallelle tjenester har blitt samlokalisert under felles ledelse. Aktivitetsnivået har vært høyt på alle områder. Det som synes mest er de fysiske endringene i og omkring Sande sentrum. Aktiviteten innen boligbygging er fortsatt meget høy. Næringsområdet i Hanekleiva er under realisering. Det høye aktivitetsnivået finner delvis sin årsak i befolkningsveksten. Nordfylket er et vekstområde der Sande hadde 1,8 % vekst i befolkningen i 2018 og Holmestrand 1,1 %.

Regnskapet for 2018 viser et positivt netto driftsresultat på 10,8 mill. kr, noe som er 9,5 mill. kr bedre enn revidert budsjett. Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter er 1,5 %. Netto driftsresultat er den indikatoren som best beskriver kommunens økonomi og bør normalt ligge over 1,75 %. Regnskapsmessig resultat viser endelig resultat for kommunen etter at avsetninger og bruk av avsetninger er foretatt. Regnskapsmessig resultat ble på 3,2 mill kr. Samlet gikk sektorene/felles pensjon med et mindreforbruk målt mot revidert budsjett på 7,6 mill. Det viser god disiplin og kontroll.

Kommunens lånegjeld med fratrukk for pensjon, utlån og ubrukte lånemidler er ved utgangen av 2018 på 591,7 mill kr, en økning på 6,5 mill fra 2017. Disposisjonsfondet er ved utgangen av 2018 på 89,6 mill kr. Samlet sett er disposisjonsfondet økt med netto 37 mill kr. i 2018. Av dette utgjør årets avsetning 12,6 mill kr., fjorårets resultat 12,3 mill kr. og omklassifisering av flyktningefond på 15,2 mill kr. Det er brukt 3,1 mill kr. av disposisjonsfondet for å dekke mindreinntekter ressurskrevende tilskudd 2017.

Sande kommune har en svært presset økonomi. Det er da gledelig å kunne konstatere at 2018 har vært et bra år både innen tjenesteproduksjon og økonomi.

Sande, 31. mars 2019

Olav Grande
rådmann

Sande kommune Årsberetning 2018

.....	1
Rådmannens innledning.....	2
Fakta om Sande kommune.....	4
Viktige hendelser 2018	4
Organisasjon og medarbeidere	5
Politisk struktur	5
Administrativ struktur	6
HMS/Sykefravær	8
Etisk standard	8
Likestilling.....	9
Internkontroll	9
Befolkning samfunn og regionutvikling	10
Befolkningsutvikling i Sande 2015-2018	10
Næringsarbeid-arbeidsliv	11
Regiontilknytning	11
Økonomisk analyse	12
Netto driftsresultat.....	12
Regnskapsmessig resultat	12
Driftsinntekter	14
Driftsutgifter	16
Finansinntekter og -utgifter	17
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	18
Økonomisk status investering	18
Balanseregnskapet	20
Utvikling lånegjeld	22
Likviditetsanalyse	24
KOSTRA Hovedtall (foreløpig per 15. februar)	28
Kommunens tjenesteområder	29
Sentrale funksjoner	29
Kultur og oppvekst	32
Helse og velferd.....	37
Teknisk.....	42
Eksterne enheter	47
Ytterligere detaljer – tallmateriale	48

Kapitler i innholdsfortegnelsen i fet skrift og blå farge er den pliktige delen av årsberetningen

Sande kommune Årsberetning 2018

Fakta om Sande kommune

Det bor 9.904 personer i Sande (per 31.12.18), og kommunen har et areal på 178 kvadratkilometer. Sande er den nordligste kommunen i Vestfold og grenser til Holmestrand, Re, Svelvik og Drammen.

Avstander fra Sande sentrum med bil: Drammen og Holmestrand 15 min., Tønsberg 35 min., Torp flyplass 50 min. og Oslo sentrum 50-55 min.

Mer informasjon om Sande kommune finnes i brosjyren [Velkommen til Sande](#)

Viktige hendelser 2018

- Forberedelse til kommunesammenslåing er videreført på mange plan. Navnet på ny kommune er fastsatt til Holmestrand. Flere virksomheter er allerede samordnet i vertskommuneløsninger med Holmestrand som arbeidsgiver. Videre har noen avdelinger og virksomheter fått felles ledelse.
- Næringsområdet i Hanekleiva er under utvikling. Ny fylkesveg ble åpnet i oktober og det er ført fram teknisk infrastruktur for drøye 100 mill kr. ASKO Oslofjord har startet grunnarbeidene og flere næringsstomter er solgt.
- Deponi for rene masser fra Hanekleiva ble godkjent på Skarsløkka. I området gikk et kvikkleireras som ble fulgt opp på en tilfredsstillende måte.
- Sande sentrum – *den urbane landsBY* er også under utvikling. Flere reguleringsplaner er på gang. Sandes områdemodell for finansiering av felles infrastruktur i sentrum har fått positiv oppmerksomhet i regionen. Utbyggingsavtalen for Bergbakken ble vedtatt i juni og er første avtale i samsvar med områdemodellen.
- Byromsplan for Sande sentrum er vedtatt. Denne planen og Veiledende plan for Sandeelva ble gjennomført med brede medvirkningsopplegg for å sikre et levende sentrum på tvers av brukergrupper.
- Befolkningsveksten på 1,8% er den høyeste i Vestfold og i Drammensregionen.

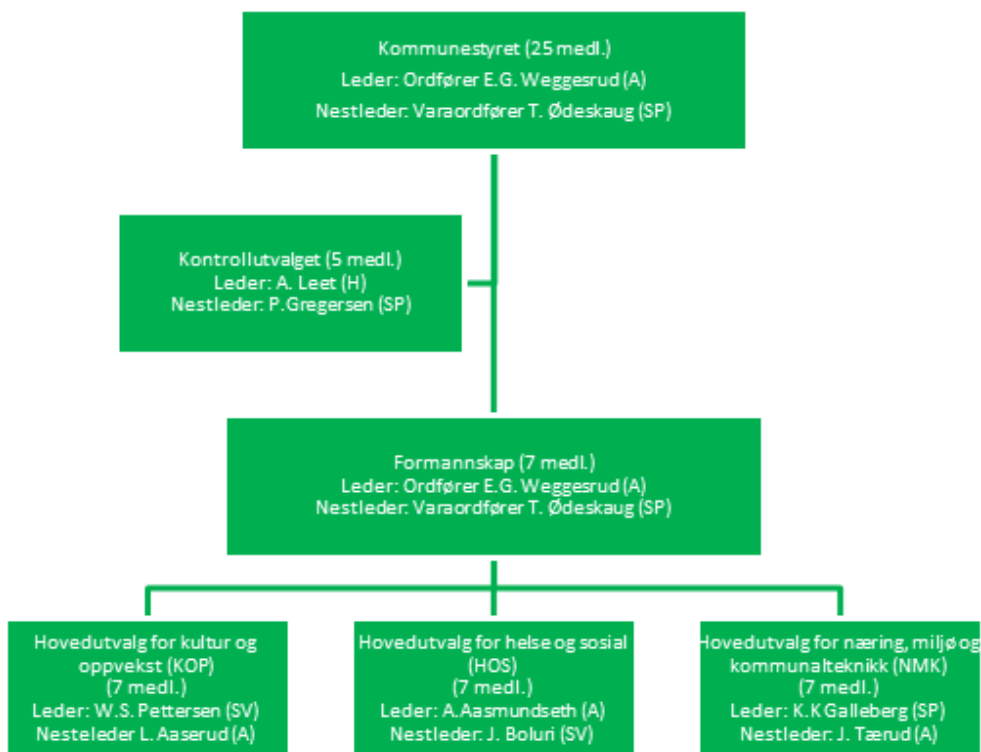
Sande kommune Årsberetning 2018

- Sande ble i juni resertifisert som trygt lokalsamfunn etter nasjonal modell. Kommunens trafiksikkerhetsplan ble revidert for 2018-2021.
- Sande fikk tildelt 5,3 mill kr fra fylkeskommunen til program for folkehelse barn og unge. Midlene skal benyttes over en 4 års periode.
- Planer for Sandehallen barnehage og idrettspark ble godkjent, men kommunens garantivedtak ble senere stoppet av fylkesmann og departement.
- Utredning av sentrumsskolene i Sande er videreført. De fire prekvalifiserte entreprenørene leverte inn tilbud i desember.
- Boken «Sande – en reise i tid gjennom 8000 år» ble utgitt av Sande Historielag.
- Værforholdene i 2018 var krevende. Snøvinteren ga kommunalteknikk store merutgifter. Tørkesommeren ga dårlige avlinger for landbruket, med korn og gras som tørket inn. Betydelige beløp er gitt over departementets utvidede erstatningsordning.

Organisasjon og medarbeidere

Politisk struktur

Politisk organisasjonskart 2015-2019

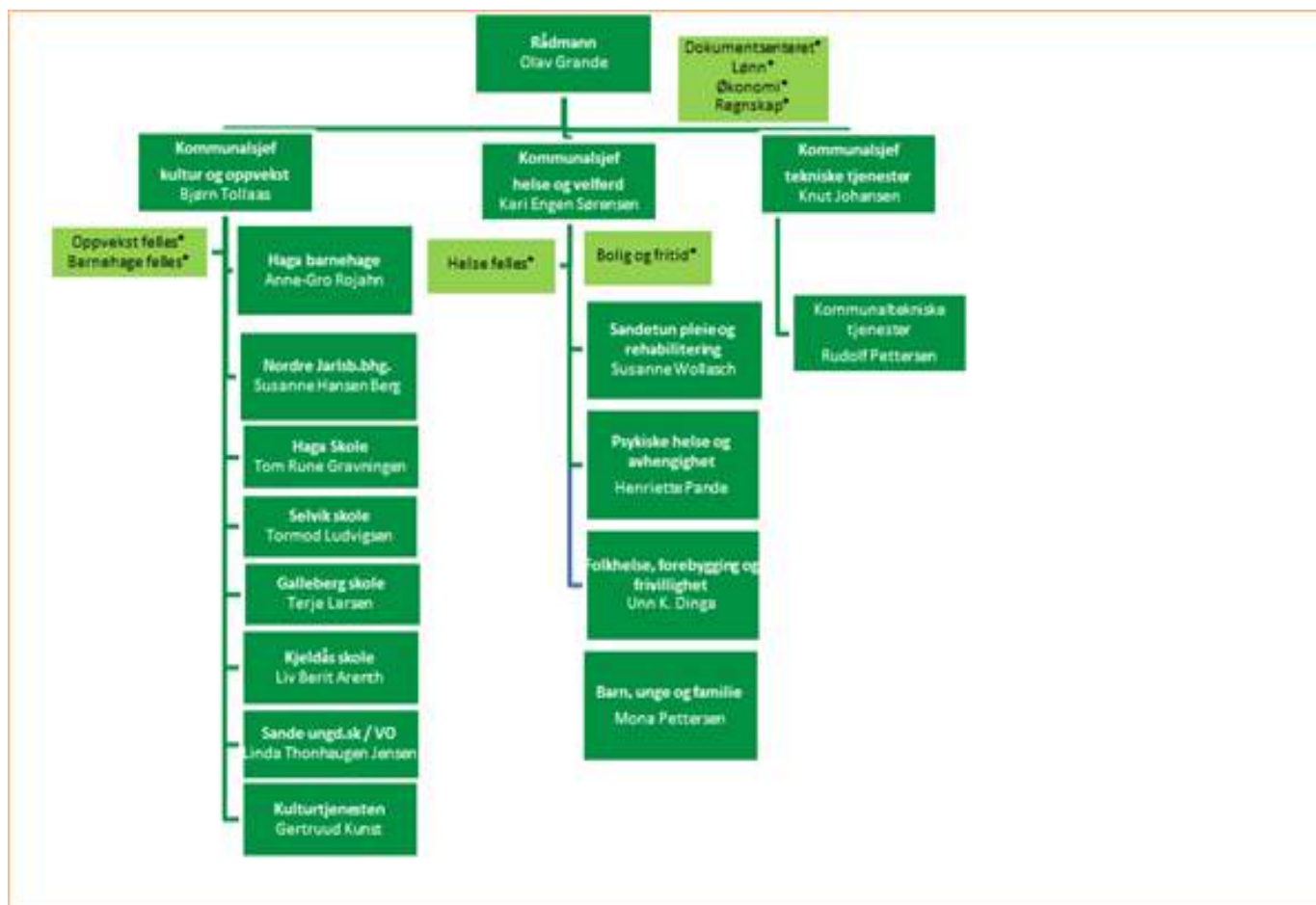
Sande kommune Årsberetning 2018

Tabellen under viser aktiviteten i de ulike politiske organer i 2018 og 2017:

Møter og saker i politiske fora	2018		2017	
	Ant. møter	Ant. saker	Ant. møter	Ant. saker
Kommunestyre	8	98	8	84
Formannskap	8	72	10	63
Hovedutvalg for kultur og oppvekst	6	17	6	31
Hovedutvalg for helse og sosial	6	28	6	38
Hovedutvalg for næring, miljø og kommunalteknikk	6	35	6	54

Administrativ struktur

Per 20.10.18 er virksomhetene i kommunen organisert som følger:

Verdier

Sandes visjon: **Sande – sammen skaper vi trygghet og trivsel.** Våre verdier: **L-Æ-R-E** skal ligge til grunn for vårt arbeid Sande kommune skal være en lærende organisasjon.

Sande kommune Årsberetning 2018

Bemanning og årsverk

Sande kommune hadde ved utgangen av 2018 670 ansatte fordelt på 519 årsverk. Inkludert i disse tallene er også prosjektansatte og vikarer for ansatte som har permisjon med lønn (sykmeldte, fødselspermisjon, mv.). Gjennomsnittsalder for bemanningen er på ca. 42,3 år og har gått noe ned i løpet av 2018. Kommunen har mange ansatte som når pensjonsalder de nærmeste årene, og rekruttering og tiltak for å beholde seniorer i arbeid lengst mulig, blir viktig. Den vedtatte Arbeidsgiverstrategi for Sande kommune fokuserer derfor på at Sande kommune skal være en attraktiv og utviklingsorientert arbeidsgiver med fokus på verdier og etikk.

Kompetanse og organisasjonsutvikling

Kompetanseutvikling er en forutsetning for at kommunen til enhver tid skal inneha den nødvendige kompetanse for å utføre tjenestene på en god og kostnadseffektiv måte. Det er utviklet strategisk kompetanse-utviklingsplan med tilhørende årlige tiltaksplaner på virksomhetsnivå. Virksomhetene har egne kompetanseutviklingsbudsjetter og det er dessuten avsatt et sentralt kompetanseutviklingsbudsjett for felles tverrsektorielle tiltak som lederutvikling, IA- og HMS-kurs. På grunn av nær forestående kommunesammenslåing og mye arbeid i den forbindelse, er store kompetanseutviklingstiltak noe nedprioritert. Kompetanseutvikling for lærere for å dekke nye kompetansekrav er imidlertid prioritert.

Det er jobbet aktivt i turnusvirksomhetene for å fjerne uønsket deltid og bedre tjenestene. Forsøksordningen ved Bolig og fritid med oftere helgearbeid og/eller langvakter i helgene fortsatte i 2018. Dette førte til større stillingsstørrelse i denne virksomheten. Tall fra KLP viser imidlertid at den gjennomsnittlige stillingsstørrelsen i Sande likevel har gått noe ned og er lavere i Sande enn Vestfold og øvrige KLP-kommuner. Det kan ha sammenheng med at gjennomsnittsalderen i Sande er redusert, og Sande har nå lavere gjennomsnittsalder enn Vestfold og gjennomsnittskommunen.

Kommunen finansierer nå 11 lærlingplasser over eget budsjett, i tillegg til lærlinger/lærekandidater finansiert av eksterne midler. I tillegg finansierer Haga skole 1 lærling over eget budsjett. Vi tilrettelegger også for et betydelig antall praksisplasser for elever og studenter samt praksisplasser/arbeidsutprøving for blant annet NAV.

Sande kommune Årsberetning 2018

For øvrig har forestående kommunesammenslåing og samarbeid med våre nye samarbeidsparter stått i fokus for organisasjonen. I løpet av 2018 er flere vertskommuneløsninger etablert med Holmestrand som arbeidsgiver. I tillegg har flere avdelinger og virksomheter fått felles ledelse, dvs. at leder fra Holmestrand eller Sande også er leder for tilsvarende avdeling eller virksomhet i den andre kommunen.

Sande gjennomfører medarbeiderundersøkelse hvert 2. år, sist gang i 2017. For å koordinere med Holmestrand og fordi det var et ønske om å legge medarbeiderundersøkelsen 10-faktor til grunn for utviklingsarbeidet i Sande og Holmestrand kommuner fremover, ble medarbeiderundersøkelsen også gjennomført i 2018. Undersøkelsen baserer seg på ti faktorer som forskning viser er viktig for arbeidsmiljø og tjenesteproduksjon. I forkant av gjennomføringen av undersøkelsen ble det gitt opplæring til ledere, tillitsvalgte og verneombud. Resultatene viser at Sande også denne gang ligger på nivå med landsgjennomsnittet eller litt over. Hver virksomhet arbeider videre med resultatene for sin virksomhet.

HMS/Sykefravær

Etter en økning i sykefraværet i 2017, gikk sykefraværet igjen ned i 2018. Sykefraværet i 2018 ble på 8,61%. Det er fortsatt høyt, men lavere enn på flere år. I 2018 har Holmestrand og Sande samarbeidet om en rekke tiltak for å redusere sykefraværet og øke nærværet. I samarbeid med ledere, tillitsvalgte og verneombud er det iverksatt tiltak som kompetanseutvikling, bistand i vanskelige saker, nye rutiner og tettere oppfølging. Rubicon bedriftshelsetjeneste og NAV arbeidslivssenter bistår kommunen i HMS- og sykefraværarbeidet. Dessuten er det ansatt IA-rådgiver i 20 % stilling.

Sykefraværsutviklingen i Sande:

- 2018: 8,61%
- 2017: 9,78%
- 2016: 9,13%
- 2015: 9,92%
- 2014: 10,38%

Etisk standard

Sande kommune har felles etiske retningslinjer for folkevalgte og ansatte. Lederne har et spesielt ansvar for å utvikle holdninger og følge opp at medarbeiderne er kjent med og etterlever kommunens etiske retningslinjer. Lederne skal årlig gjennomgå retningslinjene og hva de i praksis betyr med sine medarbeidere. Det samme skal gjøres ved nyansettelse. Lederne skal påse at alle ansatte undertegner på at de har lest og forstått kommunens etiske regler.

Det er et mål for Sande kommune at kritikkverdige forhold avdekkes og rettes opp. Den enkelte ansatte oppfordres til å varsle om kritikkverdige forhold, fordi det kan bidra til å utvikle Sande kommune positivt. Det er utarbeidet egen rutine og skjema for varsling. For å skape mest mulig åpenhet, skal det foretas en frivillig registrering av folkevalgtes økonomiske verv og interesser. I tillegg til medlemmene i kommunestyret og sektorutvalgene, skal rådmann, kommunalsjefer, virksomhetsledere, samt ansatte med innkjøpsfunksjoner ha mulighet til å registrere seg. Registreringen er frivillig.

Sande kommune Årsberetning 2018

Likestilling

Sande kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver med et mangfold av kompetente medarbeidere. Mangfold på alle nivåer er viktig for kvaliteten på tjenestene og for å skape moderne og spennende arbeidsplasser. Sande kommune vil derfor satse på integrerings- og inkluderingsarbeid.

Sande kommune har i sin likestillingspolitikk som målsetting å sørge for best mulig likestilling mellom kjønnene innenfor de yrkesgrupper som kommunen sysselsetter. Særlig oppmerksomhet rettes mot leder- og mellomledersjiktet. Likestillingsspørsmål skal vurderes ved alle kunngjøringer og tilsetninger, og ved tilsetning skal det kjønn som er underrepresentert foretrekkes når kvalifikasjonene ellers vurderes som like. Kommunens ansatte og ledere skal aktivt fremme likestilling mellom kjønnene i sitt virke.

Blant Sande kommunes ansatte er vel 80 % kvinner og i underkant av 20 % menn. Kvinneandelen i Sande er noe høyere enn gjennomsnittet for Vestfold-kommunene. Rådmannens ledergruppe besto per 31.12.18 av 3 menn og 1 kvinne. På virksomhetsledernivå er ca. 70 % kvinner og ca. 30 % menn. Kvinneandelen er størst innenfor helse- og velferdssektoren og i barnehagene, mens andelen menn er størst i de tekniske fagene. Det er en utfordring at menn i mindre grad enn kvinner søker utdanning innenfor de fagområdene kommunesektoren rekrutterer til. Dette kan ha flere årsaker, men lønn kan være et tiltak for å rekruttere flere menn til kommunal sektor, siden lovverket i liten grad gir anledning til å prioritere menn framfor kvinner i rekrutteringssammenheng.

Sande kommune har arbeidstakere som ikke er etnisk norske innenfor de fleste sektorer, spesielt innen pleie og omsorg samt renholdssektoren. Religion og seksuell orientering er ikke relevant i ansettelsesprosesser. For øvrig legger Sande kommune vekt på å tilby arbeidspraksis for flyktninger og vurderer tilrettelegging for arbeidstakere som har behov for dette.

Internkontroll

Kommunelovens § 23 nr. 2 beskriver ansvaret rådmannen har for å sikre at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og at det er betryggende kontroll. Administrasjonen jobber aktivt med å sikre internkontroll gjennom felles maler, dokumenter, metoder og rutiner.

Kommunen bruker kvalitetssystemet EQS (Extend Quality System) til internkontrollarbeid for håndtering av avvik, dokumentmaler, metoder og rutiner. Her blir avvik på blant annet HMS meldt inn og avvik lukket. Dette arbeidet innebærer også kvalitets- og forbedringsarbeid. Kvalitetssystemet eller ROS-matriser blir brukt til å gjennomføre årlige risikoanalyser for uønskede hendelser hvor sannsynlighet for at hendelsen inntreffer og mulig skadeomfang kartlegges. I dette arbeidet er alle virksomheter involvert. I etterkant blir resultatet av undersøkelsen evaluert og korrigerende tiltak satt i verk der det er formålstjenlig.

For politiske saker foretas det regelmessig kontroll av iverksetting av politiske vedtak og status blir rapportert i tertialrapporter til formannskapet og kommunestyret. Arbeid med politiske saker blir dokumentert i saksbehandlingssystemet ESA. Systemet brukes til opprettelse av saker, sakliste (møteinnkalling), publisering og ferdigstilling av møteprotokoll. Det blir produsert saksprotokoller (vedtak) for hver sak samt samlet saksfremstilling når saken er ferdig behandlet i siste utvalg. Saksbehandler får da beskjed om ferdig sak og har ansvar til å sende ut melding om vedtak der det trengs.

Sande kommune Årsberetning 2018

For å sikre økonomisk kontroll har Sande kommune egne økonomi-, innkjøps- og finansreglementer. Reglement er tilgjengelig gjennom kvalitetssystemet. Rådmannen har delegert attestasjons- og anvisningsmyndighet til virksomhetene og det er sikret at attestasjon og anvisning ikke gjøres av samme person. Kvalitetskontroll av lønnsutbetalinger er sikret gjennom månedlige utsendelser av konteringslister til virksomhetsledere. Budsjettkontroll sikres gjennom månedsrapportering i rådmannens ledergruppe (RLG) og tertialrapportering som egen sak til formannskapet og kommunestyret. Kommunens finansreglement gir føringer som skal sikre at kommunens midler forvaltes slik at tilfredsstillende avkastning oppnås uten at det gir vesentlig finansiell risiko, og med hensyn til kommunes behov for likvide midler. Det er utarbeidet rapport for finansforvaltning slik reglement for finansforvaltning foreskriver.

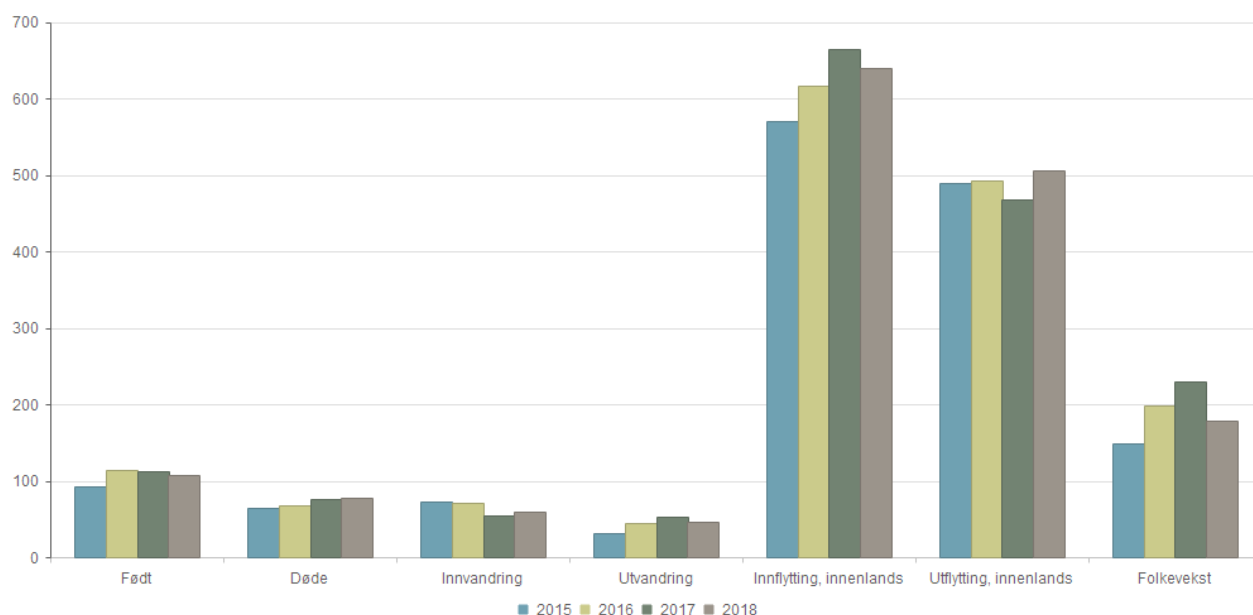
Det er ingen pågående rettstvister i Sande kommune per 31.12.2018.

Befolkning samfunn og regionutvikling

Befolkningsutvikling i Sande 2015-2018

	2015	2016	2017	2018
Folketall ved inngangen av kvartalet	9 149	9 297	9 496	9 726
Født	92	114	113	107
Døde	65	68	76	77
Fødselsoverskudd	27	46	37	30
Innvandring	72	71	55	60
Utvandring	31	44	53	47
Innflytting, innenlands	570	616	665	640
Utflytting, innenlands	490	492	467	506
Nettoinnflytting, inkl. inn og utvandring	121	151	200	147
Folkevekst	148	199	230	178
Folketallet ved utgangen av kvartalet	9 297	9 496	9 726	9 904

År

Sande kommune Årsberetning 2018

Sandes befolkning økte i 2018 med 178 personer, en økning på 1,8 %. Befolkningsveksten på 1,8 % er den høyeste i Vestfold og Drammensregionen. Økningen skyldes netto innflytting inkludert inn- og utvandring på 147 og et fødselsoverskudd på 30 personer. Det er en lavere vekst enn i fjor. Fødselsoverskuddet er relativt stabilt mens nettoinnflytting har gått ned.

Næringsarbeid-arbeidsliv

Sysselsetting og pendling i Sande endres i samsvar med befolkningsveksten. Tall fra SSB ved utgangen av året viser følgende utvikling (endret statistikkgrunnlag i 2015, tall fra 2018 foreligger ikke):

	2013	2014	2015	2016	2017
Sysselsatte med bosted i Sande	4566	4603	4520	4580	4738
Sysselsatte med arbeid i Sande	2360	2335	2338	2330	2520
Antall som pendler ut av Sande	3037	3118	3034	3144	3211
Antall som pendler inn til Sande	831	850	852	894	993

Detaljert pendlerstatistikk viser at utpendling i all hovedsak skjer nordover.

Arbeidsledigheten er omtrent uendret i 2018. Tall fra SSB pr november viser følgende utvikling:

	2015	2016	2017	2018
Totalt	117	139	113	119
Menn	68	84	70	63
Kvinner	49	55	43	56

Sande har i kommuneplanen en målsetting om økt sysselsettingsandel. Det er derfor positivt at sysselsettingen øker, og spesielt gledelig at en større andel av sysselsettingsveksten skjer lokalt. Kommunen har fortsatt sterkt fokus på næringsutvikling. Samarbeidet med Sande Næringsråd er godt. Ordfører og kommunalsjef møter som observatører i styret. Kommunen deltar i næringsnettverk både i Vestfold og i Drammensregionen. Utviklingen av det regionale næringsområdet i Hanekleiva har vært sentralt i 2018. Framføring av teknisk infrastruktur og omlegging av fylkesvegen for drøye 100 mill kr er i all hovedsak slutført. Utbyggingsavtalen med ASKO Oslofjord har gjort dette mulig. Grunnarbeidene på ASKO-tomten er startet opp. 600-700 000 m³ løsmasser skal fjernes og kommunen har fått godkjent deponi på Skarsløkka slik at man unngår belastning på det ordinære vegnettet. Område- og detaljregulering av restarealet i Hanekleiva ble vedtatt tidlig på året. Nær halvparten av næringsområdet er allerede disponert og de første tomtene vil bli overlevert i 2019. Etablering av nye bedrifter i området går dermed raskere enn forventet. Rådmannen tok derfor initiativ til en konsept- og mulighetsstudie for Hanekleiva Vest for å kartlegge om det er grunnlag for ytterligere næringsarealer i området. Denne studien vil bli fullført i 2019.

Regiontilknytning

Samarbeidsalliansen Osloregionen er et strategisk samarbeid som består av 79 kommuner og fem fylkeskommuner. Sande er en av seks vestfoldkommuner som er med i alliansen. Vestregionen har bestått av 15 kommuner vest for Oslo samt Buskerud og Akershus fylkeskommuner. Vestregionen har fungert som koordinator i flere store regionale samarbeidsprosjekter, primært innenfor helse, men er vedtatt avvirket fra 01.01.19.

Kommune- og regionreformen vil påvirke og endre forutsetningene for regionalt samarbeid framover.

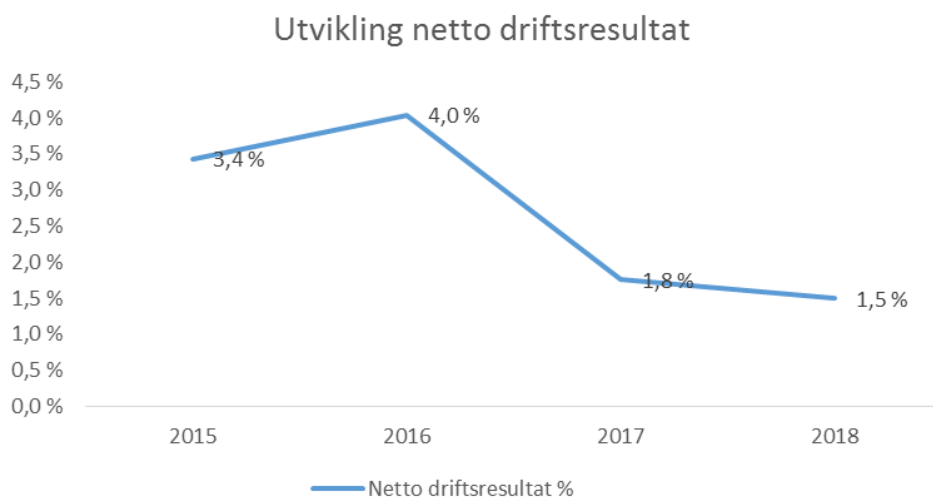
Sande kommune Årsberetning 2018

I Drammensregionen er nettverkssamarbeidet D6 mellom kommunene Drammen, Nedre Eiker, Øvre Eiker, Lier, Sande og Svelvik videreført i begrenset omfang i 2018. I Vestfold er nettverks- og utviklingsamarbeidet KiV avsluttet og blir i ulike sammenhenger videreført i regi av KS.

Økonomisk analyse

Netto driftsresultat

For 2018 er det et positivt netto driftsresultat på 10,8 mill. kr, noe som er 9,5 mill. kr bedre enn revidert budsjett. Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter er 1,5 %.

Netto driftsresultat viser kommunens økonomiske resultat av den ordinære driftsvirksomheten når man tar hensyn til finansposter, men holder utenfor de pliktige avsetningene. Det er et krav til balansen (jf. Kommuneloven) at driftsresultatet skal dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger.

En anbefalt målsetning fra departement og fylkesmann er at man over tid oppnår et netto driftsresultat på minimum 1,75 % av brutto driftsinntekter, slik at man sikrer en økonomisk bærekraftig drift som sørger for at man kan opprettholde den kommunale tjenesteproduksjonen og levere gode og stabile tjenester til innbyggerne.

Regnskapsmessig resultat

Regnskapsmessig resultat viser endelig resultat for kommunen etter at bruk av avsetninger og avsetninger er foretatt. Regnskapsmessig resultat ble på 3,2 mill kr. Tabellen nedenfor viser sammenhengen mellom de ulike resultatene i kommunens regnskap for 2018.

Sande kommune Årsberetning 2018

Alle tall i hele tusen	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Reg.bud. 2018	Avvik
Brutto driftsresultat	-5 912	-5 770	9 465	15 235
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-3 580	-4 357	-6 608	-2 251
Gevinst finansielle instrumenter	-	-3 656	-	3 656
Mottatte avdrag på lån	-145	-255	-370	-115
Sum eksterne finansinntekter	-3 726	-8 268	-6 978	1 290
Renteutgifter, provisjon og andre finansutgifter	13 815	14 772	15 234	462
Tap finansielle instrumenter	-	5 291	-	-5 291
Avdragsutgifter	24 344	25 329	22 600	-2 729
Utlån	13	-5	100	105
Sum eksterne finansutgifter	38 172	45 387	37 934	-7 453
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	34 446	37 119	30 956	-6 163
Motpost avskrivninger	-40 772	-42 196	-41 816	380
Netto driftsresultat	-12 238	-10 847	-1 395	9 452
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindre forb	-19 450	-12 367	-12 367	0
Bruk av disposisjonsfond	-2060	-3112	-3 112	0
Bruk av bundne fond	-15 030	-24 715	-22911	1 804
Sum bruk av avsetninger	-36 540	-40 194	-38 390	1 804
Overført til investeringsregnskapet	-	-	-	-
Avsetninger disposisjonsfond	27 817	40 174	40 174	-
Avsetninger til bundne fond	8 593	7 628	-389	-8 017
Sum avsetninger	36 410	47 802	39 785	-8 017
Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk	-12 368	-3 239	0	3 239

Brutto driftsresultat på 5,8 mill, Netto driftsresultat på 10,8 mill og regnskapsmessig mindreforbruk på 3,2 mill.

Tabellen nedenfor viser resultatet per virksomhet i forhold til budsjett. Årsaker til budsjettavvik er presentert under respektive kapitler. Samlet sett leverte kommunens virksomheter (og felles pensjon) et regnskapsresultat som var 7,6 mill. kr i mindre utgifter enn budsjett, se mer om dette under sektorkommentarene. Frie inntekter ble 1,8 mill mer enn budsjettet og netto finanskostnader ble 6,2 mill kr. høyere enn budsjett.

Av regnskapsmessig mindreforbruk på -3,2 mill kr. anbefales det at 1,9 mill. kr avsettes til dekning av mindreinntekt knyttet til tilskuddsordningen for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester for utgiftsåret 2018, som kommer til utbetaling i 2019. Tilskuddsordningen er basert på et prinsipp der kommunene skal inntektsføre et anslag for refusjonsinntekt i samme år som utgiftene påløper. Dette betyr at kommunene før regnskapsavslutningen må foreta en beregning av anslått refusjonsinntekt. Anslått refusjonsinntekt inntektsføres i driftsregnskapet med motpost i balanseregnskapet (fordring på staten).

Refusjonskravet sendes til Helsedirektoratet innen en fastsatt frist etter utløpet av driftsåret. Utbetalingen av refusjonskravet skjer to til tre måneder etter denne fristen. Hvis kommunen mottar mer eller mindre i refusjon enn det som ble inntektsført i utgiftsåret, skal nettoprovenyet føres mot inntektsposten i driftsregnskapet i utbetalingsåret. Avregningen av refusjonskravet for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester ble sendt inn til Helsedirektoratet 28.03.2019.

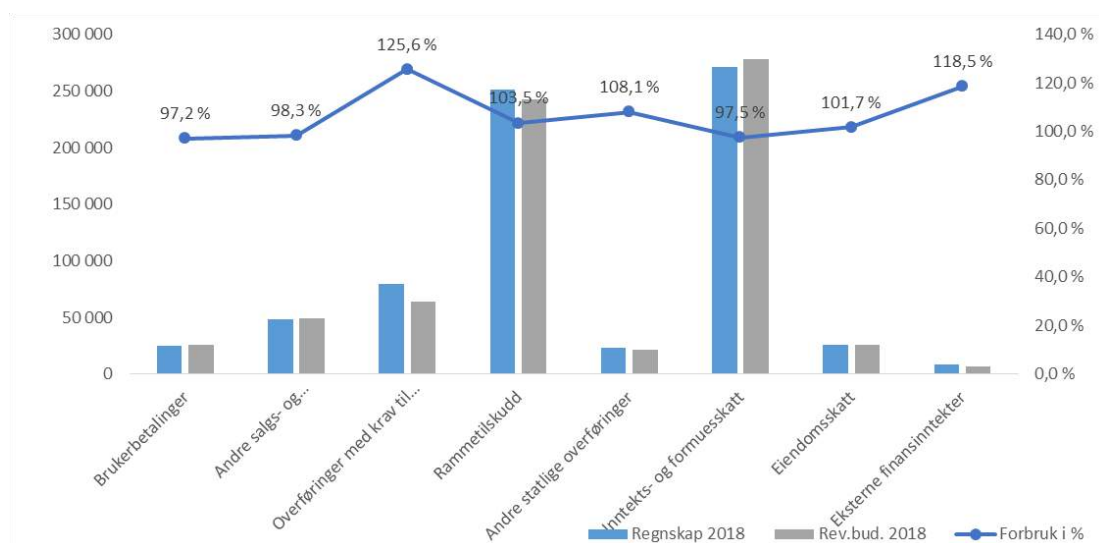
Korrigert for dette, foreslås resterende andel av regnskapsmessig mindreforbruk på 1,3 mill. kr avsatt til disposisjonsfondet.

Sande kommune Årsberetning 2018

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Oppr. budsjet 2018	Justert årsbudsjett 2018			Regnskap hiå.	Avvik hiå.
		Inntekt	Utgift	Budsjett 2018		
Sentrale funksjoner	39 350	-1 892	42 580	40 688	40 739	-51
Kultur og oppvekst	218 400	-38 974	263 472	224 498	225 379	-880
Helse og velferd	189 603	-66 678	267 365	200 687	197 701	2 986
Teknisk	22 920	-61 895	86 179	24 285	20 129	4 156
Eksterne enheter	15 877	-18	16 020	16 002	15 940	62
Fellesposter	6 680	-42 223	39 532	-2 691	-4 039	1 348
Sum	492 829	-211 680	715 148	503 468	495 847	7 621

Driftsinntekter

Figuren viser kommunens driftsinntekter sett i forhold til budsjett.

Størst avvik i kroner er det mellom regnskapsført og budsjetterte inntekter er knyttet til Overføringer med krav til motytelse, som samlet viser en merinntekt på 16,3 mill. kr. Merinntekter knyttet til momsproblematikk utgjør 1,1 mill. kr, og merinntekter fra staten 3,9 mill. I tillegg gir refusjon sykelønn en merinntekt på 7,1 mill. kr, refusjon fra fylkeskommuner bidrar med 2,4 mill. kr.

Dersom økte driftsinntekter motsvares av økte utgifter innenfor en virksomhet, foretas det som regel ikke budsjettendring gjennom året. Dette gjelder f.eks. refusjon sykelønn og utgifter til sykevikarer, bruk av eksterne konsulenter, vikarer etc.

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Oppr. bud.	Rev. bud. 2018	Regnskap	Regnskap i fjor
Frie disponible inntekter				
Skatt på inntekt og formue	-265 373	-277 858	-270 984	-261 519
Ordinært rammetilskudd	-244 793	-242 565	-251 070	-235 742
Skatt på eiendom	-25 000	-25 500	-25 938	-23 999
Andre generelle statstilskudd	-2 600	-2 000	-1 704	-1 982
Sum Frie disponible inntekter	-537 766	-547 923	-549 695	-523 243

Sande kommune Årsberetning 2018

Kommunens frie inntekter består av skatt på inntekt og formue, rammetilskudd samt eiendomsskatt. Samlet sett utgjør skatt og rammetilskudd ca. 76 % av kommunesektorens samlede inntekter. Disse inntektene kan kommunen disponere fritt uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regelverk. For Sande kommune utgjorde frie inntekter, inkl. eiendomsskatt 75,8 % av samlet inntektsgrunnlag for kommunen i 2018.

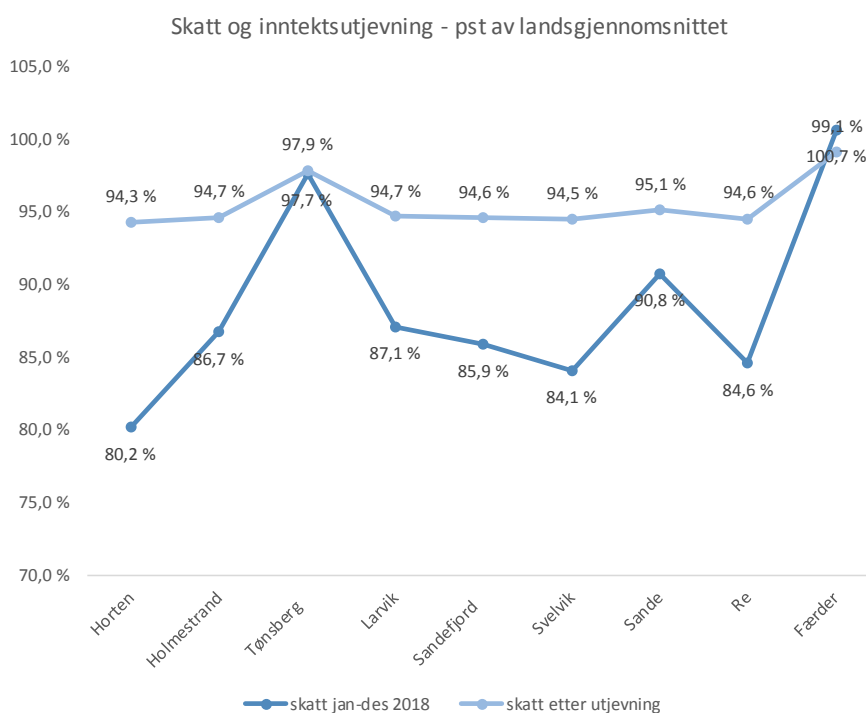
Kommunens frie inntekter i form av skatt og rammetilskudd viser en merinntekt på 1,8 mill. kr i forhold til budsjett.

Sande kommunes frie inntekter ble i 2018 på 547,9 mill. kr. Dette tilsvarer en vekst i frie inntekter (skatt og rammetilskudd) på 26,7 mill fra 2017 (5,1 %). Av dette utgjorde skatt på inntekt og formue den største delen på 270,9 mill. kr.

Vekst i frie inntekter må i tillegg dekke forventet befolkningsvekst og endringer i befolknings sammensetningen, reell vekst i pensjonskostnadene for kommunesektoren, samt reell underliggende utgiftsvekst som følge av flere med behov for kommunale hjelpetiltak, ut over det som vil være en del av sektorens demografikostnader.

Anslaget for frie inntekter ble oppjustert i forbindelse med 1. tertialrapport basert på endringer som fremkom i revidert nasjonalbudsjett (RNB) 2018. I tillegg ble anslaget for eiendomsskatt oppjustert med 0,5 mill. kr som følge av økt fakturert eiendomsskatt. Økningene ble delt ut til kommunens virksomheter for å finansiere innmeldt merforbruk i 2018. I forbindelse med regnskapsgjennomgang etter 2. tertial, ble prognosen ytterligere justert med 6,7 mill. kr. Totalt ble frie inntekter økt med 10,2 mill. kr i forhold til opprinnelig budsjett, mens det reelle regnskapsførte nivået viste seg å bli ytterligere 1,8 mill. kr høyere.

Grafen nedenfor viser skatteinntekter i prosent av landsgjennomsnittet for alle kommunene i Vestfold, før og etter inntektsutjevning.

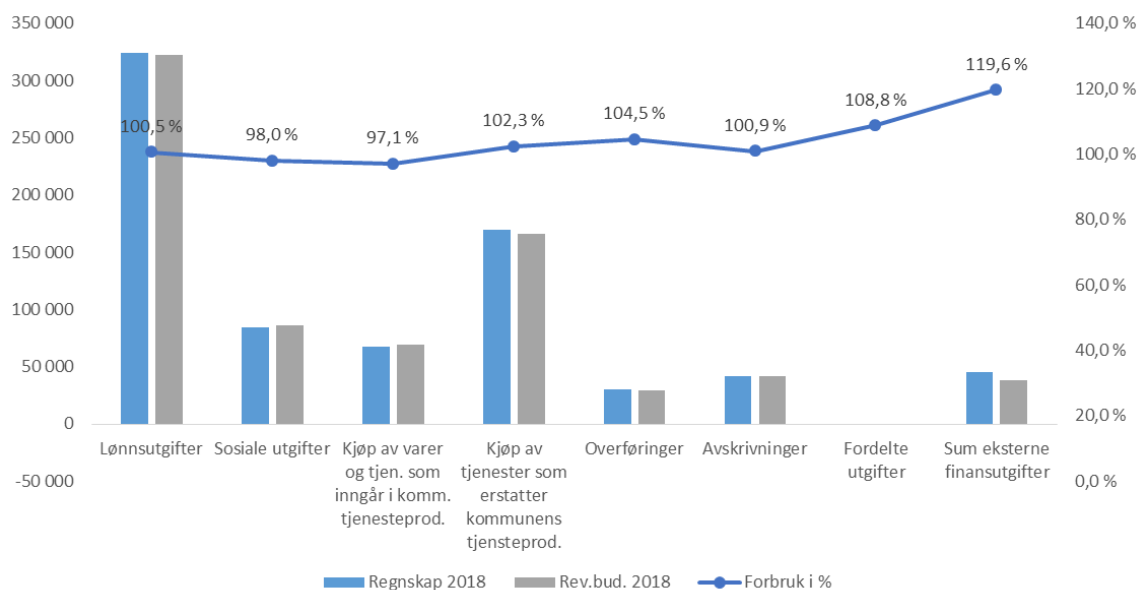

Sande kommune Årsberetning 2018

Eiendomsskatt

Det var i opprinnelig budsjett 2018 forutsatt 25 mill kr. I eiendomsskatt som ble økt i 1. tertial rapport med 0,5 mill kr. Regnskap 2018 ble på 25,9 mill kr. Budsjettert avsetning på 12,6 mill kr. er satt av i sin helhet til disposisjonsfond knyttet til eiendomsskatten. Disposisjonsfond eiendomsskatt var ved inngangen av 2018 på 17,7 mill kr. Samlet er disposisjonsfondet knyttet til eiendomsskatt per 31.12.2018 på 30,3 mill kr.

Driftsutgifter

Lønnsutgifter inkl. sosiale utgifter utgjør 100,5 % i forhold til budsjettert nivå, noe som tilsvarer kun 51.311 kr over budsjett. Korrigeret for sykepengerefusjon var kommunens netto lønnskostnader for 2018 7,1 mill. kr lavere enn budsjett. Det ble ikke foretatt budsjettjusteringer mellom lønn og kjøp fra kommuner innenfor Plan og byggesak etter inngåelse av vertskommunesamarbeid fra 1. mai 2018. Dette er årsaken til positivt avvik samlet for lønn og refusjon sykkelønn.

Overføringsutgifter viser merutgifter på 1,3 mill. kr sett i forhold til budsjett. Størsteparten av avviket er, som på inntektsiden, relatert til momsrefusjon. Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon viser et regnskap på 3,9 mill. kr utover budsjett. Dette har i hovedsak sammenheng med vertskommunesamarbeidet Plan og byggesak og må sees opp mot positivt avvik innenfor lønn.

Samlet sett er kommunens driftsutgifter 3,6 mill. kr høyere enn hva som er budsjettert, mens inntektene er 18,8 mill. kr høyere enn budsjett. Oppsummert viser regnskapsgjennomgangen at det det er mindre avvik innenfor artsgruppene i år enn i 2017 og det skyldes at det foretas budsjettjusteringer jevnlig gjennom året for å unngå avvik.

Pensjonskostnader utgjør en stor del av kommunens totale kostnader. Samlet for kommunen var netto pensjonskostnader inkl. administrasjonskostnader (ekskl. arbeidsgiveravgift) på 37,5 mill. kr. Avvik felles pensjonsutgifter utgjorde samlet sett 1,6 mill kr.

Sande kommune Årsberetning 2018

Regnskapsføringen av pensjonskostnadene følger et regelverk hvor det skilles tydelig mellom pensjonskostnad og pensjonspremie. Pensjonskostnad er en aktuarberegnet størrelse, mens pensjonspremien er det som faktisk innbetales. Premieavviket gir resultateffekt det året det oppstår, og skal deretter «snus» i påfølgende regnskapsår, etter hvilken amortiseringstid den enkelte kommune har valgt.

Figuren nedenfor gir oversikt over variasjonene mellom pensjonsinnbetalinger og pensjonskostnad som kommer til uttrykk via premieavviket det enkelte år. Størrelsene er oppgitt inkl. arbeidsgiveravgift.

Tall i hele tusen	Regnskap 2018	Regnskap 2017	Regnskap 2016	Regnskap 2015
Reguleringspremie	8 272	5 063	5 504	8 680
Bruk av premiefond	-8 272	-5 063	-5 504	-8 680
Amortisering premieavvik (premieavvik året)	2 921	2 430	503	10 322
Premieavvik årets	-6 045	-2 649	-2 508	-698
Sum	-3 125	-219	-2 004	9 624

1 års amortiseringstid, og fra 2019 amortiseres premieavviket over 7 år.

Avviket mellom pensjonskostnad og pensjonspremie kommer til uttrykk i driftsregnskapet via premieavviket. Premieavvik og reguleringspremie kan variere mye hvert enkelt år.

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Oppr. bud.	Rev. bud. 2018	Regnskap	Avvik i kr
Finansinntekter/-utgifter				
Renteinntekter og utbytte	-5 968	-5 968	-3 713	-2 255
Gevinst finansielle instrumenter	0	0	-3 656	3 656
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	14 374	15 234	14 772	462
Tap på finansielle instrumenter	0	0	5 291	-5 291
Avdrag på lån	23 420	22 600	25 329	-2 729
Sum Finansinntekter/-utgifter	31 826	31 866	38 021	-6 155

Netto finanskostnader under ansvar 9001/9002 finansforvaltningen ble i 2018 38,0 mill. kr, 6,2 mill. over revidert budsjett. Det er to hovedårsaker til dette:

- Avdragsutgiftene beregnes ut ifra minimumsavdraget etter en forenklet formel angitt av kommunaldepartementet. Avdragstiden bestemmes av avskrivninger på avskrivbare driftsmidler med en avskrivningstid på 5-50 år. Dette ble tatt hensyn til i budsjettet. I forbindelse med årsoppgjøret ble det også besluttet å inkludere ikke avskrivbare driftsmidler, med en forventet levetid på 50 år, i beregningsgrunnlaget for minimumsavdraget. Dette resulterte i at minimumsavdraget økte med ca. kr 2 mill. til kr 24,6 mill. Det er i tillegg betalt kr 0,729 mill. mer i avdrag i år enn minimumsavdraget tilsier (ref. note 8 i årsregnskapet).
- I forbindelse med sammenslåing med Holmestrand kommune ble det vedtatt nytt felles finansreglement fra og med høsten 2017. I den forbindelse ble kr 60 mill. av Sande kommunes langsiktige finanssparing plassert i aktiv forvaltning, der det var anledning til å plassere deler av porteføljen i obligasjonsfond og aksjefond. I løpet av 2018 ble det også besluttet å bokføre verdiendringer på fondsplasseringer som gevinst, eventuelt tap på finansielle instrumenter uten at dette ble budsjettetert (noe som bør gjøres i fremtiden).

Sande kommune Årsberetning 2018

De siste månedene av 2018 var det meget urolig i finansmarkedene noe som resulterte tap på obligasjons- og aksjefondene. En forventet gevinst på finansielle instrumenter/renteinntekt på ca. 5,9 mill. kr netto ble etter tap på finansinstrumenter redusert til 2,1 mill. kr.

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

	Oppr. bud.	Rev. bud. 2018	Regnskap	Avvik i kr
Avsetninger og bruk av avsetninger				
Til ubundne avsetninger	13 237	40 174	40 174	0
Til bundne avsetninger	942	-389	7 628	8 017
Bruk av tidligere års regn.mindreforbruk	0	-12 367	-12 367	0
Bruk av ubundne avsetninger	-126	-3 112	-3 112	0
Bruk av bundne avsetninger	-6 083	-22 911	-24 715	-1 804
Netto avsetninger	7 969	1 395	-7 608	6 213

Samlede avsetninger utgjorde 47,8 mill kr. i 2018 og samlet bruk av avsetninger utgjorde 40,2 mill kr., dvs en netto økning av fondsmidler med 7,6 mill kr. Det er avsatt 12,6 mill kr. knyttet til eiendomsskatteinntekter og brukt som budsjettert 3,1 mill kr. knyttet til mindreinntekter ressurskrevende tilskudd i 2017. Den totale økningen av disposisjonfond utgjorde 37 mill kroner (herav 12,4 mill fjorårets regnskapsmessige mindreforbruk og 15,2 mill kr. i omklassifisering av flyktningefond). Netto bruk av bundne fond utgjør -17,1 mill kr.

Økonomisk status investering

Budsjettskjema 2A – Investering

Beløp i 1000

	Oppr. bud.	Rev. bud. 2018	Regnskap 2018
Finansieringsbehov			
Investeringer i anleggsmidler	80 265	78 692	145 262
Utlån og forskutteringer	20 000	30 000	25 063
Kjøp av aksjer og andeler	1 500	1 700	1 657
Avdrag på lån	3 000	12 400	13 186
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0
Avsetninger	1 700	1 700	8 179
Årets finansieringsbehov	106 465	124 492	193 348
Ekstern finansiering			
Bruk av lånemidler	-84 377	-77 034	-60 049
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-4 000	-9 000	-15 704
Tilskudd til investeringer	0	0	-683
Kompensasjon for merverdiavgift	-8 330	-5 294	-15 861
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-4 700	-6 120	-77 668
Sum ekstern finansiering	-101 407	-97 448	-169 965
Intern finansiering			
Bruk av avsetninger	-5 058	-27 044	-23 383
Sum intern finansiering	-5 058	-27 044	-23 383

Sande kommune Årsberetning 2018

Beløp i 1000

	Oppr. bud.	Rev. bud. 2018	Regnskap 2018
Merforbruk -/mindreforbruk +	0	0	0

Det er i 2018 investert for 145,3 mill. kr, noe som er 66,6 mill. kr høyere enn revidert budsjett. Årsaken til det store budsjettavviket er manglende budsjettvedtak i 2. tertial rapport på brutto investeringsramme *Tilrettelegging Hanekleiva næringsområde* på 76,4 mil kr. Mottatte refusjoner er tilsvarende for lavt budsjettet i 2018 (refusjonsinntekt fra Asko).

Utlån ble ved budsjettendring i egen sak økt fra 20 mill kr til 30 mill kr og det ble i 2018 utbetalt startlån for 25 mill kr.

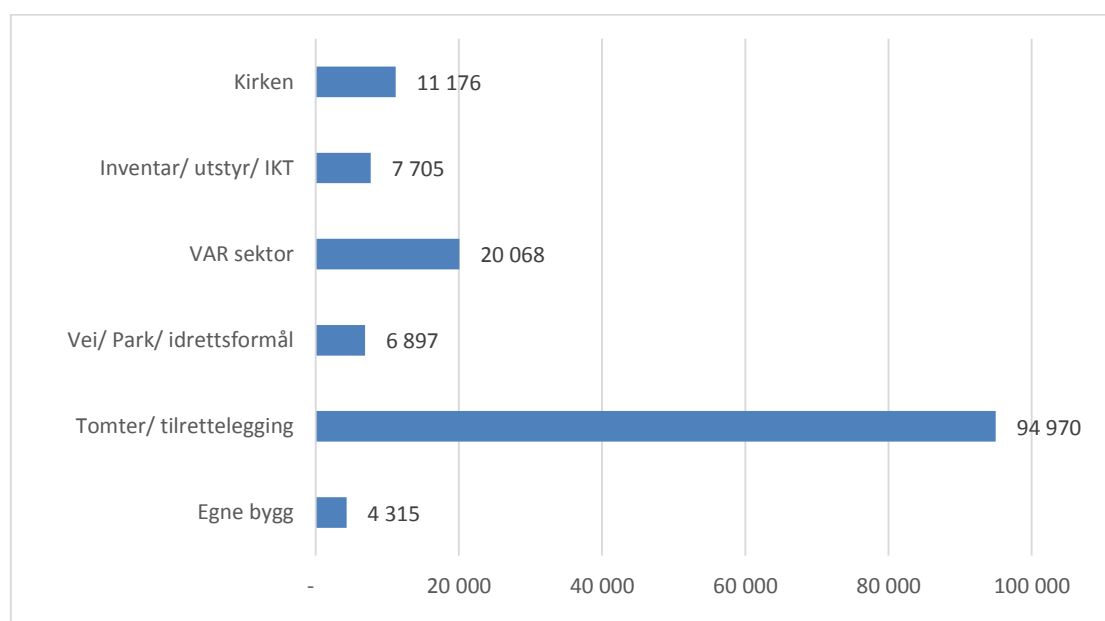
Bruk av lån ble 16,9 mill mindre enn budsjettet. Dette skyldes dels forskyvninger ev enkelte investeringsprosjekter men også strykninger siden det ble inntektsført mer fra salg av anleggsmidler enn budsjettet. Tidligere år er merinntekter utover budsjett blitt avsatt til ubundet investeringsfond. I år ble det påpekt av Buskerud kommunerevisjon å ikke regnskapsføre avsetningen. Dette gjelder følgende merinntekter:

- 1,7 mill i merinntekter utover årlige salg av tomter og bygg ført på eget prosjektnummer
- 4,3 mill i salgsinntekter Skafjellåsen tomtsalg (netto etter salgsomkostninger)

Investeringsprosjektene, og særlig byggeprosjektene, går i hovedsak over flere regnskapsår, og det er derfor ikke uvanlig med periodiske avvik mellom budsjett og regnskap i byggetiden.

Da avvikene mellom budsjett og regnskap hovedsakelig skyldes tidsforskyvninger og ikke at vedtatte prosjektkostnader er overskredet, må man se det enkelte investeringsprosjekt opp mot bevilget kostnadsramme for prosjektet. Aktive investeringsprosjekt rapporteres løpende i tertialrapporter gjennom regnskapsåret.

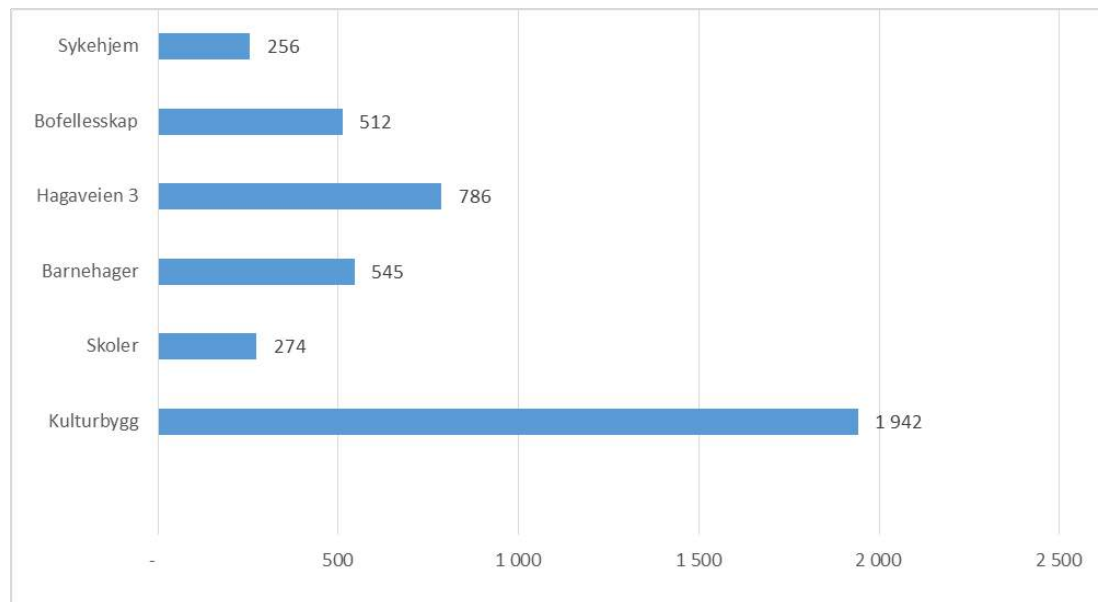
Investeringene i 2018 fordeler seg etter følgende hovedformål:

Sande kommune Årsberetning 2018

Samlet ble det gjennomført brutto investeringer på 145 mill kr. der 95 mill utgjør tomter/tilrettelegging, herav 76 mill Tilrettelegging Hanekleiva, 10 mill kjøp av tomter i sentrum og 7,9 mill til prosjektet Sentrumsskolene.

Investeringskostnader knyttet til egne bygg utgjorde 4,3 mill kr, og fordeler seg på følgende måte:

Av investeringene i kulturbygg utgjør råteskader Kommunelokalet 1,4 mill kr og Prestegårdslåven 0,5 mill kr. Forøvrig omtales prosjekter over 1 mill kr under tjenesteområde kapitlene. Fullstendig oversikt over alle investeringsprosjektene fremkommer i 2B i Regnskapsdokumentet.

Balanseregnskapet

Balansen viser verdien av kommunens eiendeler per 31.12.18, og hvordan eiendelene (anleggs- og omløpsmidler) er finansiert med henholdsvis egenkapital og gjeld.

	Regnskap 2018	Regnskap 2017	Endring
A. ANLEGGSMIDLER	1 994 068	1 833 762	160 306
B. OMLØPSMIDLER	266 614	239 606	27 008
SUM EIENDELER (A+B)	2 260 682	2 073 368	187 314
C. EGENKAPITAL	-632 275	-522 979	-109 296
D. GJELD	-1 628 407	-1 550 388	-78 019
SUM EK OG GJELD (C+D)	-2 260 682	-2 073 368	-187 314
UBRUKTE LÅNEMIDLER	48 172	16 522	31 650
ANDRE MEMORIAKONTI	0	0	0
MOTKONTO FOR MEMORIAKONTIENE	-48 172	-16 522	-31 650
BALANSENS NETTOSUM	0	0	0

Sande kommune Årsberetning 2018

EIENDELER

ANLEGGSMIDLER

Tabellen ovenfor viser at verdien av anleggsmidlene er økt fra 1 833,7 mill. kr i 2017 til 1 994,1 mill. kr i 2018, dvs. med totalt 160,3 mill. kr. Aktiverte investeringer i faste eiendommer og anlegg med fradrag for avgang og avskrivninger utgjør en økning på 81,9 mill. kr, verdien på utstyr, maskiner og transportmidler er økt med 5,6 mill. kr. Verdien på utlån er økt med 14,9 mill. kr, aksjer og andeler med 1,6 mill. kr og pensjonsmidlene med 56,2 mill. kr.

Kommunens utlån består av sosiale utlån, startlån samt utlån til Sande menighetscenter og til Sande golfklubb, samt enkelte utlån av mindre karakter. Saldo per 31.12.18 viser 102,6 mill. kr i startlån, 0,3 mill. kr i sosiale utlån, 1,3 mill. kr til Sande menighetscenter samt 3,1 mill. kr til Sande golfklubb.

Av aksjer og andeler på 17,1 mill. kr utgjør egenkapitaltilskudd i KLP majoriteten med 16,7 mill. kr. Note 5 i regnskapsdokumentet gir en fullstendig oversikt over aksjer og andeler som kommunen besitter.

OMLØPSMIDLER

Omløpsmidlene har økt med 27,0 mill. kr til 266,6 mill. per 31.12.18. Kortsiktige fordringer har økt med 1,8 mill. kr i 2018, mens beholdningen på kasse bank viser en økning på 21,2 mill. kr. Saldo per 31.12.18 var 205,5 mill. kr. Av dette utgjør 71,5 mill. kr plasseringer i pengemarkedsfond, mens 58,2 mill. kr er plasseringer i aksje- og obligasjonsfond. Note 11 i regnskapet viser oversikt over markedsbaserte finansielle omløpsmidler og fordelingen mellom disse. For ytterligere detaljer vises til den årlige finansrapporten.

Premieavvik knyttet til pensjon på 7,2 mill. kr ligger også bokført under omløpsmidlene, en økning på 4,0 mill. kr i løpet av året.

Sum eiendeler (anleggs- og omløpsmidler) viste nær 2,3 milliard kr per 31.12.18, og hadde en økning på 0,19 mill. kr fra 31.12.17.

EGENKAPITAL OG GJELD

EGENKAPITAL

Bokført egenkapital var per 31.12.18 totalt ca. 632,0 mill. kr, noe som er 109,3 mill. kr høyere enn per 31.12.17. Av kommunens samlede egenkapital utgjorde disposisjonsfond 89,6 mill. kr, herav eiendomsskatt 30,3 mill. kr og statstilskudd flyktninger 15,2 mill. kr. Bundne driftsfond utgjorde 19,7 mill. kr, ubundne investeringsfond 3,7 mill. kr og bundne investeringsfond 3,4 mill. kr.

Bundne fond tilknyttet vann og avløp utgjorde per 31.12.18 nær 3,9 mill. kr, en nedgang på nær 3,6 mill. kr siden 31.12.17. Kommunen har over flere år opparbeidet seg positive selvkostfond, som etter regelverket må utjevnes i løpet av maksimalt fem år. Dette betyr at tidligere innkrevde gebyrer skal gå til å redusere gebyrgrunlaget som kommunens innbyggere blir fakturert for innen en femårsperiode, og det er derfor gjort et aktivt stykke arbeid for å utjevne VAR-fondene innenfor denne tidshorisonten. Etter hvert som fondstørrelsene har blitt redusert, har gebyrgrunlaget gått opp igjen til normale nivåer.

Sande kommune Årsberetning 2018

I tillegg til bundne og ubundne fondsmidler, ligger også kommunens kapitalkonto under egenkapitalen. Kapitalkontoen økte med 113,7 mill. kr i 2018. For nærmere spesifisering av kapitalkonto henvises til note i årsregnskapet.

Utvikling lånegjeld

GJELD

Langsiktig gjeld inkludert pensjonsforpliktelser har økt med 78,3 mill. kr fra 2017 til 2018, hvorav 53,2 mill. kr skyldes økning i lånegjeld mens 25,1 mill. kr skyldes økte pensjonsforpliktelser.

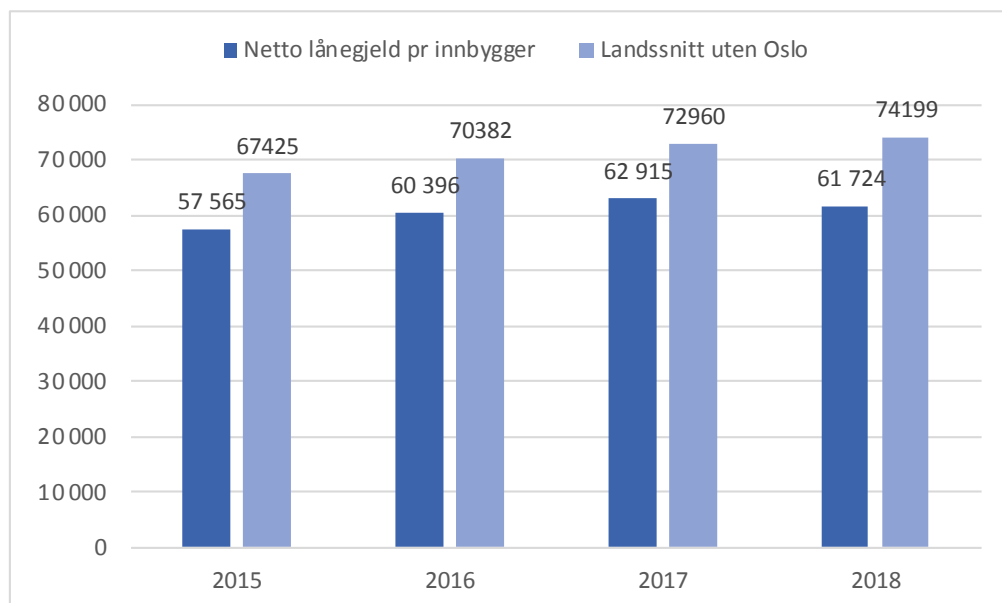
Den kortsiktige gjelden er blitt redusert med 0,3 mill. kr i løpet av 2018, hvorav premieavviket har hatt en økning på 0,9 mill. Andelen premieavvik klassifisert mot gjeld, må sees opp mot premieavvik klassifisert som omløpsmidler. Netto premieavvik som er balanseført per 31.12.17 viser et positivt premieavvik på 6,0 mill. kr som skal utgiftsføres i kommunens driftsregnskap i 2019 tråd med amortiseringsprinsippet som er valgt.

Ubrukte lånemidler tilknyttet investering utgjorde per 31.12.18 48,2 mill. kr, en økning på 31,6 mill. kr fra 2017. Ubrukte lånemidler står plassert i kommunens hovedbankforbindelse og kan benyttes til tiltenkte investeringsformål i 2019. Av dette er nær 15,0 mill. kr knyttet opp mot udisponerte midler fra Husbanken som er forbeholdt videreutlån.

Kommunens lånegjeld med fratrukk for pensjon, utlån og ubrukte lånemidler er ved utgangen av 2018 på 591,7 mill kr.

	2015	2016	2017	2018
Netto lånegjeld	490 956	534 154	585 122	591 724

Netto lånegjeld per innbygger er i 2018 på kr 61.724. Figuren nedenfor viser netto lånegjeld i Sande i perioden 2015-2018 og landssnittet uten Oslo.

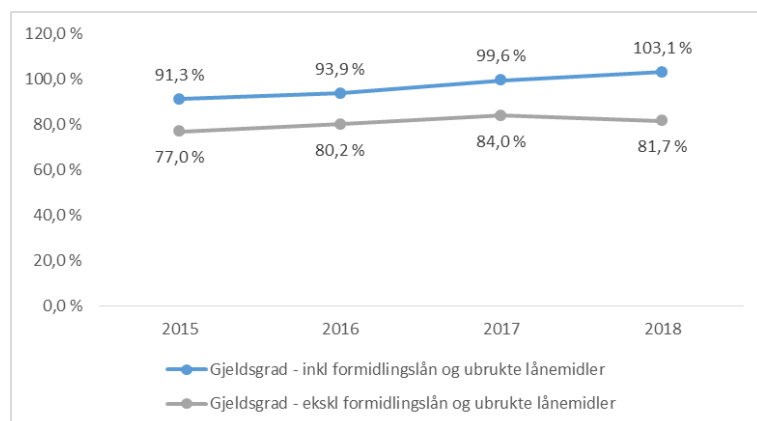

Sande kommune Årsberetning 2018

Etter kommuneloven gis kommunene anledning til å lånefinansiere utgifter i investeringsregnskapet. Rente- og avdragsutgiftene må imidlertid finansieres av inntektene i driftsregnskapet. Da det er driftsinntektene som skal betjene gjelden, er det nyttig å se hvordan lånegjelden utvikler seg i forhold til driftsinntektene.

Langsiktig gjeld i % av brutto driftsinntekter gir uttrykk for kommunens gjeldsbelastning, og er noe av det mest brukte nøkkeltallet i forhold til kommuneøkonomi. Nøkkeltallet sier både noe om kommunens soliditet og finansieringsstruktur. Målet kalles også gjeldsgrad, men må ikke forveksles med det mer tradisjonelle målet for gjeldsgrad, som er langsiktig gjeld i forhold til totalkapital.

Med netto lånegjeld henvises det her til netto lånegjeld slik dette er definert i KOSTRA, dvs. langsiktig gjeld korrigert for pensjon, utlån og ubrukte lånemidler. Gjeldsgraden viser forholdet mellom brutto lånegjeld og driftsinntekter ekskl. finansinntekter og er et nøkkeltall for kommunens økonomiske handlefrihet.

Gjeldsgraden inkl. formidlingslån og ubrukte lånemidler var 103,1 % per 31.12.18. Eksklusiv formidlingslån og ubrukte lånemidler var gjeldsgraden 81,7 %.

For en del av lånegjelden dekkes finanskostnader delvis av gebyrinntekter, rentekompensasjon fra Husbanken, skjønnstilskudd fra staten, og innbetaling av renter og avdrag fra andre (utlån).

Den delen av lånegjelden som ved utgangen av 2018 må finansieres utelukkende av frie inntekter, utgjør 398 mill. kr. Dette er en økning på 56,6 mill. kr fra foregående årsskifte.

Når det gjelder Startlån (lån til utlån gjennom Husbanken) var det opprinnelig budsjettert med nye lån på 20 mill. kr. Behovet for lån til videreutlån var stort og rammen for utlån ble økt med 10 mill. kr.

Finans - lån og likvider/ plasseringer (tall i 1000 kr)	2018	2017	Endring	Endring i %
Kasse/ bank	75 891	78 735	-2 844	-3,6 %
Plasseringer	129 642	105 636	24 006	22,7 %
Sum likvider (aktiva)	205 533	184 371	21 162	11,5 %
Lån til investeringer	-632 222	-595 851	-36 371	6,1 %
Lån til utlån	-114 893	-98 079	-16 814	17,1 %
Sum lånegjeld (passiva)	-747 115	-693 930	-53 185	7,7 %

Sande kommune Årsberetning 2018

Likviditetsanalyse

For å foreta en best mulig likviditetsanalyse, er det nødvendig å korrigere balansen for enkelte forhold som påvirker kommunens økonomiske stilling. Tabellen på neste side viser derfor en korrigert balanse, og danner grunnlaget for den økonomiske analysen som redegjøres for videre i dette kapittelet.

Inkludert i anleggsmidlene, ligger midler til videre utlån. Neste års avdrag bør likviditetsmessig vurderes som omløpsmidler, da dette er midler som nedbetales innen de neste 12 månedene. I oppstillingen er det brukt budsjetterte avdrag på kommunens formidlingslån som gjenstand for korrigerings.

I oppstillingen som viser kommunens eiendeler, finner man bundne VAR-fond (Vann, Avløp, Renovasjon) tilknyttet kommunale selvkostområder. Dette er innkrevede gebyrer som har vært høyere enn kommunens etterkalkyler på de respektive selvkostområdene, og som kommunen etter forskrift «skylder» innbyggerne sine i form av lavere gebyrer senere år. Dersom man følger dette resonnementet, bør ikke midlene egentlig betraktes som kommunens eiendel, men som et lån fra kommunens innbyggere – og bør likviditetsmessig omklassifiseres som gjeld.

Neste års budsjetterte bruk av VAR-fond klassifiseres som kortsiktig gjeld, mens resten av fondene klassifiseres som langsiktig gjeld.

Den andelen av premieavviket som «forfaller» innen 12 måneder, omklassifiseres til kortsiktig gjeld. For Sande kommune vil det si at 100 % av premieavviket klassifiseres som netto kortsiktig gjeld, i tråd med hvordan det skal regnskapsføres i 2019.

Korrigert balanse (tall i hele tusen)	2018	2017	Endring
(A) Anleggsmidler	1 994 068	1 833 762	160 306
Neste års avdrag startlån	-3 000	-3 000	-
Korrigerte anleggsmidler	1 991 068	1 830 762	160 306
(B) Omløpsmidler	266 614	239 606	27 008
Premieavvik	-7 201	-3 168	-4 033
Neste års avdrag startlån	3 000	3 000	-
Korrigerte omløpsmidler	262 413	239 438	22 975
SUM Korrigerte eiendeler	2 253 481	2 070 200	183 281
			-
(C) Egenkapital Kap. 2.5	-632 275	-522 979	-109 296
VAR-fond klassifisert som gjeld	3 884	7 471	-3 587
Premieavvik	7 201	3 168	4 033
Korrigert egenkapital	-621 190	-512 341	-108 850
Langsiktig gjeld Kap. 2.4	-1 527 109	-1 448 805	-78 304
Neste års avdrag	25 521	23 420	2 101
Andel VAR-fond langsiktig gjeld	-1 842	-2 850	1 008
Korrigert langsiktig gjeld	-1 503 429	-1 428 234	-75 195
Kortsiktig gjeld Kap. 2.3	-101 298	-101 584	286
Neste års avdrag	-25 521	-23 420	-2 101
Andel VAR-fond kortsiktig gjeld	-2 042	-4 621	2 579
Korrigert kortsiktig gjeld	-128 861	-129 625	764
SUM Korrigert egenkapital og gjeld	-2 253 481	-2 070 200	-183 281

Sande kommune Årsberetning 2018

SOLIDITET

Soliditet er et finansielt nøkkeltall som angir i hvor solid kommunens balanse er, dvs. i hvor stor grad kommunen har anledning til å gjøre opp sine forpliktelser. Et av de vanligste soliditetsmålene er egenkapitalandelen. De eiendeler som ikke er finansiert med egenkapital finansieres med såkalt fremmedkapital eller gjeld. Egenkapitalens størrelse i forhold til kommunens øvrige kapital beskriver dermed kommunens langsiktige betalingsevne.

Begrepet soliditet kan forklare organisasjoners evne til å tåle tap, da soliditeten viser hvor lenge man kan opprettholde et negativt resultat før man går konkurs, evt. hvor stort trykk som tåles uten påvirkning på driften uten at det tas vesentlig finansiell risiko. Kommuner kan imidlertid ikke gå konkurs. Soliditeten viser også hvor mye av eiendelene som kan gå tapt før kreditors fordringer kommer i fare. Både gjeldsgraden og egenkapitalprosenten gir informasjon om soliditeten.

Egenkapitalprosenten gir informasjon om hvor stor andel av kommunens samlede eiendeler som er finansiert med egenkapital. Jo høyere egenkapitalprosent, desto bedre er soliditeten. En normal tommelfingerregel er at egenkapitalen bør ligge på rundt 30 %.

Man kan imidlertid spørre seg om tilsvarende vil gjelde for en kommune. Uansett må en kommune ikke påta seg vesentlig finansiell risiko, og må være i stand til å betale sine forpliktelser til enhver tid. Hva som ligger i begrepet vesentlig finansiell risiko vil være gjenstand for diskusjon, men dersom tjenesteproduksjonen påvirkes av den finansielle risikoen som tas vil dette være tegn på dårlig soliditet.

Betydelige låneopptak over tid vil forverre soliditeten. For Sande kommune har egenkapitalprosenten økt fra 24,7 % i 2017 til 27,6 % i 2018. Til tross for økning i egenkapitalprosenten siden siste årsskifte, ligger kommunen i nedre grense sett i forhold til anbefalt nivå.

LIKVIDITETSVURDERING

Likviditeten i kommunen er preget av store variasjoner gjennom året. Kommunen må ha en viss likvid beholdning for å håndtere tidsforskjeller mellom inn- og utbetalinger, og dermed sikre at kommunen er i stand til å utføre sine betalingsforpliktelser til forfall. Størrelsen på denne beholdningen vil være avhengig av størrelsen på variasjonen i likviditetsbeholdningen.

Fordi noen omløpsmidler er mer likvide enn andre, er det vanlig å skille mellom mest likvide og minst likvide omløpsmidler. De mest likvide omløpsmidlene er midler som kan omgjøres til betalingsmidler innen tre måneder, og omfatter betalingsmidler og kundefordringer.

De minst likvide omløpsmidlene er til gjengjeld andre fordringer og eventuelle premieavvik, som er midler som først kan omgjøres til betalingsmidler i løpet av tre til tolv måneder. Sande kommune har per dags dato 7,2 mill. kr i premieavvik klassifisert som omløpsmidler.

Gruppering omløpsmidler	2018	2017	Endring
(B) Omløpsmidler Kap.2.1	266 614	239 606	27 008
Premieavvik	-7 201	-3 168	-4 033
Neste års avdrag startlån	3 000	3 000	0
Ubenyttet kassekreditt	0	0	0
Mest likvide omløpsmidler	269 614	242 606	27 008

Sande kommune Årsberetning 2018

Minst likvide omløpsmidler	-7 201	-3 168	-4 033
Korrigerte omløpsmidler	262 413	239 438	22 975
			0
Betalingsmidler	205 533	184 371	21 162
Ubenyttet kassekreditt	0	0	0
Grunnlag likviditetsgrad 3	205 533	184 371	21 162

Arbeidskapitalen viser kommunens handlefrihet og evne til å møte betalingsforpliktelser etter at kortsiktig gjeld er dekket. Den korrigerte arbeidskapitalen har økt med 23,7 mill. kr fra 31.12.17 til 31.12.18. Ref. tabellen under.

Balansen inneholder egenkapital til vedtatte investeringsprosjekter. Dette er midler som ikke kan nyttes til å dekke ordinære driftsutgifter, og arbeidskapitalen bør derfor korrigeres for ubrukte lånemidler og fondsmidler til investeringer. En slik korreksjon medfører at man får frem nøkkeltallet driftslikviditet. Driftslikviditeten viser kommunens evne til å dekke løpende driftsutgifter uten å måtte "låne" midler fra investeringsfond eller ubrukte lånemidler for å dekke løpende forpliktelser.

Trekkes bundne fond fra driftslikvidene kan vi se at kommunen har økt sine likvider for ordinær drift med 15,3 mill. kr fra 31.12.17 til 31.12.18. VAR-fond er allerede trukket ut i den korrigerte balansen, og andelen tilhørende kortsiktig gjeld er allerede trukket ut i korrigerte omløpsmidler. Andelen tilhørende langsiktig gjeld, må derfor trekkes ut av de bundne driftsfondene før man finner driftslikvidene, slik at beløpet ikke korrigeres dobbelt opp.

Likviditetsgrad 1 tar utgangspunkt i de korrigerte omløpsmidlene. Anbefalt er at nøkkeltallet er større enn 2 fordi noen av omløpsmidlene er mindre likvide. Likviditetsgrad 1 i Sande er 2,0 i 2018, og ligger dermed rett i underkant av anbefalt nivå.

Likviditetsgrad 2 tar utgangspunkt i de mest likvide omløpsmidlene, jfr. tabellen ovenfor. Nøkkeltallet bør være større enn 1. Likviditetsgrad 2 i Sande er 2,1 i 2018. Forskjellen mellom likviditetsgrad 1 og likviditetsgrad 2 er, som tabellen viser, premieavviket tilknyttet pensjon.

Likviditetsgrad 3 kalles for kontantgraden, og viser hvorvidt tilgjengelige kontanter på bok samt evt. ubenyttet kassekreditt alene kan dekke kommunens betalingsforpliktelser (kortsiktig gjeld). Nøkkeltallet bør være større enn 0,3. Pr. 31.12.18 var likviditetsgraden 1,6, noe som er en økning på 0,2 fra 31.12.17. Forskjellen mellom likviditetsgrad 3 og de to andre likviditetsgradene, er at også kortsiktige fordringer er trukket ut og at det kun er midler på bok som vurderes opp mot kommunens kortsiktige gjeld.

Sande kommune Årsberetning 2018

Likviditetsutvikling	2018	2017	Endring
Omløpsmidler	262 413	239 438	22 975
Kortsiktig gjeld (korrigert)	-128 861	-129 625	764
Arbeidskapital	133 552	109 813	23 739
Heftelser på arbeidskapitalen:			
Ubrukte lånemidler til investeringer	-48 172	-16 522	-31 651
Ubundne/ bundne fond investeringer	-3 675	-13 351	9 677
Driftslikvider	81 705	79 940	1 765
Bundne driftsfond ekskl. VAR-fond	-15 781	-29 281	13 500
Likvider for ordinær drift	65 924	50 659	15 265
Arbeidskapital i % av driftsinntektene	18,4	15,8	2,7
Likviditetsgrad 1	2,0	1,8	0,2
Likviditetsgrad 2	2,1	1,9	0,2
Likviditetsgrad 3	1,6	1,4	0,2

På grunn av fondsmidler og ubrukte lånemidler har kommunen hatt god likviditet i 2018. Ser man midler tilgjengelige for ordinær drift opp mot korrigert kortsiktig gjeld, har man til sammenligning en likviditetsgrad på 0,5. Dette er en økning på 0,1 fra foregående år.

En skal også være klar over at disse likviditetsgradene er statistiske målinger som viser likviditetsforholdet på et gitt tidspunkt (i dette tilfelle 31.12). Sesongsvingninger i bl.a. kundefordringer, kortsiktig gjeld, nylige låneopptak eller andre forhold vil kunne påvirke likviditetsgraden betydelig. Likviditetsgraden bør derfor kontrolleres ved jevne mellomrom for å få et godt bilde av likviditetsutviklingen.

Sande kommune Årsberetning 2018

KOSTRA Hovedtall (foreløpig per 15. februar)

	Sande (Vestf.) 2017	Sande (Vestf.) 2018	Holmestrand	Kostragruppe 10	Kostragruppe 13
Framsikt					
Eiendomsskatt i prosent av brutto driftsinntekter(B)	3,4 %	3,5 %	0,0 %	2,9 %	2,2 %
Frie inntekter i kroner per innbygger(B) *) **)	52 969	56 842	54 069	53 332	54 211
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter(B)	1,7 %	1,9 %	-2,7 %	0,9 %	1,8 %
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	7,4 %	12,1 %	13,2 %	9,1 %	9,7 %
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger(B) *) **)	57 042	57 166	60 245	59 081	57 815
Netto lånegjeld i kroner per innbygger(B) *)	62 915	61 724	72 708	66 813	69 180
Pensjonsforpliktelse i kroner per innbygger	79 635	78 755	94 805	103 725	84 497

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Eiendomsskatt i % av brutto driftsinntekter utgjorde 3,5 %, noe som er mer enn Kostragruppene det sammenlignes med her. Kostragruppe 10 er den gruppen Sande kommune tilhører og Kostragruppe 13 er gruppen det antas at den nye kommunen vil komme i fra 2020.

Frie inntekter i kroner per innbygger var i 2018 på 56 842 i Sande og ligger høyest blant de det sammenlignes med her.

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter utgjorde i foreløpig publiserte tall 1,9 %, noe som er over Kostragruppe 10 og omtrent som Kostragruppe 13. Holmestrand hadde et foreløpig negativt netto driftsresultat på -2,7 %. I økonomianalysen fremkommer et netto driftsresultat som er 1,5 % ift. brutto driftsinntekter. Dette skyldes at det etter revisors gjennomgang er økt avdragsutgifter med 2,7 mill ift. det som var regnskapsført per 15. februar.

Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter utgjør 12,1 % mot 13,2 % i Holmestrand. Begge kommunene ligger over kostragruppene.

Netto driftsutgifter i kroner per innbygger utgjorde i Sande 57.166 kr. Dette er en realøkning i forhold til 2017 på 124 kr per innbygger. Forskjellen mellom Holmestrand og Sande utgjør 3 079 kr. per innbygger og Sande ligger også lavere enn kostragruppene.

Netto lånegjeld i kroner per innbygger var i 2018 på 61 724 kr. i Sande og 72 708 kr. i Holmestrand. Pensjonsforpliktelse i kroner per innbygger utgjorde i 2018 78.755 kr. i Sande og 94.805 kr. i Holmestrand.

I vedtatt handlingsprogram for 2019-2022 er det omtalt tre handlingsregler for ny kommune 2020.

1. Netto lånegjeld, slik det er definert av Riksrevisjonen, skal på sikt ikke overstige 75 % av brutto driftsinntekter. Måltallet skal nås i løpet av 5 år.
2. Netto driftsresultat skal på sikt være på minst 1,75 % av brutto driftsinntekter. Kommunen skal fra og med budsjett 2019 begynne å jobbe mot å nå dette målet.
3. Disposisjonsfond skal til enhver tid være minimum 5 pst av brutto driftsinntekter

Sande kommune Årsberetning 2018

På grunn av vedtatt avvikling av eiendomsskatt og vedtatte investeringer i planperioden i Sande og Holmestrand vil det bli en stor utfordring fremover å innfri handlingsregel 1 og 2. Det vil måtte kreve større innsparingskrav innenfor tjenesteproduksjonen. Sett ift. Kostra nøkkeltallene kan det se ut til at dette i hovedsak vil måtte effektueres innenfor pleie og omsorgssektoren, se nærmere om dette nedenfor under Kommunens tjenesteområder.

Kommunens tjenesteområder

Sentrale funksjoner

Status og utvikling

I 2018 er det gjennomført samlokalisering av sentrale funksjoner med felles ledelse og stadig større samarbeid med Holmestrand kommune. Dette har vært en forutsetning for at administrative funksjoner skal fungere optimalt både før og etter tidspunkt for kommunesammenslåingen.

Det er etablert god dialog mellom kommunene, og rådmannen i Sande har god dialog med prosjektrådmannen i forhold til å finne fremtidsrettede og gode løsninger for den nye kommunen.

Det er stort press innenfor IKT-området. IKT-løsninger innenfor og utenfor sikker sone har utfordret hva som er mulig å få til av systemløsninger innenfor ulike fagområder, og det har gått mye tid og ressurser til å få på plass tekniske løsninger i forhold til å håndtere nye driftsløsninger på tvers av kommunegrensene.

I 2018 har det vært fokus på felles arbeid med Holmestrand for å redusere sykefraværet i kommunene. Tillitsvalgte, verneombud, NAV og ledere har deltatt i arbeidet og det er gjennomført mye opplæring, informasjon, utarbeiding av nye rutiner og andre tiltak.

Sommeren 2018 ble det bestemt at Holmestrand og Sande samtidig skulle gjennomføre medarbeiderundersøkelsen 10-faktor i løpet av høsten. Det ble i den forbindelse gjennomført opplæringsprogram og informasjon. Resultatene av undersøkelsen vil danne grunnlag for felles utviklingsarbeid fremover.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Bidra til gode prosesser og digitalisering av løsninger i forbindelse med kommunesammenslåing.	Det er tatt i bruk elektronisk budsjett- og rapporteringssystem i Framsikt, hvor første elektroniske økonomiplan ble laget med webpublisering på egen nettside for økonomiplan 2018-2021. Løsningen er felles med Holmestrand kommune, og gjør at det vil bli mulig å lage felles oppstillinger og budsjettekniske løsninger frem mot kommunesammenslåingen. Blant annet ble det i 2018 gjennomført tre tjenesteanalyser som tok utgangspunkt i KOSTRA-tall fra analysemodulen i Framsikt, og som skal ligge til grunn for samordning av tjenestene for den nye kommunen. Elektroniske sykemeldinger har også blitt implementert, på lik linje som for resten av landet.
Drøfte hensiktsmessig bistand til	Det er stadig flere områder som sees i sammenheng med Holmestrand, og

Sande kommune Årsberetning 2018

Målsetting	Status måloppnåelse
virksomhetene, samtidig som oppgaver og rutiner videreutvikles og effektiviseres.	støttetjenestene merker at det er økt press på bistand i forhold til ledere med doble funksjoner i begge kommuner. Dette gjør at effektivisering av støttefunksjonene må påregnes, og at det fokuseres på at det gis riktig bistand på rett nivå, til rett tid. Fremtidige støttetjenester vil ha fokus på mer selvgående ledere i forhold til nye digitale løsninger, hvor implementering og videreutvikling av rutiner sees både på tvers at kommunene Holmestrand og Sande - og hvor fokus er på ny kommune 2020.
Fortsatt fokus på økt nærvær	Ledere og tillitsvalgte har bidratt til utvikling av mål og tiltak for økt nærvær. Det har vært fokus på utvikling av gode rutiner, informasjon og opplæring. Nærværet økte i 2018 og sykefraværet gikk ned fra 9,78% i 2017 til 8,61% i 2018.
Lederutvikling og lederkompetanse prioriteres	Det har vært gjennomført flere ledersamlinger i 2018 med fokus på både å øke den generelle lederkompetansen, økonomi og kommunesammenslåing.
Opprettholde eller øke medarbeidertilfredsheten	Medarbeiderundersøkelsen 10-faktor ble gjennomført høsten 2018. I den forbindelse ble det lagt vekt på god opplæring og informasjon til leder, tillitsvalgte, verneombud og ansatte. 10-faktor vil være et viktig element i leder- og organisasjonsutviklingen fremover. Resultatet av medarbeiderundersøkelsen viser at Sande opprettholder medarbeidertilfredsheten og ligger likt med eller over landsgjennomsnittet. Virksomhetene arbeider videre med sine resultater.
Sikre at ny personvernlov implementeres og rutiner oppdateres i forhold til nytt regelverk	Det er gjennomført nettbasert kurs om GDPR for alle ansatte og det er arbeidet med implementeringen i organisasjonen.

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
0001-Folkevalgte organer	2 718	2 623	2 867	244	8,5 %
1000-Administrativ ledelse	5 370	5 541	5 391	-151	-2,8 %
1010-Administrasjonsavdelingen	32 603	32 574	32 430	-144	-0,4 %
Sum	40 691	40 739	40 688	-51	-0,1 %

Årsavvik sentrale funksjoner ble på -51.000 kr. Merforbruk innenfor administrativ ledelse og administrasjonsavdelingen skyldes i hovedsak økte utgifter kommunereform som ikke dekkes av kommunereform midler. Mindreforbruk innenfor Folkevalgte organer skyldes i hovedsak lavere utbetaling av godtgjørelser enn forutsatt i budsjettet.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko
Innsparingstiltak					
Rammekutt drift adm.avd	-305	-305	0	Ferdig	✓
Rammekutt politisk	-84	-84	0	Ferdig	✓
Rammekutt drift administrativ ledelse	-30	-30	0	Ferdig	✓
Sum	-419	-419	0		

Sande kommune Årsberetning 2018

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko
Sum tiltak	-419	-419	0		

Innsparingstiltakene ved sentrale funksjoner definert som samlede rammekutt er effektivert. Det var opprinnelig forutsatt en innsparing på 0,5 mill kr. til kommunalsjef Helse og velferd. Dette ble vanskelig å realisere og i 2. tertial ble innsparingstiltaket reversert.

KOSTRA Nøkkeltall

Prioritet	Sande (Vestf.) 2017	Sande Holmestrand (Vestf.) 2018	Kostragruppe 10	Kostragruppe 13
Brutto driftsutgifter til funksjon 100 Politisk styring , i kr. pr. innb(B) *) **)	305	268	264	294
Lønnsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb(B) *) **)	2 252	2 135	3 043	2 736
Netto driftsutgifter pr. innbyggere 120 administrasjon (b) *) **)	3 273	3 008	4 655	3 366

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Brutto driftsutgifter til politisk styring ligger på samme nivå som Holmestrand og under utvalgte Kostragrupeer. Det har vært en reduksjon ifra 2017.

Lønnsutgifter for administrasjon og styring i kr. per innbygger inneholder lønn til funksjon 120 administrasjon, 121 eiendomsforvaltning og 130 adm. lokaler. Sande ligger lavere enn Holmestrand og gruppene det sammenlignes med her. Noe av årsaken til forskjellen skyldes blant annet to stillinger overført til Holmestrand i forbindelse med samlokalisering av budsjett, lønn og regnskap.

Netto driftsutgifter per innbygger funksjon 120 viser en nedgang i Sande fra 3 273 til 3 008. Sammenlignet med Holmestrand og kostragrupeene har Sande lave netto kostnader til administrasjon.

Status større investeringer

Beløp i 1000

Investering	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Vedtatt ferdigår	Estimert Rev. bud. ferdig (kvartal)	Regnskap	Avvik i kr
Felles- og fagssystemer	11 200	2 936	LØPENDE	LØPENDE	2 800	1 089
IKT-plan undervisning	10 500	2 729	LØPENDE	LØPENDE	1 500	1 442

1,4 mill til IKT plan undervisning har gått til å opprettholde 1:1 dekning på ungdomsskolen samt å øke antall elevmaskiner i barneskolen. Utgifter til felles – og fagssystemer er noe lavere enn antatt og har stort sett gått til kjerneinvesteringer som Drammen IKT foretar seg.

Sande kommune Årsberetning 2018

Kultur og oppvekst

Status og utvikling

Satsingsområdene for skole og barnehage fortsetter i tråd med handlingsplanene i sektoren, ny nasjonal rammeplan i barnehagene og desentralisert ordning for kompetanseutvikling i skolen. I skolene er også fagfornyelsen, med ny overordnet del og nye fagplaner under full planlegging. Lærere og ledere involveres i prosessene.

Kommunesamarbeidet har i 2018 fått formelt og praktisk innhold:

- Vertskommunesamarbeid PPT og barnevern fra 1.5-18.
- Vertskommunesamarbeid kulturskole fra 1.8-18.
- Samarbeidsavtale kultur, med felles kultursjef fra 1.9-18.
- Samarbeidsavtale voksenopplæring fra 1.8-18.
- Flere formelle ledermøter innen skole og barnehage utover høsten-18.

Tjenestetilbudet i Sande er fortsatt rådmann sitt ansvar og det ble ivaretatt innen sektoren Kultur og oppvekst som før.

Det er særlig to forhold som påvirket den økonomiske utvikling i sektoren og begge deler drives av eksterne forhold.

1. Lovendringer med bemanningsnormer får konsekvenser i Sande.
 1. I barnehagene er det innført både pedagognorm og generell bemanningsnorm. Når vedtatte innsparingstiltak i Sande har medført flere barn enn norm og nye regler, får det konsekvenser i kommunale barnehager og i tilskuddene til de private. Effekten av tidligere vedtak må derfor reverseres.
 2. Det er også innført lærernorm per skole og hovedtrinn fra 1.8. Det medførte flere stillinger til Haga skole. og vi måtte trekke ut noe midler fra de 3 andre barneskolene. Finansieringen fra staten i revidert nasjonalbudsjett for høsten 2018 utgjør (for skole) 0,992 mill kr. Tilskuddet skal etter hvert innlemmes i kommunalt rammetilskudd etter kostnadsnøkkelen for grunnskole. Det er derfor usikkerhet på den reelle effekten av dette fremover.
2. Det andre forholdet, er den store økningen av antall barn i barnehage. Den er dobbelt av det allerede forhøyede estimatet for 2018 og løpende opptak gir større grad av helårseffekt enn tidligere år. Den eksakte effekten av disse bemanningskravene, flere barn i barnehage, spespedvedtak og de ulike moderasjonsordningene, viser nå et ytterligere underskudd i Barnehage felles.

Fra 01.05.2018 ble det etablert vertskommunesamarbeid med Holmestrand på barnevernområdet. Holmestrand er vertskommune for samarbeidet. Tjenestene ble samlokalisert 25.05.2018 i Langgaten 45, Holmestrand. Barneverntjenestene har gått fra å arbeide etter en generalistmodell, til å jobbe spesialisert innenfor tre ulike områder. Teamene er undersøkelse- og oppfølgingsteam, omsorgsteam og utøvende tiltaksteam.

Sande kommune Årsberetning 2018

I kommende år vil det være en utfordring i Barneverntjenesten med tanke på hvor mange saker hver kontaktperson skal arbeide med for å sikre kvalitet i arbeidet, videre å bygge en stabil kultur slik at tjenesten unngår turnover. En aktuell risiko og belastning i barneverntjenesten er trusler og vold mot ansatte. Videre ser vi at tjenesten har flere kompliserte og krevende saker som skal håndteres i kommende år, noe som kan føre til økte utgifter til kjøp av tjenester fra Staten, besøkshjem eller fosterhjem.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Følge opp og tilpasse tjenestetilbud som blir levert gjennom vertskommunesamarbeid med Holmestrand	Formelt ble det felles ledelse innen barnevern og i PPT fra 1.1-18. Kommunalsjef K&O er fortsatt rådmannens representant mot de to tjenestene og lederne inviteres i ledermøter i sektoren. Særlig er leder i PPT viktig på flere samarbeidsarenaer i sektoren. Kulturskolen vil være vertskommunesamarbeid fra 1.8-18, men tilbudet blir fortsatt gitt lokalt her i Sande. Ny kommunalsjef for K&O i Holmestrand har vært i sektorledermøte i Sande og det ble gjennomført felles samling med Holmestrand i juni. Fra oktober-18 vil det bli gjennomført felles skoleledermøter og fra januar-19 vil det være tilsvarende fellesmøter for barnehagene og for SFO. Fra 1.1-19, vil kommunalsjef i Holmestrand være leder for hele K&O i begge kommunene.
Handlingsplaner, temaplaner og rutiner ligger til grunn for en felles praksis, kvalitetssikring og utviklingsarbeid i hver virksomhet og på tvers av virksomheter.	Rutiner for overganger mellom barnehage og skole revideres og overgangspakken fra "Språkløyper" skal brukes i barnehage og skoler. Det er stadig mer fokus på ett utdanningsløp fra 0-16 år i kommunal regi, bla ble det gjennomført en felles hel fagdag for hele sektoren 13. august. Det er også felles fagsamlinger gjennom året, der overgangsproblematikk, felles forståelse og verdigrunnlag er tema.
Kultursektoren er et viktig bindeledd mot innbyggere og skal stimulere tiltak for økt livskvalitet, bla som katalysator for frivillig innsats.	Sande har to medarbeidere som også har deler av sine stillinger i Holmestrand. Kultursjefen i Sande har nå permisjon. Kultursjefen i Holmestrand er derfor kultursjef for hele den nye kommunen og den formelle samarbeidsavtalen er under utarbeidelse.
Resultatene fra Elevundersøkelsen, nasjonale prøver, andre obligatoriske kartlegginger og SOL-kartlegginga legges til grunn for individuelle og systemrettede tiltak på hver skole.	Hovedrapporteringa for skoler og barnehager behandles i KOP og kommunestyret i august og september som følge av naturlig driftsår. For skolesektoren er den lovpålagte tilstandsrapporten ryggraden i dette. I Samarbeid med KOP ble det bestemt at vi skal prøve en ny mal for "Kvalitets- og utviklingsmelding" til denne rapporteringa i 2018.

Sande kommune Årsberetning 2018

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
2110-Haga skole	27 062	29 072	29 157	86	0,3 %
2120-Selvik skole	17 692	17 180	17 953	773	4,3 %
2140-Galleberg skole	12 146	12 681	12 075	-606	-5,0 %
2150-Kjeldås skole	14 103	15 175	14 757	-418	-2,8 %
2160-Sande ungdomsskole	31 785	35 431	35 317	-114	-0,3 %
2200-Haga barnehage	10 397	10 891	10 855	-36	-0,3 %
2201-Nordre Jarlsberg barnehage	10 993	11 663	11 804	141	1,2 %
2300-Oppvekst felles	-1 435	-1 241	-702	539	-76,8 %
2301-Barnevern	22 133	18 092	18 258	166	0,9 %
2302-PPT	2 591	3 811	3 817	6	0,2 %
4000-Kulturtjenesten	12 695	12 813	13 205	392	3,0 %
6201-Barnehage felles	46 040	56 159	54 430	-1 729	-3,2 %
6202-Frydenhaug skole	4 355	3 651	3 573	-79	-2,2 %
Sum	210 557	225 379	224 498	-880	-0,4 %

Virksomhetslederne styrer stramt etter budsjettet. Det er både lojalitet til vedtak og kontroll på planlegging og forbruk. På noen områder vil eksterne og ukontrollerbare kostnader likevel kunne gi merforbruk.

Vi ser at selvkostprinsippet av SFO er utfordret ved at foreldrebetalingen ikke dekker kostnadene for vanlig åpningstid og bemanning på hver SFO. En annen utfordring, er å gi et likeverdig tilbud til alle elever - uansett behov. Små SFO strever med å dekke spesielle behov og lovverket er heller ikke tilpasset slike behov. Det blir en oppgave i ny kommune å harmonisere tilbud og foreldrebetaling og utvikle rutiner og budsjetttrammer for likeverdig SFO-tilbud ved alle skoler.

Gjentakende utfordring er planlegging og budsjettering av Barnehage felles, dvs. tilskudd til private barnehager. Sande driver billigst i Vestfold og langt under nasjonal sats. Flere faktorer skaper uforutsigbarhet. Foreldres valg av barnehage i Drammen er en gjenganger og endringer av forskrifter og rettigheter er en annen. Flere forhold skaper dessuten betydelig mer byråkrati på kommunenivå.

Virksomhetsområdene barnevern og PPT er vertskommunesamarbeid og Sande betaler bare etter refusjonskrav fra Holmestrand.

Sande barneverntjeneste har over flere år kjøpt tiltak fra private aktører – også i 2018. Ved å jobbe spesialisert er målet å få ned kostnader på kjøp av private tjenester, samt bruke ressursene til å øke kapasitet og kunnskap i egen tjeneste.

Barneverntjenestens budsjett ble redusert med i overkant av 1,3 mill kr. fra 2017 til 2018. I 2017 hadde tjenesten et overforbruk på i overkant av 2,6 mill. Årsaken til at barneverntjenesten har holdt seg innenfor rammen i 2018 er budsjetterte kostnadskrevende tiltak som ikke ble iverksatt (fosterhjemsplasseringer).

Sande kommune Årsberetning 2018

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko
Tiltak som følge av befolkningsendring					
Demografivekst barnehage	3 000	4 700	-1 700	Ferdig	!
Sum	3 000	4 700	-1 700		
Innsparingstiltak					
Nettoeffekt tiltak i familien fra private til eget tiltaksteam	-300	-300	0	Ferdig	✓
Sum	-300	-300	0		
Nye tiltak					
Helårseffekt vedtak 2017 pr august, barnevern	-985	-985	0	Ferdig	✓
Økt ressurs ledelse - inspektør, Haga skole	350	350	0	Ferdig	✓
Økt ressurs til ledelse, Sande Ungdomsskole	350	350	0	Ferdig	✓
Økt pedagogtett i private barnehager	480	480	0	Ferdig	✓
Økt ressurs på bakgrunn av enkeltvedtak om spesialundervisning, Sande Ungdomsskole	1 750	1 750	0	Ferdig	✓
Sum	1 945	1 945	0		
Sum tiltak	4 645	6 345	-1 700		

Alle tiltak med økte budsjetter og reduksjoner er fulgt opp og gjennomført innen oppvekst med noen endringer som er kommentert tidligere.

Økt budsjett pga. demografi – dvs. økt barnetall i barnehagene, ble underestimert og ble reelt sett høyere enn opprinnelig budsjett.

Tiltak innen bemanning i barnehagene måtte reverseres pga. endrede lovkrav om norm for både pedagoger og andre ansatte.

Hel- og halvårseffekt av endrede barnetall i kommunale barnehager etter nedleggelse av Skafjellåsen barnehage, har gitt effekt i 2018, men gir et nytt beregningsgrunnlag for tilskudd i 2019.

KOSTRA Nøkkeltall

Prioritet	Sande (Vestf.) 2017	Sande Holmestrand (Vestf.) 2018	Kostragruppe 10	Kostragruppe 13
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner *)	1 621	1 625	1 680	2 237
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager(B) *) **)	125 710	140 233	157 650	150 554
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnevern (B) *) **)	2 483	1 899	2 549	2 159
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Grunnskole (B) *) **)	13 119	13 413	13 833	13 527

*) Inflasjonsjustert med deflator

***) Justert for utgiftsbehov

Sande prioriterer kultursektoren vesentlig lavere enn Kostragruppene og noe lavere enn Holmestrand.

Sande kommune Årsberetning 2018

Nøkkeltallet på barnehage viser alle barnehageutgifter i kommunen, både kommunalt og privat, delt på målgruppen, dvs. innbyggere 1-5 år, uavhengig om de har plass i Sande eller i andre kommuner. Forskjeller her kan skyldes ulik barnehagedekning. Sande ligger under begge KOSTRA gruppene, og Holmestrand.

Nøkkeltallet netto driftsutgifter per innbygger til barnevernet justert for utgiftsbehov viser en reduksjon fra 2017 til 2018. Det ble utarbeidet egen tjenesteanalyse i 2018. Hovedårsaken til reduserte netto kostnader er reduserte kostnader til fosterhjemsgodtgjørelse og 60 % effekt av lederstilling.

Nøkkeltallet innenfor grunnskolesektoren (skole, SFO, lokaler og skyss) per innbygger justert for utgiftsbehov og privatskoleelever. Forskjell i ressursbruk mellom Sande og Holmestrand var høyere i fjor og viser en økning i Sande fra 2017 til 2018. Det ble utarbeidet tjenesteanalyse som konkluderte med at hovedårsaken til ulik ressursbruk lå i eldre lærere i Holmestrand med høyere lønn samt flere årsverk til assistenter i Holmestrand som styrking i klassene.

Status større investeringer

Beløp i 1000

Investering	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Vedtatt ferdigår	Estimert Rev. bud. Regnskap	Avvik i kr
				ferdig (kvartal)	
Spillemidler 2018 - KST 14/18	2 519	2 269	0	4K-2018	2 519 2 269 250

Ved salg av tomt på Lersbrygga til Læringsverkstedet barnehage, fikk Sande sportsklubb mye av salgsinntekten, men noe ble satt på kapitalfond for bruk som kommunal andel i andre anlegg. På oppfordring fra og Idrettsrådet, ble den fordelingen vedtatt i KST sak 14/18. Sandehallprosjektet fikk 2 mill kr. av beløpet.

Sande kommune Årsberetning 2018

Helse og velferd

Status og utvikling

Satsingsområdene for helse og velferd fortsetter i tråd med vedtatte handlingsplaner og økonomiske rammer.

Kommunesamarbeidet har i 2018 fått formelt og praktisk innhold:

- Vertskommunesamarbeid Nav 1.5.18.
- Vertskommunesamarbeid tjenestekontoret 1.5.18.
- Vertskommunesamarbeid hjelpemiddellager 1.5.18
- Samarbeidsavtale ny virksomhet Folkehelse, forebygging og frivillighet 1.10.18
- Samarbeidsavtale ny virksomhet Barn, unge og familie 1.10.18.
- Samarbeidsavtale ny virksomhet Psykisk helse og avhengighet 1.10.18

Tjenestetilbudet i Sande er fortsatt rådmann sitt ansvar og det ble ivaretatt innen sektoren helse og velferd som før.

I arbeidet med kommunereformen ble det etablert en rekke plangrupper med underliggende arbeidsgrupper hvor målet var å gjennomføre en teknisk sammenslåing av alle virksomheter inn i ny vedtatt organisasjonsmodell. Organisasjonsmodellen ble vedtatt høsten 2017. Flere plangrupper ferdigstilte sitt arbeid i 2018. Det ble inngått vertskommuneavtaler eller samarbeidsavtaler innenfor disse områdene, innpasset i ny organisasjonsmodell. Arbeidet i de øvrige plangruppene fortsetter i 2019. Dette er årsaken til at sektoren deler av året har operert med to ulike organisasjonsmodeller. Dette har medført krevende tilpasninger for spesielt lønn og personal.

Hovedfokus gjennom hele 2018 har vært ledelse, effektivisering og fokus på forebyggende og helsefremmende aktiviteter. Målet har vært å gi riktige tjenester til rett tid av rett personell. De politiske føringene var å redusere kjøp av private heldøgns omsorgstjenester, og etablere nødvendige tilbud i egen kommune. Det har vært stort fokus på nærledelse, noe som resulterte i lavere sykefravær.

Et ønsket resultat av samhandlingsreformen er at flere skal få behandling og oppfølging i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Dette krever at kommunen må tilegne seg ny kompetanse, noe som er fulgt opp i Sande gjennom kommunens kompetanseplan.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Bidra til å fremme folkehelse og forebygge helseproblemer ved å utvikle bruk og innhold i frisklivssentralen og følge opp tiltak i handlingsplanen og sektorens oppdragsdokument innenfor folkehelse.	Sande kommune har hatt et spesielt fokus på skade- og forebyggende arbeid etter Trygge lokalsamfunnsmodellen. Kommunen ble resertifisert i 2018. Et av satsingsområdene hvor vi ser positiv utvikling, er arbeidet med å redusere hoftebrudd blant personer over 65 år. Kommunen drifter en frisklivssentral, har etablert hjemmebesøk for eldre og hverdagsrehabilitering. I tillegg har kommunen etablert et godt samarbeid med private fysioterapeuter.
Dimensjonere ulike pleie- og omsorgstjenester og helsetjenester, herunder varierte tjenester i hjemmesykepleien, dagtilbud for hjemmeboende	Det er gjennomført en tjenesteanalyse for kommunene Sande og Holmestrand som vil være et godt utgangspunkt i det videre arbeidet. Det har pågått et omfattende arbeid i alle plangrupper med mål om å foreslå en teknisk sammenslåing i den nye kommunen. Dette arbeidet videreføres i 2019. Den endelige dimensjoneringen av ulike helse- og omsorgstjenester er satt på vent i

Sande kommune Årsberetning 2018

Målsetting	Status måloppnåelse
med demens, kommunale legeoppgaver og kommuneoverlegefunksjonen.	påvente av å fullføre kommunereformen.
Gi helhetlig og samordnede tjenester innenfor psykisk helse og rus ved å utvikle en felles organisasjonsmodell, samt ha fokus på "lavterskeltjenester" og foreslå et heldøgntilbud i egen kommune.	Oktober 2018 ble innsatsområdet psykisk helse og avhengighet etablert som felles virksomhet for Sande og Holmestrand. Virksomheten har etablert gode "lavterskeltjenester", men mangler nødvendig kapasitet på heldøgns omsorg for personer med alvorlige og langvarige helseutfordringer. Virksomheten er fortsatt avhengig av å kjøpe private heldøgnsplasser.
Legge til rette for at flyktninger og innvandrere ved bruk av kommunens integreringsplan og aktiv bruk av introduksjonsordningen, blir integrert i kommunen med fokus på arbeid, bolig, helse og fritid.	I rute
Sørge for at forskningsbasert kunnskap blir anvendt og teknologiske løsninger blir utviklet og tatt i bruk som viktige supplement til tradisjonelle helsetjenester.	Implementert velferdsteknologiske løsninger for hjemmeboende i form av digitale trygghetsalarmer og trygghetsalarmer med GPS sporing. I løsningene som er valgt er det mulig å koble på annet velferdsteknologisk utstyr, f.eks. ulike sensorer. Sandetun og boliger tilknyttet avdeling Bolig og fritid har gått til innkjøp av nytt signalanlegg. Sandetun har inngått kontrakt med "Nyby" som er en plattform som formidler kontakt mellom frivillige og behov for bistand. Sandetun har investert i en digital aktivitetstavle. Innsatsområdet teknologi og innovasjon er i startfasen. Sande har i samarbeid med Holmestrand etablert et velferdsteknologiteam med ansvar for å implementere velferdsteknologiske løsninger.
Tilby tjenester på beste effektive omsorgsnivå (BEON-prinsippet) ved å videreutvikle og tilpasse tjenester og tiltak i omsorgstrappa.	Mai 2018 ble det etablert en vertskommuneavtale om drift av felles tjenestekontor for Sande og Holmestrand. Tjenestekontoret skal behandle og vedta søknader om kommunale helse- og velferdstjenester. Kontoret har hatt et godt fokus på å legge til rette for en god prosess fra søknad til til endelig fattet vedtak. Rett vedtak til rett tid og sted er avhengig av et godt samarbeid mellom pasient/pårørende, ansatte på tjenestekontoret og personell der vedtaket skal effektueres. Det er i tillegg viktig å ha fokus på evaluering/justering av vedtak. Tjenestekontoret har deler av 2018 hatt redusert kapasitet grunnet vakanser og permisjoner.
Tilrettelegge for at innbyggerne kan bo i eget hjem så lenge som mulig ved å utvikle en tydelig hjemmetjenesteprofil der hverdagsmestring er tankesettet.	Sande kommune har en godt utbygd hjemmetjeneste preget av et høyt kvalifisert personale. Avdelingen har i en årrekke opplevd hyppige lederskifter. Avdelingen har mange ansatte. For å oppnå større ledertetthet og nok kapasitet til følge opp sykefravær, ble det november 2018 ansatt to avdelingsledere. Det er gjennomført opplæring rund filosofien og tankesettet "hverdagsmestring", samt hverdagsrehabilitering.
Utredde ulike boformer som fremmer trygghet og trivsel, herunder utarbeide boligsosial handlingsplan.	Utsatt i påvente av ferdigstillelse av arbeidet rundt kommunereformen.
Utvikle felles organisatoriske løsninger på flere tjenesteområder sammen med Nye Holmestrand.	Fokus i 2018 har vært å legge til rette for å forberede en teknisk sammenslåing av kommunene Sande og Holmestrand.
Utvikle og ta i bruk velferds teknologiske løsninger ved å følge opp de ulike satsingsområder	I rute, men dette er et viktig og kontinuerlig arbeid. Ansatt 50% prosjektleder velferdsteknologi, som har samarbeidet tett med velferdsteknologiteamet.

Sande kommune Årsberetning 2018

Målsetting	Status måloppnåelse
innenfor eHelse.	
Videreutvikle rehabiliteringstjenestene ved å vektlegge ulike rehabiliteringsformer, herunder hjemme- og hverdagsrehabilitering. Videre utvikle en planmessig tilnærming til habilitering.	Det er etablert et godt samarbeid mellom ergo- fysioterapitjenesten, rehabiliteringsavdelingen på Sandetun og hjemmetjenester. Innført hjemmerehabilitering, dagrehabilitering, hverdagsrehabilitering i tillegg til ordinær institusjonsrehabilitering. Det er etablert faste møter mellom kommunens ergo- fysioterapitjeneste og private fysioterapeuter. Det er nedsatt en plangruppe som har til oppgave å se på samlet institusjonskapasitet i ny kommune. Plangruppen vil vurdere fordeler ved en funksjonsdeling av de tre sykehjemmene. Arbeidet ferdigstilles i 2019.
Øke den yrkesaktive andel av befolkningen ved å arbeide målrettet i fht. relevante aktører, samt legge vekt på individuelle vurderinger og tilpasninger.	Kontinuerlig fokus.

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
3000-Folkehelse	15 325	19 845	20 397	553	2,7 %
3100-Bolig og fritid	25 325	28 086	28 747	661	2,3 %
3200-Sandetun pleie og rehabilitering	98 502	101 328	101 209	-119	-0,1 %
3300-NAV	9 879	9 550	11 252	1 702	15,1 %
6301-Helse felles	30 644	34 082	33 352	-729	-2,2 %
6302-Tjenestekontoret	6 330	4 811	5 729	918	16,0 %
Sum	186 006	197 701	200 687	2 986	1,5 %

Helse og velferd leverer et positivt avvik på 0,3 mill kr. Dette skyldes i hovedsak ubrukte midler fra Nav, betydelig mindre kjøp av private heldøgns plasser og meget god økonomidisciplin i alle virksomheter og avdelinger. Resultatet skyldes også redusert bruk av overtid og ekstravakter grunnet et gjennomgående lavere sykefravær. Det har vært knyttet noe usikkerhet rundt treffsikkerheten på budsjettene til de virksomheter som mai 2018 inngikk vertskommuneavtale med Holmestrand. For helse og velferd gjelder dette for hjelpemiddellager, tjenestekontor og NAV. Sande kommune ble fakturert 40 % av de totale utgifter knyttet til disse virksomhetene. Oktober 2018 etablerte Sande og Holmestrand tre felles virksomheter, FFF (folkehelse, forebygging og frivillighet), barn, unge og familie og psykisk helse og avhengighet. I den forbindelse ble det opprettet 2 nye virksomhetslederstillinger finansiert 40 % av Sande kommune.

Virksomhet **Folkehelse** leverer et positivt avvik på kr 0,6 mill kr. Resultatet skyldes redusert kjøp av private heldøgns plasser, og økt refusjon av særlig ressurskrevende brukere. Virksomheten har et merforbruk på utgifter knyttet til felles hjelpemiddellager.

Avdeling **Bolig og fritid** har et positivt avvik på 0,7 mill kr. Dette skyldes i hovedsak reduserte utgifter til bruk av vikarer, overtid og redusert kjøp av private tjenester.

Virksomhet **Sandetun pleie- og rehabilitering** har et negativt avvik på 0,1 mill kr. Virksomheten klarte å avvike kjøp av private heldøgns plasser i løpet av august 2018. I tillegg har virksomheten redusert kostnader knyttet til betaling for ferdigbehandlede pasienter i spesialisthelsetjenesten. Utgifter til medisin og medisinsk forbruksmateriale er redusert med 0,2 mill kr. Avsatte midler på kr 0,2 mill kr. til leie av lokaler nytt dagsenter er ikke benyttet grunnet mangel på ledige egnede lokaler. Kravet knyttet

Sande kommune Årsberetning 2018

til økte inntekter fra brukerbetaling er ikke blitt innfridd. Brukerbetaling for opphold i heldøgns institusjon er lovregulert. Sviktende inntekter skyldes i hovedsak at plassene har blitt benyttet av flere personer med kortere liggetid. Brukerbetalingen er høyere etter to måneders opphold i institusjon. Virksomheten har mottatt et høyere tilskudd for ressurskrevende brukere enn forventet.

NAV leverer et positivt avvik på kr 1,7 mill kr. Resultatet skyldes i hovedsak økte inntekter på 1,9 mill kr. (integringstilskudd, etableringstilskudd fra Husbanken og IMDI tilskudd). Tilskudd IMDI har en tilsvarende utgiftsside, og det må leveres regnskap til IMDI. Disse tilskuddene følger ikke normalt regnskapsår, men går typisk fra bosettingsdato/innvilget fra dato og 12. måneder fram maksimalt for fem år. Nav har et mindreforbruk på introduksjonsstønad og startlån og et merforbruk på økonomisk sosialhjelp og kjøp av tjenester fra Holmestrand.

Virksomhet **Helse felles** leverer et negativt avvik på 0,7 mill kr. Dette skyldes i hovedsak manglende effektivering av reduserte utgifter knyttet til BPA.

Virksomhet **Tjenestekontoret** leverer et positivt avvik på 0,9 mill kr. Dette skyldes i hovedsak reduserte personalressurser i form av vakanser og permisjoner.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko
Innsparingstiltak					
Endret ferieavvikling	-300	-300	0	Ferdig	✓
Reduksjon av overligger døgn på sykehus	-100	-100	0	Ferdig	✓
Sum	-400	-400	0		
Nye tiltak					
Redusert ramme sosialhjelp	-1 200	-1 200	0	Ferdig	⚠
Vekst ramme hjemmetjenesten i perioden	300	900	-600	I arbeid	✓
Opprettelse av ny hjemmel kommuneoverlege	350	350	0	Ferdig	✓
Opptrappingsplan for rus 2016-2020	470	470	0	I arbeid	✓
Økning av driftstilskudd fysioterapi grunnet vekst i innbyggere	480	480	0	Ferdig	✓
Økte rammer legevakt	1 100	1 100	0	Ferdig	✓
Sum	1 500	2 100	-600		
Sum tiltak	1 100	1 700	-600		

Innsparing knyttet til reduksjon av kjøp av private heldøgns plasser og overliggerdøgn:

Helse- og velferd har i hovedtrekk god økonomikontroll, og har utført/igangsatt politiske innsparingstiltak. Utgifter knyttet til kjøp av eksterne somatiske sykehjems plasser og utgifter knyttet til ferdigbehandlete pasienter på sykehuset er redusert. I august ble den siste kjøpeplassen avviklet. Sande kommune mangler tilstrekkelig kapasitet på heldøgns plasser innen fagfeltet psykisk helse og avhengighet. Kommunen har brukt betydelige ressurser på kjøp av private heldøgns tjenester for denne brukergruppen.

Økt brukerbetaling grunnet deflatorvekst

Sande kommune Årsberetning 2018

Helse og velferd har som intensjon å benytte det øverste nivået i omsorgstrappa (heldøgns omsorgstilbud) så effektivt som mulig. Dette har medført økt bruk av korttidsplasser, som igjen har redusert muligheten til å effektivt vedtatt innsparingstiltak knyttet til brukerbetalinger. Beboere på innlagt på sykehjem har redusert egenandel de første to månedene.

Redusere tjenestenivået

Tjenesteanalysen foretatt for kommunene Holmestrand og Sande, legger et grunnlag for å vurdere et samlet tjenestenivå i den nye kommunen. Det politiske nivået i Sande kommune foretar en årlig gjennomgang og beslutning knyttet til tjenestebeskrivelser innen helse og velferd. Oppstart av arbeidet med å redusere tjenestenivået tilpasset fremtidig økonomi for den nye kommunen er satt på vent i påvente av kommunereformen.

KOSTRA Nøkkeltall

	Sande (Vestf.) 2017	Sande Holmestrand (Vestf.) 2018	Kostragruppe 10	Kostragruppe 13
Prioritet				
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten(B) *) **)	18 609	19 435	20 004	17 921
Netto driftsutgifter til aktivisering/støttetjenester per innbygger 18 år og over (f234)(B) *)	1 875	1 854	1 113	1 367
Netto driftsutgifter til forebyggende arbeid, helse pr. innbygger(B) *) **)	172	3	56	225
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år(B) *) **)	5 567	5 885	5 321	5 976

*) Inflasjonsjustert med deflator

***) Justert for utgiftsbehov

Samlet innenfor pleie og omsorg ligger Sande noe lavere enn Holmestrand men høyere enn begge Kostragrupeer. Denne indikatoren viser alle utgifter innenfor sektoren pleie og omsorg (pleie institusjon, aktivisering, pleie i hjemmet, tilbud Øyeblikkelig hjelp) delt på alle innbyggerne i kommunen etter at det er justert for utgiftsbehov. Det har vært en økning fra 2017 til 2018 på 4,4 % utover deflator vekst. Dette skyldes blant annet økte netto utgifter til privat BPA grunnet bortfall av inntekter ressurskrevende tilskudd og økt omfang av tjenester innenfor hjemmesykepleien.

Høyere utgifter til aktivisering/støttetjenester skyldes blant annet dagsenter tilbudet til EMPUS.

På nøkkeltallet netto driftsutgifter til kommunehelsetjenesten i kroner per innbygger som dekker; forebyggende arbeid, skole-, helsestasjon og legetjenester, ligger Sande kommune under Holmestrand og kostragrupeene. Det er en stor nedgang fra 2017 til 2018 som bør sjekkes ut nærmere og evt. rettes opp før endelig publisering av Kostranøkkeltallene i juni 2019.

Netto driftsutgifter til sosialtjenesten per innbygger viser en økning i Sande fra 2017 til 2018 og Sande ligger over Holmestrand og Kostragruppe 10. Dette skyldes i hovedsak økte utbetalinger til sosialhjelp grunnet vedtaket om å holde barnetrygd utenom beregning av sosialhjelp.

Sande kommune Årsberetning 2018

Status større investeringer

Beløp i 1000

Investering	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Vedtatt ferdigår	Estimert Rev. bud. Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr
				ferdig (kvartal)		
Sandetun & Bolig og fritid - inventar og utstyr	3 570	2 625	LØPENDE	LØPENDE	1 550	1 939 -389
Velferdsteknologi	6 000	1 758	LØPENDE	LØPENDE	1 500	1 400 100

Helse og velferd har fokus på velferdsteknologiske løsninger, og vil anta at innføring av velferdsteknologiske løsninger enten vil gi effektiviseringsgevinster i form av reduserte utgifter eller gevinster i form av økt kvalitet. Det er investert i nytt sykesignalanlegg på Sandetun og i boligene i Prestegårdsallen tilknyttet bolig og fritid. Det er implementert nye digitale trygghetsalarmer.

Teknisk

Status og utvikling

Aktivitetsnivået i Sande var svært høyt i 2018 og preget teknisk sektor på mange områder. Stabil bemanning over tid er en forutsetning for at sektoren leverer tjenester med tilstrekkelig kvalitet og kapasitet. Både plan/byggesak og kommunalteknikk har hatt bemanningsutfordringer i 2018. For kommunalteknikk har dette medført betydelige kjøp av konsulenttenester både til store prosjekter (f.eks. Hanekleiva) og til løpende drift (f.eks. innen vann/avløp). Plan/byggesak/landbruk ble samordnet i en vertskommuneløsning fra mai 2018 og lokalisert i Sande rådhus. Sammenslåingen var vellykket, men samtidig krevende med bemanningsutfordringer, stor pågang av byggesaker samt mange og store reguleringsplaner. Det har vært nødvendig med streng prioritering av plansaker, samt å henvise flere utbyggere til kommende kommuneplanrevisjon.

Værforholdene i 2018 har vært krevende. Snøvinteren 2017/2018 ga kommunalteknikk en merutgift på ca 1,5 mill kr. Tørkesommeren ga dårlige avlinger for landbruket, med korn og gras som tørket inn. Departementet innførte derfor en utvidet erstatningsordning. I Sande kom det inn 90 søknader med en samlet erstatning på 11,7 mill kr. (alle saker er ikke sluttbehandlet). Over jordbruksavtalen administrerer kommunen for øvrig ordinære tilskuddsordninger, som i 2018 omfattet 176 saker og utgjorde ca 25,9 mill kr.

Utviklingen av Hanekleiva næringsområde gir resultater. Ny fylkesveg ble åpnet i oktober og det er ført fram teknisk infrastruktur for drøye 100 mill kr. ASKO Oslofjord har startet grunnarbeidene og flere næringsstomter er solgt. Også i Sande sentrum er utviklingen positiv, med flere reguleringsplaner på gang. Prosjektene *Tettere byer med høyere kvalitet* (byromsplan) og *Veiledende plan for Sandeelva* er gjennomført med brede medvirkningsopplegg for å sikre et levende sentrum på tvers av brukergrupper. Sandes områdemodell for finansiering av felles infrastruktur i sentrum har fått positiv oppmerksomhet i regionen.

Sande kommune Årsberetning 2018

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Bidra til revidering av Felles hovedplan for vann og avløp (GVD) og følge opp med nødvendige justeringer i tiltaksplan Sande, samt videreføre tiltak i interkommunalt samarbeid for vannforsyning og avløp.	Tiltaksplan for Sande følges opp og nødvendige justeringer foretas gjennom året. GVD-samarbeidet må avklares i forbindelse med kommunesammenslåingen og blir en del av utredningsarbeidet innen kommunalteknikk. Samarbeid med Tilsynskontoret for små avløpsanlegg er vedtatt videreført i ny kommune.
Etablere vertskommuneløsning for plan/byggesak som sikrer forutsigbarhet og god kvalitet for innbyggere og utbyggere i Sande, samt starte opp arbeidet med gradvis samordning av tjenester innen kommunalteknikk i ny kommune.	Vertskommuneavtale for plan/byggesak er på plass fra mai 2018. Virksomheten er lokalisert i Sande Rådhus. Prosjektplan for utredning innen kommunalteknikk forelå i oktober. Hovedstruktur er anbefalt og nye avdelingsledere vil bli tilsatt tidlig i 2019. Virksomhetsleder ble tilsatt allerede i 2018.
Inngå samarbeidsavtale med fylkeskommunen om vegomlegging på Klokkerjordet samt implementere områdemodell for felles infrastruktur i utbyggingsprosjekter i Sande sentrum.	Avtale med fylkeskommunen om vegomlegging ble vedtatt av kommunestyret, men utsatt i fylkeskommunen. Kommunen skal utrede detaljprosjektering av vegomleggingen og ny avtale med fylkeskommunen skal vedtas 1.halvår 2019. Arbeidet med områdemodell forøvrig er i rute. Det er gitt opplæring om områdemodellen for både Vestfold og Drammensregionen.
Kartlegge områder som er risikoutsatte og sårbare for økt nedbørsintensitet, samt foreslå og gjennomføre forebyggende og korrigerende tiltak (ROS).	Kartlegging ble slutført våren 2018. Plan og tiltak er utredet høsten 2018, og endelig tiltaksplan vil starte opp i 2019.
Sikre iverksetting av kommuneplanens arealdel 2014-2026, herunder krav om finansiering av ny infrastruktur, krav om lokal overvannshåndtering samt sikring av grønnstruktur i alle reguleringsplaner.	Det foretas en fortløpende behandling av private reguleringsplaner. I planarbeidet er det sterkt fokus på å sikre at utbyggere dekker ny infrastruktur og at lokal overvannshåndtering og grønnstruktur ivaretas i alle utbyggingsprosjekter.
Slutføre planlegging av prosjektene «Tettere byer med høyere kvalitet» og «Veiledende plan for Sandeelva».	I prosjektet "Tettere byer med høyere kvalitet" ble byromsplan og gjennomføringsstrategi for Sande sentrum vedtatt i kommunestyret i juni. "Veiledende plan for Sandeelva" er slutført (vedtas våren 2019) og koordineres med pågående reguleringsplaner i sentrum.
Slutføre prosjekt for oppfølging av ulovlighetsaker i form av kvalitetssystem og rutiner som sikrer videre saksbehandling.	Prosjektrådgiver sluttet i stillingen i august. Rapport og rutiner ble politisk behandlet i september. Videre oppfølging skjer hos vertskommunen i tråd med de nye rutinene og innenfor gjeldende stillingsressurser. Arbeidet er koordinert med kommunens første tilsynsstrategi som ble politisk behandlet i januar 2018.
Sørge for god medvirkning, prosjektering og iverksetting av	Nytt system for oppfølging av investeringsprosjekter er under innføring i kommunalteknikk. Virksomheten har kapasitetsutfordringer, bl.a. på grunn av

Sande kommune Årsberetning 2018

Målsetting	Status måloppnåelse
tiltak i henhold til vedtatt investeringsprogram 2018, med særlig fokus på utredning av nye formålsbygg i sentrum.	vakanser. Rom/funksjonsprogram og teknisk program for sentrumsskolene er utarbeidet etter bred medvirkning, og inngår i konkurransegrunnlaget. Konkurransen blant fire prekvalifiserte leverandører ble startet opp i 2018. Formannskapet er gitt en orientering i hvert møte.
Tilrettelegge for ny næringsutvikling gjennom slutføring av områdeplan/detaljplaner for Hanekleiva Øst næringsområde (fase 2) samt fullføre framføring av teknisk infrastruktur til Hanekleiva.	Områderegulering og detaljregulering for HKN2 ble vedtatt i februar. Framføring av teknisk infrastruktur til Hanekleiva næringsområde er i hovedsak ferdigstilt høsten 2018. Ny fylkesveg ble åpnet i oktober.
Videreføre avløpsanering i strandsonen gjennom tilkobling av minimum 50 hytter i 2018.	51 hytter i området Vehagen, Nedre Nordåsen og Øvre Nordåsen ble tilknyttet kommunalt vann- og/eller avløpsanlegg i 2018. Det pågår utredninger og/eller tiltak i mange hytteområder (Mørkassel, Veståsen Holmsåsen, Skjervik, Øgarden m.v.).

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2017	2018	2018		
5100-Plan og byggesak	4 585	2 303	4 096	1 794	43,8 %
5200-Vann og avløp	-11 441	-13 098	-12 437	661	-5,3 %
5400-Kommunaltekniske tjenester	29 618	30 924	32 625	1 701	5,2 %
Sum	22 762	20 129	24 285	4 156	17,1 %

Teknisk sektor hadde i 2018 et mindreforbruk på ca 3,5 mill kr. i forhold til budsjett, når det korrigeres for 0,66 mill kr i selvkostområdet vann/avløp. Dette er et økonomisk resultat som er langt bedre enn varslet. Økonomistyringen i 2018 har vært svært krevende på grunn av vertskommuneløsningen innen plan/byggesak/landbruk og det har derfor heller ikke vært mulig å foreta budsjettreguleringer mellom kostnadsartene.

Plan/byggesak/landbruk har et positivt resultat på nær 1,8 mill kr. Resultatet skyldes dels høye gebyrinntekter på grunn av et høyt aktivitetsnivå og til dels et mangelfullt budsjettgrunnlag i vertskommuneløsningen som ble etablert i mai. Budsjettgrunnlaget vil bli grundig gjennomgått fram til budsjettforslaget for 2020. Selvkostgraden i 2018 ble på hhv 89 % for plan, 116 % for byggesak og 45 % for kart/geodata. Siden selvkostgraden er på over 100 % for byggesak, er det foretatt en avsetning til selvkostfond på 0,9 mill kr i regnskapet for 2018.

Innen vann/avløp har det de siste årene vært lave avgifter for å bruke opp tidligere selvkostfond. For vann viser resultatet i 2018 bruk av fond med 3,3 mill kr. (mot budsjettet 3,1 mill kr). For avløp viser resultatet bruk av fond med 0,3 mill kr. (mot budsjettet 1,5 mill kr). Avviket skyldes økte gebyrinntekter med 0,6 mill kr. og lavere driftsutgifter med 0,6 mill kr. i forhold til budsjett.

Kommunalteknikk fikk økt sin budsjetttramme med 2,0 mill kr. i 2. tertial, hovedsakelig på grunn av merutgifter til snøbrøyting. Med et positivt årsresultat på 1,7 mill kr. ser sektoren i ettertid at budsjettreguleringen kunne vært langt mindre. Årsresultatet skyldes dels høyere leieinntekter enn

Sande kommune Årsberetning 2018

budsjettert, dels effekten av den «stoppordre» som ble gitt midt i året og dels lave utgifter til vintervedlikehold i november/desember.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko
Innsparingstiltak					
Rammereduksjon kommunalteknikk	-300	-300	0	Ferdig	⊖
Redusert vintervedlikehold vei	-150	0	-150	I arbeid	⊖
Halvert renhold av kontorlokaler rådhuset A og B	-50	-50	0	Ferdig	⊕
Sum	-500	-350	-150		

Teknisk sektor har i all hovedsak gjennomført vedtatte innsparinger og endringer i budsjettammen. Økte leieinntekter og videreføring av prinsipp om gjengs leie er iverksatt i samsvar med kommunestyrets vedtak og økonomisk effekt er oppnådd. Omorganiseringer innen kommunalteknikk er startet opp og vil bli videreført inn i ny kommune.

En generell rammereduksjon på 0,3 mill kr i kommunalteknikk er krevende i tillegg til de øvrige innsparingstiltakene. Tiltaket er ikke mulig å gjennomføre uten at vedlikehold av bygg og anlegg reduseres.

Innsparing på vintervedlikehold av kommunal veg er ikke oppnådd i 2018. Tvert i mot økte utgiftene med ca 1,5 mill kr. utover budsjettammen på grunn av snøvinteren 2018. Kommunalteknikk fikk økt budsjettammen med 2 mill kr. i 2. tertial som følge av dette.

Innsparingstiltak innen renhold er i rute.

KOSTRA Nøkkeltall

Prioritet	Sande (Vestf.) 2017	Sande Holmestrand (Vestf.) 2018	Kostragruppe 10	Kostragruppe 13
Korrigerte brutto driftsutgifter (301) Plansaksbehandling, pr. innbygger **)	256,00	154,00	324,00	321,00
Netto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate *)	185 893	177 879	128 676	194 779
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per innbygger(B) *)	4 411	4 482	4 061	5 029

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Korrigerte brutto driftsutgifter til plansaksbehandling ligger lavere i Sande enn i Holmestrand og Kostragruppene og det er en stor nedgang ifra 2017.

Netto driftsutgifter pr km kommunal vei og gate ligger relativt høyt. Det er tidligere dokumentert at god standard på vintervedlikehold er hovedårsak til at Sande kommer relativt høyt ut på indikatoren. Arbeidet med ny vintervedlikeholdsavtale for ny kommune ser ikke ut til å gi ønsket innsparing.

Sande kommune Årsberetning 2018

Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning viser samlede kostnader til administrasjonsbygg, skoler, barnehager, kulturbygg, institusjoner per innbygger. Sande ligger lavere enn Kostragruppene, men høyere enn Holmestrand.

Status større investeringer

Beløp i 1000

Investering	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Vedtatt ferdigår	Estimert Rev. bud. Regnskap	Avvik i kr
			ferdig (kvartal)		
Sentrumsskolene i Sande	534 200	10 313	2024	4K-2022	6 400 7 923 -1 523
Gang sykkelvei, Selvik skole - Bekkeveien	1 174	4 395	2018	4K-2018	1 174 1 077 97
Kommunelokalet, generell tilstand	5 150	3 925	2018	4K-2018	1 550 1 457 93
Kjøp av eiendommer i sentrum	10 067	10 067	0	4K-2018	10 067 10 067 0
Skafjell nytt kryss/bussholdeplass	1 000	2 277	2019	2K-2019	1 000 1 412 -412
Tiltak hovedplan Avløp	44 750	24 430	LØPENDE	LØPENDE	17 150 13 751 3 399
Tiltak hovedplan Vann	32 700	9 730	LØPENDE	LØPENDE	6 900 6 317 583
Tilrettelegging Hanekleiva					0 76 361 0

Sentrumsskolene i Sande: I budsjettvedtaket ble ferdigstillelse av skolene utsatt til skolestart 2023. Prosjektet går som planlagt. Formannskapet er orientert i hvert møte. De fire prekvalifiserte entreprenørene leverte inn tilbud i desember 2018. Etter avtale med fylkeskommunen forskutteres detaljprosjektering av vegomlegging rundt Klokkerjordet over skoleprosjektets budsjett. Dette skal senere avregnes mot infrastrukturbidraget til områdemodellen.

Gang- og sykkelveg Selvik skole - Bekkeveien: Prosjektet ble ferdig i 2018 til en samlet kostnad på 10 mill kr. Som varslet er det en overskridelse på 1,85 mill kr. Etter avtale med fylkeskommunen skal kostnadsøkning inntil 15 % dekkes med 30 % av kommunen og 70 % av fylkeskommunen. Kostnadsøknings over 15 % dekkes i sin helhet av kommunen. Kommunens andel av dette utgjør 0,99 mill kr som foreslås dekket i forbindelse med regnskapsavslutningen.

Kommunelokalet, generell tilstand: Rehabilitering av kommunelokalet er sluttført i 2018 i henhold til budsjettet.

Skafjell nytt kryss/bussholdeplass: Prosjektering og regulering av rundkjøring langs Fv319 pågår i samsvar med kommunestyrets vedtak fra februar 2018. Merutgifter til rundkjøring utover den kommunale bevilgning som er gitt til tidligere vedtatt kryssløsning, skal dekkes gjennom anleggsbidrag fra utbyggerne.

Tiltak hovedplan Avløp: Hovedplanen er i 2018 gjennomført i henhold til planer og vedtak. En del anlegg er forsinket fordi nødvendige grunneierrtelatser ikke foreligger. Dette gjelder bl.a. avløpsanlegget til Skjervik/Øgarden. Hytteprosjektet har god framdrift. Det er nå totalt 434 hytter som er tilknyttet kommunalt avløpsanlegg.

Tiltak hovedplan Vann: Hovedplanen er i 2018 gjennomført i henhold til planer og vedtak. Hytteprosjektet har god framdrift. Det er nå totalt 484 hytter som er tilknyttet kommunal vannforsyning.

Tilrettelegging Hanekleiva: Til vegomlegging og framføring av annen teknisk infrastruktur til Hanekleiva næringsområde er det medgått 76,3 mill kr. Prosjektet er gjennomført med ekstern prosjektleder og i henhold til framdriftsplan. Alle kostnader er finansiert med anleggsbidrag fra utbygger, i samsvar med utbyggingsavtale for ASKO Oslofjord.

Sande kommune Årsberetning 2018

Eksterne enheter

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
6101-Revisjon	897	1 000	1 000	0	0,0 %
6104-Kirke og trossamfunn	6 189	6 535	6 358	-177	-2,8 %
6401-Empus AS	580	714	715	1	0,1 %
6501-Regionalt samarbeid og næringsutvikling	376	492	499	7	1,3 %
6502-Brann- og ulykkesberedskap	6 552	7 198	7 429	231	3,1 %
Sum	14 594	15 940	16 002	62	0,4 %

Årsavviket samlet på eksterne enheter ble på 0,06 mill kr. Merforbruket ved Kirke og trossamfunn på 0,2 mill kr. skyldes tilskudd til andre trossamfunn. Engangsinvestering av Bekkestrand kapell er innberegnet i 2018 og det er blitt flere medlemmer innenfor andre trossamfunn (en økning på 83, mens Kirken økte med 3 medlemmer). Mindreforbruket ved Brann- og ulykkesberedskap skyldes engangs tilbakebetaling fra Nedre Eiker kommune.

Status økonomiplaniltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko
Politiske vedtak					
KST - økte kostnader øvrige trossamfunn, jfr. økning kirken	19	177	-158	Ferdig	✓
KST - kirkeverge dekning av kostnader	100	100	0	Ferdig	✓
Sum	119	277	-158		
Sum tiltak	119	277	-158		

Rammen til økte kostnader øvrige trossamfunn ble økt med 19.000 kr. På grunn av innarbeiding av investeringer Bekkestranda kapell og økte medlemmer ble reelt behov for økning på 177.000 kr.

KOSTRA Nøkkeltall

	Sande (Vestf.) 2017	Sande (Vestf.) 2018	Holmestrand	Kostragruppe 10	Kostragruppe 13
Prioritet					
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 pr. innbygger i kroner(B) *)	586	579	683	654	530

*) Inflasjonsjustert med deflator

Indikatoren viser netto driftsutgifter til Kirken per innbygger (inkludert utgifter til kirkegårder). Sande ligger lavere enn Holmestrand og Kostragruppe 10, men høyere enn Kostragruppe 13.

Sande kommune Årsberetning 2018

Status investeringer

Beløp i 1000

Investering	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdig (kvartal)	Rev. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Overføringer til kirken	15 837	15 453	2019	4K-2019	10 837	10 816	21
Bekkestranda kapell	359	0			359	359	0

Sande kirke er Sandes eldste bygning fra ca år 1100

Den uten tvil viktigste hendelsen for Sande kirke i 2018 var ferdigstillingen av de store rehabiliteringsarbeidene av Sande kirke, som egentlig startet for noen år siden, men som, etter en pause, startet for alvor sommeren 2017, og ble ferdigstilt august 2018. Kirken har fått nytt tak (for noen år siden) er fullstendig oppusset innvendig, gammelt sakristi er revet og nytt sakristi er bygget, ny oppvarming, nytt el-anlegg, nytt gulv, det er isolert over himling og i gulv, nytt VA anlegg, - og det gamle bårhuset er revet og et helt nytt er satt opp. I kirken er det bygget to små rom i våpenhus (gang) – det ene er et nytt toalett – et etterlengt rom, som Riksantikvaren godkjente. Det andre et teknisk rom, bøttekott hvor bl.a. sentralen for automatisk brannslukningsentral sitter. I sakristiet er hoved-teknisk rom. Her sitter brannmelder som er direkte koplet opp mot brannvesenet. Det er også montert et aspirasjonsanlegg i kirkerommet som sørger for rask melding av et eventuelt branntilløp der. Sakristiet har nøyaktig samme «fotavtrykk» som det gamle som ble tatt ned.

VA – vannet er koplet på ved Prestegårds alléen og avløp er ført opp til mottak på østsiden av Kommunelokalet. Det ble gravd grøft fra inngangspartiet til kirken, langs med kirken på nordsiden, og rett opp i veien inne på kirkegården (gravplassen) til kommunelokalet for dette formål.

Ytterligere detaljer – tallmateriale

For ytterligere detaljer når det gjelder tallmaterialet henvises det til:

- Sande kommune – Regnskap 2018 (herunder 2B som viser detaljert oversikt alle investeringsprosjekter)
- Sande kommune - Finansrapport 2018

Eksternt vedlegg 1:

- Status planarbeid
- Oppfølging av Kommunestyrevedtak

Vedlegg 1. Status planarbeid

Kommuneplan

Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel ble vedtatt i 2014. Til arealdelen er knyttet langsiktige arealstrategier i samsvar med Regional plan for bærekraftig arealpolitikk (RPBA). Sande har derved en kommuneplan som i stor grad sikrer nødvendige utbyggingsområder fram mot 2040 uten at dyrket mark tas i bruk. I planstrategi 2016-2019 vedtok kommunestyret derfor at kommuneplanen ikke skal revideres i sin helhet. Planstrategien sa opprinnelig at det i løpet av valgperioden skal foretas en gjennomgang av planbestemmelsene, samt utarbeides temakart for hhv overordnet grønnstruktur, kystsonen og spredt boligbygging i LNF-områder. Av kapasitetsmessige årsaker og på grunn av kommunesammenslutningen er det i revidert planstrategi vedtatt at dette utsettes til ny kommune er etablert.

Områderegulering Sande sentrum

Mulighetsstudien «Sande sentrum – den urbane landsBY» ble utarbeidet i 2014. Etter en omfattende utredning ble områdereguleringen med plankart, bestemmelser, planbeskrivelse og konsekvensutredning sluttbehandlet i september 2015. Endelig områdemodell for finansiering av felles infrastruktur ble etter høring vedtatt i juni 2017. Det ble i 2018 varslet endring av områderegulering med ny plassering (makeskifte) av formålsbygg (skolebygg) og boliger i Sande sentrum øst. Nye skoler planlegges plassert på Klokkerjordet, og dagens skoletomter vil omreguleres til bolig.

Prosjektene *Tettere byer med høyere kvalitet* og *Veiledende plan for Sandeelva* er direkte oppfølging av mulighetsstudien «Sande sentrum – den urbane landsBY». Begge danner grunnlag for et levende sentrum på tvers av brukergrupper og er i 2017 utredet gjennom brede medvirkningsopplegg. Prosjektene er delfinansiert av fylkeskommunale RPBA-midler. Byromsplan for sentrum ble nylig vedtatt som del av *Tettere byer*-prosjektet, og *Veiledende plan for Sandeelva* forutsettes vedtatt mars 2019.

Reguleringsplaner

I oppfølgingen av kommuneplanens arealdel er det stor pågang av arealplaner. Store reguleringsplaner er fremmet og til dels vedtatt i 2017/2018. For å sikre kapasitet og framdrift har formannskapet drøftet en prioritering av reguleringsplaner etter følgende kategorier:

A	Saker som skal behandles fortløpende så fort ny dokumentasjon er mottatt. Behandlingen kan prioriteres foran saker der dokumentasjon allerede er mottatt.
B	Saker som skal behandles så fort det lar seg gjøre ut fra avdelingens kapasitet etter at prioriterte saker er ivaretatt. Forslagsstiller skal orienteres dersom forventet tilbakemelding blir vesentlig forsinket.
C	Saker som kan legges i bero i påvente av bedre kapasitet dersom det kan bidra til gjennomføring av prioriterte saker. Forslagsstiller skal orienteres når dette blir nødvendig.

Følgende detaljreguleringsplaner er registrert (prioriteringen er noe revidert):

Navn	Formål	Prioritet	Status
Planer til behandling / vedtak i 2018			

Sande kommune Årsberetning 2018

Bergbakken	Bolig	A	5
Hanekleiva pukkverk	Råstoffutvinning	A	5
Hanekleiva fase 2 (områdeplan og to detaljreg.planer)	Næring	A	5
Hanekleiva fase 2 - detaljreg.pl. BN3	Næring	A	2
Skarsløkka – deponiområde for rene masser	Deponi	A	5
Sandesenteret	Blandet	A	3
Områdeplan Sentrum – mindre endring	Fylkesvei/VA-anlegg	A	5
Sandehallen barnehage og idrettspark	Offentlig	A	4
Nordre Jørlsberg Brygge	Blandet	A	2
Wingejordet Nord	Bolig	A	2
Dunihagen gatetun	Bolig	B	1
Veiledende plan for Sandeelva (ikke PBL-plan)	Grønnstruktur m.v.	B	5
Skafjellåsen boligområde – B2	Bolig	B	2
Ny rundkjøring – fv. 319 og Hans K. Evensens vei	Fylkesvei	B	5
Sentrumsskolene i Sande	Offentlig	B	1
Flatåsen 3	Fritidsbolig	C	2
Solåsen (Sjøgløtt)	Bolig	C	2
Klevjerhagen sentrum	Bolig	C	4
Ødegården	Fritidsbolig	C	1
Rølles/Ekeberg, del av gbnr 92/7	Bolig	C	1
Tuft	Bolig	C	1
Kallaveien	Bolig	C	1
Stasjonsgata 25	Bolig	C	1
Deponi på Veberg			
Lite egnet som deponiområde. Foreslått tatt ut	Deponi	C	1
Killingdalsveien 6 - 8	Bolig	C	1
Tandbergåsen (mulig planendring)	Bolig	C	5
Hanekleiva - Holmestrand/Sande – deponiområde <i>Lite aktuelt – må vurderes i kommuneplanrulleringen</i>	Deponi	C	1
Framtidige saker			
Helse/velferdsbygg i sentrum	Tjenesteyting	B	
Hanekleiva fase 2 (utvidelse BN3)	Næring	B	
Gunnestad-Bolstad	G/S-vei	C	
Berg	Bolig	C	
Berger/Hovet	Bolig	C	
Utvidelse av gravlund	Grav- og urnelund	C	
Vinnstad/Sandbråten (uavklart navn/tidl Holsrud)	Bolig	C	

FORKLARING STATUS:

1. Oppstartsfasen fra første initiativ til oppstartsmøtet
2. Førstegangsbehandling av planforslag frem til kunngjøring
3. Sluttbehandlingsfasen med høring og revisjon før endelig vedtak

Sande kommune Årsberetning 2018

4. Vedtatt plan, klagebehandling av fylkesmannen
5. Endelig vedtatt plan

Status for klima- og energiarbeidet

Klima- og energiplan 2017-2020 for Sande ble vedtatt av kommunestyret i februar 2017. Klima- og energiplanen er forankret i kommuneplan 2014-2026, der klima og energi er definert som et av flere gjennomgående temaer. Oppfølging av resultatmål og tiltak er i planen definert som et linjeansvar i kommunen. Sande deltar i klimaarbeidet i vestregionens partnersamarbeid som er tverrfaglig sammensatt. Klimasatsing består av å jobbe med større utviklingsprosjekter, samt i samsvar med planens handlingsdel få til målbare resultater på konkrete prosjekter. Kommunen har tidligere mottatt øremerkede tilskuddsmidler til forprosjekt for framtidig klimavennlig bygningsmasse og materialbruk for sentrumsskolene. Som et resultat av arbeidet har private utbyggere og kommunen blitt enige om å etablere et fjernvarmeanlegg i Sande sentrum.

Det er besluttet at Sande /Holmestrand kommune i fellesskap skal kartlegge og planlegge utskiftning av tjenestebiler. Det vektlegges å fase ut fossile kjøretøy i takt med utskiftningen (leasingperiodene) der det er hensiktsmessig, det vil i hovedsak bli leaset el-biler ved neste utskifting. Det er behov for stor satsning på ny ladeinfrastruktur i årene framover, hvilket betyr at det i tillegg til statstilskudd også må bevilges kommunale midler. Våren 2019 etableres en ny ladestasjon på rådhuset bygg B.

Arealregnskap RPBA

Som en del av oppfølgingen av regional plan for bærekraftig arealpolitikk (RPBA) skal kommunene føre et «arealregnskap» knyttet til langsiktige utviklingsgrenser. Arealregnskapet ble revidert i forbindelse med planstrategien og rådmannen har nå utarbeidet en status pr 31.12.18. Arealregnskapet viser at planer og boligbygging i Sande er i samsvar med RPBA. Andel utbygging innenfor langsiktige utviklingsgrenser er på 84% (mens måltallet er 75%) slik følgende oversikt viser:

EKSISTERENDE bygge- og utviklingsområder innenfor langsiktige utviklingsgrenser						
Bygge/utviklingsområde	Formål	Areal (daa)	Boliger pr daa (Tetthetsgrad)	Antall boliger i 2014 - 2026	Antall boliger i 2026 - 2040	Antatt byggestart
Dunihagen gatetun	Boliger	20	3	30	0	2021
Skafjellåsen 5	Boliger	45	2,75	124	0	2015
NJB-samlet	Boliger	275	Områdereg.-plan	480	650	2015
Bergbakken	Boliger	7	Detaljreg.	58	0	2019
Sum eksist. daa & boliger		347		692	650	
NYE bygge- og utviklingsområder innenfor langsiktige utviklingsgrenser						
Løkkatoppen	Boliger/næring	145	2-4	185	135	2019
Skafjellåsen B2	Boliger	200	2-4	250	350	2021
Sande sentrum	Boliger	-	-	400	1000	2019
Sum nye daa & boliger		345		835	1485	
Samlet antall daa & boliger		692		1527	2135	

Sande kommune Årsberetning 2018

EKSISTERENDE bygge- og utviklingsområder utenfor langsiktige utviklingsgrenser						
Bygge/utviklingsområder	Formål	Areal (daa)	Boliger pr daa (Tetthetsgrad)	Antall boliger i 2014 - 2026	Antall boliger i 2026 - 2040	Antatt byggestart
Tandbergåsen	Boliger	18	4	72	0	2019
Tandbergåsen	Boliger	3	4	12	0	2017
Tømmerås nord	Boliger	7	2-3	18	0	2018
Sjølishagan	Boliger	21	1	24	0	2015
Breivollveien	Boliger	8	2,5	20	0	2018
Ekeberg	Boliger	30	1-3	14	46	2025
Sum eksist. daa & boliger		87		160	46	
NYE bygge- og utviklingsområder utenfor langsiktige utviklingsgrenser						
Solåsen	Boliger	6,5	1 - 2	12	0	2020
Klevjerhagen	Boliger	7,5	2 - 4	26	0	2019
Berg	Boliger	54	1-3	54	54	2021
Holsrud	Boliger	18	1-3	36	0	2021
Hovet	Boliger	57	Avklares i interkommunal plan		40	2030
Skafjell nord (ekskl. B2)	Boliger	ca 530	Avklares i fremtidig plan		800	2030
Sum nye daa & boliger		673		128	894	
Totalt samlet antall boliger				1815	3075	
Prosentandel som ligger innenfor langsiktige utviklingsgrenser				84%	70%	

Status Kommunestyrevedtak

KST-sak	Møte-dato	Saksnavn	Kommentarer	Status	Utført / Utsatt / Videre oppfølging
KST-18/16	16.03.16	Sosiale medier - folkevalgte og etisk ansvar		Enstemmig vedtatt. Det gjennomføres en folkevalgtopplæring på tema etisk ansvar som forkevalgt og arbeidsgiveransvar	Videre oppfølging
KST-30/16	15.06.16	Fremdriftsplan for arbeidet med utredning av muligheten for Sande kommune som røykfri i arbeidstiden		Arbeidsgruppe nedsett - er i gang med utredning.	Videre oppfølging
KST-48/16	06.09.16	Organisering av flyktingetjenestene - videre prosess	Tilpasses prosessen med etablering av felles kommune	Bosettings- og integreringsplan vedtatt i 2016. Videre prosess følges opp ifm kommunereform. Ikke innbakt i nye vertskommuneavtaler vår-18.	Videre oppfølging
KST-84/16	06.12.16	Tekstforslag 1	Åpning av avdeling G på Sandetun nødvendigjør at det, i nært samarbeid med de ansatte, må foretas en gjennomgang og utarbeides en ny romplan for Sandetun. Dette for å finne plass til denne avdelingen og samtidig beholde dagsenter og aktivitetssenter i tilknytning til Sandetun. Flytting av tjenestekontoret ut av Sandetun vurderes som ett av tiltakene for å frigjøre plass.	Etter gjennomgang er det ikke funnet tilfredstillende løsninger verken for tjenestekontor og dagsenteret for hjemmeboende med demens.	Videre oppfølging
KST-84/16	06.12.16	Tekstforslag 2	Kommunestyret ber om utredning av mulighetene og kostnadene for en bedre utnyttelse av Kommunelokalet innenfor eksisterende bygningsrammer. Det er ønskelig med større publikumskapasitet, bedre forhold for utøvere og bedre lagringsplass. Kommunestyret ønsker en sak om dette innen oktober 2017.	Framtidig bruk av kommunelokalet må ses i sammenheng med den kulturarena som etableres i nye skolebygg i sentrum. Utredning er derfor utsatt til skoleprosjektet er avklart. Utredning bør i tillegg ses i sammenheng med prosjektet for prestegårdslåven.	Utsatt
KST-84/16	06.12.16	Tekstforslag 7	Kommunestyret ber om scenegulvet på torget blir rehabilitert eller lagt med nytt og mer bestandig dekke. Kostnadene forutsettes dekket innenfor eksisterende rammer.	Tiltak utsatt og skal vurderes i forbindelse med andre straksiltak iht vedtatt byromsplan. Bevilgning på 100.000 kr gitt i budsjet 2018 er utført. Ny bevilgning foreligger for 2019.	Utsatt
KST-17/17	25.04.17	Endring styre/stedfortreder - Sande Meieri dagligvare AS		UTGÅR - ferdigbehandlet i HOS	

KST-sak	Møte-dato	Saksnavn	Kommentarer	Status	Utført / Utsatt / Videre oppfølging
KST-26/17	25.04.17	Prosjekt 11021 - Ny Skafjellåsen barnehage - budsjettammer		UTGAR - jfr vedtak om Sandehallen barnehage og idrettspark	Utført / Videre oppfølging
KST-36/17	13.06.17	Opprettelse av stilling - kommuneoverlegefunksjon		HOS-utvalgets innstilling enstemmig vedtatt. Sak koordineres ifm kommunereform.	Utsatt
KST-37/17	13.06.17	Oppsigelse av avtale - sykehjemslegeordningen		HOS-utvalgets innstilling vedtatt med 20 mot 5 stemmer.	Utsatt
KST-38/17	13.06.17	Forskrift om kriterier venteliste ved tildeling av langtidsopphold i Sande kommune	Tilleggsforslag om å beholde dagens praksis inn i forhandlinger med Hof og Holmestrand	HOS-utvalgets innstilling med FRPs tilleggsforslag enstemmig vedtatt.	Videre oppfølging
KST-60/17	24.10.17	Mottak av flyktninger for 2018	Saken sendt tilbake for ny utredning.	Enstemmig vedtatt	Utsatt
KST-62/17	24.10.17	Lån til Sande golfklubb - reduserte renter og avdrag	Ber om ny forretningsplan innen mai 2018	Enstemmig vedtatt	Utsatt
KST-67/17	12.12.17	Bosetting av flyktninger for 2018	10 flyktninger + familiegjenforente	Enstemmig vedtatt	Videre oppfølging
KST-76/17	12.12.17	Handlingsprogram 2018-2021 med økonomiplan		Fellesforslag med tekstforslag vedtatt med 14 mot 11 stemmer	Videre oppfølging
KST-80/17	12.12.17	D-IKT - uttreden fra samarbeid		Enstemmig vedtatt	Videre oppfølging
KST-1/18	13.02.18	Klage på detaljreguleringsplan for Bergbakken - PlanID 20150008	Fylkesmannen i Vestfold har ikke tatt klagen til følge.	Vedtatt med 20 mot 5 stemmer	Utført
KST-2/18	13.02.18	Områdeplan for Haneikleiva næringsområde øst fase II, med paralelle detaljreguleringer - PlanID 20160005 - 2. gangs behandling		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-3/18	13.02.18	Detaljreguleringsplan for Haneikleiva næringsområde øst fase II - BN1-2 - PlanID 20170005 - 2. gangs behandling		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-4/18	13.02.18	Detaljreguleringsplan for Haneikleiva næringsområde øst fase II - BN4 - planID 20170006 - 2. gangs behandling.		Enstemmig vedtatt	Utført

KST-sak	Møte- dato	Saksnavn	Kommentarer	Status	Utført / Utsatt / Videre oppfølging
KST-5/18	13.02.18	Detaljreguleringsplan - Hanekleiva pukkverk - PlanID 20150001 - 2.gangs behandling		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-6/18	13.02.18	Skafjellåsen - ny rundkjøring langs Fv.319	Reguleringsendring for ny rundkjøring er vedtatt. Salg av kommunal eiendom innenfor B2 er foretatt. Detaljregulering for B2 er startet opp.	Enstemmig vedtatt	Utført
KST-7/18	13.02.18	Høring - Buskerudbypakke 2		Vedtatt med 18 mot 7 stemmer	Utført
KST-8/18	13.02.18	Vedtektsendring - Vestviken 110 IKS		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-9/18	13.02.18	Samarbeid politiråd mellom Sande kommune og Sør-øst politidistrikt		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-10/18	13.02.18	Bever - forskrift om beverjakt	Utsatt sak vedtatt i KST-28/18	Utselsesforslag vedtatt med 14 mot 11 stemmer	Utført
KST-11/18	13.02.18	Revidert planstrategi for 2016 - 2019	Trafikksikkerhetsplanen utsettes ikke	Enstemmig vedtatt med Vensstres tilleggsforslag (trafikksikkerhetsplan)	Utført
KST-12/18	13.02.18	Folkehelseplan statusrapport 2017 - handlingsprogram 2018		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-13/18	13.02.18	Tjenestebeskrivelser Helse og velferd 2018	Forslag til tilleggs punkter falt	Enstemmig vedtatt	Utført
KST-14/18	13.02.18	Fordeling og retningslinjer for kapitalfond - kommunal andel spillermidler		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-15/18	13.02.18	Søknad om fritak fra Hovedutvalg for kultur og oppvekst og midlertidig fritak fra kommunestyret - Wenche S. Pettersen	Ny leder HOS: Anya Alme	Enstemmig vedtatt	Utført
KST-16/18	13.02.18	17. mai-komite	Nytt forslag del 1	Nytt forslag del 1 - enstemmig vedtatt. Del 2 - enstemmig vedtatt	Utført
KST-17/18	13.02.18	Kommunereformen - fylkestilhørighet	Fellesforslag: Den nye kommunen søker overgang til Buskerud/Viken, slik at man er en del av Viken fra 01.01.2020.	Fellesforslaget vedtatt med 13 mot 12 stemmer	Utført
KST-18/18	20.03.18	Detaljreguleringsplan for Skarslokka - fyllingsområde for rene naturlige masser med støvull - planID 20170001 - 2. gangs behandling		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-19/18	20.03.18	Kjøp av Skolegata 3		Vedtatt med 24 mot 1 stemme	Utført

KST-sak	Møte-dato	Saksnavn	Kommentarer	Status	Utført / Utsatt / Videre oppfølging
KST-20/18	20.03.18	Kjøp av Skolegata 25		Vedtatt med 24 mot 1 stemme	Utført
KST-21/18	20.03.18	Prosjekt 10344 sentrumsskolene i Sande - midlertidige skolelokaler	Prinsipp om makeskifte mellom skoletomt og Klokkejordet vedtatt i KST. Endelig makeskifteavtale legges fram våren 2019.	FSKs innstilling vedtatt med 14 mot 11 stemmer. Gregerens tilleggsforslag enstemmig vedtatt	Videre oppfølging
KST-22/18	20.03.18	Høring - Utviklingsplan 2035 Vestre Viken HF	Svar sendes innen 23. mars 2018	Enstemmig vedtatt	Utført
KST-23/18	20.03.18	Reglement og mandat for fellesnemnda for bygging av ny kommune 2020	Tilleggsforslag falt med 15 mot 10 stemmer	Reglement og mandat enstemmig vedtatt	Utført
KST-24/18	20.03.18	Årsrapport for Kontrollutvalget 2017	Tatt til orientering	Enstemmig vedtatt	Utført
KST-25/18	02.05.18	Rettt til skoleplass - skolekretser i Sande kommune	Endringsforslag falt med 13 mot 12 stemmer	Forskriften enstemmig vedtatt - gjelder til ny forskrift godkjennes i ny kommune	Utført
KST-26/18	02.05.18	Revidering av vedtekter for kommunale barnehager i Sande 2018	Utsettelsesforslag fremmet av ordføreren. Vedtak jan-19.	Utsettelsesforslaget vedtatt med 14 mot 11 stemmer	Utført
KST-27/18	02.05.18	Godkjenning av plan for habilitering og rehabilitering Sande kommune 2018-2020	Fellesforslag om utsettelse til KST i juni	Fellesforslaget og tilleggsforslag fra SP enstemmig vedtatt	Utsatt
KST-28/18	02.05.18	Bever - forskrift om beverjakt	Fellesforslag fra Frp/SV falt med 19 mot 6 stemmer.	NMK-utvalgets innstilling vedtatt med 17 mot 8 stemmer	Utført
KST-29/18	02.05.18	Lån til Sande golfklubb - reduserte renter og avdrag		Vedtatt med 18 mot 7 stemmer	Utført
KST-30/18	02.05.18	Finansrapport 2017	Rådmannen opplyste at saken må behandles etter behandling i Kontrollutvalget	Utsettelse til KST i juni enstemmig vedtatt	Utsatt
KST-31/18	02.05.18	Sandehallen barnehage og idrettspark AS - utbetaling av anleggsgfond	2 representanter fratradte p.g.a. inhabilitet	Enstemmig vedtatt med 23 stemmer	Utført
KST-32/18	02.05.18	Forskrift om bruk av offentlig areal til handel utenom fast utsalgssted		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-33/18	02.05.18	Kommunevåpen i ny kommune	Lagt frem uten innstilling. Forslag i tre punkter fremmet av Ødeskaug (SP)	Forslaget ble enstemmig vedtatt	Videre oppfølging
KST-34/18	02.05.18	Prosjektplan kommunesammenstøing Holmestrand og Sande 01.01.20		Enstemmig vedtatt	Videre oppfølging
KST-35/18	02.05.18	Samarbeidsløsninger mellom Holmestrand og Sande kommuner frem til 01.01.2020		Enstemmig vedtatt	Videre oppfølging

KST-sak	Møte- dato	Saksnavn	Kommentarer	Status	Utført / Utsatt / Videre oppfølging
KST-36/18	02.05.18	Ekspertutvalgets rapport - nye oppgaver til fylkeskommunene - høring	Flåtten (AP) fremmet forslag om Felles fylkesstyrevedtak KS BTV	Vedtatt med 13 mot 12 stemmer	Utført
KST-37/18	02.05.18	Samlokalisering av Holmestrand og Sande videregående skoler	Tilleggsforslag fra Boluri (SV) falt med 7 stemmer avgitt for forslaget	Enstemmig vedtatt	Utført
KST-38/18	02.05.18	Oppretteise av arbeidsutvalg i forbindelse med kommunereformen		Vedtatt med 24 mot 1 stemme	Videre oppfølging
KST-39/18	12.06.18	Byromsplan for Sande med tilhørende gjennomføringsstrategi		Vedtatt med 15 mot 10 stemmer	Utført
KST-40/18	12.06.18	Detaljreguleringsplan for Sandehallen barnehage og idrettspark - PlanID 20170003 - 2. gangs behandling		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-41/18	12.06.18	Utbyggingsavtale for Bergbakken - PlanID 20150008 - sluttbehandling		Vedtatt med 19 mot 5 stemmer	Utført
KST-42/18	12.06.18	Utbyggingsavtaler for Hanekleiva øst fase 2 - PlanID 20160005 - sluttbehandling		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-43/18	12.06.18	Prosjekt 10344 Sentrumsskolene i Sande - makeskifte	Makeskifteavtale skal legges fram for KST våren 2019	Vedtatt med 20 mot 5 stemmer	Videre oppfølging
KST-44/18	12.06.18	Lokal forskrift om påslipp av olje-, fettholdig- og/eller industrielt avløpsvann til offentlig avløpsnett		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-45/18	12.06.18	Tilsynet for små avløpsanlegg i Drammensregionen - revisjon av vertskommuneavtale		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-46/18	12.06.18	Tilrettelegging for uavhengig serviceoppfølging på minireseanlegg		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-47/18	12.06.18	Forskrift om bruk av og orden i havner og farvann i Holmestrand og Sande kommuner - vannscooterforskrift		Vedtatt med 16 mot 9 stemmer	Utført
KST-48/18	12.06.18	Fremtidig organisering av BPA i Sande kommune		Enstemmig vedtatt inkl. nytt pkt. 4	Videre oppfølging
KST-49/18	12.06.18	Godkjenning av plan for habilitering og rehabilitering Sande kommune 2018 - 2020		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-50/18	12.06.18	Rammeplan for kulturskole		Vedtatt med 24 mot 1 stemme	Utført

KST-sak	Møte- dato	Saksnavn	Kommentarer	Status	Utført / Utsatt / Videre oppfølging
KST-51/18	12.06.18	Endring av veinavn - adressenavn i forbindelse med kommunesammenslåing 2020		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-52/18	12.06.18	Årsmeldinger 2017		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-53/18	12.06.18	Finansrapport 2017		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-54/18	12.06.18	Regnskap 2017 Sande kommune		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-55/18	12.06.18	Tertialrapport og budsjettendringer - 1. tertial 2018		Tatt til orientering	Utført
KST-56/18	12.06.18	Rammer økonomiplan 2019 - 2022		Vedtatt med 23 mot 2 stemmer	Utført
KST-57/18	18.09.18	Klage på detaljreguleringsplan for Sandehallen barnehage og idrettspark - planID 20170003	Klage er oversendt Fylkesmannen i Vestfold for endelig avgjørelse. Saksbehandlingstiden er p.t. ca 6 mnd.	Enstemmig vedtatt	Utført
KST-58/18	18.09.18	Avtale med Sandehallen barnehage og idrettspark AS		Enstemmig vedtatt med rådmannens tilleggsforslag. Høyres tilleggsforslag falt med 15 mot 10 stemmer.	Videre oppfølging
KST-59/18	18.09.18	Krav om lovlighetskontroll - forskrift om bruk av og orden i havner og farvann i Sande kommune	Krav er oversendt Fylkesmannen i Vestfold for endelig avgjørelse	Innstilling vedtatt med 21 mot 4 stemmer.	Videre oppfølging
KST-60/18	18.09.18	Sluttrapport - prosjekt "Oppfølging av ulovligheter i Sande kommune"		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-61/18	18.09.18	Strategi for salg av kommunal eiendom		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-62/18	18.09.18	Kulturminneplan for Sande kommune		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-63/18	18.09.18	Årsmelding for barnehagene 2017/2018		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-64/18	18.09.18	Tilstandsrapport og årsmeldinger skole 2018		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-65/18	18.09.18	Nye tjenestebeskrivelser Helse og velferd 2018		Enstemmig vedtatt	Utført

KST-sak	Møte- dato	Saksnavn	Kommentarer	Status	Utført / Utsatt / Videre oppfølging
KST-66/18	18.09.18	Kommunereformen - medlemmer til plangruppe for politisk delprosjekt - kommunevevåpen	Forslag fremmet av varaordfører på vegne av gruppelederne	Enstemmig vedtatt	Utført
KST-67/18	18.09.18	Kommunereformen - medlemmer til plangruppe for politisk delprosjekt lokaldemokrati - innbyggermedvirkning og reglementer	Forslag fremmet av varaordfører på vegne av gruppelederne	Enstemmig vedtatt	Utført
KST-68/18	18.09.18	Søknad om fritak fra folkevalgte verv - Eilert Olsen	Nytt medlem: Arild Arnesen	Enstemmig vedtatt	Utført
KST-69/18	18.09.18	Samarbeidsavtale om omlegging av FV 313 rundt Klokkejordet	Detailprosjektering av veganlegg pågår. Endelig avtale med fylkeskommunen skal framforhandles i 1. halvår 2019.	Vedtatt med 18 mot 7 stemmer	Videre oppfølging
KST-70/18	16.10.18	Uttalelse til høringsutgave for Regional plan bærekraftig arealpolitikk, RPBA. Holmestrand og Sande kommune		Strekpunkt 1 -4 enstemmig vedtatt, strekpunkt 5 med "klart og tydelig vedtatt med 16 mot 9 stemmer, strekpunkt 6 strykes og nytt strekpunkt vedtatt med 16 mot 9 stemmer	Utført
KST-71/18	16.10.18	Sande kommunes høringsuttalelse til regional plan for folkehelse		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-72/18	16.10.18	Årsmelding for SFO 2017/2018		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-73/18	16.10.18	Startlån - søknad om økning av rammer til innlån		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-74/18	16.10.18	Søknad om fritak fra verv som medlem i hovedutvalget for helse og sosial - André Bråthen	Forslag fra FRP: Søknad om fritak innvilges. Som nytt medlem velges Øyvind Sando (FRP)	Forslag fra FRP vedtatt med 24 mot 1 stemme	Utført
KST-75/18	16.10.18	Søknad om fritak fra verv som medlem i hovedutvalget for næring, miljø og kommunalteknikk - Jan Fredrik Vogt	Forslag fra FRP: Søknad om fritak innvilges. Som nytt medlem velges Tor Erling Mæhlum Olsen (FRP)	Forslag fra FRP vedtatt med 24 mot 1 stemme	Utført
KST-76/18	13.11.18	Omgiøring av vedtak om endring av veinavn - Bekkeveien	Bekkeveien skal ikke endre navn	Enstemmig vedtatt	Utført
KST-77/18	13.11.18	Videregående skole	Saken foreslått utsatt til desembermøtet	Vedtatt med 23 mot 2 stemmer	Utført
KST-78/18	13.11.18	Forvaltningsrevisjonsprosjekt innen området psykisk helse og rusomsorg		Enstemmig vedtatt	Utført

KST-sak	Møte-dato	Saksnavn	Kommentarer	Status	Utført / Utsatt / Videre oppfølging
KST-79/18	13.11.18	Oppnevning av ny fast dommer til forliksrådet i Sande	Atle Emil Iversen - ny andredommer, Roger Haugerud - ny fast tredjedommer Marit Nedberg - ny varadommer	Enstemmig vedtatt	Utført
KST-80/18	13.11.18	Innlemmelse av stiftelsen The Thor Heyerdahl Institute i Vestfoldmuseene IKS		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-81/18	13.11.18	Vertskommuneavtale for IKT-tjenester i 2019		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-82/18	13.11.18	2. Tertialrapport 2018		Tatt til orientering - justeringer pkt. 2 a,b,c og d enstemmig vedtatt. Tillegg pkt. 2 d falt med 19 mot 6 stemmer. Pkt. 3 enstemmig vedtatt	Utført
KST-83/18	13.11.18	Sandehallen barnehage og idrettspark	Departem: entet har ikke tatt kommunens klage til følge.	Vedtatt med 19 mot 6 stemmer	Utført
KST-84/18	13.11.18	Høring - regional transportplan for Vestfold		Enstemmig vedtatt med 2 tillegg i møtet	Utført
KST-85/18	13.11.18	Møteplan for politiske møter 2019		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-86/18	11.12.18	Kortsiktig handlingsprogram for idrettsanlegg 2019 - spillemiddeprioritering 2019		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-87/18	11.12.18	Tjenestebeskrivelser 2019 Helse og velferd		Innstilling enstemmig vedtatt. Felles tilleggsforslag (Ap, SP,H,SV,STB) vedtatt med 17 mot 8 stemmer.	Utført
KST-88/18	11.12.18	Trafikksikkerhetsplan 2018 - 2021	Tilbakemelding til KST skulle skjedd i mars 2019. Spørsmål er sendt Statens Vegvesen. Rapportering kan ikke skje før svar fra SVV foreligger.	Revidert plan med tilleggsforslag enstemmig vedtatt	Videre oppfølging
KST-89/18	11.12.18	Plan/byggesak - gebyrregulativ for 2019		Vedtatt med 20 mot 5 stemmer	Utført
KST-90/18	11.12.18	Fastsattelse av gebyrer for feierfjenester og søknader om tillatelse til handel med fyrverkeri 2019		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-91/18	11.12.18	Fastsattelse av gebyrer for feiing og tilsyn av fritidsboliger		Enstemmig vedtatt	Utført
KST-sak	Møte-dato	Saksnavn	Kommentarer	Status	Utført / Utsatt / Videre

					oppfølging	
KST-92/18	11.12.18	Fastsattelse av priser og gebyrregulativ for slamtømming - tilsyn av små avløpsanlegg og behandling av utslippstillatelser 2019			Enstemmig vedtatt	Utført
KST-93/18	11.12.18	Fastsattelse av gebyrer for vann 2019			Vedtatt med 24 mot 1 stemme	Utført
KST-94/18	11.12.18	Fastsattelse av gebyrer for avløp 2019			Enstemmig vedtatt	Utført
KST-95/18	11.12.18	Fastsattelse av gebyrer for husholdningsrenovasjon 2019		Nytt pkt. 4: Kommunestyret ber RID om å vurdere økte åpningstider på Lersbryggen	Enstemmig vedtatt inkl. nytt pkt. 4	Utført
KST-96/18	11.12.18	Tjenesteanalyser (KOSTRA)			Enstemmig vedtatt	Utført
KST-97/18	11.12.18	Handlingsprogram 2019-2022 med økonomiplan		Fellesforslag fra SP, Høyre, V, SV, STB og AP, Grønt skifte (SP), Ødeskaug, redgjørelse BPA, Granulat (Frp)	FSK's innstilling med vedtatte tillegg vedtatt med 20 mot 5 stemmer	Videre oppfølging
KST-98/18	11.12.18	Uttalelse om publikumsfasiliteter ved Sande jernbanestasjon			Vedtatt og oversendt BaneNOR	Utført

Til kommunestyret i Sande kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING FOR SANDE KOMMUNE 2018

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Sande kommunes årsregnskap som viser kr 504 708 tusen til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 3 239 tusen. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Sande kommune per 31. desember 2018, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Administrasjonssjefen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i kommunens årsrapport, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende. Vi henviser for øvrig til avsnittet «Konklusjon om årsberetningen» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Administrasjonssjefens ansvar for årsregnskapet

Administrasjonssjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Hovedkontor - Drammen

Postadresse: Postboks 4197, N-3005 Drammen
Besøksadresse: Øvre Elker vei 14, N-3048 Drammen

Telefon: 409 10 200

Org.nr: 985 731 098

post@bkr.no
www.bkr.no

Avdelingskontor - Hønefoss

Postadresse: Postboks 123, Sentrum, N-3502 Hønefoss
Besøksadresse: Osloveien 1, N-3511 Hønefoss

Administrasjonssjefen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av administrasjonssjefen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og administrasjonssjefen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Andre forhold

Uten at det har betydning for konklusjonene i foregående avsnitt, presiserer vi at kommunen har ca 0,81 millioner kroner på selvkostfond for vann og avløp som etter gjeldende retningslinjer for regulering av selvkost for kommunale betalingstjenester er for gamle. Midlene skulle vært benyttet i 2018 til finansiering av driftsutgifter knyttet til vann og avløp.

Drammen, 15.04.2019

Buskerud Kommunerevisjon IKS

Marianne Elverum

Leder for regnskapsrevisjon / registrert revisor

Kopi: Kontrollutvalget, Formannskapet, Rådmannen

Buskerud Kommunerevisjon IKS

Til Kontrollutvalgssekretariatet i Vestfold

Sted og dato: Drammen, 24. april 2019

Referanse: 500/2019

Saksbehandler: Havva Adlyaman

Dir. tlf. nr: 93 26 50 61

Deres dato:

Deres ref:

Årsregnskapet for Sande kommune 2018 – kontrollutvalgets uttalelse

Momentene nedenfor er utarbeidet med tanke på kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskapet i henhold til kontrollutvalgskonferansen § 7, og benyttes slik sekretariatet finner hensiktsmessig.

Fra forskrift om kontrollutvalg:

§ 7. Uttalelse om årsregnskapet

Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgis uttalelse om årsregnskapet før det vedtas av kommunestyret eller fylkestinget. Uttalelsen avgis til kommunestyret eller fylkestinget. Kopi av uttalelsen skal være formannskapet/kommunestyret eller fylkesutvalget/fylkestinget i hende tidnok til at det kan tas hensyn til den før dette organet avgir innstilling om årsregnskapet til kommunestyret/fylkestinget.

Hovedtrekk i den økonomiske utviklingen

Driftsregnskap og budsjett

Driftsregnskapet er gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) på ca 3,2 mill. kr. Det positive resultatet skyldes i hovedsak at økte rammetilskudd enn forventet.

Regnskapet viser skatteinntekter på ca 271 mill kr, mens budsjetterte skatteinntekter var på ca 278 mill kr. Skatt og rammetilskudd (eksl. eiendomsskatt) utgjør ca 72,1 % av kommunens samlede inntekter, mens lønn og sosiale utgifter utgjør ca 56,9 % av de samlede utgiftene. Eiendomsskatt på ca 26 mill kr er tilnærmet lik budsjettert.

Overordnet analyse av budsjettavvik på virksomhetsnivå/sektornivå, jf skjema 1B viser mindre budsjettavvik på de fleste virksomheter. For nærmere analyse og opplysninger vises til årsberetningen.

Anbefalt minimumsnivå på netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene er på 1,75 %. I 2018 utgjør netto driftsresultat 1,5 % av sum driftsinntekter, mot 1,77 % i 2017. Forholdstallet har forverret seg fra 2017, og ligger nå under anbefalt nivå.

Hovedkontor - Drammen
Postadresse: Postboks 4197, N-3005 Drammen
Besøksadresse: Øvre Eiker vei 14, N-3048 Drammen

Telefon: 409 10 200

Org.nr: 985 731 098

post@bkr.no
www.bkr.no

Avdelingskontor - Hønefoss
Postadresse: Serviceboks 4, N-3504 Hønefoss
Besøksadresse: Osloveien 1, N-3511 Hønefoss

Buskerud Kommunerevisjon IKS

Investeringsregnskap og budsjett

Investeringsregnskapet er avsluttet i balanse. Årets finansieringsbehov utgjør kr 93,3 mill kr og dette ble i hovedsak finansiert av bruk av lån (ca 60 mill kr). Vi viser til nærmere omtale i rådmannens årsberetning av investeringsregnskapet.

Likviditet

Sum likvider er økt med 37 mill kr i forhold til forrige årsskifte, og ifølge rådmannens årsberetning har likviditeten vært på et tilfredsstillende nivå gjennom året. Kommunen har ikke hatt likviditetsmessige problemer i 2018.

Likviditetsgrad 1 har gått opp fra 2017, mens likviditetsgrad 2 har gått ned. Begge ligger fremdeles over anbefalte normer.

Premieavvik

Sande kommune amortiserer premieavvik over 1 år og ikke 10 år, noe som kan medføre store svingninger fra år til år. Dette innebærer imidlertid også at kommunen ikke har samlet opp store premieavvik slik mange andre kommuner har. Amortisering over 1 år medfører større usikkerhet i forhold til budsjettering fra år til år, men gir betydelig bedre likviditetsmessig kontroll enn ved fordeling av premieavviket.

Egenkapital

Kommunens samlede fondsreserver er i 2018 økt med ca 4,8 mill kr, og er pr 31.12.2018 bokført med ca 116,4 mill kr. Av dette er ca 93,3 mill kr frie fond (disposisjonsfond og ubundne investeringsfond).

Det er viktig at kommunen har fri egenkapital (frie fond) for å sikre langsiktig og stabil drift. Det er tilført netto ca kr 37,1 mill kr til disposisjonsfondet i 2018 slik at ved utgangen av 2018 var saldoen 89,6 mill kr på fondet.

Gjeld

Lån til investeringer har økt med ca 96,8 mill kr, og er pr 31.12.18 på ca kr 632,2 mill kr.

Kommunen har pr 31.12 samlede investeringsfond på ca 7,1 mill kr. Av dette er ca 3,7 mill kr. ubundne investeringsfond. Investeringsfondet er langt fra tilstrekkelig i forhold til de investeringsbehov kommunen har fremover. Dette innebærer at dersom nye investeringer ikke kan finansieres med eksterne midler (tilskudd, innskudd, m.m.), må disse lånefinansieres. Dette vil innebære økte finanskostnader og behov for tilpasning/reduksjon av øvrige driftskostnader, noe som igjen svekker den økonomiske handlefriheten og tjenestetilbudet i kommunen.

Det vises til omtale av langsiktig gjeld i note 7 til regnskapet og rådmannens årsberetning.

Netto lånegjeld pr innbygger utgjør pr 31.12.18 for Sande kommune kr 61 724 som er lavere enn både landsgjennomsnittet på kr 70 545 og landsgjennomsnittet utenom Oslo på kr 74 622.

Noteopplysninger

Det er utarbeidet noter i samsvar med regnskapsforskriftens minimumskrav og anbefaling fra foreningen for god kommunal regnskapsskikk.

Buskerud Kommunerevisjon IKS

Tidsfrister knyttet til årsregnskapet

Regnskapet ble avlagt i henhold til fristen 15. februar. Det er gjort noen endringer i noteopplysninger og korreksjoner i regnskapet etter dialog med revisor. Endelig regnskap ble oversendt revisjon 12. april 2019.

Rådmannens årsberetning er mottatt 1. april 2019. Det er gjort noen endringer etter dialog med revisor. Endelig signert årsberetning ble oversendt revisjon 12. april 2019.

Revisors beretning

Revisor har i sin beretning datert 15. april 2019 konkludert med at årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen og resultatet pr 31.12.2018. Det er heller ikke avdekket spesielle forhold knyttet til budsjettet, årsberetningen eller registrering og dokumentasjon.

Revisor har i sin beretning under andre forhold presisert at kommunen har ca 817 000 kroner på selvkostfond for vann og avløp som etter gjeldende retningslinjer for regulering av selvkost for kommunale betalingstjenester er for gamle. Midlene skulle vært benyttet i 2018 til finansiering av driftsutgifter knyttet til vann og avløp.

Med vennlig hilsen

Buskerud Kommunerevisjon IKS

Marianne Elverum
leder regnskapsrevisjon/ registrert revisor

Havva Adiyaman
teamleder

Arkivsak-dok. 19/00111-1
Saksbehandler Anja Ottervang Eriksen

Saksgang
Kontrollutvalget i Sande

Møtedato
20.05.2019

SAK 11/19 **ORIENTERING OM FINANSFORVALTNING 2018**

Forslag til vedtak:

Informasjonen vedrørende finansforvaltning 2018 tas til orientering.

Vedlegg:

- Finansrapport 2018
 - Rapport over lånegjelden i Kommunalbankens lånesystem
 - Rapport fondsforvaltning
 - Rapport Gjensidige aktiv forvaltning
- Uavhengig revisors attestasjonsuttalelse om rutiner og årsrapport for finans- og gjeldsforvaltningen datert 15.04.2019

Saksframstilling:

Saksfremlegg for finansforvaltning 2018 med vedlegg er oversendt kontrollutvalget til orientering. Jan Holmen har bekreftet at han kommer til kontrollutvalgsmøtet 20.05.2019 for å orientere nærmere om dette.

Revisor har avgitt uttalelse til årsrapport for finans- og gjeldsforvaltningen for 2018. Revisors gjennomgang avdekket ingen vesentlige avvik eller mangler.

FINANS- RAPPORT 2018

Innhold

Innledning	3
Bakgrunn.....	3
Regler for finans- og gjeldsforvaltning	3
Krav til finansrapporten	3
Rapportens omfang	3
Netto finanskostnader ekskl. avdrag boligfinansiering	5
Aktiva	7
Sammensetningen av aktiva.....	7
Markedsverdi/vesentlige markedsendringer.....	7
Endringer i risikoeksponering	7
Markedsrenter og egne rentebetingelser.....	8
Avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet	8
Passiva	9
Sammensetningen av passiva.....	9
Markedsverdi/vesentlige markedsendringer.....	9
Endringer i risikoeksponering	11
Markedsrenter og egne rentebetingelser.....	11
Avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet	12

Innledning

Bakgrunn

Finansreglement for Sande kommune gir rammer og retningslinjer for kommunens disponeringer på finansområdet.

Formålet med en egen finansrapport er å informere om finansforvaltningens faktiske resultater, sett i forhold til de rammer og retningslinjer som er gitt.

Regler for finans- og gjeldsforvaltning

2. november 2016 kom det endring i forskrift fra 2009 om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning. Den nye forskriften (som er gjeldende fra 01.01.2017) skjerper inn/presiserer bestemmelser knyttet til:

- Kommunens reglement, rutiner og rapportering, herunder innhold i rapportering.
- Finansforvaltning og kommunens egen kunnskap på feltet.
- Krav til administrative rutiner for vurdering/håndtering av risiko og avvik fra reglementets bestemmelser.
- Tydeliggjøring av ansvarsfordeling mellom lokalpolitikere og administrasjon.

Nytt finansreglement ble vedtatt av kommunestyret 24.10.17, sak PS0061/17. I forbindelse med sammenslåing med Holmestrand kommune har de to kommunene utarbeidet likelydende finansreglementer.

Krav til finansrapporten

Finansrapporten skal være en utfyllende rapport i forhold til kommunens ordinære årsregnskap og årsberetning. Årets rapport er gjort på samme form som tidligere årsrapporter. Nye krav i nytt finansreglement er innarbeidet i de vedlagte rapportene fra finansforvaltere og vil bli innarbeidet i fremtidige rapporter.

Rapporten skal inneholde en beskrivelse og vurdering av aktiva og passiva, med fokus på bl.a. sammensetning, verdi, vesentlige endringer, renter og avvik fra finansreglement. I tillegg vedlegges rapporter fra Gjensidige og Formuesforvaltning-Plussfondene for plassering av aktiva. Kommunalbankens porteføljesystem for lån og rentesikringer benyttes for passiva.

Rapporten skal legges frem for kommunestyret som egen sak, sammen med en vurdering fra uavhengig instans – det revisjonsselskap kommunen til enhver tid er tilknyttet skal benyttes.

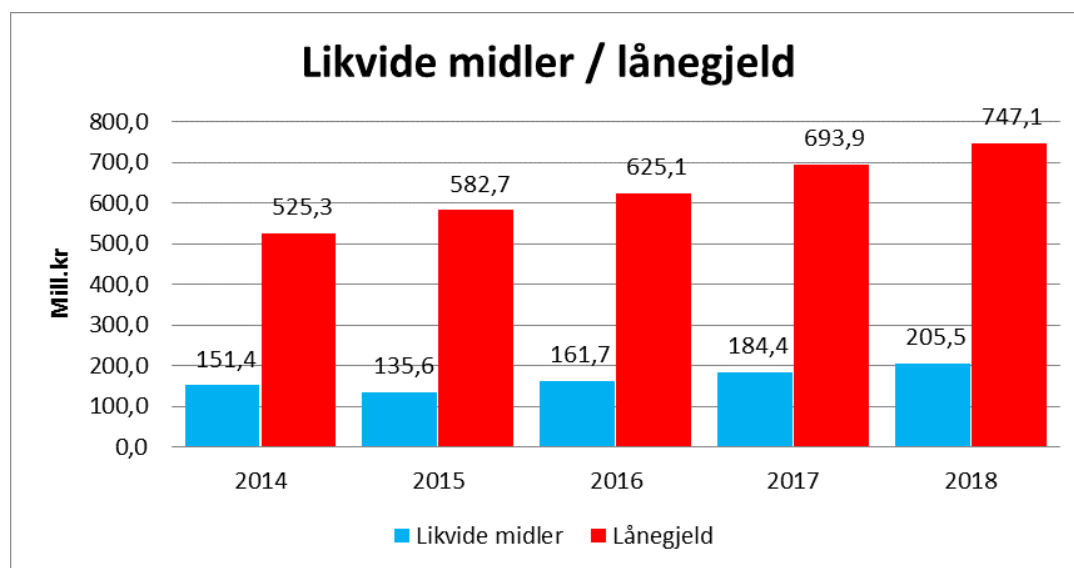
Rapportens omfang

Finansrapporten omtaler finansposter knyttet til ”ordinær finansforvaltning”, dvs. ansvar 9002 Finansposter og boligfinansiering ansvar 9001. Det vises også til kommunens Årsberetning og Regnskap m/noter.

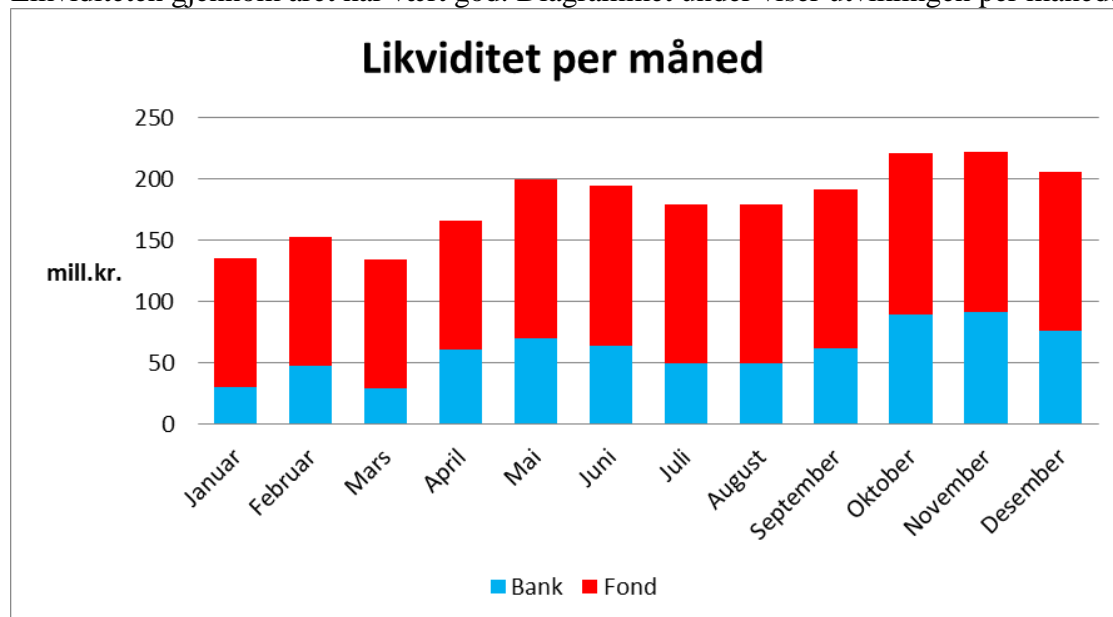
Årets resultat for finansområdet

Finans - lån og likvider/plasseringer (tall i 1000 kr)	Regnskap 2018	Regnskap 2017	Endring siste år	Avvik i %
Kasse/bank	75 863	78 801	-2 938	-3,7 %
Plasseringer	129 670	105 570	24 100	22,8 %
Sum likvider (aktiva)	205 533	184 371	21 162	11,5 %
Lån til investeringer	-632 222	-595 851	-36 371	6,1 %
Lån til utlån	-114 893	-98 079	-16 814	17,1 %
Sum lånegjeld (passiva)	-747 115	-693 930	-53 185	7,7 %

Utviklingen når det gjelder bankinnskudd (inkl. plasseringer) og lånegjeld (inkl. lån til utlån) de siste årene har vært som vist i diagrammet under:

Likviditeten gjennom året har vært god. Diagrammet under viser utviklingen per måned:

Fordeling av lånegjeld mellom selvfinansiert (gebyrfinansiert) virksomhet, lån med rentekompensasjon og lån som belaster kommunens frie inntekter direkte er ikke eksakt, siden låneopptak ikke knyttes til enkeltinvesteringer, men ut fra en vurdering av de samlede investeringer og finansiering/kapitalbehov. En omtrentlig beregning tilsier:

LÅN MED EKSTERN FINANSIERING (tilsvarende gammel note 9 (2014) - låneportefølje i årsregnskapet)

Beskrivelse (tall i 1.000 kr)	Lånesaldo per 31/12-18	Renter 2018	Avdrag 2018	Sum finanskostn. 2018
Total lånesaldo*	747 115	14 772	25 329	40 101
- herav lån til utlån	114 892,8	1 779,0	+/- 0 over tid	1 779,0
- herav dekket i invest.regnsk. ("byggerenter")		-		0,0
- herav dekket av økt skjønnstilsk. Barnehage	15 000,0	288,8	1 500,0	1 788,8
- herav m/rentekompensasjon skole	21 100,0	232,1	2 000,0	2 232,1
- herav m/komp.tilsk. sykehjem/oms.bol.	18 200,0	200,2	1 100,0	1 300,2
- herav dekket av lån til lag/foreninger/etc.	3 618,0	225,0	125,0	350,0
- herav dekket av gebyrinnt. VA (beregnet)	176 304,0	2 644,6	5 876,8	8 521,4
"Ordinære" lån dekkes av frie inntekter	398 000,0	9 402,4	14 727,2	15 971,4

* Dette er renter og avdrag ført på ansvar 9001 og 9002, ekskl. avdrag lån til formidlingslån bolig som føres i investeringsregnskapet.

Det presiseres at skjønnstilskudd, rentekompensasjon, kompensasjonstilskudd og finanskostnader dekket av gebyrinntekter føres som driftsinntekter og ikke til fradrag under netto finanskostnader i regnskapet.

Netto finanskostnader ekskl. avdrag boligfinansiering

Tall i 1000 kroner	Oppr. budsjett 2018	Revidert budsjett 2018	Regnskap ap 2018	Avvik Rev.Bud - Regnskap	Avvik i %	Regnskap 2017	%-vis utvikling fra 2017
Renteinntekter og utbytte	-5 968	-5 968	-3 713	-2 255	37,8 %	-2 158	72,1 %
Gevinst finansielle instrumenter		0	-3 656	0		0	
Sum eksterne finansinntekter	-5 968	-5 968	-7 369	1 401	-23,5 %	-2 186	237,1 %
Renteutgifter og lånekostnader	14 374	15 234	14 772	462	3,0 %	12 177	21,3 %
Tap på finansielle instrumenter			5 291				
Avdrag på lån	23 420	22 600	25 329	-2 729	-12,1 %	24 344	4,0 %
Sum eksterne finansutgifter	37 794	37 834	45 392	-7 558	-20,0 %	36 521	24,3 %
Resultat eksterne finanstr.	31 826	31 866	38 023	-6 157	-19,3 %	34 335	10,7 %

Netto finanskostnader under ansvar 9001 og 9002 finansforvaltningen ble i 2018 38,0 mill. kr, 6,2 mill. over revidert budsjett. Det er to hovedårsaker til dette:

1) Avvik i avdragsutgifter

Iht. Kommunelovens § 50 skal kommunens samlede lånegjeld avdras med like årlige avdrag. Gjenstående løpetid for kommunens samlede gjeldsbyrde kan ikke overstige den veide

levetiden for kommunens anleggsmidler ved siste årsskifte. Kontrollberegning – etter en forenklet formel – viser at minimum avdrag for 2018 etter forenklet formel utgjør ca. 24,6 mill kr. Sande kommunes bokførte avdragsutgifter på 25,3 mill. kr ligger dermed over kontrollgrensen.

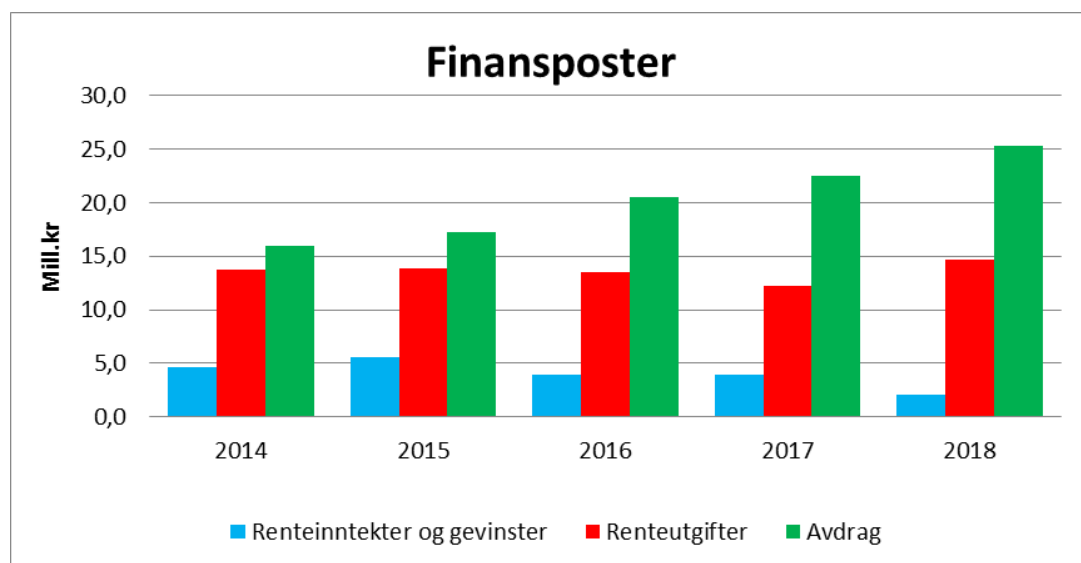
Avdrag beregnes ut ifra minimumsavdraget etter en forenklet formel angitt av kommunaldepartementet. Avdragstiden bestemmes av avskrivninger på avskrivbare driftsmidler med en avskrivningstid på 5-50 år. I forbindelse med årsoppjøret ble det også besluttet å inkludere ikke avskrivbare driftsmidler (med en forventet levetid på 50 år) i beregningsgrunnlaget for minimumsavdraget. Dette resulterte i at minimumsavdraget økte med ca. kr 2 mill. til kr 24,6 mill. Det er i tillegg betalt kr 0,729 mill. mer i avdrag i år enn minimumsavdraget tilsier (ref. note 8 i årsregnskapet).

2) Avvik i finansinntekter

I forbindelse med sammenslåing med Holmestrand kommune ble det vedtatt nytt felles finansreglement fra og med høsten 2017. I den forbindelse ble kr 60 mill. av Sande kommunes langsiktige finanssparing plassert i aktiv forvaltning, der det var anledning til å plassere deler av porteføljen i obligasjonsfond og aksjefond. I løpet av 2018 ble det også besluttet å bokføre verdiendringer på fondsplasseringer som gevinst, eventuelt tap på finansielle instrumenter uten at dette ble budsjettert (noe som bør gjøres i fremtiden). De siste månedene av 2018 var det meget urolig i finansmarkedene og det ble postert tap på obligasjons- og aksjefondene. En forventet gevinst på finansielle instrumenter/renteinntekt på ca. 6 mill. kr netto ble etter tap på finansinstrumenter redusert til 2,1 mill. kr.

God likviditet – med tilhørende renteinntekter – og en relativt høy andel av lånegjelden med rentesikring bidrar til en begrenset renterisiko. Utvikling i renteinntekter og renteutgifter følger til en viss grad samme rentekurve. Avdrag betales og bokføres iht. avtale med långivere ved låneopptak, og utgjorde for 2018 25,3 mill kr, som er kr 2,7 mill. mer enn revidert budsjett.

Utviklingen i renter og avdrag de siste årene har vært som vist i diagrammet:

Aktiva

Sammensetningen av aktiva

Kommunen har i løpet av året hatt en økning i overskuddslikviditeten, og har hatt midler plassert i pengemarkedsfond, obligasjonsfond og aksjefond i tillegg til ordinære bankinnskudd. Midler plassert i pengemarkedsfond er likvide i løpet av 1-3 dager, og har tilnærmet ingen risiko. Avkastningen både i bank og pengemarkedsfond gir stadig mindre avkastning. Det er derfor inngått en avtale med Gjensidige for å plassere kommunens langsiktige midler til en noe høyere forventet avkastning i obligasjonsfond og aksjefond. Detaljerte rammer for plasseringer fremgår av kommunens finansstrategi og årsrapport fra Gjensidige.

Nye plasseringer i Gjensidige, 60 mill kr ble foretatt da likviditetssituasjonen tillot det årsskiftet 2017/18. Avkastningen i fondene i 2018 er tilført saldoen pr 31.12.18. Det ble også plassert kr 25 mill. i Fondsforvaltning pengemarkedsfond i mai 2018.

Pr. 31.12.18 har kommunen en likviditet på 205,5 mill. kr. Av dette beløpet utgjør plasseringene i fond 129,6 mill kr, mens bankinnskudd utgjør 75,9 mill kr.

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

Aktivklasse	Finansforvaltningsreglement	Anskaffelseskost	Markedsverdi	Balansførtverdi	Resultatførtverdiendring
Pengem. fond Fondsforvaltning	§ 2	70 550 000	71 454 534	71 454 534	904 534
Gjensidige:					
Aksjefond	§ 3	15 040 000	18 894 966	18 894 966	-601 600
Pengemarked		15 000 000	10 656 234	10 656 234	36 000
Obligasj. Fond	§ 3	30 040 000	28 636 152	28 636 152	-1 201 600
		130 630 000	129 641 886	129 641 886	-862 666

Balansført verdi 31.12.18 er lik markedsverdi iht. oppgave fra finansinstitusjonene. Avkastning legges til bokført saldo pr. 31.12 hvert år.

Markedsverdi/vesentlige markedsendringer

Det vurderes ikke å være forskjeller mellom bokført verdi og markedsverdi for de aktiva Sande kommune har. Plasseringer i pengemarkedsfondene vurderes å være på linje med bankinnskudd. En stor del av fondenes midler er plassert på konto i bank til gunstige renter.

Utover renteendringen som er omtalt andre steder i rapporten har det blitt bokført et netto tap på aksje- og obligasjonsporteføljen i Gjensidige i fjerde kvartal 2018. Dette er naturlige korreksjoner, som i dette tilfellet kom etter et varsel om vesentlige renteøkninger fremover av den amerikanske sentralbanken. Sentralbanken har på nyåret 2019 innsett at dette varselet var feil og har senere signalert til markedet at styringsrenten vil stå uendret i lang tid fremover.

Endringer i risikoeksponering

Risikoeksponering i 2017-18 på aktivasisden har økt noe ved at det nå er investert i norske og internasjonale aksjefond (ca 19 mill kr) og obligasjonsfond (ca 28,6 mill kr). Det er en forutsetning at midlene plassert i aksjefond og obligasjonsfond ikke skal dekke kortsiktige likviditetsbehov og at svingninger i verdien i aksje- og obligasjonsmarkedet derfor kun skal bidra til positiv meravkastning på investerte midler.

Finansiell risiko forøvrig anses å være relativt liten. Midlene som er plassert i rentefond er likvide i løpet av 1-3 dager, og det er liten risiko for at de finansinstitusjoner som kommunen har avtaler med ikke vil innfri sine forpliktelser.

Når det gjelder administrativ risiko er den uendret. Det arbeides aktivt med å følge opp låneportefølje og likviditet. Det er også utarbeidet et likviditetsbudsjett slik at kommunens likviditet følges opp fortløpende.

Markedsrenter og egne rentebetingelser

Budsjettert avkastning for 2018 var 1,14 % på bankinnskudd og 2,44 % på plasseringer.

Gjennomsnittlig avkastning på plasseringer i pengemarkedsfond har vært 1,8 % i år.

Renten på bankinnskudd har økt fra ca. 0,9 % til ca. 1,3 % i løpet av 2018.

Avdragsutgiftene har som nevnt over vært høyere enn forventet.

Dette har resultert i et negativt avvik i netto finanskostnader i forhold til revidert budsjett på 6.155.000 kr i 2018.

Kommunens rentebetingelser på aktivasiden følger markedrentene.

Avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet

Det har ikke vært avvik i forhold til finansreglementet i 2018.

På aktivasiden har Sande kommune hatt bankinnskudd og plasseringer av ledig likviditet i pengemarkedsfond, obligasjonsfond og aksjefond er i henhold til finansreglementet.

Kravene i finansreglement om plassering av kortsiktig ledig likviditet med lav risiko og forventet avkastning over ordinær bankrente er således oppfylt.

Passiva

Sammensetningen av passiva

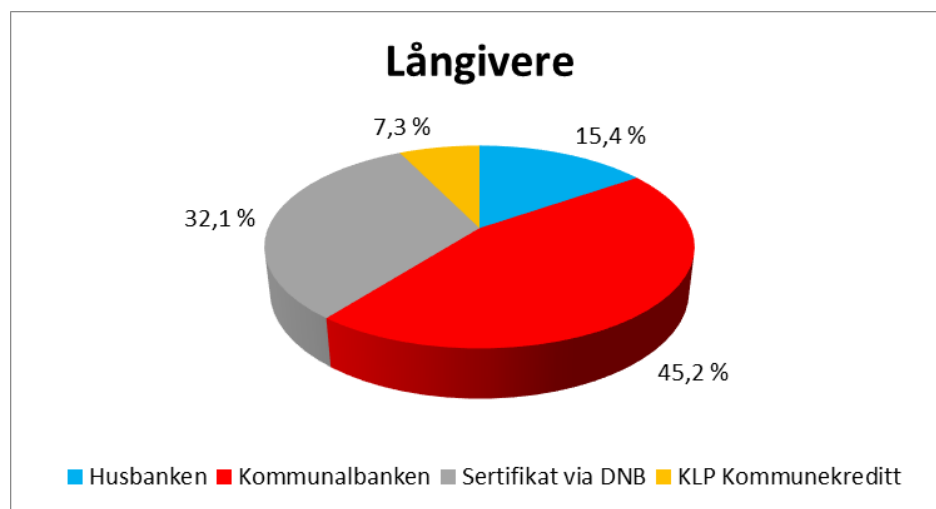
Ved utgangen av 2018 utgjør total lånegjeld 747,1 mill kr, herav 632,2 mill kr knyttet til investeringer og 114,9 mill kr knyttet til utlån (etableringslån/Startlån).

Det er tatt opp ett nytt lån til investeringer i 2018 på 31,7 mill kr i KLP banken med fast rente 2,4% i 5 år og sertifikatlån 30 mill kr i DNB. Sertifikatlån er da kommet opp i 240 mill kr. Av sertifikatlånene har 110 mill kr en løpetid på 12 måneder og skal refinansieres i september 2018. 30 mill kr er lånt i 3 mnd til mars 2019. Det er dermed en refinansieringsrisiko ved disse lånene.

Det er tatt opp ett nytt lån på 30 mill kr til Startlån hos Husbanken.

Kommunen har pr. 31.12.18 en låneportefølje bestående av 30 lån.

Samlet lånegjeld inkl. lån til utlån fordeler seg på følgende långivere:

Gjennomsnittlig gjenværende avdragstid for den samlede låneporteføljen til investering er ca. 30 år. Til sammenligning utgjør den gjennomsnittlige veide gjenværende levetiden for anleggsmidler ca. 36 år.

Markedsverdi/vesentlige markedsendringer

Det vurderes ikke å være forskjeller mellom bokført verdi og markedsverdi for de passiva Sande kommune har.

Utover renteøkningen som er omtalt andre steder i rapporten har det ikke vært vesentlige markedsendringer for de passiva kommunen har. Kommunalbanken sin margin er 0,6 %.

Låneportefølje Sande kommune 2018

(tall i hele kroner)

Konto	Tekst	Saldo 31.12.2018
24519105	Husb.Funksj.h.bol. 11496515	8 040 453
24519220	Komm.banken 20020949/20031012	9 333 420
24519225	Komm.banken 20020950	9 333 380
24519230	Komm.banken 20020951	9 333 340
24519235	Komm.banken 20020952	5 333 040
24519240	Komm.banken 20040970	16 250 000
24519241	Komm.banken 20050736	14 472 500
24519242	Komm.banken 20050753	5 040 000
24519244	Husbanken 11400375 9 - Ungbo	620 003
24519245	Komm.banken 20080656 - 2008	10 200 000
24519246	Komm.banken 20080658 - 2008	17 625 000
24519249	KLPbanken 93175596022 - 2018	31 700 000
24519249	KLPbanken 83175041144-2010	16 133 344
24519250	KLPbanken 83175041128-2010	6 400 000
24519251	Komm.banken 20110752 - 2011	16 681 360
24519252	Komm.banken 20110753 - 2011	5 252 000
24519254	Komm.banken 20120645 - 2012	16 720 040
24519255	Komm.banken 20140757	87 400 000
24519256	Komm.banken 20150750-2015	34 666 680
24519257	Komm.banken 20170695-2017	71 687 480
24320100	Sertifikatlån DNB - 2015-18	240 000 000
Sum	Lån til investeringer m.m.	632 222 040
24519140	Husbanken 11537546 Startlån 17	19 337 296
24519142	Husbanken 11532100/3/1 Startlån 16	13 996 960
24519143	Husbanken 11532100/2 Startlån 15	18 140 608
24519144	Husbanken 11528829/3/1 Startlån 14	10 845 385
24519148	Husbanken 11516662/3/1 Startlån 11	7 797 361
24519149	Husbanken 11513086/1/1 Startlån 10	10 779 571
24519158	Husbanken 11505969/3/1 Startlån 08	183 339
24519159	Husbanken 11508739 7 Startlån 09	4 078 981
24519161	Husbanken 11539776/2/1 Startlån 18	29 733 341
Sum	Lån til utlån	114 892 842
Sum		747 114 882

Gjeldsporteføljen skal i hh.t. finansreglementet bestå av et mindre antall lån.

Rentesikring

Rentesikringene er i henhold til kommunens finansreglement. Av selvfinansierende gjeld på 398 mill kr er kr 198 eller 49,7% sikret med langsiktige renter. Ett lån på 31,7 mill. kr har fast rente i 5 år. I tillegg er det gjort fastrente-avtaler:

Rentebytteavtaler (i mill kr)

Type	Volum (mill.)	Løper fra dato	Løper til dato	Betaler	Mottar	Formål med sikringen
avdrag	30,00	mar. 16	mar.20	0,925	3M nibor	Kontanstrømsikring
avdrag	25,00	mai. 15	jun.19	1,170	3M nibor	Kontanstrømsikring
avdrag	20,96	okt. 10	mar.20	4,250	3M nibor	Kontanstrømsikring
avdrag	21,7	mar. 12	des.21	3,710	3M nibor	Kontanstrømsikring
avdrag	13,4	mai. 11	jun.21	4,180	3M nibor	Kontanstrømsikring
avdrag	27,5	sep. 12	mar.22	4,520	3M nibor	Kontanstrømsikring
avdrag	27,8	des. 12	des.22	3,460	3M nibor	Kontanstrømsikring

Endringer i risikoeksponering

Det har ikke vært endringer i risikoeksponering i år på passivasiden utover renterisiko og refinansieringsrisiko.

Refinansieringsrisikoen på lån har økt noe ved at sertifikatlån har økt fra 215 mill kr til 240 mill kr.

Kommunen har så langt ikke hatt vanskeligheter med å finansiere sine lånebehov. Ved låneforespørsel er det mottatt flere tilbud. Det er pr. d.d. ingen signaler på at denne situasjonen skal endre seg. Årets låneopptak til investeringer ble gjort i KLP banken og i sertifikatmarkedet etter anbuds konkurranser.

De rentebytteavtaler/fastrenteavtaler kommunen har inngått gjør rentekostnadene på kommunens innlån til en viss grad forutsigbare, dvs. mindre utsatt for renteendringer.

Når det gjelder administrativ risiko arbeides det aktivt for å opprettholde denne på et lavt nivå.

Markedsrenter og egne rentebetingelser

Budsjettet flytende lånerente for 2018 var 1,8 %. De kortsiktige markedsrentene i år har økt noe mindre enn det man hadde forventet. Bokførte rentekostnader er derfor noe lavere enn revidert budsjett. Bokførte renteinntekter er også noe lavere enn budsjettet og i tillegg har det vært et kurstap på obligasjoner og aksjer ved årsskiftet.

Markedsrentene for lengre perioder har økt noe gjennom året.

Ved starten på året lå flytende lånerente rundt 1,5 % inkl. Kommunalbankens margin, mens ved utgangen av 2018 var renten oppe i rundt 2,0 % inkl. margin. Marginen i Kommunalbanken var + 0,6%. Sertifikatlånet i DNB fikk i september en fast rente i 12 måneder på 1,3 %.

Gjennomsnittlig lånerente har for Sande kommune i 2018 vært ca. 2,0 % inkl. rentesikringer. De lån hvor renten er sikret ved fastrente eller rentebytteavtale har fastrenter fra 0,92 til 4,25

%. Disse lånene har i gjennomsnitt utgjort ca. 50 % av den delen av lånegjelden som er selvfinansierende (ekskl. lån til utlån og V/A).

Avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet

Det har ikke vært avvik i forhold til finansreglementet i 2018.

Vedlegg:

Finansreglement

Rapport over lånegjelden i Kommunalbankens lånesystem

Rapport Fondsforvaltning

Rapport Gjensidige aktiv forvaltning

Sande kommune

Postboks 300
3071 Sande
Att : Jan Holmen

Portfolio

FOND	Oslo, 07.01.2019
------	------------------

Årsoppgave 2018 Pluss Likviditet

Fondets foretaksnr. 975973301

Dato	Transaksjon	Antall Andeler	Kurs	Beløp
01.01.2018	Beholdning	5.173,0288	994,61	5.145.146,17
01.01.2018	Innskudd	85,3228	994,61	84.862,94
11.04.2018	Innskudd	25.016,2606	999,35	25.000.000,00
30.06.2018	Beholdning	30.189,2894	1.002,71	30.271.102,37
05.07.2018	Innskudd	10,2399	1.003,01	10.270,72
05.10.2018	Innskudd	11,3994	1.006,59	11.474,52
31.12.2018	Utbet. rente	30.210,9287	15,41	465.550,41
31.12.2018	Beh.ink.rente	30.210,9287	1.008,45	30.466.211,05

For selvangivelsen 2018

Antali andeler pr.31/12-2018	30.210,9287
Pålydende	1.000,00
Ligningsverdi (100% av markedsverdi)	1.008,45
Skattbar formue (100% av markedsverdi)	30.466.211,05
Utbetalte renter i 2018	465.550,41
Skattepliktig renteinntekt i 2018	365.904,59

FONDSFORVALTNING AS*Pluss-fondene*

Sande kommune

Andelsidentitet SANDEKOM

Postboks 300

3071 Sande

Att : Jan Holmen

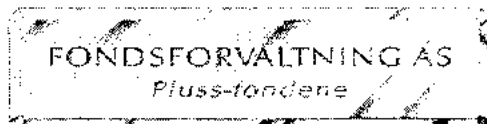
Oslo, 02.01.19

AVKASTNINGSOPPGJØR FOR PERIODEN 1/1 - 31/12 2018

Vi bekrefter utbetaling av avkastning i Pluss Likviditet

	Dato	Antall	Pr Andel	Beløp
UTBETALT BELØP	31.12.18	30.210,93	15,4100	465.550,41

FONDSFORVALTNING AS
KARENSLYST ALLÉ 2 - POSTBOKS 295 SKØYEN - 0213 OSLO
TLF: 23 00 12 50 - FAX: 23 00 12 51

Sande kommune

Andelsidentitet SANDEKOM

Postboks 300

3071 Sande

Att : Jan Holmen

Oslo, 01.01.2019

ORDREBEKREFTELSE - REINVESTERING

Vi bekrefter Deres innskudd i Pluss Likviditet

	Antall	Kurs	Beløp
Andeler	468,8134	993,04	465.550,41
Påløpt rente		0,00	0,00
INNBETALT BELØP		993,04	465.550,41

Beløpet er reinvestert.

Sande kommune

Postboks 300
3071 Sande
Att : Jan Holmen

Portfolio

FOND Oslo, 07.01.2019

Årsoppgave 2018 Pluss Likviditet II

Fondets foretaksnr. 983900232

Dato	Transaksjon	Antall Andeler	Kurs	Beløp
01.01.2018	Beholdning	40.280,1969	1.003,21	40.409.496,33
01.01.2018	Innskudd	682,8423	1.003,21	685.034,24
30.06.2018	Beholdning	40.280,1969	1.010,90	40.719.251,05
31.12.2018	Utbet. rente	40.280,1969	15,43	621.523,44
31.12.2018	Beh.ink.rente	40.280,1969	1.017,58	40.988.322,76

For selvangivelsen 2018

Antall andeler pr.31/12-2018	40.280,1969
Pålydende	1.000,00
Ligningsverdi (100% av markedsverdi)	1.017,58
Skattbar formue (100% av markedsverdi)	40.988.322,76
Utbetalte renter i 2018	621.523,44
Skattepliktig renteinntekt i 2018	621.523,44

FONDSFORVALTNING AS*Pluss-fondene*

Sande kommune

Andelsidentitet SANDEKOM

Postboks 300

3071 Sande

Att : Jan Holmen

Oslo, 02.01.19

AVKASTNINGSOPPGJØR FOR PERIODEN 1/1 - 31/12 2018

Vi bekrefter utbetaling av avkastning i Pluss Likviditet II

	Dato	Antall	Pr Andel	Beløp
UTBETALT BELØP	31.12.18	40.280,20	15,4300	621.523,44

FONDSFORVALTNING AS
KARENSLYST ALLÉ 2 - POSTBOKS 295 SKØYEN - 0213 OSLO
TLF: 23 00 12 50 - FAX: 23 00 12 51

Sande kommune

Andelsidentitet SANDEKOM

Postboks 300

3071 Sande

Att : Jan Holmen

Oslo, 01.01.2019

ORDREBEKREFTELSE - REINVESTERING

Vi bekrefter Deres innskudd i Pluss Likviditet II

	Antall	Kurs	Beløp
Andeler	620,1900	1.002,15	621.523,44
Påløpt rente		0,00	0,00
INNBETALT BELØP		1.002,15	621.523,44

Beløpet er reinvestert.

FONDSFORVALTNINGAS

KARENSLYST ALLÉ 2 - POSTBOKS 295 SKØYEN - 0213 OSLO

TLF: 23 00 12 50 - FAX: 23 00 12 51

Kjære andelseier,

Oslo, 7. januar 2019

Godt nytt år!

Vedlagt følger årsoppgave(r) for 2018, samt avkastningsoppgjør for de rentebærende fondene. Kursene pr. andel fremkommer som følger:

Fond	Kurs før renteutbetaling	Utbetaling*	Kurs etter renteutbetaling/ reinvesteringskurs
PLUSS Pengemarked	1010,44	13,12	997,32
PLUSS Likviditet	1008,45	15,41	993,04
PLUSS Likviditet II	1017,58	15,43	1002,15
PLUSS Rente	1062,67	17,15	1045,52
PLUSS Pensjon	965,52	14,10	951,42
PLUSS Obligasjon	1031,43	19,50	1011,93

* Utbetalingen er det skattbare overskuddet i fondet, som ikke er identisk med fondets avkastning. (Forskjellen er urealisert gevinst/tap på verdipapirer i fondet.)

Utviklingen i aksjemarkedene

Gjennom 2018 tiltok volatiliteten i finansmarkedene, der investorsentimentet i stor grad bar preg av en eskalerende global handelskonflikt anført av et stadig mer anstrengt forhold mellom USA og Kina, samt en tiltakende frykt for svakere vekstutsikter i den globale økonomien, og da spesielt gjennom andre halvdel av året. Dette tynget råvaremarkedene generelt og prisen på nordsjøolje falt gjennom året fra 66,4 til 52,88 USD pr. fat. Oslo Børs, representert ved benchmark-indeksen, fondsindeksen og OBX-indeksen, falt henholdsvis 1,8%, 2,2% og 0,5% gjennom året. Det globale aksjemarkedet, representert ved MSCI World, falt med 8,7% i USD, men som følge av en svakere NOK ble nedgangen 3,3% målt i norske kroner. Utviklingen i de toneangivende aksjemarkedene var som følger: I USA falt Dow Jones-Indeksen 5,6%. I Europa falt FTSE-100 Indeksen (England) 12,5%, DAX-Indeksen (Tyskland) falt 18,3% og CAC 40-Indeksen (Frankrike) falt 11,0%. I Japan falt Nikkei 225-Indeksen 12,1% (alle tall i lokal valuta).

Utviklingen i rentemarkedene

Norges Bank økte signalrenten med 0,25 prosentpoeng på rentemøtet i september til 0,75%. Pengemarkedsrentene har steget gjennom året og 3-måneders Nibor steg fra 0,81% til 1,27% og 6-måneders Nibor steg fra 0,90% til 1,41%. 9-års statsobligasjonsrente (NST479) steg fra 1,60% til 1,87%.

Avkastningsrapport for PLUSS-fondene i 2018 følger vedlagt. Vi gjør samtidig oppmerksom på at realisasjonsoppgaver vil bli utsendt senere.

Med vennlig hilsen

FONDSFORVALTNING AS

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Jon H. Aaserud".

Jon H. Aaserud

FONDSFORVALTNING AS

AVKASTNINGSRAPPORT PR. 31.12.2018

AKSJEFOND**PLUSS Aksje**

Benchmark: Oslo Børs Fondindeks

Desember	2018	Avkastning siden oppstart
-9,70 %	-2,04 %	651,42 %
-7,35 %	-2,20 %	450,20 %

Des -96

PLUSS Markedsverdi

Benchmark: Oslo Børs Fondindeks

-8,87 %	-0,17 %	443,37 %
-7,35 %	-2,20 %	301,58 %

Jan -98

PLUSS Indeks

Benchmark: OBX-Indeks

-6,61 %	-1,24 %	902,77 %
-6,51 %	-0,46 %	764,21 %

Sept -93

PLUSS Europa Aksje

Benchmark: MSCI Europa i NOK

-5,50 %	-15,56 %	143,54 %
-3,35 %	-9,85 %	130,03 %

Mai -98

PLUSS Utland Aksje

Benchmark: MSCI World i NOK

-8,64 %	-6,52 %	469,53 %
-6,38 %	-3,33 %	501,94 %

Juli -95

PLUSS Utland Etisk

Benchmark: MSCI World i NOK

-8,89 %	-6,30 %	79,17 %
-6,38 %	-3,33 %	126,64 %

Des -06

PENGEKRAVEDSFOND**PLUSS Pengemarked**

PLUSS Likviditet

PLUSS Likviditet II

Benchmark: Oslo Børs Statsobligasjonsindeks, 3 mnd.

Desember	2018
0,10 %	1,27 %
0,08 %	1,39 %
0,12 %	1,43 %
0,05 %	0,55 %

(1,2%pa)

(1,0%pa)

(1,4%pa)

(0,6%pa)

OBLIGASJONSFOND**PLUSS Rente**

Benchmark: 1,5 år - En kombinasjon av OBI Statsobligasjonsindekser på 1 år og 3 år, med hhv. 75% og 25%.

Desember	2018
0,03 %	1,24 %
0,08 %	0,46 %

(0,4%pa)

(0,9%pa)

PLUSS Pensjon

Benchmark: Oslo Børs Statsobligasjonsindeks, 3 år

0,11 %	1,00 %
0,18 %	0,55 %

(1,3%pa)

(2,1%pa)

PLUSS Obligasjon

*Benchmark: 1,5 år - En kombinasjon av OBI Statsobligasjonsindekser på 1 år og 3 år, med hhv. 75% og 25%.

*Benchmark er endret fra 2 år til 1,5 år fra 01.12.14

Historisk avkastning er ingen garanti for fremtidig avkastning. Fremtidig avkastning vil bl.a. avhenge av markedsutviklingen, forvalters dyktighet, fondets risiko, samt kostnader ved tegning, forvaltning og innløsning. Avkastningen kan bli negativ som følge av kurstap.

Før rentebærende fond: Effektiv rente vil kunne endres fra dag til dag, og er derfor ingen garanti for avkastningen i perioden den er beregnet for.

Finansrapport for Alle lån / SANDE KOMMUNE VESTFOLD

Rapport opprettet: 01.04.2019

Analysedato: 31.12.2018

Filter: Alle lån

Denne rapporten gir en oversikt over sentrale nøkkeltall og deres utvikling for gjeldsporteføljen Alle lån i Sande kommune Vestfold. Beløpene vises i NOK.

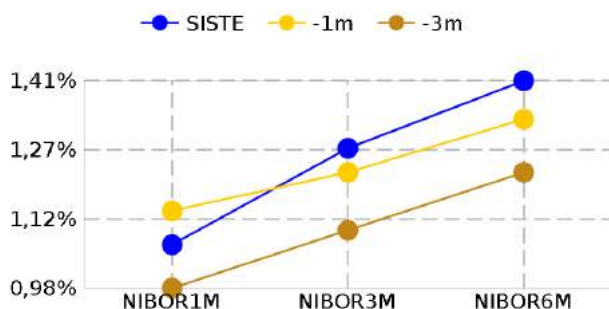
Innhold

- 1 Rentemarkedet
- 2 Trender
- 3 Gjeldsprofil
- 4 Fordeling fast og flytende rente
- 5 Finansiell risiko
- 6 Rentekostnader
- 7 Renterisiko
- 8 Långivere og motparter
- 9 Rammer i finansreglementet

1 Rentemarkedet

På rapportdagen var NIBOR3M 1,27%, NIBOR6M 1,41% og 10-års swaprente 2,09%. Grafer og tabeller nedenfor viser en nærmere oversikt.

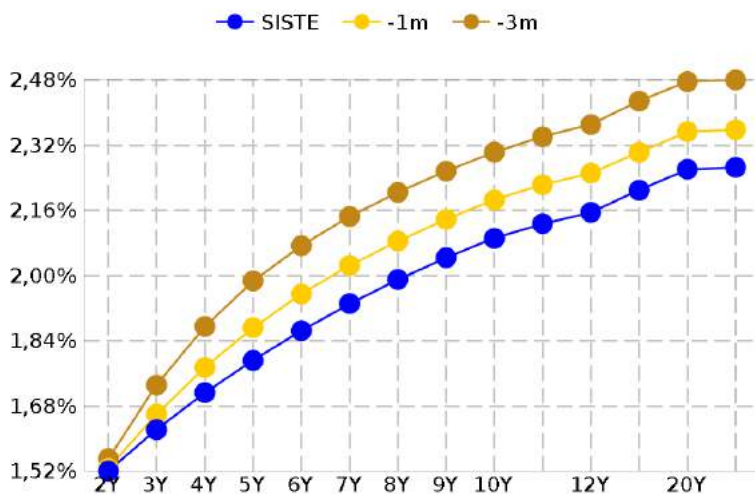
Korte renter (NIBOR)

INDEKS	SISTE	-1m	-3m
NIBOR1M	1,07%	1,14%	0,98%
NIBOR3M	1,27%	1,22%	1,10%
NIBOR6M	1,41%	1,33%	1,22%

Nibor er en rentebasis som norske banker benytter ved lån seg imellom, for 1, 3 eller 6 måneder. Nibor er ofte brukt som referanserente i ulike låneprodukter. Lån tilknyttet Nibor har normalt et marginpåslag fra banken.

Lange renter (Swap)

LØPETID	SISTE	-1m	-3m
Swap 2Y	1,52%	1,53%	1,55%
Swap 3Y	1,62%	1,66%	1,73%
Swap 4Y	1,72%	1,78%	1,88%
Swap 5Y	1,79%	1,88%	1,99%
Swap 6Y	1,87%	1,96%	2,08%
Swap 7Y	1,93%	2,03%	2,15%
Swap 8Y	1,99%	2,09%	2,21%
Swap 9Y	2,05%	2,14%	2,26%
Swap 10Y	2,09%	2,19%	2,31%
Swap 11Y	2,13%	2,23%	2,34%
Swap 12Y	2,16%	2,25%	2,37%
Swap 15Y	2,21%	2,31%	2,43%
Swap 20Y	2,26%	2,36%	2,48%
Swap 25Y	2,27%	2,36%	2,48%

Swaprenten er den faste renten i en rentebytteavtale. Bankene bruker denne renten som utgangspunkt for å prise sine fastrenteutlån. Et fastrentelån har normalt i tillegg et marginpåslag fra banken. En lang fastrente på f.eks 10 år (10Y) er normalt høyere enn en kort fastrente på 3 år (3Y).

Grafene sammenligner hvordan de ulike rentene har endret seg fra analysedato (seneste) og hhv. 1 og 3 måneder tilbake i tid.

Forventede NIBOR-renter

Tabellen nedenfor viser forventede renter frem i tid (implisitte renter), basert på markedsdata på analysetidspunktet.

Indeks	Siste	Forventet om 1 år	Forventet om 2 år	Forventet om 3 år
NIBOR1M	1,07%	1,33%	1,56%	1,76%
Endring		0,26%	0,49%	0,69%
NIBOR3M	1,27%	1,45%	1,67%	1,86%
Endring		0,18%	0,40%	0,59%
NIBOR6M	1,41%	1,51%	1,75%	1,93%
Endring		0,10%	0,34%	0,52%

2 Trender

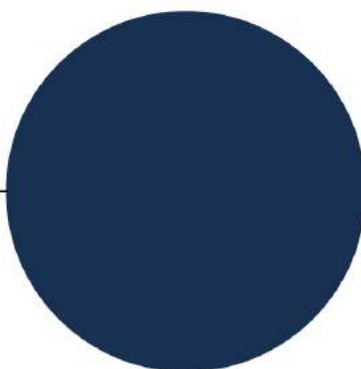
Tabellen nedenfor viser utvalgte nøkkeltall for gjeldsporteføljen for Alle lån i Sande kommune Vestfold.

	31.12.2018	30.09.2018	30.06.2018
Utestående nettobalanse	747.114.644	707.279.896	714.091.998
Utestående bruttobalanse	747.114.644	707.279.896	714.091.998
Utestående nominelt i derivater	166.672.500	173.651.875	180.631.250
Derivater i % av restgjeld	22,31%	24,55%	25,30%
Gjennomsnittlig rente siste 12 mnd	2,09%	2,11%	2,24%
Gjennomsnittlig rente eks. derivater siste 12 mnd	1,54%	1,48%	1,47%
Rentekostnader siste 12 mnd	14.701.482	14.428.793	13.657.801
Rentekostnader eks. derivater siste 12 mnd	10.846.284	10.116.169	8.965.751
Rentebinding (år)	0,77	0,92	0,97
Andel rentebinding < 1 år	88,15%	87,01%	84,79%
Rentebinding (år) eks. derivater	0,57	0,69	0,67
Andel rentebinding < 1 år eks. derivater	97,47%	96,77%	96,24%
Kapitalbinding (år)	20,30	20,37	20,59
Andel av kapitalbinding < 1 år	2,14%	2,26%	2,56%

På analysedagen var snittrenten (siste 12 mnd) 2,09% (30/360 basis) på utestående nettobalanse 747.114.644 kr. Rentekostnad (siste 12 mnd) frem til analysedato er 14.701.482 kr.

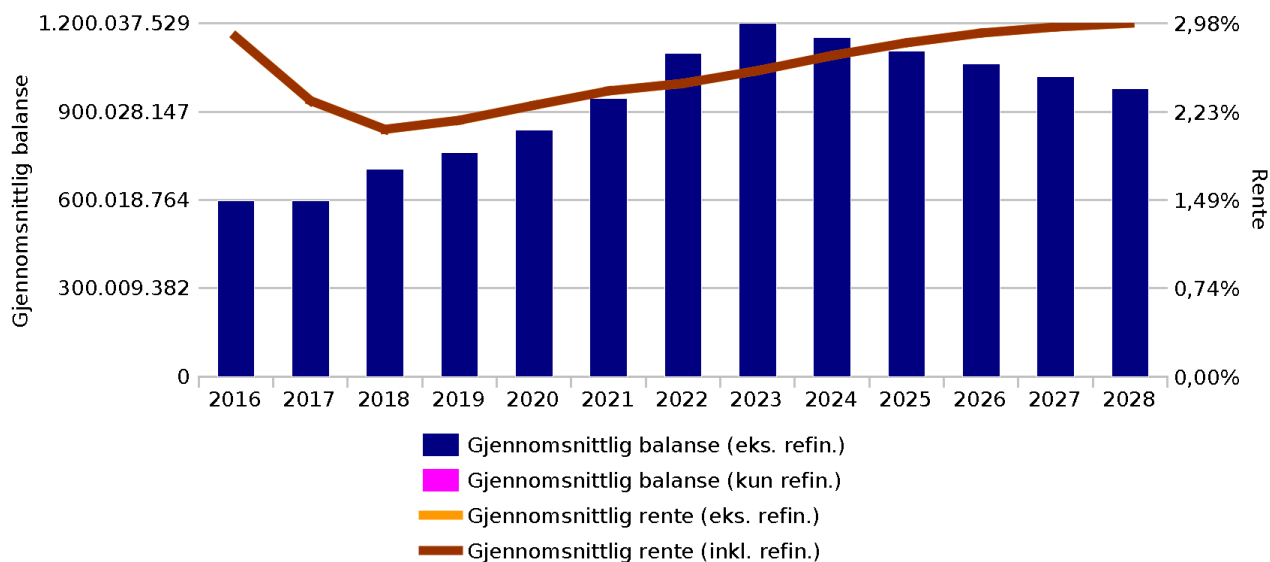
Det finnes 1 ulike låntakere. Den største av disse er Sande kommune Vestfold med en andel på 100% tilsvarende 747.114.644 kr.

Sande kommune Vestfold:100%

3 Gjeldsprofil

Dette er en prognose på fremtidig gjeldsprofil og gjennomsnittlig rente, som også fremstiller effekten av forventede refinansieringer i gjeldsporteføljen.

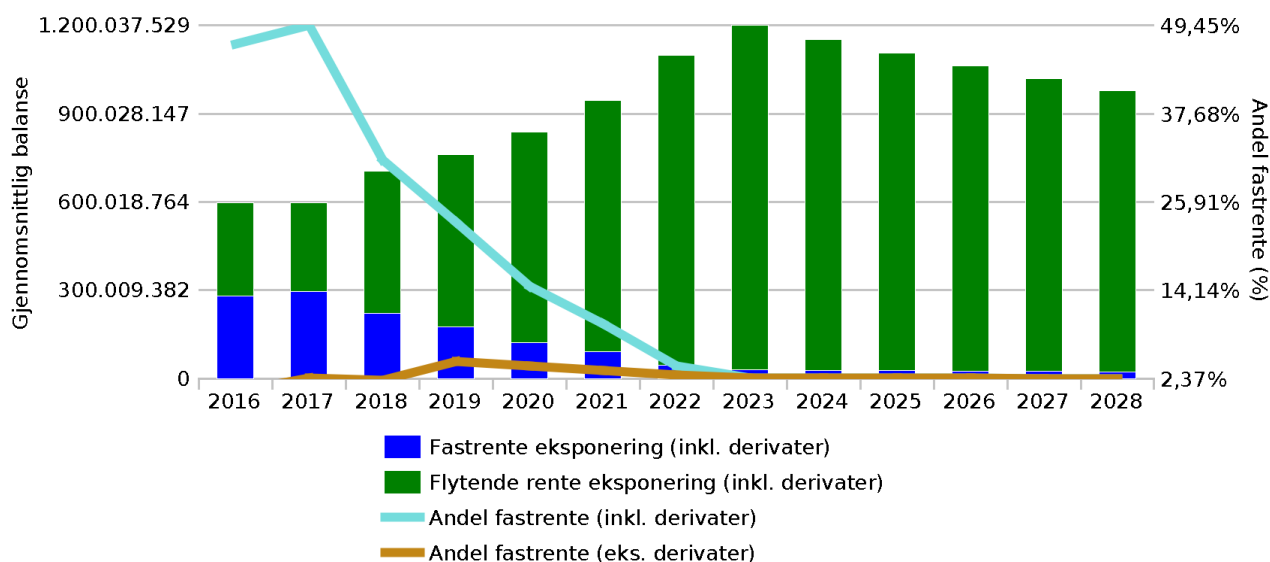

Gjennomsnittlig rente, som på analysedato er 2,17%, forventes å være ca. 2,98% for 2028.

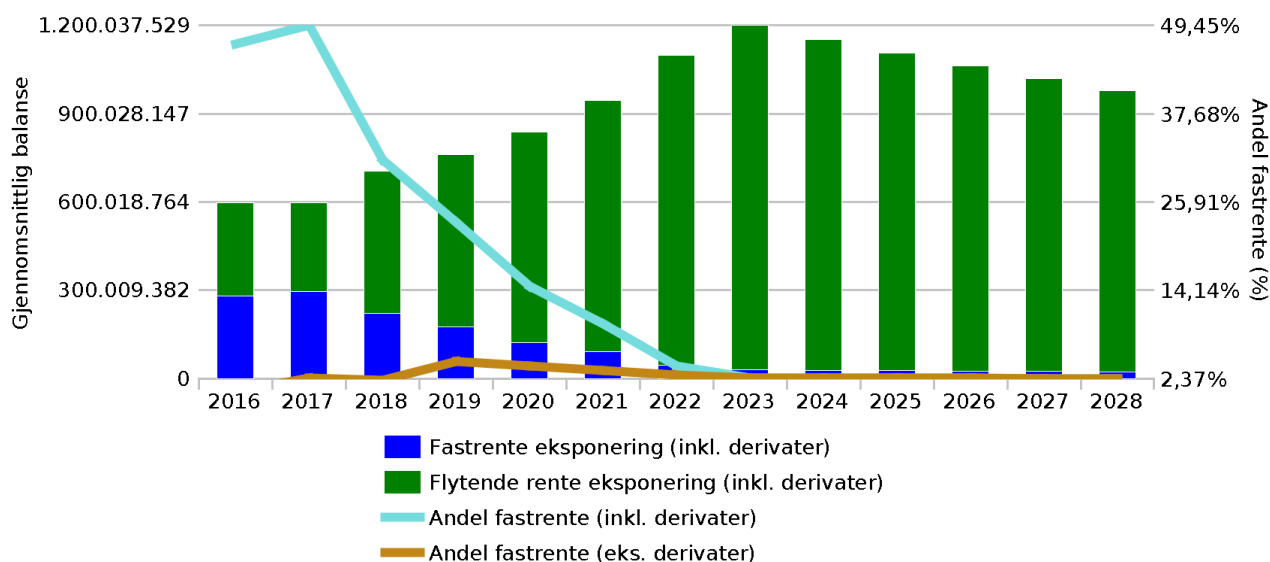
Periode	Gjennomsnittlig hovedstol i perioden	Gjennomsnittlig hovedstol til refinansiering	Gjennomsnittlig hovedstol hensyntatt refinansiering	Snittrente	Snittrente hensyntatt refinansiering
2016	596.961.813	0	596.961.813	2,86%	2,86%
2017	597.056.679	0	597.056.679	2,33%	2,33%
2018	705.251.654	0	705.251.654	2,09%	2,09%
2019	760.886.166	0	760.886.166	2,17%	2,17%
2020	836.993.678	0	836.993.678	2,29%	2,29%
2021	945.528.598	0	945.528.598	2,41%	2,41%
2022	1.099.050.606	0	1.099.050.606	2,48%	2,48%
2023	1.200.037.529	0	1.200.037.529	2,58%	2,58%
2024	1.152.474.583	0	1.152.474.583	2,71%	2,71%
2025	1.105.503.637	0	1.105.503.637	2,81%	2,81%
2026	1.061.663.187	0	1.061.663.187	2,90%	2,90%
2027	1.019.811.782	0	1.019.811.782	2,95%	2,95%
2028	977.915.898	0	977.915.898	2,98%	2,98%

4 Fordeling fast og flytende rente

Gjeldsporteføljen for Alle lån i Sande kommune Vestfold (ikke hensyntatt refinansieringer) har 23,26% andel fast rente for inneværende år. Uten derivater er andelen 4,63%. Den fremtidige utviklingen av fordelingen vises i nedenfor.

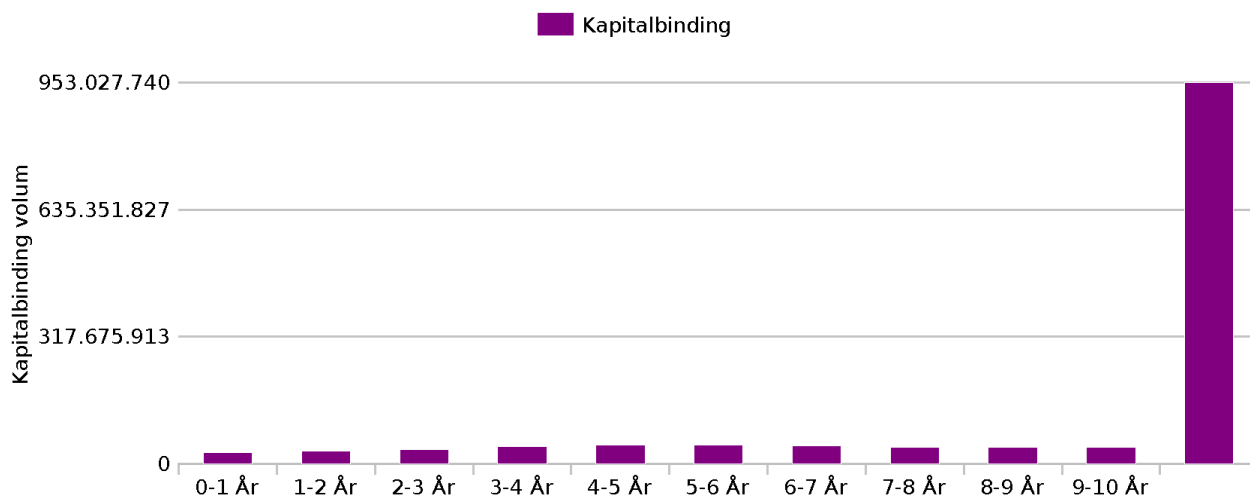

Dersom man hensyntar forventede refinansieringer, har gjeldsporteføljen følgende forventet fordeling mellom fast og flytende rente.

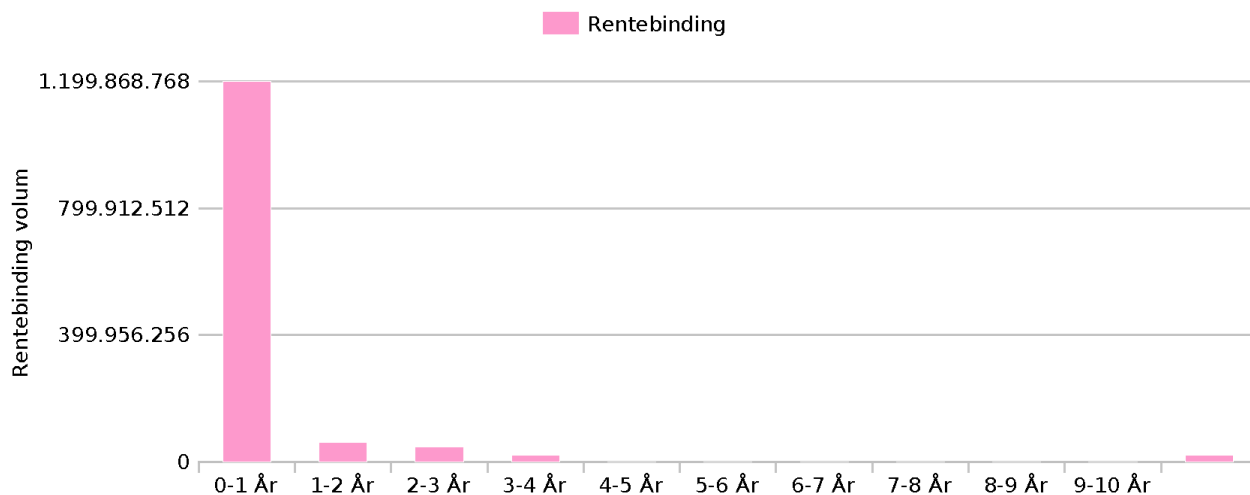
5 Finansiell risiko

Diagrammene nedenfor viser fordeling av kapitalbinding og rentebinding per rullerende år.

Kapitalbinding gir et bilde av den samlede porteføljens gjeldsstruktur (kun kapitalen, ikke rentene). Hensyntar avdragsstrukturen. F.eks. har et avdragsfritt 10 års lån ved oppstart en kapitalbinding på 10. Har derimot samme lån serieavdrag ned til null etter 10 år, halveres kapitalbindingen til 5.

En stor andel kort kapitalbinding indikerer at store deler av porteføljens snart forfaller og må refinansieres eller innløses innen kort tid.

Rentebinding gir et bilde av den samlede porteføljens rentestruktur (kun rentene, ikke gjelden). Hensyntar avdragsstrukturen. F.eks. har en 10 års fastrente på et avdragsfritt lån ved oppstart en rentebinding på 10. Følger derimot samme fastrente en avdragsprofil ned til null etter 10 år, halveres rentebindingen til 5.

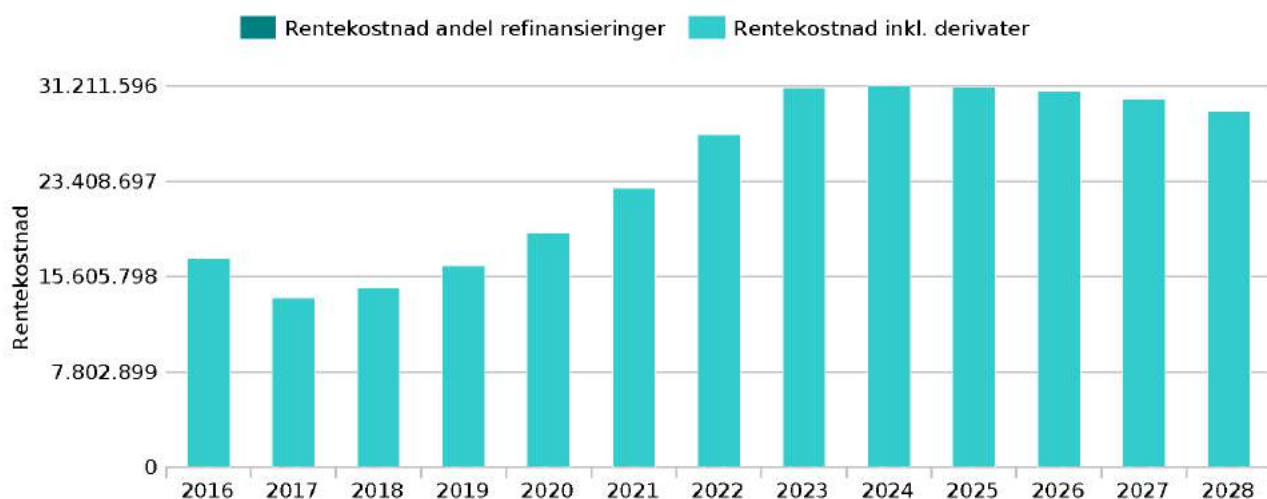
Lån med flytende rente har rentebinding lavere enn 1 år. En stor andel kort rentebinding eksponerer porteføljens for endringer i rentemarkedet.

Gjeldsporteføljens gjennomsnittlige kapitalbinding er 20,30 år og den gjennomsnittlige rentebindingen er 0,77 år. I porteføljen har 2,14% en kapitalbinding på 1 år eller mindre, og 88,15% har en rentebinding på 1 år eller mindre. Uten derivater hadde 97,47% av porteføljen hatt en rentebinding på 1 år eller kortere.

	Rentebinding (år)	Rentebinding (kr)	Kapitalbinding (år)	Kapitalbinding (kr)
0-1 År	0,19	1.199.868.768	0,63	29.153.595
1-2 År	1,38	61.872.891	1,62	32.352.010
2-3 År	2,85	48.224.258	2,61	36.793.882
3-4 År	3,71	20.629.708	3,59	43.116.427
4-5 År	4,55	1.335.081	4,58	46.965.335
5-6 År	5,55	1.340.573	5,58	48.111.770
6-7 År	6,55	1.346.525	6,59	45.827.965
7-8 År	7,55	1.352.089	7,59	41.853.467
8-9 År	8,55	1.358.489	8,59	41.916.201
9-10 År	9,55	1.364.386	9,60	41.973.252
Over 10 År	20,81	22.398.876	26,69	953.027.740
Totalt	0,77	1.361.091.644	20,30	1.361.091.644

6 Rentekostnader

For inneværende kalenderår (2019) forventes rentekostnader hensyntatt forventede refinansieringer å bli 16.474.919 kr Av dette beløpet utgjør 0 kr rentekostnader for forventede men ikke utførte refinansieringer. Grafen nedenfor viser forventet utvikling av rentekostnader 10 år frem i tid.

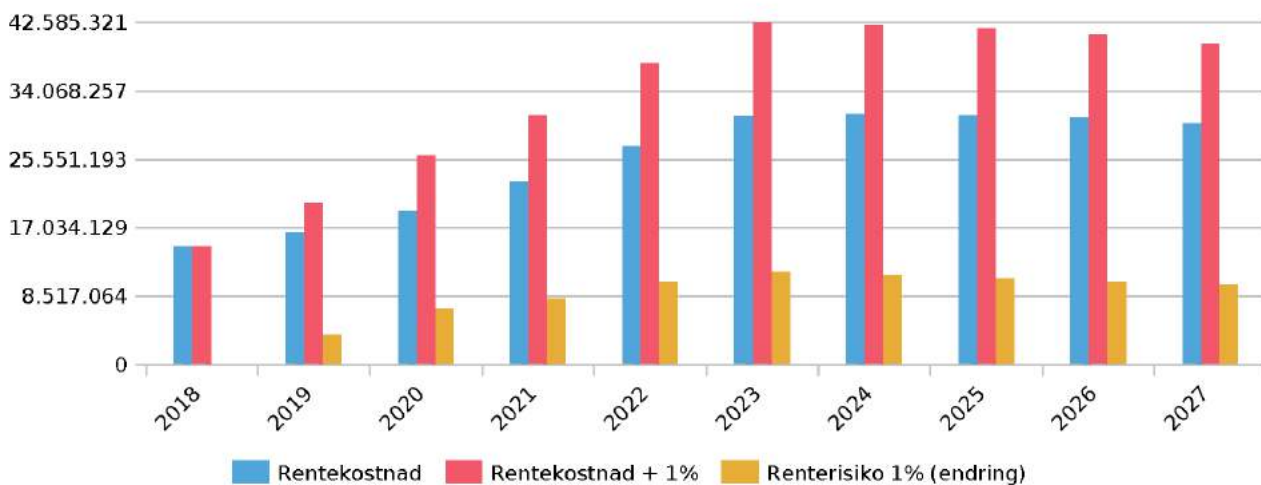
Periode	Rentekostnader, inkludert derivater og forventede refinansieringer	Rentekostnader inkludert derivater, uten forventede refinansieringer	Rentekostnad kun for forventede refinansieringer
2016	17.100.992	17.100.992	0
2017	13.893.193	13.893.193	0
2018	14.704.783	14.704.783	0
2019	16.474.919	16.474.919	0
2020	19.174.644	19.174.644	0
2021	22.810.323	22.810.323	0
2022	27.212.428	27.212.428	0
2023	31.009.977	31.009.977	0
2024	31.211.596	31.211.596	0
2025	31.107.638	31.107.638	0
2026	30.758.541	30.758.541	0
2027	30.078.481	30.078.481	0
2028	29.139.791	29.139.791	0

7 Renterisiko

Tabellen og grafen nedenfor viser endring i rentekostnader på porteføljen, hensyntatt forventede refinansieringer, ved en parallell forhøyning av hele rentekurven med 100 bp (1%).

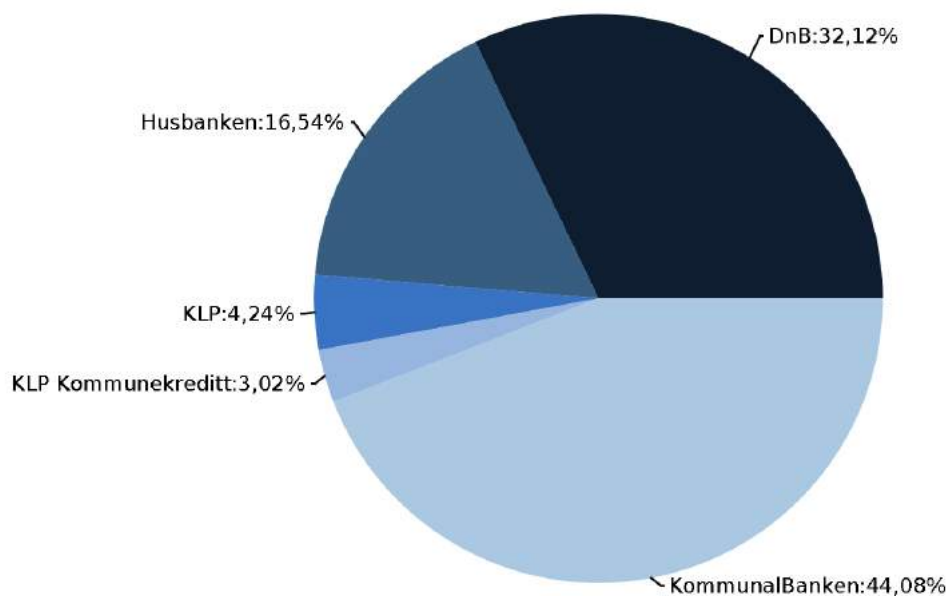
Periode	Rentekostnad	Rentekostnad +1 %	Andel økning renterisiko 1%
2018	14.704.783	14.704.783	0
2019	16.474.919	20.204.060	3.729.141
2020	19.174.644	26.096.352	6.921.708
2021	22.810.323	31.085.378	8.275.055
2022	27.212.428	37.539.445	10.327.017
2023	31.009.977	42.585.321	11.575.344
2024	31.211.596	42.369.017	11.157.421
2025	31.107.638	41.819.293	10.711.655
2026	30.758.541	41.082.989	10.324.449
2027	30.078.481	40.020.164	9.941.683

Denne endringen med 100 bp (1%) vil potensielt medføre 0 kr høyere rentekostnad for innværende år, og inntil totalt 82.963.471 kr over de 10 kommende årene.

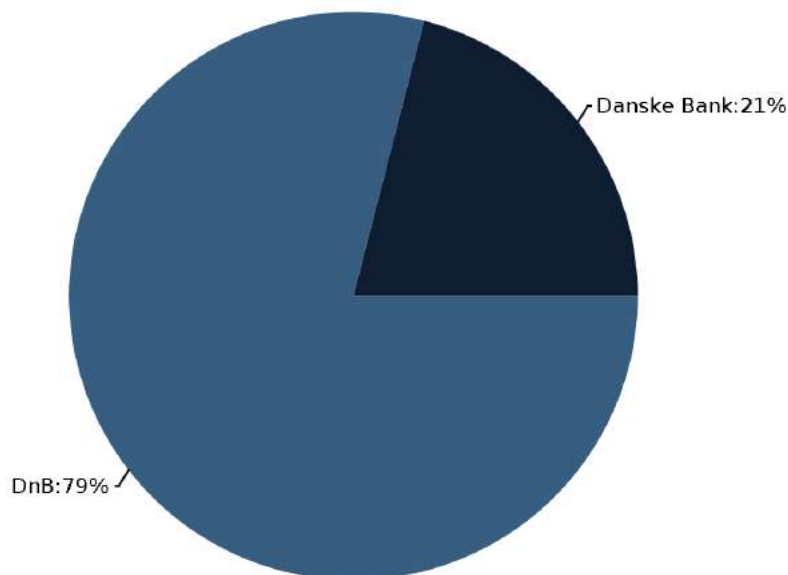
8 Långivere og motparter

Største långiver er KommunalBanken som har en andel på 44%. Nest størst er DnB med 32%.

Långiver	Gjeld	Andel i %
KommunalBanken	329.328.240	44,08%
DnB	240.000.000	32,12%
Husbanken	123.553.062	16,54%
KLP	31.700.000	4,24%
KLP Kommunekreditt	22.533.342	3,02%

Største motpart for derivater er DnB med en andel på 79,00%. Motparter vises i tabellen nedenfor.

Motpart	Nominellt (derivat)	Andel i %
DnB	131.672.500	79,00%
Danske Bank	35.000.000	21,00%

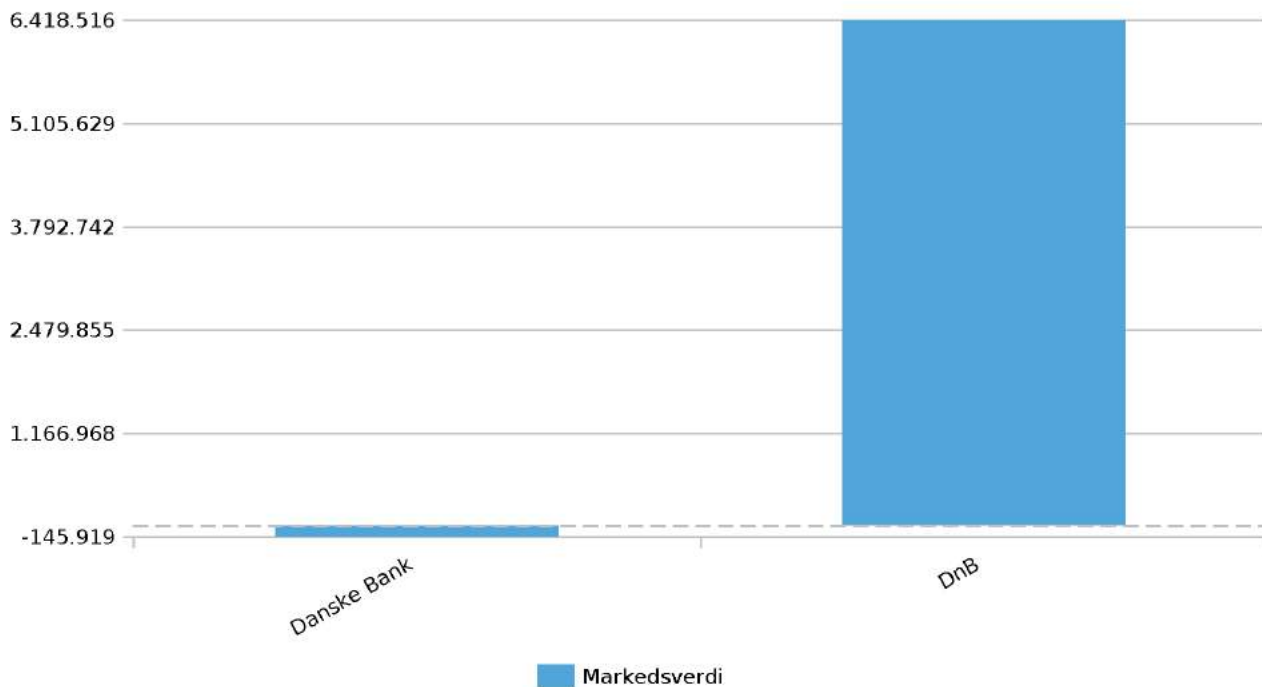
Derivater er en samlebetegnelse på finansielle kontrakter som er utledet av ett eller flere andre finansielle instrumenter, slik at kontraktsverdien bestemmes av (derives from = utledes fra) utviklingen i de underliggende instrumenter.

Eksempler på derivater er opsjoner, futures, renteswapper og FRA-avtaler (fremtidig renteavtale).

Den vanligste typen derivater benyttet i kommunal gjeldsforvaltning er renteswapper (rentebytteavtaler). En renteswap kan benyttes på flere måter. I den mest benyttede varianten av en renteswap betaler man en fastrente, og mottar samtidig en flytende rente (normalt 3 mnd nibor).

En renteswap er altså kun en avtale om å betale en rente og motta en annen rente, og inkluderer ikke selve lånet. Et alternativ til bruk av renteswap for å sikre renten er å inngå et ordinært lån med fastrente.

Nedenfor vises markedsverdien på derivater per motpart. En negativ verdi tilsvarer en kredittrisiko til motparten.

Motpart	Markedsverdi
Danske Bank	-145.919
DnB	6.418.516

9 Rammer i finansreglementet

Finansreglement er ikke angitt.

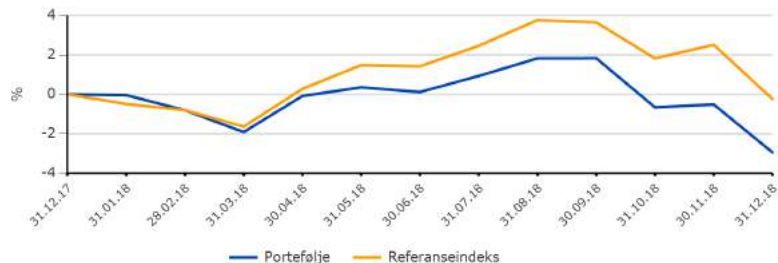
Disclaimer

Denne finansrapporten er automatisk generert, men kan også inneholde supplerende informasjon som er manuelt tilføyd av den som genererer rapporten. Kommunalbanken AS frasier seg alt ansvar for informasjonen i Finansrapporten og dens korrekthet.

Avkastning i perioden

	Siste måned	Siste 3 måneder	Siste 12 måneder	Hittil i år	Siden oppstart
Avkastning i NOK	-1.433.762	-2.788.854	-1.505.320	-1.505.320	-1.424.229
Tidsvektet avkastning i %	-2,45	-4,70	-2,95	-2,95	-2,72
Referanseindeks i %	-2,69	-3,76	-0,24	-0,24	0,27
Mer/mindre avkastning i %	0,24	-0,94	-2,71	-2,71	-2,99

Tidsvektet avkastning hittil i år

Verdiendringer

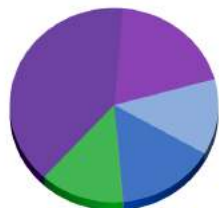
	Siste måned	Siste 3 måneder	Siste 12 måneder	Hittil i år	Siden oppstart
Markedsverdi Periodens start	59.701.266	61.110.305	60.081.090	60.081.090	25.000.000
Netto tilført Kapital I perioden	0	0	-33.257	-33.257	34.966.743
Realisert gevinst	431.889	143.307	87.288	87.288	144.889
Urealisert gevinst	-1.865.651	-2.932.161	-1.592.607	-1.592.607	-1.569.118
Markedsverdi periodens slutt	58.239.871	58.239.871	58.239.871	58.239.871	58.239.871

Beholdning og strategi

Aktivklasse	Markedsverdi	Aktiva allokering %	Nøytral strategi %	Avvik %	Min. grense %	Maks grense %	Brudd i %
Bank/Pengemarked	8.891.970	15,27	10,0	5,27	0,0	100,0	
Norske obligasjoner	23.050.245	39,58	37,0	2,58	0,0	100,0	
Utenlandske obligasjoner	7.377.734	12,67	13,0	-0,33	0,0	30,0	
Norske aksjer	7.609.384	13,07	15,0	-1,93	0,0	20,0	
Utenlandske aksjer	11.285.582	19,38	25,0	-5,62	0,0	35,0	
Honorar/Provisjon	24.956	0,04	0,0	0,04	0,0	100,0	
Total	58.239.871	100,00	100				

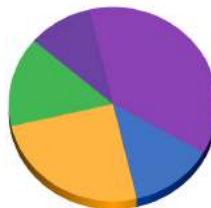
Forklaring: Avvik er forskjellen mellom nøytral strategi og aktiva allokering i prosent

Porteføljeallokering

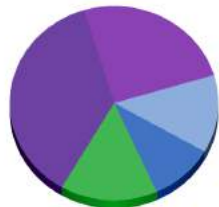
15,27 %	Bank/Pengemarked
00,04 %	Honorar/Provisjon
13,07 %	Norske aksjer
39,58 %	Norske obligasjoner
19,38 %	Utenlandske aksjer
12,67 %	Utenlandske obligasjoner

Referanseindeks

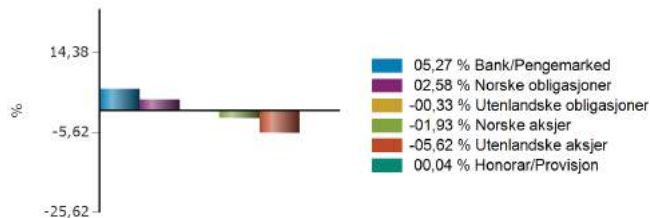
13,00 %	Barcap-Global-Agg-Index
25,00 %	mscw-nok
15,00 %	OSEFX
10,00 %	ST1X
37,00 %	ST4X

Nøytral strategi

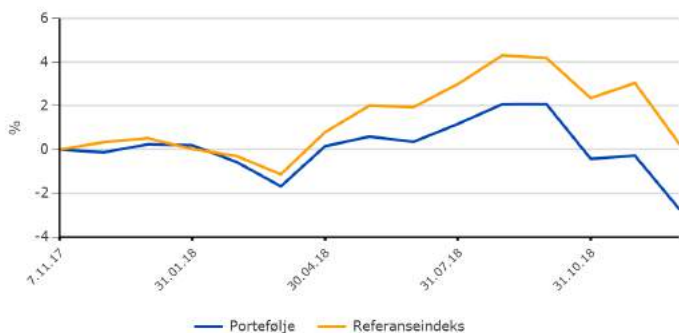

10,00 %	Bank/Pengemarked
00,00 %	Honorar/Provisjon
15,00 %	Norske aksjer
37,00 %	Norske obligasjoner
25,00 %	Utenlandske aksjer
13,00 %	Utenlandske obligasjoner

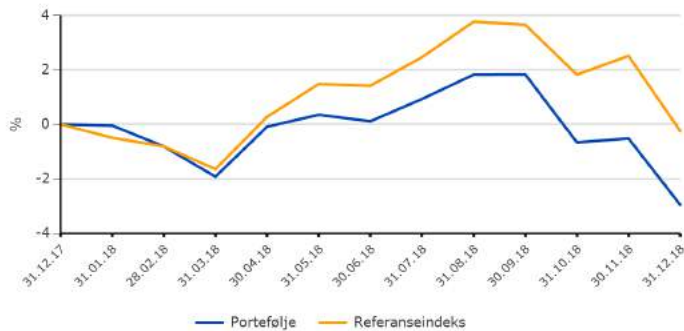
Avvik fra strategi

Tidsvektet avkastning siden oppstart

Tidsvektet avkastning siste 12 måneder

Avkastning per verdipapir

	Siste måned	Siste 3 måneder	Hittil i år	Siste måned(NOK)	Siste 3 måneder (NOK)	Hittil i år(NOK)
Bank/Pengemarked	0,11%	0,25%	1,17%	9.974	17.791	91.794
Danske Invest Norsk Likv. Inst.	0,12%	0,26%	1,2%	9.870	17.501	81.551
Holberg Likviditet	0,09%	0,21%	1,13%	75	183	9.982
Nordea 6001.07.02723	0,11%	0,21%	0,72%	29	107	261
Norske obligasjoner	0,18%	0,46%	1,37%	41.164	105.116	306.333
Danske Invest Norsk Obl. Inst.	0,16%	0,39%	1,42%	21.556	51.485	175.363
Nordea Obligasjon II	0,2%	0,55%	1,33%	19.608	53.632	130.970
Utenlandske obligasjoner	0,95%	-0,23%	-2,83%	69.552	-16.929	-353.573
KLP Obligasjon Global II	1,03%	-0,32%	-2,32%	8.957	-2.795	-41.045
PGIM Intermediate Duration US Corporate Bond	0,8%	0,01%	-2,11%	37.384	514	-131.247
PGIM US Corporate Bond Fund NOK-Hedged I Acc	1,31%	-0,81%	-4,47%	23.210	-14.649	-181.282
Norske aksjer	-6,89%	-13,6%	-3,32%	-591.208	-1.301.881	-226.694
Alfred Berg Norge	-7,18%	-14,87%	-2,63%	-95.675	-274.927	-2.782
Danske Invest Norge Aksj. Inst 1	-6,92%	-13,35%	-3,04%	-495.533	-1.026.954	-223.912
Utenlandske aksjer	-7,19%	-11,32%	-10,35%	-963.243	-1.592.952	-1.323.180
C WorldWide Globale Aksjer	-4,3%	-5,36%	-4,63%	-86.184	-108.695	-93.165

	Siste måned	Siste 3 måneder	Hittil i år	Siste måned(NOK)	Siste 3 måneder (NOK)	Hittil i år(NOK)
Fisher Investements Inst Emerging Markets Equity	-2%	-4,37%	-14,48%	-16.948	-67.825	-280.638
KLP AksjeGlobal Indeks 4	-8,04%	-13,54%	-8,66%	-539.065	-997.748	-598.448
Nordea Stabile Aksjer Global	-7,26%	-9,17%	-4,66%	-145.002	-142.133	-117.446
RBC Funds (Lux) – Global Equity Focus Fund NOK	-9,11%	-8,66%	-8,66%	-68.733	-64.979	-64.979
Honorar/Provisjon	-329,35%	-2300,67%	0%	27.633	81.579	302.643
Påløpt Returprovisjon	95,14%	2757,13%	0%	-12.167	-38.687	-149.055
Total	-2,45%	-4,7%	-2,95%	-1.406.129	-2.707.275	-1.202.677

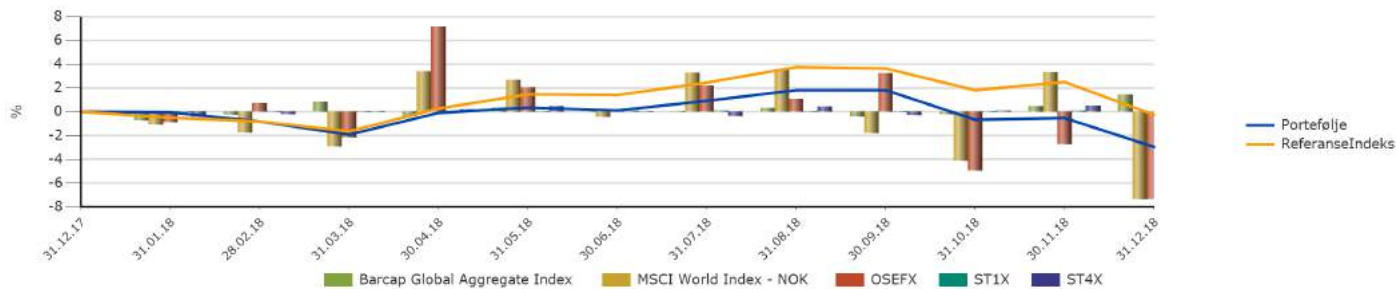
Forklaring:

- Investeringer i verdipapirer som er gjort senere enn den angitte tidsperioden i rapporten vil vise avkastningen fra kjøpsdato.
- Verdipapirer som er realisert i rapporteringsperioden vil ikke fremkomme på avkastningsoversikten, men er inkludert i totalavkastningen for porteføljen.
- Totalavkastningen i prosent er sum vektet avkastning per verdipapir relativt til totalporteføljens gjennomsnittlige investerte kapital i perioden.

Verdiutvikling per aktivaklasse hittil i år

Avkastningsoversikt med utvalgte indekser siste 12 måneder

Forklaring: Grafen viser totalavkastningen til porteføljen og referanseindeksen målt opp mot de underliggende referanseindeksene.

Indekser

	Siste måned	Siste 3 måneder	Siste 12 måneder	Hittil i år	Siden oppstart
ST4X	0,17%	0,74%	0,54%	0,54%	0,62%
OSEFX	-7,35%	-14,31%	-2,2%	-2,2%	-3,03%
ST1X	0,04%	0,18%	0,54%	0,54%	0,6%
MSCI World Index - NOK	-7,36%	-8,25%	-3,85%	-3,85%	-0,55%
Barcap Global Aggregate Index	1,44%	1,74%	1,76%	1,76%	1,78%

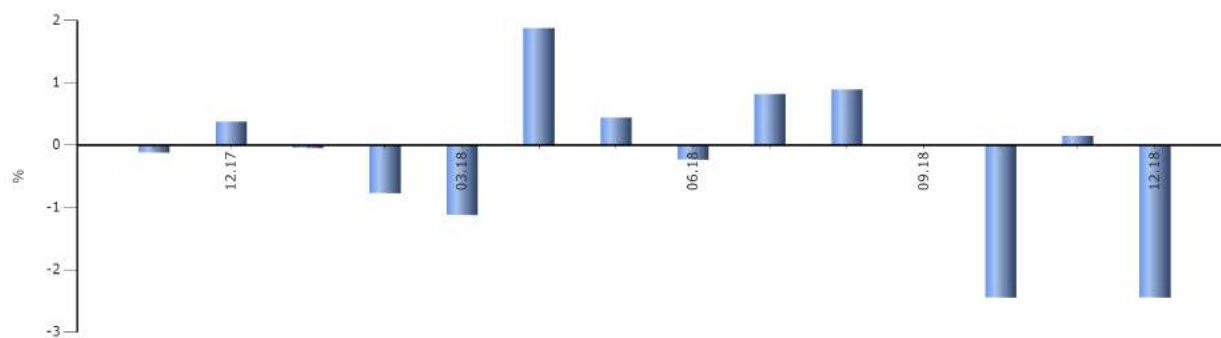
	Siste måned	Siste 3 måneder	Siste 12 måneder	Hittil i år	Siden oppstart
Referanseindeks	-2,69%	-3,76%	-0,24%	-0,24%	0,27%

Risikoanalyse

	Siste 12 måneder	Siste 3 år	Siden oppstart
Standardavvik	4,28%	4%	4,28%
Information Ratio	0%	0%	0%
Sharpe Ratio	0%	0%	0%

	Siste 12 måneder	Siste 3 år	Siden oppstart
Positive måneder	6	7	7
Negative måneder	6	7	7
Beste måned	1,87%	1,87%	1,87%
Dårligste måned	-2,45%	-2,45%	-2,45%

Avkastning per måned siste 3 år

Beholdningsoversikt

Aktivklasse	ISIN	Antall	Kjøpskurs	Kostpris	Kurs	Kursdato	Markedsverdi	Vekt
Bank/Pengemarked								
Danske Invest Norsk Likv. Inst.	NO0010047236	8.816,2123	996,3227	8.783.793	995,6609	31-12-18	8.777.958	15%
Holberg Likviditet	NO0010072937	854,0566	101,4850	86.674	101,2223	31-12-18	86.450	0%
Nordea 6001.07.02723				27.301			27.301	0%
Renter Nordea 6001.07.02723				261			261	0%
Norske obligasjoner								
Danske Invest Norsk Obl. Inst.	NO0010241490	12.515,6302	1.072,4366	13.422.220	1.063,7982	31-12-18	13.314.105	23%
Nordea Obligasjon II	NO0010325772	8.003,7964	1.224,3984	9.799.836	1.216,4403	31-12-18	9.736.140	17%
Utenlandske obligasjoner								
PGIM Intermediate Duration US Corporate Bond	IE00BYZ2T120	4.717,8770	1.020,5420	4.814.792	997,6600	31-12-18	4.706.837	8%
PGIM US Corporate Bond Fund NOK-Hedged I Acc	IE00BFLQZS48	152,2670	12.262,3522	1.867.152	11.767,6610	31-12-18	1.791.826	3%
KLP Obligasjon Global II	NO0010489347	809,0776	1.112,8665	900.395	1.086,5092	31-12-18	879.070	2%
Norske aksjer								
Alfred Berg Norge	NO0010089402	1.046,9618	904,7110	947.198	900,4998	31-12-18	942.789	2%
Danske Invest Norge Aksj. Inst 1	NO0010047228	1.063,9968	6.471,6384	6.885.803	6.265,6155	31-12-18	6.666.595	11%
Utenlandske aksjer								
C WorldWide Globale Aksjer	NO0008001500	148,1235	13.502,2464	2.000.000	12.953,2600	31-12-18	1.918.682	3%
Nordea Stabile Aksjer Global	NO0010328537	866,7276	2.567,8227	2.225.603	2.428,1607	31-12-18	2.104.554	4%
KLP AksjeGlobal Indeks 4	NO0010280951	2.936,0700	2.147,4110	6.304.949	1.957,1066	31-12-18	5.746.202	10%
RBC Funds (Lux) – Global Equity Focus Fund NOK	LU1711394145	729,5660	1.028,7310	750.527	939,6658	31-12-18	685.548	1%
Fisher Investments Inst Emerging Markets Equity	IE00B5MZ4F09	920,2220	1.051,4108	967.531	902,6041	31-12-18	830.596	1%
Honorar/Provisjon								
Påløpt Returprovisjon				24.956			24.956	0%
Total				59.808.989			58.239.871	100%

Forklaring: Ved årets slutt tildeles det nye andeler i norske pengemarkeds og obligasjonsfond samtidig som kursen settes ned. Dette fører til en økning i produktets kostpris.

	Kontonummer	Rentetype	Rentesats	Forfall	Rating
Bank/Pengemarked					
Nordea 6001.07.02723	6001.07.02723	Flytende		-	
Renter Nordea 6001.07.02723	6001.07.02723	Flytende		-	
Honorar/Provisjon					
Påløpt Returprovisjon					

Transaksjonsoversikt siste måned

Transaksjoner	Kursdato	Aktivklasse	Navn	Antall	Kurs	Beløp	Kjøpte/Solgte Renter
EXPENSE	30-11-2018	Not Applicable	Returprovisjon fra forvalter			12.805	
Salg	07-12-2018	Norske aksjer	Alfred Berg Norge	1.000,0000	947,5026	947.503	
Salg	07-12-2018	Utenlandske aksjer	Investec GSF Global Equity I, Acc. Gross USD	9.148,8670	257,9496	2.359.946	
Salg	07-12-2018	Utenlandske aksjer	KLP AksjeEuropa Indeks IV	181,1510	1.125,6465	203.912	
Salg	07-12-2018	Utenlandske aksjer	KLP AksjeGlobal Indeks 4	450,0000	2.046,2243	920.801	
Kjøp	12-12-2018	Bank/Pengemarked	Danske Invest Norsk Likv. Inst.	733,4999	1.007,5694	730.094	8.958,38
Kjøp	12-12-2018	Utenlandske aksjer	Nordea Stabile Aksjer Global	81,0579	2.571,6256	208.451	
EXPENSE	13-12-2018	Not Applicable	Forvaltningsavgift			39.801	
Kjøp	13-12-2018	Utenlandske aksjer	Nordea Stabile Aksjer Global	79,0476	2.562,7117	202.576	
Kjøp	13-12-2018	Utenlandske aksjer	Nordea Stabile Aksjer Global	202,5934	2.562,7102	519.188	
Kjøp	13-12-2018	Utenlandske aksjer	Nordea Stabile Aksjer Global	17,5051	2.562,7182	44.861	
Kjøp	13-12-2018	Bank/Pengemarked	Danske Invest Norsk Likv. Inst.	712,8123	1.007,5931	709.574	8.650,98
Kjøp	13-12-2018	Bank/Pengemarked	Danske Invest Norsk Likv. Inst.	1.826,8865	1.007,5930	1.818.586	22.171,83
Kjøp	13-12-2018	Bank/Pengemarked	Danske Invest Norsk Likv. Inst.	157,8527	1.007,5935	157.136	1.915,76
REINVESTED DIVIDEND	31-12-2018	Bank/Pengemarked	Danske Invest Norsk Likv. Inst.	113,7552	995,6609	113.262	
Rente	31-12-2018	Bank/Pengemarked	Danske Invest Norsk Likv. Inst.			113.262	
REINVESTED DIVIDEND	31-12-2018	Norske obligasjoner	Danske Invest Norsk Obl. Inst.	316,6678	1.063,7982	336.871	
Rente	31-12-2018	Norske obligasjoner	Danske Invest Norsk Obl. Inst.			336.871	
REINVESTED DIVIDEND	31-12-2018	Utenlandske obligasjoner	KLP Obligasjon Global II	3,7872	1.086,5092	4.115	
Rente	31-12-2018	Utenlandske obligasjoner	KLP Obligasjon Global II			4.115	
REINVESTED DIVIDEND	31-12-2018	Norske obligasjoner	Nordea Obligasjon II	152,0955	1.216,4403	185.015	
Rente	31-12-2018	Norske obligasjoner	Nordea Obligasjon II			185.015	
REINVESTED DIVIDEND	31-12-2018	Bank/Pengemarked	Holberg Likviditet	11,5880	101,2223	1.173	
Rente	31-12-2018	Bank/Pengemarked	Holberg Likviditet			1.173	
EXPENSE	31-12-2018	Not Applicable	Returprovisjon fra forvalter			12.167	

Rapporten

Denne rapporten er utarbeidet av Gjensidige Bank ASA og tar for seg kundens portefølje på månedlig basis. All markedsdata er innhentet av Gjensidige Bank ASA gjennom egne og eksterne kilder. For investeringer som ikke er gjort igjennom Gjensidige Bank ASA ligger alt ansvar på kunden til å innrapportere kurser og transaksjoner på eksterne produkter. Med dette menes at kunden er pliktig til å rapportere inn markedsdata og transaksjoner på eksterne investeringer innen 3. virkedag i måneden (innen kl 12.00). Gjensidige Bank ASA gjennomfører kurskontroll på sine produkter den 3 virkedagen i hver måned. Dette baserer seg på sist tilgjengelige kurser fra forvalter. Dersom forvalter ikke har satt månedsslutt kurs på dette tidspunktet vil siste kjente kurs bli brukt. Dette gjøres for at Gjensidige Bank ASA skal opprettholde sine forpliktelser ovenfor kunden og levere rapporteringen til avtalt tid.

Definisjoner

Ord	Forklaring
Strategi	Porteføljens investeringsstrategi som porteføljen blir forvaltet etter. Strategien viser en strategisk aktivaallokering som innebærer en fordeling av kapitalen på ulike typer eiendeler og geografiske regioner.
Tidsvektet avkastning	Tidsvektet avkastning eller geometrisk avkastning anGjensidige Bank ASA den gjennomsnittlige vekstraten til en investering.
Referanseindeks	Porteføljens referanseindeks viser en vektet sammensetning av porteføljens strategiske aktivaallokering og avkastningen ved å følge den passivt. Referanseindeksens avkastning er eksklusiv kostnader og er en teoretisk avkastning. Referanseindeksen brukes til å måle mot porteføljens faktiske avkastning. Hver aktivaklasse vil ha sin egen referanseindeks. I hver aktivaklasse vil de forskjellige fondene som inngår i aktivklassene ha sine egne referanseindeks som hvert enkelt fond blir målt mot.
Standardavvik	Standardavvik er et mål som ofte benyttes på risikoen i en portefølje. Det viser hvor mye porteføljens avkastning kan ventes å svinge. Dersom det ikke er noen variasjon er standardavviket lik 0. Jo høyere standardavvik, desto større svingninger (volatilitet) eller risiko i forhold til gjennomsnittsavkastningen.
Information ratio	Et risikojustert mål som viser mer-/mindreavkastning forvalteren har bidratt med målt mot den aktive risikoen forvalter har tatt. En høy information ratio betyr at forvalter har oppnådd positiv avkastning gjennom sine beslutninger.
Sharpe ratio	Er et mål på risikojustert avkastning. Den beregnes ved hjelp av avkastningen på investeringen utover risikofri renten i forhold til standardavviket til investeringen. En høy sharpe ratio innebærer en høy risikojustert avkastning.
Urealisert gevinst/tap	Viser urealisert gevinst/tap på investeringer i porteføljen på rapporteringstidspunktet i forhold til investert beløp.
Mer-/Mindreavkastning	Viser mer-/mindreavkastning på porteføljen i forhold til referanseindeks.
ISIN	ISIN (International Securities Identification Number) er en unik kode som identifiserer verdipapirfond og verdipapirer.
Forvaltningshonorar	Forvaltningshonoraret viser provenyet som betales til forvalter. Forvaltningshonoraret utregnes på månedlig basis og belastes porteføljen.
Returprovisjon	Kunder som har inngått avtale om aktiv forvaltning vil bli godskrevet returprovisjon. Returprovisjonen er differansen mellom enkelte fonds forvaltningshonorar og Gjensidige Bank ASAs innkjøpspris. Returprovisjonen vil redusere den totale forvaltningskostnaden. At returprovisjon tilfaller kundene medfører 100 % produktnøytralitet og ingen interessenkonflikter i de valgene som forvalter foretar på vegne av sine kunder.

Disclaimer

Gjensidige Bank ASA gjør oppmerksom på at tallene i rapporten er foreløpige og ikke reviderte tall. Tallene kan således inneholde feil. Vi gjør oppmerksom på at historisk avkastning ikke er noen garanti for fremtidig avkastning. Fremtidig avkastning vil blant annet avhenge av markedsutvikling, forvalters dyktighet, fondets risiko, samt kostnader ved tegning, forvaltning og innløsning. Avkastningen kan bli negativ som følge av kurstap. Kunder eller andre som mottar dette materiale er således forpliktet til selv å gjøre en selvstendig undersøkelse og vurdering av de finansielle forhold knyttet til investeringsproduktene eller tjenestene beskrevet her. Innholdet i rapporten er kun ment som generell informasjon og er ikke på noen måte ment som en anbefaling om investeringsvalg. Enhver beslutning om å kjøpe investeringsprodukter eller tjenester i forbindelse med et fremtøgt tilbud, hvis noen, skal bli tatt utelukkende på bakgrunn av informasjon gitt i tilbudsdokument som publiseres i forbindelse med et slikt tilbud. Verken Gjensidige Bank ASA eller eksterne kilder er ansvarlig overfor leseren eller en tredjepart for tap eller annen skade som følge av feil i denne rapporten, uavhengig av om feilen skyldes Gjensidige Bank ASA, tredjeparter eller andre forhold. Dette gjelder alle typer av feil som for eksempel feil trykking av informasjon eller tall, materiale som viser feil verdier, uteblivelse av informasjon, teknisk feil med mer. Informasjonen er konfidensiell og blir gitt deg, til din informasjon, og må ikke bli reproduisert, videregitt, eller distribuert videre til noen annen person eller publisert, verken som helhet eller deler av materialet, uansett formål, uten skriftlig samtykke fra Gjensidige Bank ASA.

Postadresse
Gjensidige Bank ASA
Postboks 101 Sentrum
0102 Oslo

Besøksadresse
Schweigaardsgate 14
0185 Oslo

Telefon
+47 91503100

Fax
+47 22170076

Org.Nr
990323429

Kommunestyret i Sande kommune

Referanse: 446/2019

UAVHENGIG REVISORS ATTESTASJONSUTTALELSE OM RUTINER OG ÅRSRAPPORT FOR FINANS- OG GJELDSFORVALTNINGEN

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi betryggende sikkerhet, i forbindelse med Sande kommunes rutiner for finans- og gjeldsforvaltningen datert 24.10.2017 og årsrapport for finansforvaltning for tidsrommet 1.1.18 – 31.12.18.

Sande kommunes ansvar for rutiner for finansforvaltningen

Administrasjonssjefen er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at finans- og gjeldsforvaltningen utøves i tråd med finansreglementet, kommuneloven og forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning, og at finansforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll. Kommunestyret skal påse at slike rutiner er etablert og etterleves.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi har utført oppdraget i samsvar med etiske retningslinjer for NKRFs medlemmer, som inneholder uavhengighetskrav og andre krav basert på grunnleggende prinsipper om integritet, objektivitet, faglig kompetanse og tilbørlig aktsomhet, fortrolighet og profesjonell opptreden.

I samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1) har Buskerud Kommunerevisjon IKS et omfattende kvalitetskontrollsystem, herunder dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering.

Vår oppgave

Vår oppgave er å avgi en uttalelse om rutiner for finansforvaltningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med sikkerhet i samsvar med den internasjonale standarden for attestasjonsoppdrag – ISAE 3000 *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører dette oppdraget for å oppnå betryggende sikkerhet for hvorvidt det foreligger vesentlige feil eller mangler ved kommunens rutiner for finans- og gjeldsforvaltningen.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi betryggende sikkerhet i henhold til ISAE 3000, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for at rutinene for finans- og gjeldsforvaltningen er i samsvar med kommuneloven, forskrift om finansforvaltning og kommunens finansreglement. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Gjennomføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi betryggende sikkerhet, innebærer også en kontroll av at:

Hovedkontor - Drammen

Postadresse: Postboks 4197, N-3005 Drammen
Besøksadresse: Øvre Eiker vei 14, N-3048 Drammen

Telefon: 409 10 200

Org.nr: 985 731 098

post@bkr.no
www.bkr.no

Avdelingskontor - Hønefoss

Postadresse: Serviceboks 4, N-3504 Hønefoss
Besøksadresse: Osloveien 1, N-3511 Hønefoss

- det er etablert administrative rutiner som sørger for at finans- og gjeldsforvaltningen utøves i tråd med finansreglementet, gjeldende lover og forskrift
- finans- og gjeldsforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll
- det er utarbeidet rutiner for vurdering og håndtering av finansiell risiko i tråd med finansreglementet, herunder:
 - prosedyrer og retningslinjer for vurdering av alle typer finansiell risiko i finansielle avtaler før avtaleinngåelse
 - prosedyrer og retningslinjer for overvåking, vurdering og rapportering av utviklingen i den finansielle risiko som kommunen er utsatt for, herunder refinansieringsrisiko ved opptak av lån
 - forholdet til tillatt risikonivå og krav til risikospredning fastsatt i finansreglementet
- det er rutiner for å avdekke, rapportere og følge opp avvik fra finansreglementet

Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Vi mener at de fremlagte rutiner for finans- og gjeldsforvaltningen tilfredsstiller finansreglementet, kommunelovens og forskriftens krav.

Videre mener vi at de vurderinger som fremkommer i årsrapport for finans- og gjeldsforvaltningen er i samsvar med periodens faktiske utvikling i finansiell risiko og risikospredning, og at Sande kommunes finansforvaltning i perioden har vært i samsvar med gjeldende reglement.

Denne uttalelsen er utelukkende utarbeidet for det formål som er beskrevet ovenfor og til kommunens informasjon, og skal ikke brukes til noe annet formål.

Drammen, 15. april 2019

Buskerud Kommunerevisjon IKS

Marianne Elverum

leder regnskapsrevisjon/ registrert revisor

Havva Adiyaman

teamleder

Kopi:

Kontrollutvalget i Sande kommune

Arkivsak-dok. 18/00065-15
Saksbehandler Anja Ottervang Eriksen

Saksgang
Kontrollutvalget i Sande

Møtedato
20.05.2019

SAK 12/19 **FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORTEN "ØKONOMISK** **SOSIALHJELP"**

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Vedlegg:

E-post fra Torkild Halvorsen i Buskerud kommunerevisjon, datert 06.05.2019

Saksframstilling:

Prosjektplan for forvaltningsrevisjonsprosjektet «Økonomisk sosialhjelp» ble behandlet i kontrollutvalgsmøtet 23.04.2018. Formålet med prosjektet var å vurdere kommunens tjenestetilbud innenfor økonomisk sosialhjelp, med særlig vekt på om det bidrar til å gjøre søkerne selvhjulpne. Problemstillingene i prosjektet er:

- 1. I hvilken grad har kommunen en tilfredsstillende saksbehandlingstid innen økonomisk sosialhjelp?*
- 2. I hvilken grad har kommunen en tilfredsstillende saksbehandling av klager på økonomisk sosialhjelp?*
- 3. Benytter kommunen kvalifiseringsprogrammet (KVP) i tråd med intensjonene i regelverket?*
- 4. Brukes vilkår i tråd med intensjonene i regelverket?*
- 5. Bidrar økonomisk sosialhjelp/økonomisk stønad til å gjøre søkerne selvhjulpne?*

Kontrollutvalget fattet vedtak om å utsette forvaltningsrevisjonen inntil videre i møtet 04.06.2018. Vedtaket ble fattet på bakgrunn av informasjon i e-post som ble fremlagt i møtet fra daværende NAV-leder Elisabeth Stokke. Kontrollutvalget ba samtidig om en orientering vedrørende økonomisk sosialhjelp og sammenslåingsprosessen NAV-kontoret sto ovenfor. Orienteringen ble gitt i kontrollutvalgsmøtet 19.11.2019 og kontrollutvalget fattet da følgende vedtak:

Kontrollutvalget viser til bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjektet «Økonomisk sosialhjelp» i sak 13/18 og ber Buskerud kommunerevisjon

levere prosjektet som bestilt. Ferdig rapport med rådmannens uttalelse leveres sekretariatet innen 07.05.2019 for behandling i kontrollutvalgsmøtet 20.05.2018.

Sekretariatet mottok e-post fra Torkel Halvorsen i Buskerud kommunerevisjon 06.05.2019 der det fremgår at forvaltningsrevisjonen ikke kan leveres som avtalt. Buskerud kommunerevisjon oppgir at de under visse forutsetninger kan ha en rapport ferdig til 17.05.2019, men påpeker samtidig at dette blir veldig tett opp til kontrollutvalgsmøtet 20.05.2019.

Sekretariatet har bedt om å få oversendt forvaltningsrevisjonsrapporten så fort den er ferdig. Dersom den blir ferdig før kontrollutvalgsmøtet 20.05.2019 vil den bli ettersendt til kontrollutvalgsmedlemmene. Basert på leveringstidspunkt og eventuell informasjon fra revisor i kontrollutvalgsmøtet 20.05.2019 får kontrollutvalget vurdere om og eventuelt når de ønsker å realitetsbehandle forvaltningsrevisjonsrapporten.

From: Torkild Halvorsen <torhal@bkr.no>
Sent: Monday, May 6, 2019 9:30 PM
To: Anja Ottervang Eriksen
Cc: Gisle Skaaden; Frode Hegstad Christoffersen
Subject: Status FR-prosjekt – Sande kommune – Økonomisk sosialhjelp

Hei,

Status FR-prosjekt – Sande kommune – Økonomisk sosialhjelp

Vi må dessverre melde at vi ikke kan levere rapport til sekretariatet innen fristen 7. mai 2019. Vi har i det lengste hatt et håp om å kunne rapportere innen fristen, men må konstatere at dette ikke lar seg gjøre.

Prosjektet har av ulike årsaker møtt noen utfordringer, og tatt lenger tid enn planlagt.

I denne forbindelse viser vi til prosjektplanens pkt 6 – organisering og ressursbruk hvor vi tok forbehold rundt fremdriften ut fra usikkerheten rundt kommunens kapasitet til å levere dokumentasjon til prosjektet. Den omforente fremdriftsplanen fra oppstarts møte har ikke vært mulig å følge blant annet med spørsmål knyttet til tilganger til fagsystem, vi har videre vært nødt til å omprioritere og har måttet legge inn ekstrabesøk. Som følge av dette har faktainnsamlingen tatt lenger tid enn forutsatt.

Vi har vært tydelige på hva vi ønsket å se på ved våre revisjonsbesøk, etter besøkene skrev vi et oppsummeringsnotat med våre funn, kommentarer og spørsmål. Dette ble oversendt NAV Holmestrand – Sande for verifisering.

NAVs tilsvaer til vårt oppsummeringsnotat inneholder opplysninger som har avstedkommet ytterligere behov for dokumentasjon og avklaringer og vi har bedt om tilbakemelding på dette i løpet av tirsdag 7.mai. Hvis dette gir et entydig bilde vil vi kunne sende rapporten ut til rådmannens uttalelse i løpet av denne uken.

Setter vi en ukes svarfrist på rådmannens høringsuttalelse vil det innebære at vi kan ha en rapport klar til innen 17.mai.

Vi beklager at det blir veldig tett opp til KU-møte 20.mai, og vi vil derfor gjerne ha en tilbakemelding på om det er ønskelig å behandle rapporten i dette møte, utsette møtet eksempelvis i 14 dager eller utsette den til neste ordinære møte 23.september.

Vennlig hilsen

Torkild Halvorsen
leder forvaltningsrevisjon
Mobil: +47 90 57 54 87

Arkivsak-dok. 19/00115-1
Saksbehandler Anja Ottervang Eriksen

Saksgang
Kontrollutvalget i Sande

Møtedato
20.05.2019

SAK 13/19 **FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKTET "MEDISINERING OG ERNÆRING I HJEMMEBASERT OMSORG"**

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Vedlegg:

- E-post fra Torkel Halvorsen i Buskerud kommunerevisjon vedrørende behov for tilleggsbevilgning, datert 15.01.2019
- E-post fra Torkel Halvorsen i Buskerud kommunerevisjon vedrørende gjenstående ressurser, datert 21.03.2019
- Revidert prosjektplan «Medisinering og ernæring i hjemmebasert omsorg»
- Opprinnelig prosjektplan «Medisinering og ernæring i hjemmebasert omsorg»

Saksframstilling:

I kontrollutvalgsmøtet 19.11.2019 bestilte kontrollutvalget to alternative prosjektplaner for nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt etter oppfordring fra revisor. Prosjektplanene «Medisinering og ernæring i hjemmebasert omsorg» og «Elevenes rett til trygt og godt skolemiljø» ble lagt frem i kontrollutvalgsmøtet 22.01.2019. I forkant av kontrollutvalgsmøtet hadde Buskerud kommunerevisjon opplyst i e-post av 15.01.2019 at på grunn av at prosjektet «Økonomisk sosialhjelp» måtte dekkes inn i budsjettet til forvaltningsrevisjon for 2019 var det en underdekning på 100 timer, tilsvarende 116.000,- for å få gjennomført ett av de fremlagte prosjektene. Kontrollutvalget vedtok å bestille prosjektet «Medisinering og ernæring i hjemmebasert omsorg» med følgende problemstillinger:

1. Hvilke tiltak har virksomheten for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av lovgivningen innenfor de tema revisjonen omfatter?
2. Følges tiltakene opp i praksis og om nødvendig korrigeres?
3. Er tiltakene tilstrekkelige for å sikre at lovgivningen overholdes?

Det ble videre tatt inn i vedtaket at

«Kontrollutvalget avventer rapportering fra Buskerud kommunerevisjon vedrørende tilgjengelige ressurser til forvaltningsrevisjon i kontrollutvalgsmøtet 01.04.2019 om bestillingen må justeres.»

Kontrollutvalgsmøtet 01.04.2019 ble avlyst. Leder for forvaltningsrevisjon i Buskerud kommunerevisjon, Torkel Halvorsen, oversendte e-post vedrørende tilgjengelige ressurser den 21.03.2019. E-posten ble videresendt til kontrollutvalgsmedlemmene. Av e-posten fremgår det at det mangler ca. 80 timer for å gjennomføre forvaltningsrevisjonen «Medisinering og ernæring i hjemmebasert omsorg» som bestilt, men det åpnes for muligheten til at revisjonen «kan gjøre bruk av noen timer fra budsjettposten andre oppgaver samt at omfanget av gjennomgang kan reduseres noe på dette prosjektet». Det opplyses imidlertid at det er mer sikkerhet rundt dette når oppstartsmøte med kontaktperson er gjennomført, og det foreslås at det gjøres en ny analyse om ca. en måneds tid.

Sekretariatet mottok revidert prosjektplan for prosjektet «Medisinering og ernæring i hjemmebasert omsorg» 08.05.2019. Buskerud kommunerevisjon henstilte i oversendelsen at «kontrollutvalget tar stilling til om man ønsker å stå ved opprinnelig prosjektplan som tilsier behov for en tilleggsbevilgning på kr 93 000, alternativt vedta revidert prosjektplan». Sekretariatet har etter forespørsel fått opplyst at det gjenstår 77 timer til forvaltningsrevisjon i 2019.

I revidert prosjektplan er problemstilling 2 og 3 tatt ut. Dette innebærer at det vil sees mindre på den praktiske gjennomføringen, og kun være fokus på rutiner og hva som er dokumentert.

Kontrollutvalget må i kontrollutvalgsmøtet 20.05.2019 vurdere hvordan de ønsker å disponere de tilgjengelige ressursene til forvaltningsrevisjon.

From: Torkild Halvorsen <torhal@bkr.no>
Sent: Tuesday, January 15, 2019 2:16 PM
To: Firmapost; Anja Ottervang Eriksen
Cc: Inger-Anne Fredriksen
Subject: Behov for tilleggsbevilgning – forvaltningsrevisjon Sande kommune

Til

Kontrollutvalget i Sande kommune
v/Viks

Dato: Drammen, 15.januar 2019

Referanse: 024/19

Saksbehandler: Torkild Halvorsen

Behov for tilleggsbevilgning – forvaltningsrevisjon Sande kommune

Viser til oversendelse av prosjektplaner datert 15.1.19, vår ref 023/19.

- Medisinering og ernæring i hjemmebasert omsorg
- Elevenes psykososiale skolemiljø

Begge prosjektplanene er hver for seg anslått med inntil 200 timer. Budsjett for forvaltningsrevisjon totalt i Sande 2019 tilsier 333 timer til rådighet. Pågående forvaltningsrevisjon innenfor økonomisk sosialhjelp står til rest med ca 216 timer disponibelt i 2019. Dette innebærer en ren underdekning i forhold til budsjett på: $333 - 216 - 200 = 83$ timer. Videre må det påregnes timer til møter i kontrollutvalget ifb med statusrapportering og presentasjon av ferdig rapport samt etterfølgende behandling i kommunestyret, totalt behov 100 timer.

Dersom kontrollutvalget ønsker å bestille en av prosjektene ovenfor, vil behov for tilleggsbevilgning beløpe seg til kr 116 000.

Det gjøres oppmerksom på at denne beregningen/beløp gjelder under forutsetning om at kontrollutvalget velger en av de to prosjektplanene slik de er avgrenset og anslått med timeantall. Ønsker kontrollutvalget å bestille en gjennomgang av medisinering og ernæring **i sykehjem i tillegg til** hjemmebasert omsorg, så vil dette medføre inntil 100 timer i tillegg utover anslaget i oversendt prosjektplan. Behov for tilleggsbevilgning må da eventuelt økes fra kr 116 000 til ca kr 232 000.

Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Vennlig hilsen

Torkild Halvorsen
leder forvaltningsrevisjon
Mobil: +47 90 57 54 87

From: Torkild Halvorsen <torhal@bkr.no>
Sent: Thursday, March 21, 2019 2:43 PM
To: Anja Ottervang Eriksen
Subject: Kontrollutvalget i Sande kommune

Hei – viser til tlf.samtale tidligere i dag.

Vi har foretatt analyse av ressursituasjonen hva gjelder timer til rådighet forvaltningsrevisjon ut kalenderåret. Når det gjelder forvaltningsprosjekt om økonomisk sosialhjelp så har vi møtt på utfordringer hva gjelder fremdrift med henvisning til årsaker nevnt til deg over telefon. Vi ser en teoretisk mulighet til å levere ihht plan, men da skal alt gå på skinner fremover. Når det gjelder timer til dette prosjektets ferdigstilling så har vi ca 100 timer igjen ihht prosjektplan og slik det ser ut nå så trenger vi disse timene fullt ut.

Dette betyr at vi i forhold til forvaltningsrevisjon om medisinering og ernæring som har anslått inntil 200 timer i prosjektplanen, mangler ca 80 timer for å ferdigstille dette. Vi ser imidlertid at vi kan gjøre bruk av noen timer fra budsjettposten andre oppgaver samt at omfanget av gjennomgang kan reduseres noe på dette prosjektet, dette har vi mer sikkerhet rundt etter at oppstartsmøte med kontaktperson er gjennomført i nærmeste fremtid. Alternativt kjører vi prosjektet frem til det ikke er timer igjen og rapporter på funn så langt og betegner det som en foranalyse.

Vårt forslag er at vi fortsetter fremdrift som normalt og gjør en ny analyse om ca en måneds tid.

Vennlig hilsen

Torkild Halvorsen
leder forvaltningsrevisjon
Mobil: +47 90 57 54 87

Revidert prosjektplan Medisinering og ernæring i hjemmebaserte tjenester Sande kommune

Mai 2019

Buskerud Kommunerevisjon IKS

Postadresse: Postboks 4197, 3005 DRAMMEN
Besøksadresse: Øvre Eiker vei 14, 3048 Drammen
Telefon: 409 10 200
e-post: post@bkr.no
URL-adresse: www.bkr.no

1. Bakgrunn

Kontrollutvalget i Sande kommune vedtok den 22.01.2019 i sak 5/19 at BKR skal gjennomføre et forvaltningsrevisjonsprosjekt innen medisinering og ernæring i hjemmebaserte tjenester.

Ut fra budsjettssituasjon for kontroll og tilsyn i Sande kommune for 2019 fremmes det et forslag til revidert plan for prosjektet. Slik det ser ut nå er det rundt 120 timer til rådighet for prosjektet mot opprinnelig anslått behov på 200 timer. Prosjektet er startet opp og vi er godt i gang med dokumentasjonsinnhenting. Det er brukt 43 timer så langt. Planen som her foreligger er revidert opp mot å kunne gjennomføres på 120 timer og innenfor opprinnelig fremdriftsplan.

Vi mener revidert og fremlagt plan i vesentlig grad vil kunne belyse det som opprinnelig prosjektplan la til grunn.

Om kontrollutvalget ønsker gjennomføring av opprinnelig prosjekt, er det behov for tilleggsbevilgning som tilsvarer 80 timer i tillegg. Fremdrift i prosjektet vil da avhenge av når vi får avklart eventuell budsjettmessig tilleggsbevilgning.

Revideringen som er foretatt i dette dokumentet ut fra tidligere vedtatt plan fremkommer som kursivert skrift.

2. Definisjoner

Multifarmasi:

Betydningen av å holde medisinlister oppdatert og være seg bevisst farer som interaksjoner, bivirkninger og forbigående indikasjon for behandling. (Norske legeforening).

Interaksjon (legemidler)

Med legemiddelinteraksjon menes det at virkningen av ett legemiddel påvirkes av et annet legemiddel. Det betyr at når en pasient bruker et medikament, kan virkningen av dette forandres når pasienten begynner å bruke et annet legemiddel i tillegg.

Denne endringen i virkning er vanligvis uønsket. Et eksempel på uheldig legemiddelinteraksjon er den mellom p-piller og enkelte medikamenter som brukes mot epilepsi. Epilepsimidlet kan føre til at nedbrytningen av p-pillene i kroppen blir så raskt at prevensjonseffekten blir dårligere. Legemiddelinteraksjon vil i slike tilfeller kunne føre til at kvinnen blir uønsket gravid.

Interaksjonen mellom to legemidler kan også være en annen effekt enn de to midlene har hver for seg. (Wikipedia 10.11.2017)

3. Problemstilling/ delproblemstillinger

Formålet med revisjonen er å vurdere om virksomheten ivaretar ulike krav i lovgivningen gjennom sin internkontroll. Om kommunen ved sin styring sikrer forsvarlig legemiddelhåndtering og vurdering og oppfølging av ernæring hos hjemmeboende tjenestemottakere, samt om kommunen tilrettelegger for samarbeid og dialog med fastlegene.

Vi foreslår prosjektet skal besvare følgende problemstilling:

1. Hvilke tiltak virksomheten har for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av lovgivningen innenfor de tema revisjonen omfatter?

Som følge av nedskalering av prosjektet så tas problemstillingene 2 og 3 fra opprinnelig prosjektplan ut. Dette gjelder; «følges tiltakene opp i praksis og om nødvendig korrigeres samt er tiltakene tilstrekkelige for å sikre

at lovgivningen overholdes». Dette innebærer at vi ser mindre på den praktiske gjennomføringen og konsentrerer oss mer om rutiner og hva som er dokumentert.

Revisjonen vil omfatte følgende pasientgrupper i hjemmebasert omsorg:

- Pasienter med vedtak om hjelp med legemiddeladministrasjon.
- Pasienter med vedtak om hjemmesykepleie/omsorgstjenester.

Vi vil se på rutiner og avvikssystem og et begrenset antall journaler for å vurdere om kommunes system og praksis for punktene under synes tilfredsstillende:

- føring av medisinlister.
- dosering og kontroll av medikamenter.
- utlevering av medikamenter.
- dokumentasjon av medikamentutlevering og observasjon av virkning/bivirkning av gitt medikament.
- oppfølging og vurdering av igangsatte tiltak i forhold til ernæring.
- vurdering, kartlegging, tiltak og effekt, herunder dokumentasjon.
- rapportering til fastlege.
- kommunikasjon og samarbeid med fastlege.
- observasjon og kartlegging av ernæringstilstand.

4. Revisjonskriterier¹

Følgende kilder til revisjonskriterier er aktuelle for dette området:

- LOV-2011-06-24 nr 30: Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)
- LOV 1999-07-02 nr 63: Lov om pasient- og brukerrettigheter (pasient- og brukerrettighetsloven)
- LOV-1992-09-25-107: Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).
- FOR-2016-10-28-1250: Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten
- FOR-2003-06-27-792 - Kvalitetsforskrift for pleie- og omsorgstjenestene
- FOR 2008-03-03 nr 320: Forskrift om legemiddelhåndtering for virksomheter og helsepersonell som yter helsehjelp
- IS-1183 – Hvordan holde orden i eget hus (Internkontroll i sosial- og helsetjenesten fra 2004)
- Veiledere på området
- Kommunes egne rutiner på området

Revisjonskriterier:

- *Kommunen skal ha rutiner for å dokumentere, rette opp og forebygge feil medisinering hos bruker/pasienter i hjemmetjenesten.*
- *Kommunen skal ha rutiner for å dokumentere, rette opp og forebygge ernæringsrisiko og underernæring hos bruker/pasienter i hjemmetjenesten.*

5. Metode

Prosjektet planlegges gjennomført ved at informasjonen innhentes skriftlig dokumentasjon fra kommunen, intervjuer (samtaler) med ledelse i kommunen innenfor hjemmebaserte tjenester, samt gjennomgang av et begrenset utvalgt brukeres pasientjournaler. BKR vil **ikke** gjennomføre samtaler med pårørende til enkelte

¹ **Revisjonskriterier** er en samlebetegnelse for krav og forventninger som benyttes for å vurdere kommunens virksomhet, økonomi, produktivitet, måloppnåelse osv. Sammenholdt med faktabeskrivelsen danner revisjonskriteriene basis for de analyser og vurderinger som foretas, de konklusjoner som trekkes, og de er et viktig grunnlag for å kunne dokumentere avvik eller svakheter.

brukere for å få klarlagt om brukeren får spist det man skal. Gjennom analyser av innsamlede data vil vi besvare problemstillingen. Det tas forbehold om endringer i metodebruken og at BKR fritt kan endre dette om en finner dette hensiktsmessig underveis i prosjektet.

Vår gjennomgang vil basere seg på RSK 001 - Standard for forvaltningsrevisjon, fastsatt av styret i Norges Kommunerevisorforbund (NKRF).

Utkast til rapport vil bli sendt til rådmann for uttalelse.

6. Organisering og ressursbruk

Prosjektet gjennomføres av revisjonens egne ansatte, innenfor rammene av budsjett. Prosjektet vil ha en ramme på ca 120 timer.

Det tas forbehold rundt fremdriften ut fra usikkerheten rundt kommunens kapasitet til å levere dokumentasjon til prosjektet.

7. Fremdrift

ID	Oppgave / Aktivitet	Tidsperiode			Ansvarlig
		Start	Slutt	Sum	
1	Oppstartsbrev	Februar 2019			BKR
	Avklare kontaktperson	Februar 2019	Gjennomført		Kommunen
2	Designere prosjekt		Gjennomført		
3	Oppstartsmøte	Mars 2019	Gjennomført		BKR
4	Kartlegge – datafangst	April/mai 2019			BKR
	<i>Sentralt</i>		<i>Delvis Gjennomført</i>		
	<i>I virksomhetene</i>		<i>Noe dokumentasjon</i>		
	<i>Evaluere innsamlet materiale</i>		<i>Påbegynt</i>		
5	Analysere	Juni-August 2019			BKR
6	Rapportere				
	<i>Foreløpig rapport sendes kommune</i>	<i>September 2019</i>			<i>BKR</i>
	<i>Høring (rådmann)</i>	<i>September 2019</i>			<i>BKR</i>
	<i>Endelig rapport til KU</i>	<i>Oktober 2019</i>			<i>BKR</i>
	<i>KU-møte</i>	<i>Oktober 2019</i>			<i>BKR</i>

Drammen, 8. mai 2019.

Torkild Halvorsen
leder forvaltningsrevisjon

Gjermund Røren
forvaltningsrevisor

Prosjektplan Medisinering og ernæring i hjemmebaserte tjenester Sande kommune

Januar 2019

Buskerud Kommunerevisjon IKS

Postadresse: Postboks 4197, 3005 DRAMMEN
Besøksadresse: Øvre Eiker vei 14, 3048 Drammen
Telefon: 409 10 200
e-post: post@bkr.no
URL-adresse: www.bkr.no

1. Bakgrunn

Utkast til prosjektplan har bakgrunn i kontrollutvalgets møte 19.11.2018, sak 39/18, pkt2 samt områder valgt ut i vedtatt plan for forvaltningsrevisjon og overordnet analyse. Videre viser nasjonale utredninger at gjennomsnittlig så bruker en sykehjemspasient og hjemmeboende med pleiebehov over fem forskjellige medikamenter. Ved systematisk vurdering kan medisinbruken reduseres og føre til helsegevinst.

Denne forvaltningsrevisjonen vil omhandle hjemmebaserte tjenester.

2. Definisjoner

Multifarmasi:

Betydningen av å holde medisinlister oppdatert og være seg bevisst farer som interaksjoner, bivirkninger og forbigående indikasjon for behandlingen. (Norske legeförening).

Interaksjon (legemidler)

Med legemiddelinteraksjon menes det at virkningen av ett legemiddel påvirkes av et annet legemiddel. Det betyr at når en pasient bruker et medikament, kan virkningen av dette forandres når pasienten begynner å bruke et annet legemiddel i tillegg.

Denne endringen i virkning er vanligvis uønsket. Et eksempel på uheldig legemiddelinteraksjon er den mellom p-piller og enkelte medikamenter som brukes mot epilepsi. Epilepsimidlet kan føre til at nedbrytningen av p-pillene i kroppen blir så raskt at prevensjonseffekten blir dårligere. Legemiddelinteraksjon vil i slike tilfeller kunne føre til at kvinnen blir uønsket gravid.

Interaksjonen mellom to legemidler kan også være en annen effekt enn de to midlene har hver for seg. (Wikipedia 10.11.2017)

3. Problemstilling/ delproblemstillinger

Formålet med revisjonen er å vurdere om virksomheten ivaretar ulike krav i lovgivningen gjennom sin internkontroll. Om kommunen ved sin styring sikrer forsvarlig legemiddelhåndtering og vurdering og oppfølging av ernæring hos hjemmeboende tjenestemottakere, samt om kommunen tilrettelegger for samarbeid og dialog med fastlegene.

Vi foreslår følgende problemstillinger:

1. Hvilke tiltak virksomheten har for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av lovgivningen innenfor de tema revisjonen omfatter?
2. Følges tiltakene opp i praksis og om nødvendig korrigeres?
3. Er tiltakene tilstrekkelige for å sikre at lovgivningen overholdes?

Revisjonen vil omfattet følgende pasientgrupper i hjemmebasert omsorg:

- Pasienter med vedtak om hjelp med legemiddeladministrasjon.
- Pasienter med vedtak om hjemmesykepleie/omsorgstjenester.

Vi vil se på:

- føring av medisinlister.
- dosering og kontroll av medikamenter.

- utlevering av medikamenter.
- dokumentasjon av medikamentutlevering og observasjon av virkning/bivirkning av gitt medikament.
- oppfølging og vurdering av igangsatte tiltak i forhold til ernæring.
- vurdering, kartlegging, tiltak og effekt, herunder dokumentasjon.
- rapportering til fastlege.
- kommunikasjon og samarbeid med fastlege.
- observasjon og kartlegging av ernæringstilstand.

4. Revisjonskriterier¹

Følgende kilder til revisjonskriterier er aktuelle for dette området:

- LOV-2011-06-24 nr 30: Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)
- LOV 1999-07-02 nr 63: Lov om pasient- og brukerrettigheter (pasient- og brukerrettighetsloven)
- LOV-1992-09-25-107: Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).
- FOR-2016-10-28-1250: Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten
- FOR-2003-06-27-792 - Kvalitetsforskrift for pleie- og omsorgstjenestene
- FOR 2008-03-03 nr 320: Forskrift om legemiddelhåndtering for virksomheter og helsepersonell som yter helsehjelp
- IS-1183 – Hvordan holde orden i eget hus (Internkontroll i sosial- og helsetjenesten fra 2004)
- Veiledere på området
- LOV-2011-06-24 nr 30: Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)
- LOV 1999-07-02 nr 63: Lov om pasient- og brukerrettigheter (pasient- og brukerrettighetsloven)
- LOV-1992-09-25-107: Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).
- FOR-2016-10-28-1250: Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten
- FOR-2003-06-27-792 - Kvalitetsforskrift for pleie- og omsorgstjenestene
- FOR 2008-03-03 nr 320: Forskrift om legemiddelhåndtering for virksomheter og helsepersonell som yter helsehjelp
- IS-1183 – Hvordan holde orden i eget hus (Internkontroll i sosial- og helsetjenesten fra 2004)
- Veiledere på området
- Kommunes egne rutiner på området

Foreløpige revisjonskriterier:

- Kommunen skal ha skriftlige rutiner som bidrar til utvikling og læring på området legemidler.
- Det bør for pasienter med flere enn fire legemidler dokumenteres legemiddelgjennomgang.
- Eventuelt flere og endelige revisjonskriterier utarbeides ut fra lovverk, veiledere og kommunens rutiner på området.
- Kommunes egne rutiner på området

5. Metode

Prosjektet planlegges gjennomført ved at informasjonen innhentes skriftlig dokumentasjon fra kommunen, intervjuer (samtaler) med ansatte i kommunen innenfor hjemmebaserte tjenester, samt gjennomgang av utvalgte brukeres pasientjournaler. BKR vil også gjennomføre samtaler med pårørende til enkelte brukere for å få klarlagt om brukeren får spist det den skal. Gjennom analyser av innsamlede data vil vi besvare

¹ **Revisjonskriterier** er en samlebetegnelse for krav og forventninger som benyttes for å vurdere kommunens virksomhet, økonomi, produktivitet, måloppnåelse osv. Sammenholdt med faktabeskrivelsen danner revisjonskriteriene basis for de analyser og vurderinger som foretas, de konklusjoner som trekkes, og de er et viktig grunnlag for å kunne dokumentere avvik eller svakheter.

problemstillingen. Det tas forbehold om endringer i metodebruken og at BKR fritt kan endre dette om en finner dette hensiktsmessig underveis i prosjektet.

Vår gjennomgang vil basere seg på RSK 001 - Standard for forvaltningsrevisjon, fastsatt av styret i Norges Kommunerevisorforbund (NKRF).

Utkast til rapport vil bli sendt til rådmann for uttalelse.

6. Organisering og ressursbruk

Prosjektet gjennomføres av revisjonens egne ansatte, innenfor rammene av budsjett. Prosjektet vil ha en ramme på ca 200 timer.

Det tas forbehold rundt fremdriften ut fra usikkerheten rundt kommunens kapasitet til å levere dokumentasjon til prosjektet.

7. Fremdrift

ID	Oppgave / Aktivitet	Tidsperiode			Ansvarlig
		Start	Slutt	Sum	
1	Oppstartsbrev	Februar 2019			BKR
	Avklare kontaktperson	Februar 2019			Kommunen
2	Designere prosjekt				
3	Oppstartsmøte	Mars 2019			BKR
4	Kartlegge – datafangst	April/mai 2019			BKR
	<i>Sentralt</i>				
	<i>I virksomhetene</i>				
	<i>Evaluere innsamlet materiale</i>				
5	Analysere	Juni-August 2019			BKR
6	Rapportere				
	<i>Foreløping rapport sendes kommune</i>	<i>September 2019</i>			<i>BKR</i>
	<i>Høring (rådmann)</i>	<i>September 2019</i>			<i>BKR</i>
	<i>Endelig rapport til KU</i>	<i>Oktober 2019</i>			<i>BKR</i>
	<i>KU-møte</i>	<i>Oktober 2019</i>			<i>BKR</i>

Drammen, 14. januar 2019.

Torkild Halvorsen
leder forvaltningsrevisjon

Ann Heidi Jebsen
forvaltningsrevisor

Utkast!!!

Arkivsak-dok. 19/00023-6
Saksbehandler Anja Ottervang Eriksen

Saksgang
Kontrollutvalget i Sande

Møtedato
20.05.2019

SAK 14/19
BREV NR. 24 TIL KONTROLLUTVALGET FRA BUSKERUD
KOMMUNEREVISJON - REGNSKAPSREVISJON 2018

Forslag til vedtak:

Revisors informasjon om regnskapsrevisjon 2018 tas til orientering.

Vedlegg:

Brev nr. 24 til kontrollutvalget i Sande – Regnskapsrevisjon 2018, datert 03.05.2019

Saksframstilling:

Buskerud kommunerevisjon IKS har oversendt brev nr. 24 til kontrollutvalget i Sande. Brevet er en del av den faste rapporteringen til kontrollutvalget og omfatter revisjonen av Sand kommunes regnskap for 2018. Brevet gjelder siste del av revisjonsåret, fra 01.01.2019 – 01.05.2019.

Revisors rapportering gir kontrollutvalget grunnlag for å ivareta sitt påseeransvar for at kommunen har en forsvarlig revisjon.

Revisor vil kommentere innholdet i brevet nærmere i kontrollutvalgsmøtet 20.05.2019.

Kontrollutvalget i Sande kommune
v/Vestfold Interkommunale
kontrollutvalgssekretariat
Revetalgata 10
3174 Revetal

Sted og dato: Drammen, 3.5.2019
Referanse: 531/2019
Saksbehandler: Havva Adiyaman
Dir. tlf. nr: 93 26 50 61
Deres dato:
Deres ref:

Regnskapsrevisjon 2018 – brev nr. 24 til kontrollutvalget

1. Innledning

Vi viser til det engasjementsbrevet som vi tidligere har sendt kontrollutvalget, der vi blant annet opplyste om at vi normalt rapporterer til kontrollutvalget to ganger årlig. Etter gjeldende revisjonsforskrift skal brev fra revisor til kontrollutvalget med nærmere angitte påpekninger vedrørende regnskapsrevisjonen, nummereres fortløpende.

2. Hva rapporten omfatter

Den faste rapporteringen omfatter revisjonen av Sande kommunes regnskap for 2018 med tilhørende særattestasjoner, og gjelder perioden 01.05.18 til 30.04.2019. Kontrollutvalget har tidligere mottatt brev nr 23 som omfatter tidsrommet 1.5.18 – 31.12.18. Dette brevet omfatter siste del av revisjonsåret. Rapporteringen skjer i hovedsak med utgangspunkt i de oppgavene som er beskrevet i *Plan 2018 for revisjon m.v for Sande kommune*, og som kontrollutvalget har mottatt tidligere. Det er imidlertid et faglig krav at revisor på grunnlag av nye opplysninger (uforutsette hendelser eller endrede forhold) skal kunne revurdere planlagte revisjonshandlinger. Slike revurderinger er også gjort i årets revisjon.

3. Utført arbeid

3.1 Interimsrevisjon

Vi har gjennomført de planlagte kontrollene i henhold til detaljert plan. Resultatet av utførte kontroller i interimsperioden ble rapportert til kontrollutvalget i brev nr. 23. Nedenfor rapporteres det om arbeid utført etter dette.

- Oppfølging fra 2017, herunder:
 - avstemming av anleggsregister mot regnskap

Vår gjennomgang av kommunens avstemminger av anleggsregister mot regnskap har ikke avdekket vesentlige feil eller avvik. I forbindelse med beregning av minimumsavdrag har vi fått opplyst at balanseverdier er inkludert enkelte anlegg som skulle vært overført til andre. Som

Hovedkontor - Drammen

Postadresse: Postboks 4197, N-3005 Drammen
Besøksadresse: Øvre Eiker vei 14, N-3048 Drammen

Telefon: 409 10 200

Org.nr: 985 731 098

post@bkr.no
www.bkr.no

Avdelingskontor - Hønefoss

Postadresse: Postboks 123, Sentrum, N-3502 Hønefoss
Besøksadresse: Osloveien 1, N-3511 Hønefoss

tidligere år, har vi bedt om at det blir foretatt opprydding i anleggsregisteret. Vi følger opp dette i 2019.

- oppfølging av tertialrapporter og budsjettjusteringer

Vi viser til vår forrige rapportering i brev nr. 23. Vår gjennomgang i årsoppgjøret har ikke avdekket vesentlige budsjettavvik med unntak av postene «Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon» og «Overføringer med krav til motytelser» i investeringsregnskapet som hovedsakelig skyldes manglende regulering av budsjettet for tiltaket «Tilrettelegging Hanekleiva næringsområde».

Budsjettavvikene er omtalt i rådmannens årsberetning.

- årsoppgjørdisposisjoner

Kontroller i forbindelse med årsoppgjøret har ikke avdekket vesentlige feil eller avvik på årsoppgjørdisposisjoner som ikke er forklart.

- områder som på grunn av spesifikke plikter eller sensitivitet krever særskilt oppfølging
- Våre planer og kontrollhandlinger tilpasses for å dekke inn risiko på slike områder. Det er ikke avdekket feil eller mangler utover det som er omtalt ovenfor.

3.2 Årsregnskap og årsberetning for 2018

Årsregnskapet med tilhørende noter ble avlagt i henhold til fristen 15.02.2019. Vi har i vår revisjonsberetning datert 15. april 2019 konkludert med at årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen og resultatet pr 31.12.2018. Det er heller ikke avdekket spesielle forhold knyttet til budsjett, årsberetningen eller registrering og dokumentasjon.

Videre har vi i vår revisjonsberetning under andre forhold presisert at kommunen har ca 0,81 millioner kroner på selvkostfond for vann og avløp som etter gjeldende retningslinjer for regulering av selvkost for kommunale betalingstjenester er for gamle. Midlene skulle vært benyttet i 2018 til finansiering av driftsutgifter knyttet til vann og avløp. Forholdet følges opp i 2019.

Gjennom revisjon av årsregnskapet ble det også avdekket enkelte andre forhold som ikke er av en slik karakter at de er omtalt i revisors beretning, men som må følges opp i 2019:

- Inntektsført kr 1 982 673 for mye i refusjon vedrørende ressurskrevende tjenester.
- Utbetalinger til selvstendige næringsdrivende er ikke innrapportert til Skatteetaten.
- Aldersfordelte saldolister på kunderskonto er ikke kjørt ut per 31.12.18.

Øvrige feil og mangler som ble avdekket i regnskapet og noteopplysninger underveis er tatt opp med administrasjonen og korrigert i endelig regnskap.

3.3 Kommunens bevilgningskontroll/kontroll av vedtak

Politisk fattede vedtak av vesentlig betydning for kommunens regnskap, er fulgt opp. I dette arbeidet er det lagt hovedvekt på om regnskapet samsvarer med budsjett vedtatt i kommunestyret. Avvik mellom budsjett og regnskap er nærmere omtalt i rådmannens årsberetning.

Vi har i vår revisjonsberetning konkludert med at de disposisjoner som ligger til grunn for regnskapet er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

I sin siste melding til kommunestyret i 2. tertialrapport anslo administrasjonen et regnskap i balanse. Driftsregnskapet ble avlagt med et regnskapsmessig mindreforbruk på ca 3,2 millioner kroner. Det positive resultatet skyldes blant annet høyere rammetilskudd og refusjonsinntekter enn budsjettet. Overordnet analyse av budsjettavvik på virksomhetsnivå/sektornivå 1B viser at det er mindre budsjettavvik på de fleste virksomheter.

Kommunestyret har vedtatt gyldig budsjett for 2018 i tråd med forskriftenes bestemmelser. Rådmannen rapporterer til politisk nivå to ganger årlig, utover årsrapportering. Det er utført budsjettendringer i forbindelse med behandling av 1. og 2. tertialrapportering i kommunestyret. Videre er det i rådmannens årsberetning redegjort for vesentlige avvik mellom årsregnskap og regulert budsjett for både inntekter og utgifter. Etter vår vurdering har bevilgningskontrollen fungert tilfredsstillende i 2018.

3.4 Veiledning

Vi har løpende kontakt med kommunens administrasjon om regnskapsfaglige problemstillinger.

Vi tilstreber å orientere kommunens administrasjon løpende om nyheter og endringer av faglig karakter som vil kunne ha betydning for kommunens årsregnskap.

3.5 Attestasjoner

Antall attestasjoner i perioden (1.1.19-30.4.19): 13. Dette gjelder:

- 2 terminer momskompensasjon
- 1 attestasjon av refusjonskrav knyttet til PU per 1.1.2019
- 1 attestasjon av refusjonskrav knyttet til ressurskrevende tjenester ytt i 2019
- 1 uttalelse vedrørende årsrapport for finans- og gjeldsforvaltning
- 1 spillemiddelregnskap
- 7 prosjektrengskaper

Det er totalt brukt ca. 71 timer på attestasjoner for Sande kommune i perioden 01.01. – 30.04.2019.

3.6 Misligheter

Vi har i møte med kommunens ledelse tatt opp temaer knyttet til nærstående parter, habilitet, etikk og misligheter, samt risikostyring og kontrollmiljø. Det foreligger ingen opplysninger om misligheter i 2018 for Sande kommune.

3.7 Prioriterte områder

Prioriterte områder er utført i henhold til plan for revisjon mv. 2018 og er rapportert til kontrollutvalget i brev nr. 23, samt under punkt 3.1 og 3.2 ovenfor. Enkelte forhold vil bli fulgt opp videre i 2019.

3.8 Øvrige oppgaver

Vi har skrevet uttalelse til årsrapport for finans- og gjeldsforvaltningen for 2018. Vår gjennomgang av finansområdet og årsrapporten avdekket ingen vesentlige avvik eller mangler.

4. Kommunens økonomiske internkontroll

Selv om all virksomhet er forbundet med en viss risiko, vil selve risikoen kunne variere sterkt. Offentlig virksomhet er imidlertid spesielt avhengig av tillit. Dette gjelder ikke minst kommunal virksomhet, der risikobildet vil kunne strekke seg fra svikt i myndighetsutøvelsen, tjenesteproduksjonen til økonomiforvaltningen. Regnskapsrevisjonen vil normalt være begrenset til den økonomiske internkontrollen og de risikoer som er av betydning for årsregnskapet.

Til den økonomiske internkontrollen regnes vanligvis:

- A Kontrollmiljøet
- B Kommunens risikovurderingsprosess
- C Informasjonssystemet, herunder prosesser for planlegging/budsjettering, relevans for den økonomiske rapporteringen, samt kommunikasjon
- D Kontrollaktivitetene
- E Overvåking av kontroller

Disse momentene er bl.a. fulgt opp i møter med kommunens ledelse og tatt hensyn til ved vår planlegging og prioritering.

5. Kvalitetssikring av revisjonsarbeidet

Revisjon av kommuner og fylkeskommuner skal som kjent være utført i samsvar med god kommunal revisjonsskikk. Dette innebærer blant annet at all revisjon skal kvalitetssikres i tråd med gjeldende standarder. Vår kvalitetssikring av arbeidet på det enkelte oppdrag så vel som av selskapets generelle kvalitetsopplegg, er basert på gjeldende retningslinjer.

Siste gang BKR hadde ekstern kvalitetskontroll gjennomført i regi av Norges Kommunerevisorforbund, var i september 2015. Rapport fra utført kontroll for regnskapsrevisjon konkluderte med at BKR har en organisering og internt kvalitetskontrollsystem som gjør at arbeidet kan utføres på en faglig tilfredsstillende måte, og at det er tilfredsstillende faglig standard både på selskapsnivå og oppdraget som er kontrollert. Også rapporten fra utført kvalitetskontroll for forvaltningsrevisjon konkluderte med at BKR har rutiner og maler for sikring av at forvaltningsrevisjonsprosjekter skjer i tråd med standarder, og at vi driver forvaltningsrevisjon i tråd med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk.

6. Ressursbruk

Vi har brukt flere timer på regnskapsrevisjon enn forutsatt, som følge av flere utgaver av både regnskap og årsberetning. Dette kan medføre at revisjonshonoraret totalt sett ikke vil holde, men vil avhenge av omfanget av forvaltningsrevisjoner, bistand og andre bestillinger.

7. Avslutning

Vi håper framstillingen ovenfor kan være et hensiktsmessig grunnlag for kontrollutvalgets oppfølging av revisjon av kommunens regnskap.

Med vennlig hilsen

Buskerud Kommunerevisjon IKS

Marianne Elverum

leder regnskapsrevisjon / registrert revisor

Havva Adiyaman

teamleder regnskapsrevisjon

Kopi til:

Rådmannen i Sande kommune

Arkivsak-dok. 19/00093-1
Saksbehandler Anja Ottervang Eriksen

Saksgang
Kontrollutvalget i Sande

Møtedato
20.05.2019

SAK 15/19 **REVISORS UAVHENGIGHETSERKLÆRING 2019**

Forslag til vedtak:

Uavhengighetserklæring fra oppdragsansvarlig revisor for regnskapsrevisjon, Marianne Elverum, og oppdragsansvarlig revisor for forvaltningsrevisjon, Torkild Halvorsen, tas til orientering.

Vedlegg:

Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet i forhold til Sande kommune, datert 05.03.2019.

Saksframstilling:

Kommuneloven §79 og revisjonsforskriften stiller krav til vandel, uavhengighet og objektivitet hos revisor. Ifølge revisjonsforskriften §15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Buskerud kommunerevisjon er revisor for Sande kommune. Marianne Elverum er oppdragsansvarlig revisor for regnskapsrevisjon. Torkild Halvorsen er oppdragsansvarlig revisor for forvaltningsrevisjon.

Dato: 05.03.2019

Referanse: 236/19

Deres dato:

Deres ref:

Saksbehandler:

Dir. tlf. nr:

Kontrollutvalget i Sande kommune
V/VIKS
Revetalgt. 10
3174 Revetal

Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet i forhold til Sande kommune

Innledning

I henhold til forskrift om revisjon (revisjonsforskriften) § 12 skal oppdragsansvarlig revisor for kommuner ha ført en hederligandel. Oppfølging av dette kravet tilligger kontrollutvalget, jmfør merknader til nevnte bestemmelse.

Ifølge revisjonsforskriften § 15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget. I Buskerud Kommunerevisjon sine arbeidspapirer vil vurdering av uavhengigheten til hver enkelt revisor i kommunens revisjonsteam inngå som et eget punkt.

Lovbestemte krav til revisors uavhengighet

Følgende fremgår av kommuneloven § 79:

Den som foretar revisjon for en kommune eller fylkeskommune kan ikke ivareta revisjons- og kontrolloppdrag for kommunen eller fylkeskommunen dersom revisor eller dennes nærstående har en slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitsmenn, at dette kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. Som nærstående regnes

- a) ektefelle og en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapsliknende forhold
- b) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken, og deres ektefeller eller personer som de bor sammen med i ekteskapsliknende forhold og
- c) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken til en person som nevnt under bokstav a.

Det samme gjelder dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene. Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, medfører ikke at vedkommende revisor mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Hovedkontor - Drammen

Postadresse: Postboks 4197, N-3005 Drammen
Besøksadresse: Øvre Eiker vei 14, N-3048 Drammen

Telefon: 409 10 200

Org.nr: 985 731 098

post@bkr.no
www.bkr.no

Avdelingskontor - Hønefoss

Postadresse: Serviceboks 4, N-3504 Hønefoss
Besøksadresse: Ostloveien 1, N-3511 Hønefoss

Telefon: 32 11 76 79

Telefaks: 32 12 50 30

Krav til uavhengighet er nærmere spesifisert i revisjonsforskriften § 13.

- Revisor kan etter denne forskrift ikke inneha andre stillinger hos kommunen eller fylkeskommunen eller i virksomhet som den kommunen eller fylkeskommunen deltar i ved siden av revisoroppdraget.
- Revisor kan ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i.
- Revisor kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.

I tillegg er det følgende begrensninger ved gjennomføring av oppgaver, jf. revisjonsforskriften § 14:

- Revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
- Revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs kommunens) egne ledelses- og kontrolloppgaver
- Revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstoloven.

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet

Buskerud Kommunerevisjon IKS har to oppdragsansvarlige knyttet til Sande kommune:

Torkild Halvorsen
Marianne Elverum

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor
Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor

Vedlagt følger skriftlige egenvurderinger av uavhengighet for samtlige.

Med vennlig hilsen
Buskerud Kommunerevisjon IKS

Inger Anne Fredriksen
Daglig leder

Vedlegg:
Skriftlige egenvurderinger av uavhengighet fra oppdragsansvarlige revisorer

Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet i forhold til Sande kommune - vedlegg

Skriftlig egenvurdering av uavhengighet for: **Marianne Elverum, Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor**

Ansettelsesforhold	Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i Buskerud kommunerevisjon IKS.
Medlem i styrende organer	Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som Sande kommune deltar i.
Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.
Nærstående	Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til Sande kommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.
Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<p>Før slike tjenester utføres, foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</p> <p>Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</p> <p>Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Sande kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</p>
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Sande kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Sande kommune.
Andre særegne forhold	Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.

Drammen, 05.03.2019

Marianne Elverum
Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor

Buskerud Kommunerevisjon IKS

Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet i forhold til Sande kommune - vedlegg

Skriftlig egenvurdering av uavhengighet for: **Torkild Halvorsen, oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor**

Ansettelsesforhold	Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i Buskerud kommunerevisjon IKS.
Medlem i styrende organer	Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som Sande kommune deltar i.
Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.
Nærstående	Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til Sande kommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.
Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<p>Før slike tjenester utføres, foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</p> <p>Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</p> <p>Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Sande kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</p>
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Sande kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	Undertegnede opptre ikke som fullmektig for Sande kommune.
Andre særegne forhold	Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.

Drammen, 05.03.2019

Torkild Halvorsen

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Arkivsak-dok. 19/00025-6
Saksbehandler Anja Ottervang Eriksen

Saksgang
Kontrollutvalget i Sande

Møtedato
20.05.2019

SAK 16/19 **REFERATSAKER**

Forslag til vedtak:

Referatsakene tas til orientering.

Vedlegg:

- Årsmelding 2018 fra Kemneren i Drammensregionen med vedlegg
- Kontrollrapport fra Skatteetaten vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Sande kommune
- Protokoll fra styremøte i VIKS 25.03.2019
- Referat fra eiermøte for VIKS 04.04.2019

Saksframstilling:

- Fellesnemndas vedtak om revisor og revisjonsordning for den nye kommunen fra 2020
Fellesnemnda behandlet valg av revisor fra 01.01.2020 i sak 13/19. Vestfold kommunerevisjon/Vestfold og Telemark revisjon IKS ble valgt i henhold til innstillingene fra kontrollutvalgene i Sande og Holmestrand.
- Årsmelding 2018 Kemneren i Drammensregionen
Årsmelding 2018 for Kemneren i Drammensregionen legges frem til orientering.
- Kontrollrapport fra Skatteetaten vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Sande kommune
Kontrollrapport fra Skatteetaten vedrørende skatteoppkreverfunksjonen legges frem til orientering.
- Protokoll fra styremøte i VIKS 25.03.2019
Protokoll fra styremøte i VIKS 25.03.2019 legges frem til orientering.
- Referat fra eiermøte/dialogmøte for VIKS 04.04.2019
Referat fra eiermøte/dialogmøte for VIKS 04.04.2019 legges frem til orientering. Saken om inntreden i Agder og Telemark

kontrollutvalgssekretariat IKS (Temark) blir behandlet i rådmannskollegiet 16.05.2019 og blir lagt frem for kommunestyrene i eierkommunene før sommeren.

Kemneren
i Drammensregionen

Et interkommunalt samarbeid mellom kommunene
Drammen, Røyken, Hurum, Sande og Svelvik.

Årsmelding 2018

Innhold

Innledning	4
Organisering og ressurser	4
Organisering av kontoret.....	4
Styrende organer	5
Ressurser	5
Internkontroll.....	6
Skatteutvalg.....	6
Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen	6
Miljøsertifisering.....	6
Medarbeidere	7
Brukerne	7
Skatteinngangen til kommunene	8
Kommunens andel av skatteinngangen	8
Skatteregnskapet	8
Avleggelse av skatteregnskapet	8
Marginoppgjøret	9
Kommentarer til marginavsetningen	10
Innfordring av krav	10
Restanseutviklingen	10
Innfordringens effektivitet.....	10
Drammen kommune	10
Røyken kommune	14
Hurum kommune	18
Svelvik kommune	21
Sande kommune.....	25

Innfordringens effektivitet.....	28
Særnamskompetanse	32
Arbeidsgiverkontroll	33
Organisering av arbeidsgiverkontrollen.....	33
Planlagte og gjennomførte kontroller.....	33
Resultater fra kontrollen av de opplysningspliktige pr. 31.12.2018	33
Antall kontroller med resultat, herunder avdekket beløp, egenretting og avdekking av uregistrerte inntektsmottakere	34
Vurdering av arbeidsgiverkontrollen	34
Samarbeid med andre kontrollaktører	35
Gjennomførte informasjonstiltak	35
Kommunale fordringer	36
Drammen kommune.....	37
Resultatutvikling – kommunale fordringer.....	37
Røyken kommune	38
Resultatutvikling – kommunale fordringer.....	38
Svelvik kommune.....	40
Resultatutvikling – kommunale fordringer	40
Sande kommune	42
Resultatutvikling – kommunale fordringer.....	42
Hurum kommune.....	43
Resultatutvikling – kommunale fordringer.....	43
Kommentarer til restansesituasjonen alle kommuner.....	36
Løsningsgrad – alle kommuner	44
Interkommunale samarbeid og kommunale foretak.....	45
Oversikt over totalt sum krav Kemneren i Drammensregionen har til betalingsoppfølging i 2018	46

Innledning

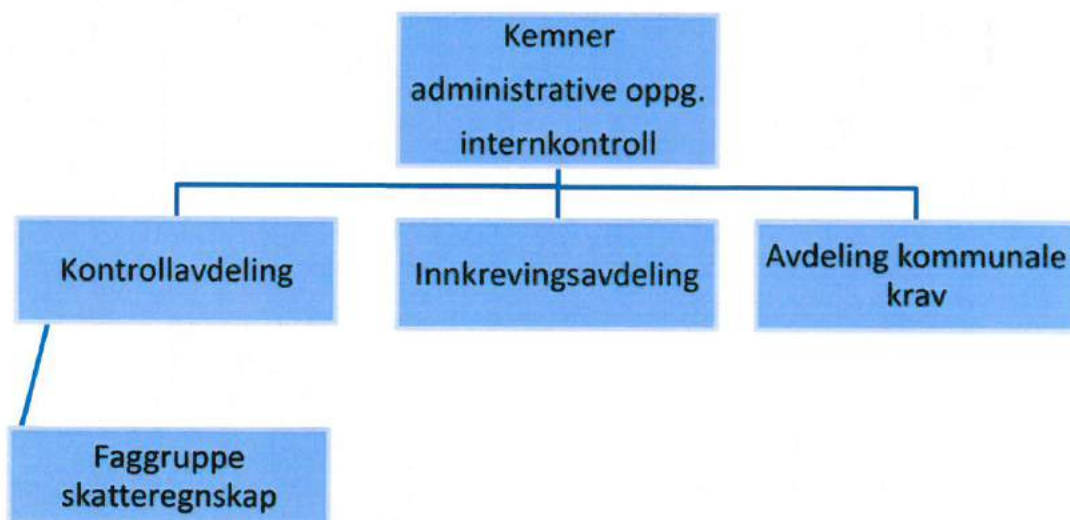
Årsmeldingen fra Kemneren i Drammensregionen presenterer hovedtall og resultater for 2018 innfor skattebetaling, innfordring, arbeidsgiverkontroll og kommunale fordringer. Den følger også som redegjørelse til skatteregnskapet 2018.

Årsmeldingen inneholder også en redegjørelse for kontorets styrende organer og organisering.

Organisering og ressurser

Organisering av kontoret

Kemneren i Drammensregionen – organisasjonskart pr. 31.12.18

Kontoret var frem til 1.oktober organisert i to fagavdelinger ledet av egne avdelingsledere; innkreving og arbeidsgiverkontroll. Stab/støtte, skatteregnskap og innkreving kommunale krav var direkte underlagt kemner.

Kemner Annett Henriksen sluttet i sin stilling 01.10.2018. Avdelingsleder for innkreving ble konstituert som kemner fra samme tidspunkt. Dette medførte noen organisatoriske endringer. Fra 1.oktober ble faggruppe for kommunale krav midlertidig organisert som egen fagavdeling ledet av egen avdelingsleder. Skatteregnskap ble midlertidig underlagt avdelingsleder for arbeidsgiverkontroll. Konstituert kemner beholdt faglig og personalmessig ansvar for innkrevingsavdelingen.

Fagavdelingene er i all hovedsak organisert etter prinsippet om fullført saksbehandling, med enkelte unntak for tyngre saker med behov for juridisk kompetanse.

Styrende organer

Kemneren i Drammensregionen er organisert som et interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 27 mellom kommunene Drammen, Røyken, Hurum, Svelvik og Sande. Medlemmer av styret er rådmennene i de respektive kommuner, eller deres representanter. Styret møtes normalt fem ganger per år. Daglig leder har møteplikt til styremøtene. Styret er kontorets øverste administrative organ.

Kontoret er faglig sett underlagt Skattedirektoratet og Skatt sør på skatteområdet, herunder arbeidsgiverkontrollen.

Ressurser

Ressursfordeling skatt	Årsverk	%-andel fordelt
Antall årsverk ved skatteoppkreverkontoret som kun er benyttet til skatteoppkreverfunksjonen i regnskapsåret	27,1	100 %
Ressursbruk ved skatteoppkreverkontoret, fordeling av årsverk	-----	-----
Skatteregnskap	3,2	
Innfordring av skatt og arbeidsgiveravgift	12,3	
Arbeidsgiverkontroll	8,5	
Administrative oppgaver	3,1	
(Andel fordelt skal være 100 %)	27,1	100 %

Kommunale krav

I tillegg har kontoret pr 31.12.18 3 årsverk til innkreving av kommunale krav for kommunene. Ved utgangen av 2018 har kontoret ansvaret for innkreving av alle kommunale krav for deltakerkommunene etter forfall, med unntak av Hurum kommune hvor vi kun innkrever legalpantekrav.

Kontraktsoppfølgingskontroller og utvidet skatteattest

Kemneren i Drammensregionen har inngått en avtale med Drammen kommune om kontrolltjenester knyttet til anskaffelser der det er risiko for arbeidslivskriminalitet (a-krim) samt avtale om utvidet skatteattest.

Ressurser fra vårt kontor yter kontrolltjenester til kommunen etter bestilling. Bestillingene oversendes sammen med kopi av kontrakter mellom Drammen kommune og leverandørene og samtykkeerklæring fra leverandørene om at kommunen og eksterne kontrollører engasjert av kommunen har rett til å foreta varslede og uvarslede stedlige kontroller hos leverandøren og eventuelle underleverandører.

Kontraktsoppfølgingskontrollene innebærer kontroll av at kommunens leverandører og underleverandører følger bestemmelsene i arbeidsmiljøloven, forskrift om lønns- og

arbeidsforhold i offentlige kontrakter og skatte- og avgiftslovgivningen. Etter gjennomført kontroll skrives rapport til Drammen kommune. Kommunen følger opp eventuelle avvik og sanksjonerer overfor leverandørene.

Kontoret har ansatt to kontrollører i midlertidige stillinger til dette arbeidet. Pr. utgangen av 2018 benyttes disse ressursene kun delvis til kontraktsoppfølgingskontroller pga. mindre tilgang på saker enn forventet. Høsten 2018 har det vært en økning i antall saker, og vi forventer en fortsatt økning i løpet av 2019 når tjenesten blir bedre kjent i kommunen.

Ressurser og kompetanse for øvrig

Ved utgangen av 2018 er kontoret tilfredsstillende bemannet med tilfredsstillende kompetanse. Kontoret har tre jurister i fagavdelingene i tillegg til kemner.

Internkontroll

Kontoret har rutinebeskrivelser på alle fagområder som oppdateres jevnlig. Avdelingslederne og fagansvarlige for skatteregnskap er ansvarlige for oppdatering av rutiner, og rapporterer til kemner hvert kvartal.

Kontoret har egen controller som har ansvar for kontorets internkontroll i samarbeid med kemner, avdelingsledere og fagansvarlig. Systematisk og god internkontroll er en forutsetning for sikker drift og videre utvikling av kontoret og våre tjenester.

Tilganger, rollesett og fullmakter i SOFIE er rutinemessig kontrollert pr. 31.12.18 og blir kontrollert minimum to ganger pr. år.

Skatteutvalg

2016		2017		2018	
Behandlet Antall	Ettergitt Kroner	Behandlet Antall	Ettergitt Kroner	Behandlet Antall	Ettergitt Kroner
7	455 054	10	37 583	7	668 031

Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen

Skattekontoret gjennomførte stedlig kontroll 11. april 2018. Det ble ikke gitt pålegg eller anbefalinger etter kontrollen. Videre er det gjennomført to kontorkontroller i løpet av høsten 2018.

Miljøsertifisering

Kemneren i Drammensregionen ble første gang miljøsertifisert i 2011, og ble resertifisert i 2018. Det jobbes aktivt med å øke fokus på miljøvennlig drift, blant annet ved kildesortering og energibruk. Kontoret rapporterer til Miljøfyrtårnstiftelsen innen 1. april hvert år.

Medarbeidere

Kontoret følger rutiner og prosedyrer for gjennomføring av medarbeiderundersøkelser etter samme opplegg som Drammen kommune. Det ble gjennomført medarbeiderundersøkelse i 2018 med meget gode resultater.

Det er gjennomført felles arrangementer for de ansatte, blant annet med todagers fagsamling høsten 2018 hvor hovedtemaene var digitalisering, den nye personvernforordningen og arbeidsplassen som et fellesskap preget av utvikling.

Alle ansatte har fått tilbud om utviklingssamtale med sin nærmeste leder i løpet av året.

Det ble avholdt jevnlig HMS-møter med verneombud og plasstillitsvalgt i løpet av året. Referat fra møtene sendes alle ansatte.

Brukerne

Kontorets målsettinger for kvalitet og service omhandler blant annet krav til lav responstid på telefon. Kontoret er organisert med ringsløyfer for hver avdeling. Resultatene for 2018 viser at kontoret mottok om lag 15 099 telefoner på våre ringsløyfer og 96,7 % av disse ble besvart. I tillegg kommer henvendelser til saksbehandlers direktenummer. Alt i alt er rask og god betjening av telefonhenvendelser en viktig oppgave som har høyt fokus på kontoret. Statistikk for 2018 viser at kontoret fortsatt yter god service mot brukerne.

Kontoret har opprettholdt samarbeidsavtale med Spleiselaget (skattekontoret), og deltar ute på besøk på skoler og introduksjonssenter.

Høsten 2018 tok avdeling for kommunale krav i bruk SvarUt.

Det er iverksatt undersøkelser for ytterligere digitalisering som vil følges opp videre i 2019.

Skatteinngangen til kommunene

Total skatte- og avgiftsinngang

Kommune	Total inngang 2016	Total inngang 2017	Total inngang 2018
Drammen	9 520 546 399	9 795 973 320	10 201 578 703
Røyken	2 436 699 396	2 538 077 310	2 716 037 547
Hurum	955 412 869	977 168 717	995 893 945
Svelvik	658 701 418	659 983 212	694 568 216
Sande	948 029 205	984 414 276	1 016 236 959
Totalt:	14 519 389 287	14 955 616 834	15 624 315 370

Kommunens andel av skatteinngangen

	Kommunens andel 2017	Andel i % 2017	Kommunens andel 2018	Andel i % 2018
Drammen	2 001 966 869	31,76	2 041 109 722	31,67
Røyken	663 245 379	30,65	699 523 433	30,76
Hurum	254 706 597	30,86	260 548 937	31,03
Svelvik	164 536 508	30,49	172 140 753	30,36
Sande	261 519 467	31,13	270 984 157	31,40
Totalt:	3 345 974 820		3 444 307 002	

Skatteinngangen har økt i alle våre kommuner. Økningen var noe sterkere enn forventet.

Skatteregnskapet

Avleggelse av skatteregnskapet

Kemneren i Drammensregionen bekrefter at skatteregnskapet for 2018 er ført, avstemt og avlagt i samsvar med gjeldende forskrifter og retningslinjer, jfr. Instruks for skatteoppkrevere § 3-1.

Årsregnskapet for 2018 følger som vedlegg til årsrapporten, og er signert av skatteoppkreveren.

Marginoppgjøret

Marginoppgjøret for 2017+2018– 0602 Drammen		
Innestående margin for inntektsåret 2017, pr. 31.10.2018		57 817 906
For mye avsatt margin for inntektsåret 2017		57 817 888
Prosentats marginavsetning:		9 %
Marginavsetning for inntektsåret 2018, pr. 31.12.2018		501 386 616
Gjeldende prosentats marginavsetning:		9 %

Marginoppgjøret for 2017+2018– 0627 Røyken		
Innestående margin for inntektsåret 2017, pr. 31.10.2018		40 802 955
For mye avsatt margin for inntektsåret 2017		40 802 944
Prosentats marginavsetning:		9 %
Marginavsetning for inntektsåret 2018, pr. 31.12. 2018		175 835 963
Gjeldende prosentats marginavsetning:		9 %

Marginoppgjøret for 2017+2018 – 0628 Hurum		
Innestående margin for inntektsåret 2017, pr. 31.10.2018		13 050 630
For mye avsatt margin for inntektsåret 2017		13 050 620
Prosentats marginavsetning:		10 %
Marginavsetning for inntektsåret 2018, pr. 31.12. 2018		74 181 742
Gjeldende prosentats marginavsetning:		10 %

Marginoppgjøret for 2017+2018 – 0711 Svelvik		
Innestående margin for inntektsåret 2017, pr. 31.10.2018		6 203 463
For mye avsatt margin for inntektsåret 2017		6 203 453
Prosentats marginavsetning:		10 %
Marginavsetning for inntektsåret 2018, pr. 31.12. 2018		50 413 726
Gjeldende prosentats marginavsetning:		10 %

Marginoppgjøret for 2017+2018 – 0713 Sande		
Innestående margin for inntektsåret 2017, pr. 31.10.2018		11 218 096
For mye avsatt margin for inntektsåret 2017		11 218 087
Prosentats marginavsetning:		10 %
Marginavsetning for inntektsåret 2018, pr. 31.12. 2018		76 484 748
Gjeldende prosentats marginavsetning:		10 %

Kommentarer til marginavsetningen

Som tabellene ovenfor viser har alle kommunene Drammen, Røyken, Hurum, Svelvik og Sande avsatt for mye i marginoppgjøret for 2017. Det har ikke vært noen endring i prosentsatsen i løpet av året. Den positive og stabile avsetningen gjør at kemneren i Drammensregionen anser prosentsatsen som tilfredsstillende, og vil ikke anbefale noen av kommunene å endre satsen på nåværende tidspunkt.

Innfordring av krav

Restanseutviklingen

Innfordringens effektivitet

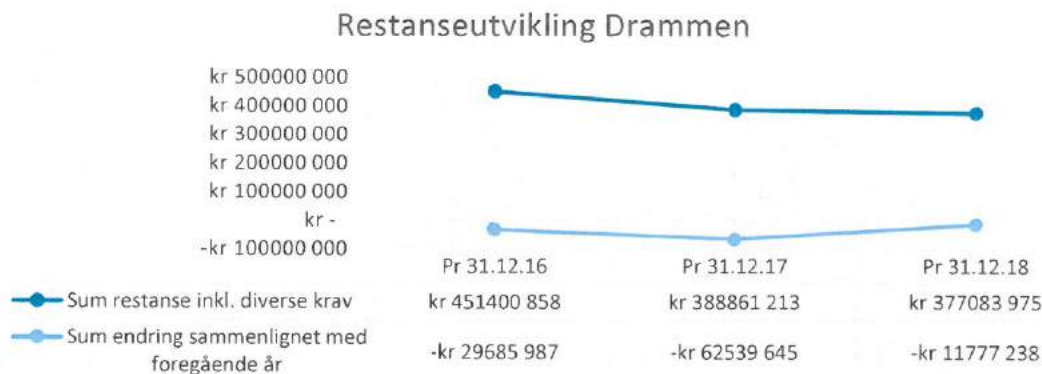
Drammen kommune

Totale restanser og berostilte krav i Drammen kommune

	Restanse pr 31.12.18	Herav berostilt pr 31.12 18	Restanse pr 31.12.17	Herav berostilt pr 31.12 17	Endring i restanse Reduksjon (-) Økning (+)	Endring i berostilt Reduksjon (-) Økning (+)
Sum restanse pr. skatteart	377 026 165	26 327 600	388 755 586	27 150 422	-11 729 421	-822 822
Arbeidsgiveravgift inkl. avsavnsrenter	20 763 614	235 740	19 957 264	235 740	806 350	0
Artistskatt	0	0	0	0	0	0
Finnansskatt lønn inkl. avsavnsrenter	0	0	0	0	0	0
Forsinkelsesrenter	36 253 717	1 609 489	35 236 064	1 640 579	1 017 653	-31 090
Forskuddsskatt	1 060 491	0	2 175 313	0	-1 114 822	0
Forskuddsskatt person	43 344 692	655 457	46 411 799	764 780	-3 067 107	-109 323
Forskuddstrekk inkl. avsavnsrenter	15 714 675	0	16 772 441	0	-1 057 766	0
Gebyr	0	0	0	0	0	0
Innfordringsinntekter	10 223 282	133 392	10 058 087	142 666	165 195	-9 274
Inntekt av summarisk fellesoppgjør	2 788 678	0	4 074 987	0	-1 286 309	0
Kildeskatt	0	0	0	0	0	0
Kildeskatt	0	0	75 766	0	-75 766	0
Restskatt inkl. avsavnsrenter, avregningsrenter og tilbakesøkningskrav	9 404 342	0	12 782 750	0	-3 378 408	0
Restskatt person inkl. avsavnsrenter, avregningsrenter og tilbakesøkningskrav	228 824 541	23 693 522	234 658 810	24 366 657	-5 834 269	-673 135
Tvangsmulkt	8 648 133	0	6 552 305	0	2 095 828	0
Sum restanse diverse krav	57 810	0	105 627	0	-47 817	0
Diverse krav	57 810	0	105 627	0	-47 817	0
Sum restanse per skatteart inkl. diverse krav	377 083 975	26 327 600	388 861 213	27 150 422	-11 777 238	-822 822

Kommentarer til restansesituasjonen og utviklingen i restanser

Restansesituasjonen pr 31.12.18 viser en fortsatt nedgang.

Restansene har samlet blitt redusert med 11,8 millioner. 2017 var et unntaksår i den forstand at endelig innbetaling i en større skattesak som hadde pågått over flere år. Sammenligner vi med 2016, ser vi likevel at endring i total restanse ligger nærmere 18 millioner lavere. Dette må sees i sammenheng med økning i sum krav for flere av skatte- og avgiftsartene. Blant annet er sum restskatt person 2017 over 41 millioner høyere enn sum restskatt person 2016. Også innenfor arbeidsgiveravgift er det en økning på nærmere 42 millioner i sum krav for 2018 sammenlignet med 2017.

Tross en betydelig økning i sum krav til innkreving i 2018 sammenlignet med tidligere år, er likevel den totale restansesituasjonen redusert med over 11 millioner. Dette er et resultat vi er meget fornøyd med.

Restanse etter summarisk fellesoppgjør er tilknyttet en større a-krim sak. Reduksjonen her er i hovedsak et resultat av god oppfølging etter gjennomført arrest.

Oppfølging av tvangsmulkt var nytt i 2017 og omfattet både mulkt etter a-opplysningsloven og skatteforvaltningsloven. Tvangsmulkt tilknyttet næring antas ikke å gi uttrykk for reell aktiv restanse. Flere selskap som er slettet eller antatt døde – har fått vedtak om tvangsmulkt. Flere tvangsmulktkrav er også tilknyttet selskaper som er eller har vært under konkursbehandling, men kravene er foreløpig ikke avskrevet. Samlet aktiv restanse antas derfor å være betydelig lavere enn 8,6 millioner.

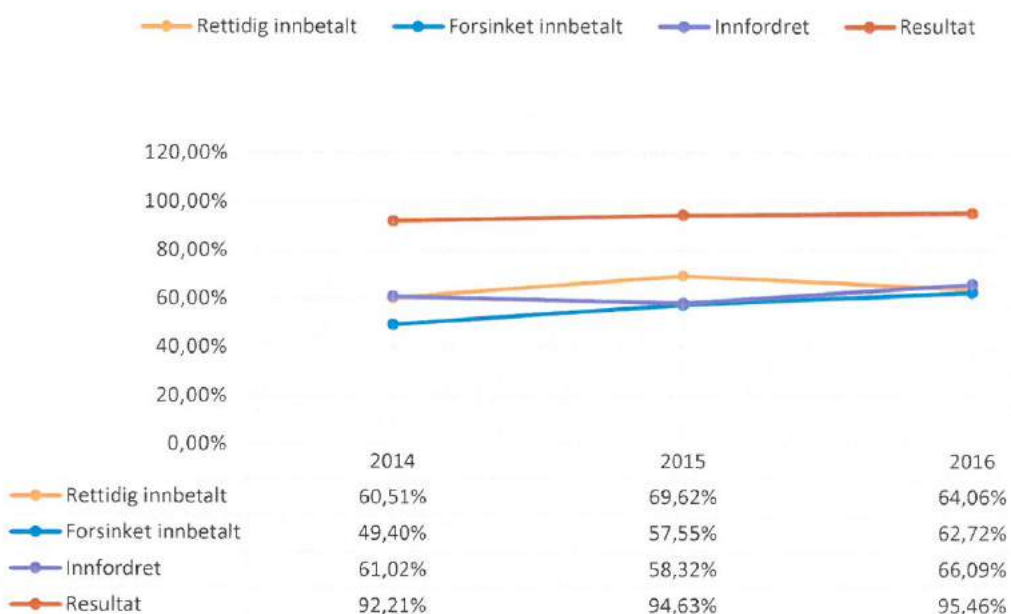
Det er fortsatt store restanser innenfor forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift som er bundet opp i konkurssaker og hvor avskrivning foreløpig ikke er gjennomført.

For 2018 er det til sammen avskrevet kr 21 mill for Drammen. Dette er ca 20 millioner lavere sammenlignet med 2017. Avskrivningene gjelder AS'er som er konkurs eller slettet, enkeltpersoner som har utvandret og kravene anses som uinndrivelige, foreldete krav, insolvente dødsbo samt avskrivning i tilknytning til gjennomført gjeldsordning.

Det er ettergitt restanser med kr 3,4 millioner etter vedtak fra skatteetaten/skatteutvalget.

I forhold til restskatt person så har sum andel innfordret hatt en markant økning. Rettidig betaling er noe redusert – til gjengjeld har forsinket betaling hatt en god økning siden 31.12.17. Totalt innbetalt har økt sammenlignet med tidligere år. Drammen kan for de siste to årene vise til historiske resultater for restskatt person.

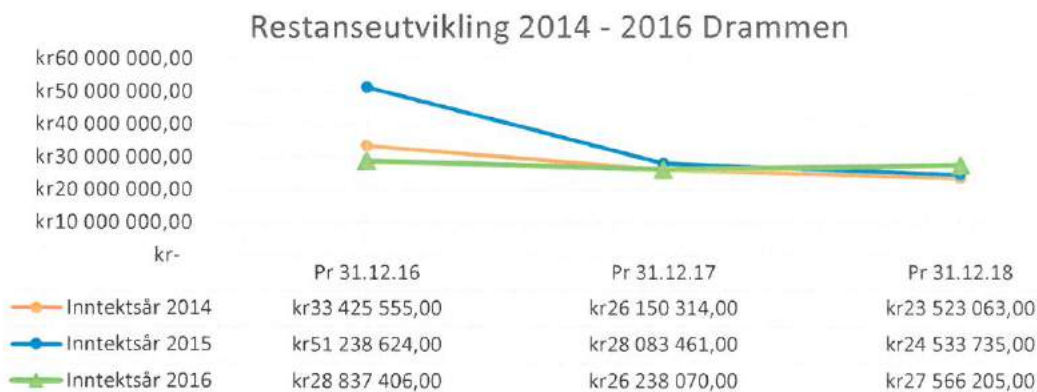
Utvikling restskatt person Drammen

Restanser eldre år Drammen

Inntektsår	Sum restanse pr 31.12.2018	Herav skatteart "Restskatt – person"	Sum restanse pr 31.12.2017	Herav skatteart "Restskatt – person"
2016	27 566 205	13 405 943	28 083 461	16 773 446
2015	24 533 735	15 630 715	28 083 461	16 773 446
2014	23 523 063	18 050 267	26 150 314	17 301 731
2013	21 782 444	15 478 257	26 238 070	17 657 143
2012 – 1987	213 116 275	142 259 394	222 740 955	149 787 407

Kommentarer til restanser og restanseoppfølgingen for eldre år

Oppsummert ser vi en svært god utvikling i restanser for eldre år.

Andel som utgjør restskatt person for 2016 er lavere enn for 2015 og 2014 pr 31.12.18 – noe som gir et godt utgangspunkt i forhold til videre restanseoppfølging.

Utviklingen for restanser fra 2012 og eldre inntektsår viser en nedgang på 9,6 millioner. Som nevnt fikk vi oppgjør i 2017 for en enkeltsak fordelt på årene 1998-2007 – til sammen 66,6 millioner. Ser vi bort fra denne saken så ble restansen for 2012 og eldre år redusert med 24,6 millioner fra 2016 til 2017. At vi ikke ser tilsvarende utvikling i 2018 kan blant annet ha sammenheng med lavere beløp til avskrivning i 2018 sammenlignet med 2017.

Avdelingen har gjennomgått rapporten ”Restanseliste – forelda krav” dato t.o.m. 31.12.2018, og sikret at krav ikke foreldes uten at det er iverksatt tiltak. Rapporten blir gjennomgått hver fjerde måned med forfall 6 måneder frem i tid. De krav som kan sikres er sikret.

Antall krav som var foreldet pr. 31.12.2018: 36 krav

Samlet beløp på krav som var foreldet pr. 31.12.2018: kr 235 567

De saker som går til foreldelse gjelder særlig utenlandske arbeidere som har fått restskatt og siden reist tilbake til sitt hjemland. Adresser er forsøkt innhentet og skattyter purret, men på grunn av beløpets størrelse eller manglende bistandsavtale, er det ikke mulig å be om bistand til innkreving fra utlandet.

Røyken kommune

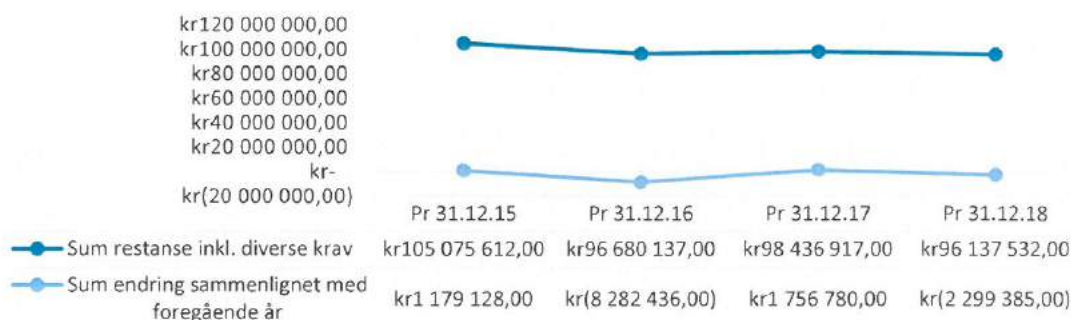
Totalt restanser og berostilte krav i Røyken kommune

	Restanse pr 31.12.18	Herav berostilt pr 31.12.18	Restanse pr 31.12.17	Herav berostilt pr 31.12.17	Endring i restanse Reduksjon (-) Økning (+)	Endring i berostilt Reduksjon (-) Økning (+)
Sum restanse pr. skatteart	96 137 531	853 634	98 436 916	850 931	-2 299 385	2 703
Arbeidsgiveravgift inkl. avsavnsrenter	4 828 142	0	6 346 461	0	-1 518 319	0
Artistskatt	0	0	0	0	0	0
Finnansskatt lønn inkl. avsavnsrenter	0	0	36	0	-36	0
Forsinkelsesrenter	10 930 034	112 775	11 197 871	110 072	-267 837	2 703
Forskuddsskatt	154 681	0	190 495	0	-35 814	0
Forskuddsskatt person	16 323 384	28 777	14 454 468	28 777	1 868 916	0
Forskuddstrekk inkl. avsavnsrenter	5 582 162	0	6 062 169	0	-480 007	0
Gebyr	0	0	0	0	0	0
Innfordringsinntekter	568 834	515	634 500	515	-65 666	0
Inntekt av summarisk fellesoppgjør	899 392	0	899 392	0	0	0
Kildeskatt	0	0	0	0	0	0
Restskatt inkl. avsavnsrenter, avregningsrenter og tilbakesøkingskrav	740 382	0	1 854 857	0	-1 114 475	0
Restskatt person inkl. avsavnsrenter, avregningsrenter og tilbakesøkingskrav	54 042 845	711 567	55 283 019	711 567	-1 240 174	0
Tvangsmulkt	2 067 675	0	1 513 648	0	554 027	0
Sum restanse diverse krav	1	0	1	0	0	0
Diverse krav	1	0	1	0	0	0
Sum restanse per skatteart inkl. diverse krav	96 137 532	853 634	98 436 917	850 931	-2 299 385	2 703

Kommentarer til restansesituasjonen og utviklingen i restanser

Restansesituasjonen pr 31.12.18 viser nedgang på 2,3 millioner.

Restanseutvikling Røyken

Restskatt person viser en fortsatt nedgang. Dette er en positiv utvikling med tanke på at sum krav økte med over 14 millioner i 2016 sammenlignet med 2015 for personlig restskatt. Videre viser restansesituasjonen en fortsatt nedgang i skattearter tilknyttet næring.

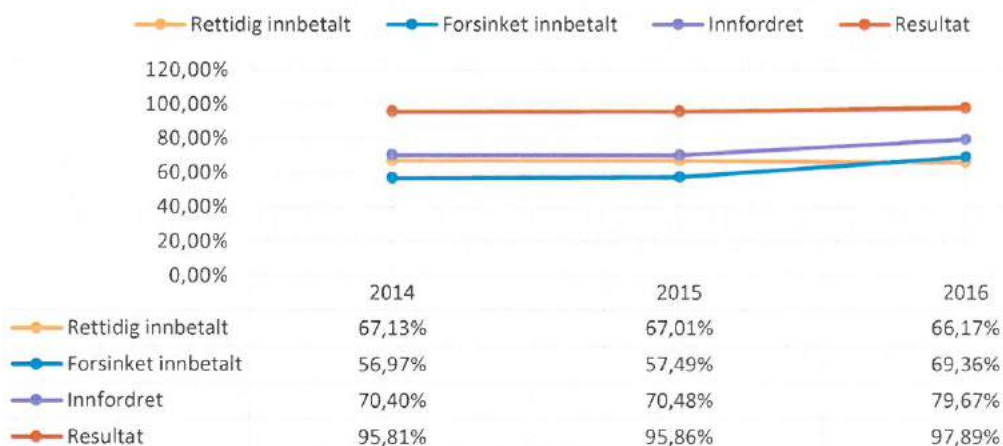
Oppfølging av tvangsmulkt var nytt i 2017 og omfattet både mulkt etter a-opplysningsloven og skatteforvaltningsloven. Tvangsmulkt tilknyttet næring antas ikke å gi uttrykk for reell aktiv restanse. Flere selskap som er slettet eller antatt døde – har fått vedtak om tvangsmulkt. Flere tvangsmulktkrav er også tilknyttet selskaper som er eller har vært under konkursbehandling, men kravene er foreløpig ikke avskrevet. Samlet aktiv restanse antas derfor å være betydelig lavere enn 2,1 millioner.

Det er fortsatt restanser innenfor forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift som er bundet opp i konkurssaker og hvor avskrivning foreløpig ikke er gjennomført. Til sammen er det avskrevet kr 7,6 mill for Røyken i 2018 – til sammen 258 restanser. Hovedtyngden av avskrivningene gjelder som følge av konkurs og gjennomført gjeldsordning.

Det er ettergitt restanser kr 680 063 etter vedtak fra skatteetaten/skatteutvalget – til sammen 16 restanser.

I forhold til restskatt person så er det en svak nedgang i rettidig betalt, men til gjengjeld en markant økning i forsinket innbetalt og innfordret. Dette har medført en økning på over 2 prosentpoeng på totalt innbetalt sammenlignet med i fjor, og Røyken var ved utgangen av året den tredje beste kommunen i region sør resultatmessig for restskatt person 2016.

Utvikling restskatt person Røyken

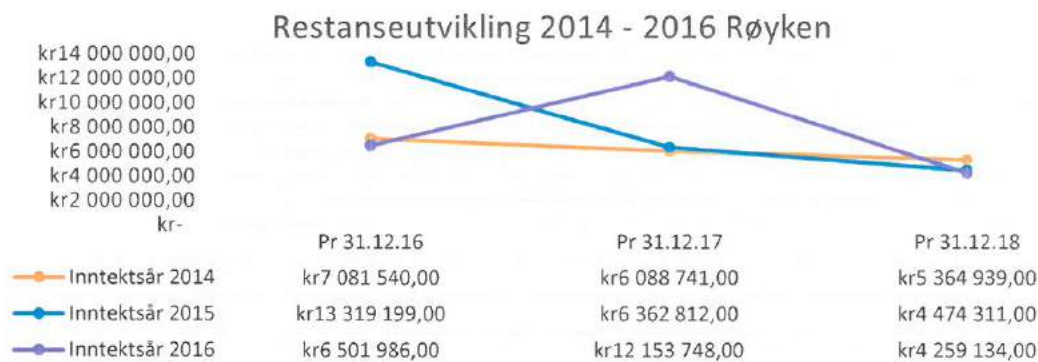

Restanser eldre år

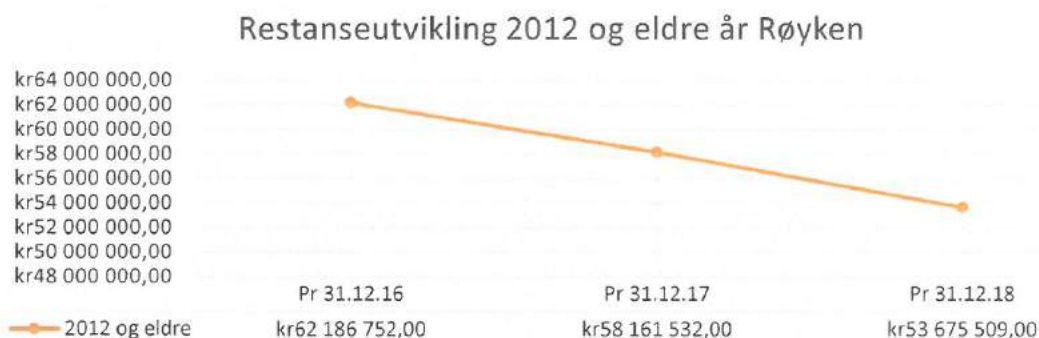
Inntektsår	Sum restanse (debit)	Herav skatteart "Restskatt – person"
2016	4 259 134	2 239 532
2015	4 474 311	2 944 009
2014	5 364 939	3 568 868
2013	5 294 627	2 839 904
2012 – 1987	53 675 509	33 991 397

Kommentarer til restanser og restanseoppfølgingen for eldre år

Oppsummert ser vi en god utvikling i restanser for eldre år.

En positiv utvikling er at totale restanser tilknyttet 2016 ligger ca 2 millioner lavere ved utgang 2018 enn hva 2015 og 2014 gjorde i henholdsvis 2017 og 2016. Andel som utgjør restskatt person for 2016 er lavere pr 31.12.18 enn for 2015 og 2014 noe som gir et godt utgangspunkt i forhold til videre restanseoppfølging.

Utviklingen for restanser fra 2012 og eldre inntektsår viser en nedgang på over 4 millioner – tilnærmet lik endring fra 2016 til 2017.

Avdelingen har gjennomgått rapporten ”Restanseliste – forelda krav” dato t.o.m. 31.12.2018, og sikret at krav ikke foreldes uten at det er iverksatt tiltak. Rapporten blir gjennomgått hver fjerde måned med forfall 6 måneder frem i tid. De krav som kan sikres er sikret.

Antall krav som var foreldet pr. 31.12.2018: 14 krav

Samlet beløp på krav som var foreldet pr. 31.12.2018: kr 291 577

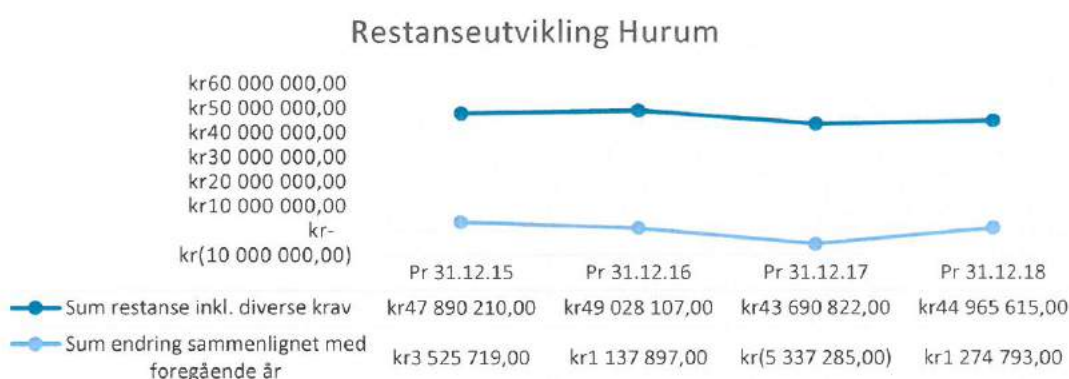
Hurum kommune

Totale restanser og berostilte krav i Hurum kommune

	Restanse pr 31.12.18	Herav berostilt pr 31.12.18	Restanse pr 31.12.17	Herav berostilt pr 31.12.17	Endring i restanse Reduksjon (-) Økning (+)	Endring i berostilt Reduksjon (-) Økning (+)
Sum restanse pr. skatteart	44 965 615	612 659	43 690 822	612 659	1 274 793	0
Arbeidsgiveravgift inkl. avsavnsrenter	1 701 386	0	1 823 255	0	-121 869	0
Artistskatt	0	0	0	0	0	0
Finnansskatt lønn inkl. avsavnsrenter	0	0	0	0	0	0
Forsinkelsesrenter	3 872 343	51 217	3 185 797	51 217	686 546	0
Forskuddsskatt	14 468	0	691 846	0	-677 378	0
Forskuddsskatt person	6 774 314	0	8 060 024	0	-1 285 710	0
Forskuddstrekk inkl. avsavnsrenter	2 669 947	0	2 694 391	0	-24 444	0
Gebyr	795	0	795	0	0	0
Innfordringsinntekter	314 704	27 005	333 367	27 005	-18 663	0
Inntekt av summarisk fellesoppgjør	0	0	0	0	0	0
Kildeskatt	0	0	0	0	0	0
Restskatt inkl. avsavnsrenter, avregningsrenter og tilbakesøkningskrav	494 301	0	493 731	0	570	0
Restskatt person inkl. avsavnsrenter, avregningsrenter og tilbakesøkningskrav	28 347 583	534 437	25 819 624	534 437	2 527 959	0
Tvangsmulkt	775 774	0	587 992	0	187 782	0
Sum restanse diverse krav	0	0	0	0	0	0
Diverse krav	0	0	0	0	0	0
Sum restanse per skatteart inkl. diverse krav	44 965 615	612 659	43 690 822	612 659	1 274 793	0

Kommentarer til restansesituasjonen og utviklingen i restanser

Restansesituasjonen pr 31.12.18 viser økning med 1,3 millioner.

I 2017 var det endelig registrert en merkbar nedgang i sum restskatt. Trenden har snudd, og det er registrert en økning i gjenstående restanse. Dette har først og fremst sammenheng med negativ utvikling for restskatt person. Likevel er vi godt fornøyd med sum restanse for denne kravstypen. Sum krav for 2017 økte med 4,3 millioner sammenlignet med 2016. Samtidig ser vi at det for inntektsåret 2017 er flere skyldnere med store restskatter som ligger i tyngre innfordringsløp sammenlignet med inntektsåret 2016.

Videre viser restansesituasjonen fortsatt nedgang i arbeidsgiveravgift og forskuddstrekk. Forskuddsskatt person viser en god utvikling.

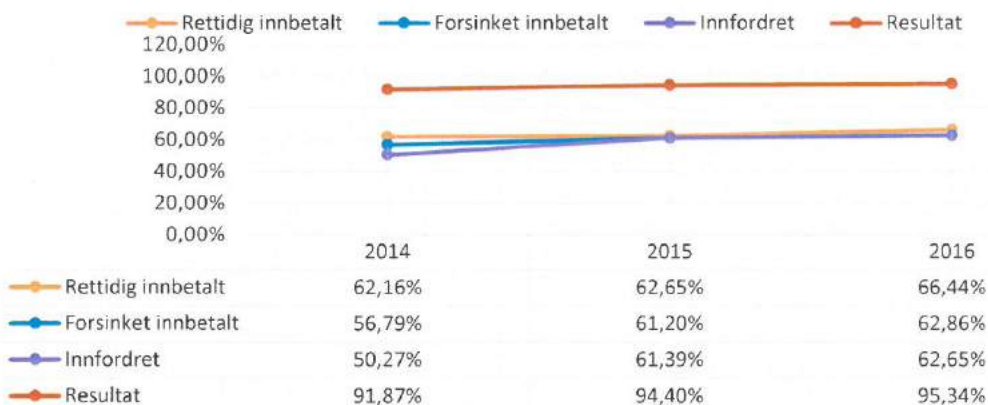
Oppfølging av tvangsmulkt var nytt i 2017 og omfattet både mulkt etter a-opplysningsloven og skatteforvaltningsloven. Tvangsmulkt tilknyttet næring antas ikke å gi uttrykk for reell aktiv restanse. Flere selskap som er slettet eller antatt døde – har fått vedtak om tvangsmulkt. Flere tvangsmulktkrav er også tilknyttet selskaper som er eller har vært under konkursbehandling, men kravene er foreløpig ikke avskrevet. Samlet aktiv restanse antas derfor å være betydelig lavere enn 0,77 millioner.

Til sammen er det avskrevet kr 3,1 mill for Hurum i 2018 – til sammen 234 restanser. Beløpet er noe lavere enn for 2017. Hovedtyngden av avskrivningene gjelder som følge av konkurs og gjennomført gjeldsordning.

Det er ettergitt restanser med kr 25 989 etter vedtak fra skatteetaten. Ettergitt beløp gjelder 5 restanser.

I forhold til restskatt person er det registrert en økning på rettidig, forsinket og andel innfordret. Dette medfører en fortsatt god og positiv utvikling på totalt innbetalt. Hurum kan de siste to årene vise til historiske resultater for restskatt person.

Utvikling restskatt person Hurum

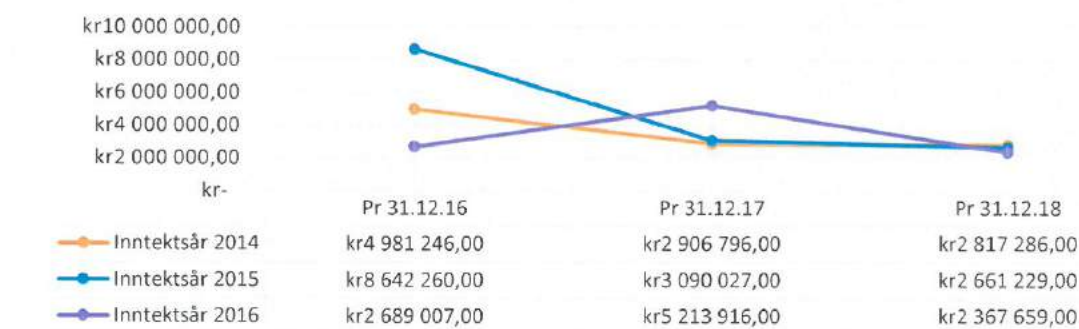
Restanser eldre år Hurum

Inntektsår	Sum restanse (debit)	Herav skatteart "Restskatt – person"
2016	2 367 659	1 496 323
2015	2 661 229	2 265 582
2014	2 817 286	1 558 693
2013	3 016 871	1 358 748
2012 – 1981	25 271 129	17 205 512

Kommentarer til restanser og restanseoppfølgingen for eldre år

Oppsummert ser vi en god utvikling i restanser for eldre år.

Restanseutvikling 2014 - 2016 Hurum

En positiv utvikling er at restanser tilknyttet 2016 ligger noe lavere ved utgang 2018 enn hva 2015 og 2014 gjorde i henholdsvis 2017 og 2016. Andel som utgjør restskatt person for 2016 er lavere pr 31.12.18. Dette gir et godt utgangspunkt i forhold til videre restanseoppfølging.

Restanseutvikling 2012 og eldre år Hurum

Utviklingen for restanser fra 2012 og eldre inntektsår viser en liten nedgang, men lavere enn sammenlignet med de to foregående årene.

Avdelingen har gjennomgått rapporten "Restanseliste – forelda krav" dato t.o.m. 31.12.2018, og sikret at krav ikke foreldes uten at det er iverksatt tiltak. Rapporten blir gjennomgått hver fjerde måned med forfall 6 måneder frem i tid. De krav som kan sikres er sikret.

Antall krav som var foreldet pr. 31.12.2018: 7 krav

Samlet beløp på krav som var foreldet pr. 31.12.2018: kr 7 682

Sakene gjelder hovedsakelig personer som har utvandret og beløpet er for lavt til å sende bistandsanmodning.

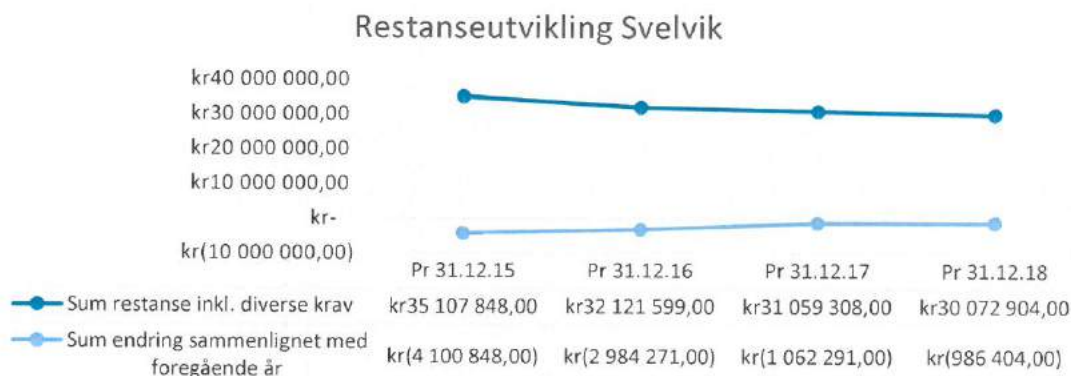
Svelvik kommune

Totale restanser og berostilte krav i Svelvik kommune

	Restanse pr 31.12.18	Herav berostilt pr 31.12 18	Restanse pr 31.12.17	Herav berostilt pr 31.12 17	Endring i restanse Reduksjon (-) Økning (+)	Endring i berostilt Reduksjon (-) Økning (+)
Sum restanse pr. skatteart	30 072 904	1 883 040	31 059 308	1 922 209	-986 404	-39 169
Arbeidsgiveravgift inkl. avsavnsrenter	893 959	80 633	1 247 409	80 633	-353 450	0
Artistskatt	0	0	0	0	0	0
Finnansskatt lønn inkl. avsavnsrenter	0	0	0	0	0	0
Forsinkelsesrenter	4 420 557	214 993	3 980 771	214 993	439 786	0
Forskuddsskatt	0	0	51 788	0	-51 788	0
Forskuddsskatt person	6 587 301	264 446	6 740 926	264 446	-153 625	0
Forskuddstrekk inkl. avsavnsrenter	845 614	0	1 092 518	0	-246 904	0
Gebyr	0	0	0	0	0	0
Innfordringsinntekter	447 746	153 039	452 309	153 039	-4 563	0
Inntekt av summarisk fellesoppgjør	0	0	0	0	0	0
Kildeskatt	0	0	0	0	0	0
Restskatt inkl. avsavnsrenter, avregningsrenter og tilbakesøkingsskrav	826 976	0	509 309	0	317 667	0
Restskatt person inkl. avsavnsrenter, avregningsrenter og tilbakesøkingsskrav	15 488 058	1 169 929	16 507 240	1 209 098	-1 019 182	-39 169
Tvangsmulkt	562 693	0	477 038	0	85 655	0
Sum restanse diverse krav	0	0	0	0	0	0
Diverse krav	0	0	0	0	0	0
Sum restanse per skatteart inkl. diverse krav	30 072 904	1 883 040	31 059 308	1 922 209	-986 404	-39 169

Kommentarer til restansesituasjonen og utviklingen i restanser

Restansesituasjonen pr 31.12.18 viser reduksjon på ca 1 million som er sammenfallende med fjoråret.

Det er registrert en fortsatt økning i forsinkelsesrenter, restskatt upersonlig og tvangsmulkt mens det for skattearter for næring er en fortsatt god utvikling.

Oppfølging av tvangsmulkt var nytt i 2017 og omfattet både mulkt etter a-opplysningsloven og skatteforvaltningsloven. Tvangsmulkt tilknyttet næring antas ikke å gi uttrykk for reell aktiv restanse. Flere selskap som er slettet eller antatt døde – har fått vedtak om tvangsmulkt. Flere tvangsmulktkrav er også tilknyttet selskaper som er eller har vært under konkursbehandling, men kravene er foreløpig ikke avskrevet. Samlet aktiv restanse antas derfor å være betydelig lavere enn 0,77 millioner.

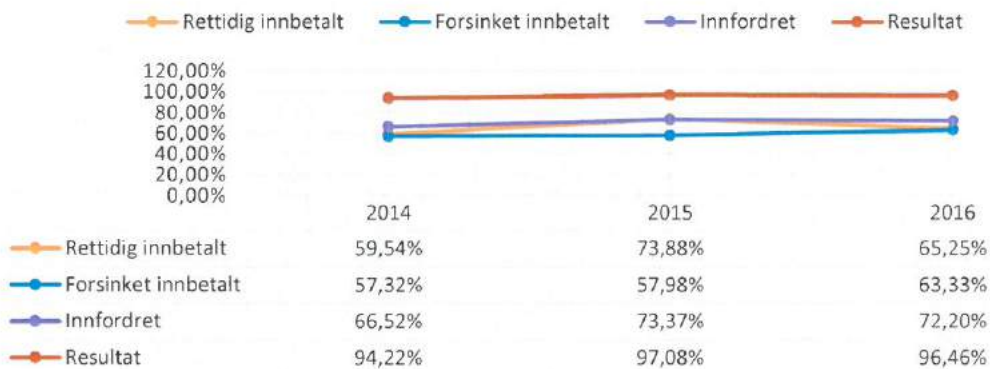
Oppfølging av tvangsmulkt var nytt i 2017 og omfattet både mulkt etter a-opplysningsloven og skatteforvaltningsloven. Samlet sum utgjør kr 562 693, men det antas at reell restanse er noe lavere som følge av at tvangsmulkt er påført selskap som er konkurs eller slettet.

Til sammen er det avskrevet kr 887 547 for Svelvik i 2018 – til sammen 62 restanser. Dette er 1,3 millioner lavere sammenlignet med 2017. Hovedtyngden av avskrivningene gjelder som følge av konkurs og gjennomført gjeldsordning. For 2017 utgjorde dødsbo en stor andel av det avskrevne beløp.

Det er ikke ettergitt noen restanser i Svelvik for 2018.

I forhold til restskatt person er rettidig betalt lavere sammenlignet med 2015. Øvrige resultater har holdt seg, men grunnet nedgang i rettidigheten, så ender totalt innbetalt noe lavere. Likevel er vi godt fornøyd med resultatet som ligger over 3 prosentpoeng sett i forhold til resultatkrav.

Utvikling restskatt person Svelvik

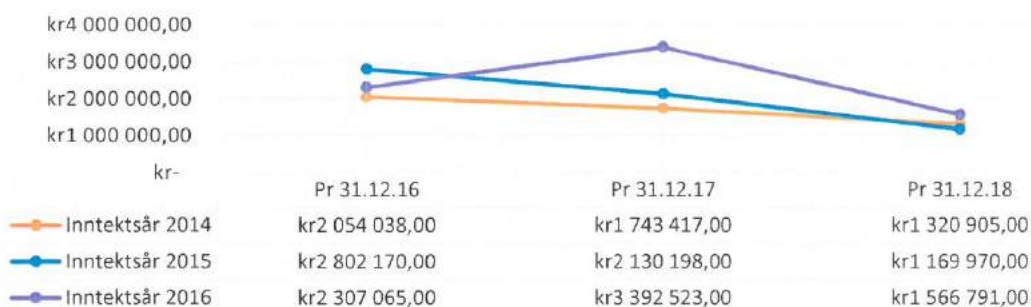
Restanser eldre år Svelvik

Inntektsår	Sum restanse (debit)	Herav skatteart "Restskatt – person"
2016	1 566 791	721 112
2015	1 169 970	613 733
2014	1 320 905	979 761
2013	1 609 803	1 028 340
2012 – 1988	20 628 948	10 679 506

Kommentarer til restanser og restanseoppfølgingen for eldre år

Oppsummert ser vi en god utvikling i restanser for eldre år.

Restanseutvikling 2014-2016 Svelvik

Restanser tilknyttet 2016 ligger ved utgang 2018 på samme nivå som 2015 og 2014 gjorde i henholdsvis 2017 og 2016. Andel som utgjør restskatt person for 2016 er lavere pr 31.12.18 sammenlignet med inntektsårene 2015 og 2014. Dette gir et godt utgangspunkt i forhold til videre restanseoppfølging.

Utviklingen for restanser fra 2012 og eldre inntektsår viser en fortsatt jevn nedgang – noe lavere enn nedgang enn fra 2016 til 2017. Dette kan ha sammenheng med at avskrevet beløp og ettergitt beløp samlet sett er lavere i 2018 enn 2017.

Avdelingen har gjennomgått rapporten ”Restanseliste – forelda krav” dato t.o.m. 31.12.2018, og sikret at krav ikke foreldes uten at det er iverksatt tiltak. Rapporten blir gjennomgått hver fjerde måned med forfall 6 måneder frem i tid. De krav som kan sikres er sikret.

Antall krav som var foreldet pr. 31.12.2018: 0 krav

Samlet beløp på krav som var foreldet pr. 31.12.2018: kr 0

Sande kommune

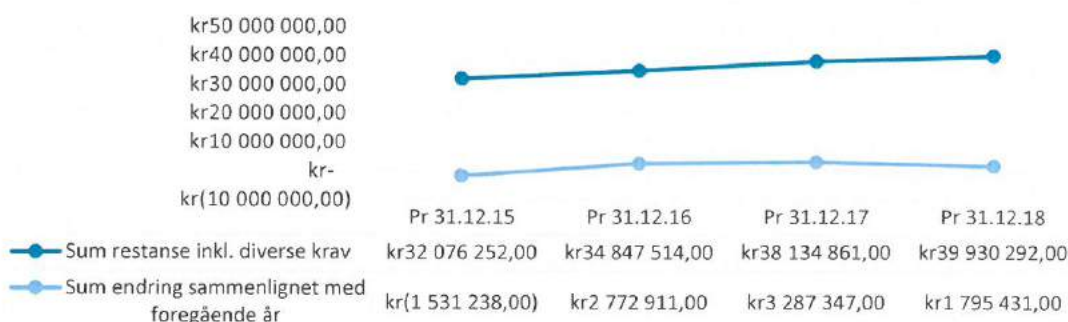
Totale restanser og berostilte krav i Sande kommune

	Restanse pr 31.12.18	Herav berostilt pr 31.12.18	Restanse pr 31.12.17	Herav berostilt pr 31.12.17	Endring i restanse Reduksjon (-) Økning (+)	Endring i berostilt Reduksjon (-) Økning (+)
Sum restanse pr. skatteart	39 930 292	346 947	38 134 861	417 731	1 795 431	-70 784
Arbeidsgiveravgift inkl. avsavnsrenter	1 271 244	0	655 231	0	616 013	0
Artistskatt	0	0	0	0	0	0
Finansskatt lønn inkl. avsavnsrenter	0	0	0	0	0	0
Forsinkelsesrenter	3 030 562	21 462	2 868 255	21 770	162 307	-308
Forskuddsskatt	0	0	0	0	0	0
Forskuddsskatt person	8 261 325	105 000	8 388 749	105 000	-127 424	0
Forskuddstrekk inkl. avsavnsrenter	726 474	0	412 891	0	313 583	0
Gebyr	0	0	0	0	0	0
Innfordringsinntekter	167 672	8 699	200 215	8 699	-32 543	0
Inntekt av summarisk fellesoppgjør	0	0	0	0	0	0
Kildeskatt	0	0	0	0	0	0
Restskatt inkl. avsavnsrenter, avregningsrenter og tilbakesøkningskrav	863 816	0	883 115	0	-19 299	0
Restskatt person inkl. avsavnsrenter, avregningsrenter og tilbakesøkningskrav	24 803 366	211 786	24 038 169	282 262	765 197	-70 476
Tvangsmulkt	805 833	0	688 236	0	117 597	0
Sum restanse diverse krav	0	0	0	0	0	0
Diverse krav	0	0	0	0	0	0
Sum restanse per skatteart inkl. diverse krav	39 930 292	346 947	38 134 861	417 731	1 795 431	-70 784

Kommentarer til restansesituasjonen og utviklingen i restanser

Restansesituasjonen pr 31.12.18 viser økning med 1,8 millioner.

Restanseutvikling Sande

Det har vært en generell økning i skattearter i tilknytning til næring. Økningen kan først og fremst sees i sammenheng med konkursåpning i slutten av november 2018 som gjelder et større selskap i Sande. Det er også en markant økning i restskatt person som i all hovedsak skyldes én endringsak registrert i oktober 2018.

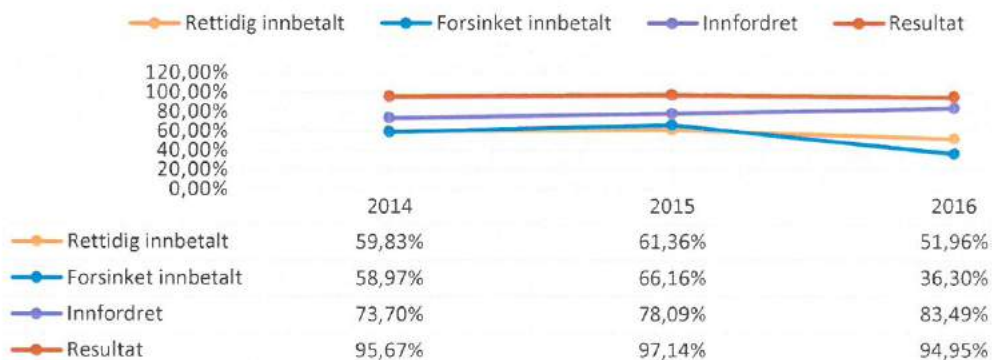
Oppfølging av tvangsmulkt var nytt i 2017 og omfattet både mulkt etter a-opplysningsloven og skatteforvaltningsloven. Samlet sum utgjør kr 805 833, men det antas at reell restanse er noe lavere som følge av at tvangsmulkt er påført selskap som er konkurs eller slettet.

Til sammen er det avskrevet kr 666 133 i 2018 – til sammen 53 restanser. Hovedtyngden av avskrivningene gjelder som følge av konkurs og insolvente dødsbo.

Det er ettergitt restanser med til sammen kr 0.

I forhold til restskatt person er det en nedgang i resultat totalt innbetalt sammenlignet med 2015. Dette skyldes i hovedsak én endringssak hvor restskatt 2016 etter endring utgjorde 1,5 millioner. Frem til oktober 2018 var totalt innbetalt 96,44%.

Utvikling restskatt person Sande

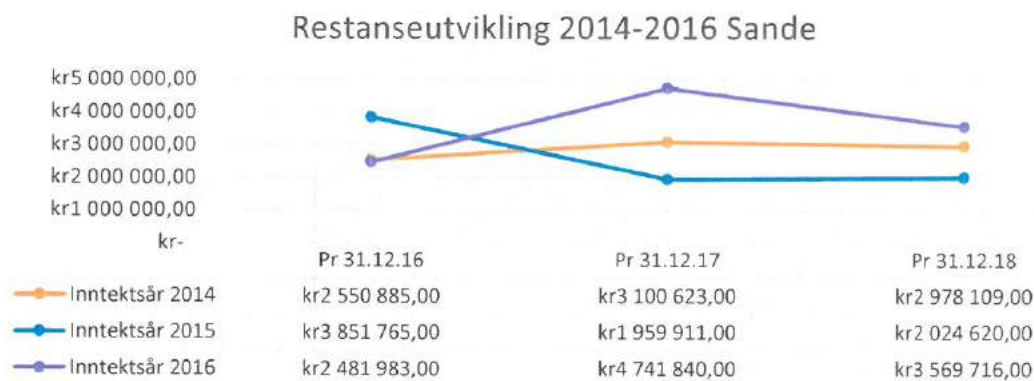

Restanser eldre år Sande

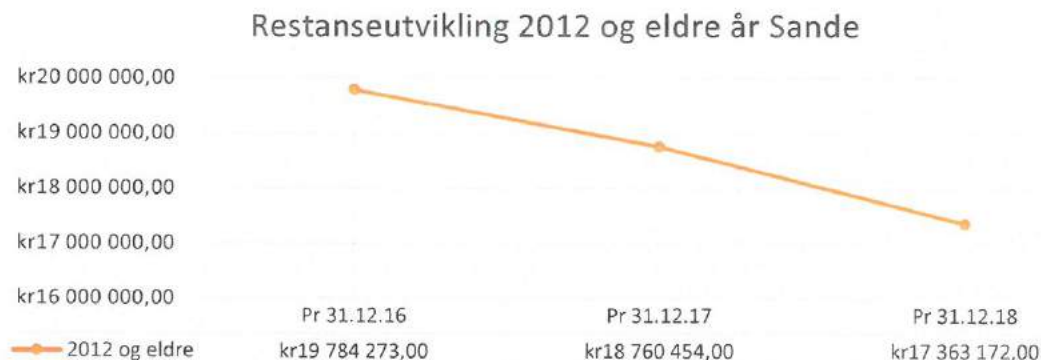
Inntektsår	Sum restanse (debit)	Herav skatteart "Restskatt – person"
2016	3 569 716	2 803 948
2015	2 024 620	1 250 976
2014	2 978 109	1 739 035
2013	5 556 152	4 971 948
2012 – 1992	17 363 172	11 081 742

Kommentarer til restanser og restanseoppfølgingen for eldre år

Oppsummert ser vi en marginal reduksjon samlet i restanser for eldre år.

Restanser tilknyttet 2016 ligger ved utgang 2018 høyere enn 2015 og 2014. Andel som utgjør restskatt person for 2016 er høyere pr 31.12.18 sammenlignet med inntektsårene 2015 og 2014. Mye av utviklingen kan knyttes til enkeltsak hvor det er registrert endring for flere inntektsår.

Utviklingen for restanser fra 2012 og eldre inntektsår viser en fortsatt jevn nedgang – noe høyere enn nedgang enn fra 2015 til 2016. Dette kan sees i sammenheng blant annet med en større avskrivning av eldre krav på grunn av foreldelse sammenlignet med 2017.

Avdelingen har gjennomgått rapporten ”Restanseliste – forelda krav” dato t.o.m. 31.12.2018, og sikret at krav ikke foreldes uten at det er iverksatt tiltak. Rapporten blir gjennomgått hver fjerde måned med forfall 6 måneder frem i tid. De krav som kan sikres er sikret.

Antall krav som var foreldet pr. 31.12.2018: 22 krav

Samlet beløp på krav som var foreldet pr. 31.12.2018: kr 190 994

Sakene gjelder blant annet personer som har utvandret og kravene er ansett som uinndrivelige i bistandsstaten.

Innfordringens effektivitet

Vurdering av resultatet pr. 31.12.2018

Kontorets resultatkrav pr. 31.12.2018 (angitt i %)

Kommune	Restskatt person	Forskuddsskatt person	Forskuddstrekk	Arbeidsgiveravgift	Forskuddsskatt AS	Restskatt AS
Drammen	93,00	98,90	99,92	99,83	99,90	98,50
Røyken	95,00	98,70	99,90	99,80	99,90	98,50
Hurum	93,50	99,00	99,90	99,80	99,90	98,50
Svelvik	93,00	98,70	99,90	99,80	99,92	99,00
Sande	95,50	98,70	99,92	99,87	99,95	99,50

Kontorets resultater pr. 31.12.2018 (angitt i %)

Kommune	Restskatt person	Forskuddsskatt person	Forskuddstrekk	Arbeidsgiveravgift	Forskuddsskatt AS	Restskatt AS
Drammen	95,46	98,88	99,95	99,83	99,96	98,16
Røyken	97,89	98,38	99,94	99,48	99,83	96,64
Hurum	95,34	98,36	99,95	99,88	99,92	98,43
Svelvik	96,46	99,15	99,95	99,89	100	97,16
Sande	94,95	98,08	99,97	99,94	100	99,34

Vurdering av resultatet pr. 31.12.2018

På innkrevingsområdet kan vi vise til gode resultater.

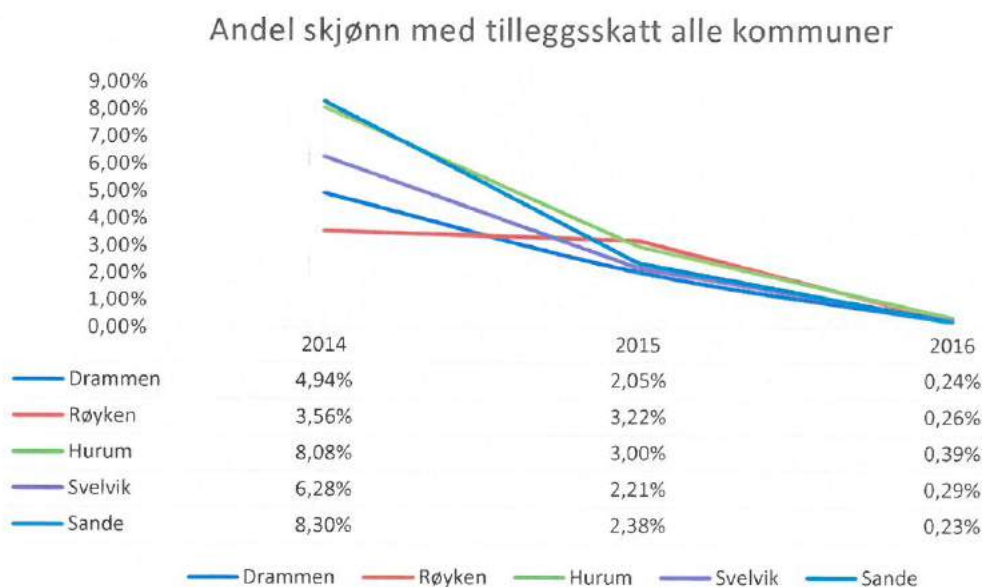
Samtlige kommuner har klart resultatkravet på forskuddstrekk samtidig som vi ser at totalt innbetalt har økt sammenlignet med resultater for 2017. For Drammen, Røyken, Hurum og Svelvik er resultatkrav for restskatt person oppnådd med svært god margin – for enkelte av disse – beste resultat noensinne. Pr oktober var oppnådd resultat i Sande 96,44 %, men som følge av økning i sum krav på ca 1 million – endte endelig resultat 0,55 prosentpoeng under resultatkrav.

Over tid så har totalt innbetalt restskatt person hatt en god utvikling for alle fem kommuner. Resultat på nesten 96 % er beste resultat oppnådd ser man alle kommunene under ett. Årsaken til dette er effektiv oppfølging av nye restanser sammen med økt fokus på vurdering av iverksettelse av tyngre innfordringstiltak.

Alle kommunene har noen få avvik på enkelte skattearter, men disse er marginale. Eneste unntak er restskatt upersonlig 2016 for Svelvik og Røyken. For Svelvik sin del var resultatkrav oppnådd allerede i juli 2018, men endringssaker registrert utover høsten påvirket totalt innbetalt. Pr 31.12.2018 var gjenstående restanse kr 95 000 fordelt på en sak. Full innfrielse i denne saken ble registrert 03.01.2019.

For Røyken er det, i tillegg til restskatt upersonlig, også registrert et større avvik på resultatkravet for arbeidsgiveravgift. For begge skattearter har aktiv restanse vært betraktelig lavere enn gjenstående til måloppnåelse i henhold til resultatkrav. Kravene er tilknyttet virksomheter som enten er slettet eller under konkursbehandling, men hvor det foreløpig ikke har vært aktuelt å avskrive restansene. Vi har også registrert en høyere andel av enkeltpersonforetak i Røyken som er under konkursbehandling.

Det er også registrert en markant nedgang i andel skjønns ligninger med tilleggsskatt. Nedgangen gir inntrykk av at skatteetaten har færre tilfelle med skjønns ligninger hvor tilleggsskatt er ilagt. Det er gjort endringer i regelverk og da også vårt sakssystem, som har medført at tilleggsskatten ikke lenger er en del av restskattebeløpet, men nå fremgår som et eget krav i reskontro til skattyter. Det er også slik at systemet unntar kravet fra innfordring automatisk straks det er påklaget. I hvilken grad dette kan ha påvirket statistikken er noe uvisst.

Ser vi på den totale andel skjønns ligninger (både med og uten tilleggsskatt) er tendensen fortsatt nedgang sammenlignet med i fjor. Dette antallet fremgår ikke av noen rapporter, men baseres på oversendte opplysninger fra skatteetaten i henhold til gjeldende samarbeidsrutine.

Forskuddsskatt person er det kun Svelvik kommune som har oppnådd resultatkravet. De øvrige kommunene har hatt noe nedgang i resultat sammenlignet med 2017. Det kan synes som en økt andel personlige konkurser i 2018 har påvirket den endelige resultatoppnåelse.

Vurdering av sammenheng mellom aktivitet og resultat

Avdelingen har jobbet målrettet og i tråd med skatteoppkreverinstruksen § 4-3 med kvartalsvis oppfølging av avdelingsleder i forhold til gjennomførte tiltak/aktiviteter.

Utleggsforretning

	2016	2017	2018
Utleggsforretninger avholdt	1145	1392	1424

Samlet ble det berammet 2 204 utleggsforretninger. Sett opp mot antall avholdte utlegg så gir det en løsningsgrad på 35,39 %. Sammenlignet med 2017 har vi sendt 38 flere berammelser etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7-10.

Tvangsdekning

2016			2017			2018		
Varsel	Begjæring	Tilbakekalt	Begjæring	Varsel	Tilbakekalt	Varsel	Begjæring	Tilbakekalt
218	108	39	189	94	44	341	122	57

Vi har hatt en klar økning i både antall varsler og begjæringer om tvangsdekning. Saksbehandlerne på innkreving har opprettholdt fokus på å vurdere tvangsdekning ganske raskt etter avholdt utlegg. Dette gir resultater.

Oppsøk på adresse og arbeid med vanskeligstilte

Nedgangen i antall skjønnslingninger og bedret rettidighet er viktig også å se i sammenheng med arbeidet som nedlegges i forhold til oppsøkende virksomhet og ikke minst veiledning.

I 2018 gjennomførte gruppe person panteaksjoner med oppsøk på skattyters bopel. Utvalget av saker ga god løsningsgrad, og vi fikk etablert kontakt med flere nye og yngre skyldnere som har hatt behov for veiledning.

Kontoret har opprettholdt samarbeidsforum med gjeldsrådgivere og namsmenn innenfor vårt distrikt. Dette bidrar til å styrke arbeidet særlig knyttet til vanskeligstilte.

Lempning § 15-2

2016		2017		2018	
Behandlet Antall	Ettergitt Kroner	Behandlet Antall	Ettergitt Kroner	Behandlet Antall	Ettergitt Kroner
41	2 076 061	6	1 479 634	33	3 434 405

Gjeldsordninger

2016		2017		2018	
Forslag	Vedtatt	Forslag	Vedtatt	Forslag	Vedtatt
20	34	40	41	13	21

Konkurs

2016			2017			2018		
Varsel	Begjæring	Tilbakekalt	Varsel	Begjæring	Tilbakekalt	Varsel	Begjæring	Tilbakekalt
37	25	12	43	29	16	74	63	19

Øvrige tiltak (antall)

	2016	2017	2018
Betalingsavtaler	17	25	50
Anmeldelser	14	9	9

Det er registrert en markant økning i antall lempningsaker og antall betalingsavtaler uten at det kan gis spesifikk årsaksforklaring, men kan mulig sees i sammenheng med de signaler vi får om generell økning i forbruks- og inkassogjeld på landsbasis. Dette kan medføre at flere skyldnere søker betalingsløsninger over tid fremfor full innfrielse ved forfall.

Oppfølging utleggstrekk

Kontoret har videreført ordningen med en saksbehandler på fastsetting utleggstrekk med følgende resultater for 2018:

	Varsel	Fastsatt
Antall	72	41
Sum varslet / fastsatt	Kr 1 218 342	Kr 537 366
Sum innbetalt	Kr 270 275	Kr 583 832
Sum varslet med løst seg u/bet	Kr 141 080	-
Totalt innbetalt varslet / fastsatt	Kr 854 107	

Det er en klar økning sammenlignet med 2017 som har sammenheng med økt kompetanse og bedret prioritering av rask oppfølging etter innsendte oppgjørslister.

Skatteoppkrevers eventuelle tiltak for å bedre effektiviteten i innfordringen*Tvangsmulkt*

Både totalt innbetalt og sum innfordret ligger svært lavt hva gjelder tvangsmulkt, og vi har gjennom året fortløpende vurdert tiltak for å bedre dette.

Først og fremst ser vi veiledning og oppsøkende virksomhet som de viktigste tiltakene vi kan gjøre overfor skattytere som ikke har noen øvrige restanser, men som har fått tvangsmulkt. Dessverre ser vi at svært mange av de skattytere som har fått vedtatt tvangsmulkt allerede har restanser hvor tyngre innkreving allerede er forsøkt uten å lykkes.

Veiledning/informasjon

Kemnerkontoret har opprettet et ute-team bestående av saksbehandlere fra innkreving skatt og kommunale krav. Vi er ute på videregående skoler sammen med skatteetatens Spleiselag og Skatteetatens veiledningstjeneste på introduksjonssentrene, for å informere om skatt og avgift, og

om konsekvensene som følge av manglende betaling. Arbeidet videreføres i 2019 som forebyggende tiltak.

SMS varsling er aktivt tatt i bruk i 2018, særlig ut mot saker i strategi 10 registrert med telefoninkasso. Det er registrert opp mot 20 % reduksjon i antall telefonikassosaker til oppfølging etter SMS-varsling. Dette ønsker vi å utvikle og jobbe videre med i 2019.

Vi ønsker også å videreføre vår gode dialog med skatt veiledning i forhold til forskuddsutskrivning og skjønnslingning.

Samarbeid

Det settes stadig fokus på bedret samarbeid med arbeidsgiverkontrollen slik at vi kan vurdere innfordringstiltak på et tidligere tidspunkt i saker der det avdekkes skatte- og avgiftsmessige uregelmessigheter. Arbeidet gir resultater i form av avdekking og konkursbegjæringer overfor flere useriøse aktører.

Innkrevingsavdelingen fortsetter å jobbe aktivt for å koble på innkreving i a-krim samarbeidet.

Konkurs

Konkurs overfor personlige skyldnere ble gitt økt fokus i 2018. Dette har gitt resultater – både i form av at saker har blitt løst/innbetalt, og ved at vi har fått etablert dialog med skyldner i saker der vi tidligere ikke har fått kontakt med vedkommende.

Det ble i 2017 gjennomført noen endringer i forhold til saksflyt mellom kontrollavdelingen og innkrevingsavdelingen hva gjelder konkurssaker. Dette har bidratt til tettere dialog rundt prioritering av selskap som bør kontrolleres – blant annet med tanke på vurdering av anmeldelse.

For 2018 har det vært et uttrykt mål om å jobbe mot raskere oppfølging av intet til utlegg saker for skattearter tilknyttet næring. Dette arbeidet har gitt svært gode resultater som blant annet gjenspeiles i klar økning i totalt innbetalt forskuddstrekk.

Tvangsdekning

Fokuset på rask oppfølging i saker der det er tatt utlegg er opprettholdt, og følges opp effektivt av avdelingen.

Særnamskompetanse

Kemneren i Drammensregionen berammer og avholder selv utleggsforretninger – både som kontorforretning og på skattyters adresse.

Arbeidsgiverkontroll

Organisering av arbeidsgiverkontrollen

Kemnerens kontrollavdeling gjennomfører kontroller i Drammen, Røyken, Hurum, Svelvik og Sande. Vi var pr. 31.12.2018 organisert med 9 regnskapskontrollører og en avdelingsleder, som sto for utplukk, gjennomføring og etterarbeide av kontrollene.

Planlagte og gjennomførte kontroller

Antall planlagte kontroller for 2018: 247
Som utgjør 5 % av totalt antall opplysningspliktige i kommunene.

Antall gjennomførte kontroller i 2018: 260
Som utgjør 5,3 % av totalt antall opplysningspliktige i kommunene.

Antall gjennomførte kontroller i 2017: 245

Resultater fra kontrollen av de opplysningspliktige pr. 31.12.2018

Arbeidsgiverkontrollen oppnådde følgende resultater for 2018:

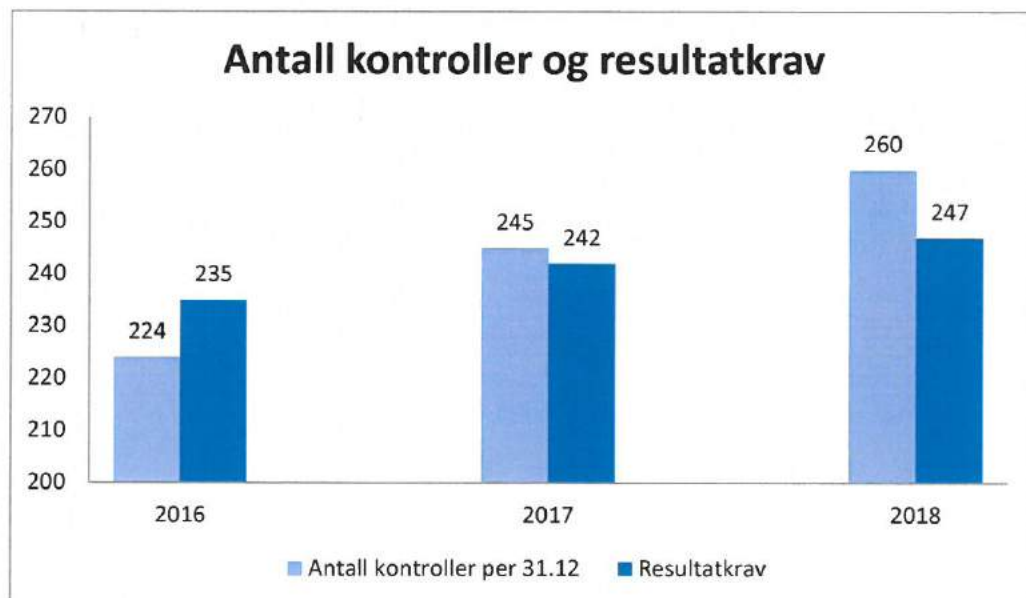
	Antall kontrollerte opplysningspliktige	Antall inntektsmottakere hos de kontrollerte oppl.pliktige	Antall opplysningspliktige i kommunen	Antall inntektsmottakere hos oppl.pl	Antall kontrollerte opplysningspliktige i %	Andel kontrollerte inntektsmottakere i % hos de oppl.pliktige
Drammen	225	1 140	3 245	70 385	6,9	1,6
Røyken	12	93	702	7 542	1,7	1,2
Hurum	6	16	389	4 034	1,5	0,4
Svelvik	8	34	208	2 358	3,8	1,4
Sande	9	101	388	4 044	2,3	2,5
Totalt	260	1 384	4 932	88 363	5,3	1,6

Antall kontroller med resultat, herunder avdekket beløp, egenretting og avdekking av uregistrerte inntektsmottakere

Nedenfor følger en oversikt over antall kontroller og avdekkede beløp i 2018 sett i forhold til tilsvarende tall for 2017.

	Antall kontrollerte opplysningspliktige		Avdekket skattepliktig lønn		Avdekket grunnlag arbeidsgiveravgift	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Drammen	225	192	19 847 287	7 444 261	16 499 562	10 509 308
Røyken	12	25	2 387 724	426 583	2 231 725	836 883
Hurum	6	15	211 343	992 371	211 343	1 132 320
Svelvik	8	3	2 986 448	0	2 986 448	0
Sande	9	10	743 184	136 261	743 184	230 432
Totalt	260	245	26 175 986	8 999 476	22 672 262	12 708 943

Figuren under viser en grafisk fremstilling av antall kontroller sammenlignet med resultatkrav for de siste tre årene.

Vurdering av arbeidsgiverkontrollen

Målsettingen for 2018 var å gjennomføre 247 kontroller (5 % av alle opplysningspliktige). Vi gjennomførte 260 kontroller som tilsvarer 5,3 % av alle opplysningspliktige i våre 5 kommuner.

Vi har gjennomført 180 formalkontroller og 80 avdekkingskontroller. Antallet avdekkingskontroller økte fra 80 i 2016 til 90 i 2017, men har gått tilbake til 80 i 2018.

Totalt har vi avdekket beløp i 45 av 80 avdekkingskontroller i 2018.

Av formalkontrollene er 76 byggeplasskontroller, hvor vi blant annet har kontrollert om alle lønsmottakere i de kontrollerte virksomhetene var innmeldt i NAV-A/A-registeret og om det ble sendt A-melding på dem.

Av de øvrige formalkontrollene er 21 kontroller av om virksomhetene har opprettet obligatorisk tjenstepensjonsordning (OTP) og om de har innbetalt arbeidsgiveravgift av denne tjenstepensjonsordningen. Disse kontrollene har medført at en rekke virksomheter som tidligere ikke hadde opprettet OTP nå har innrettet seg etter regelverket, og opprettet en slik ordning.

Det er videre gjennomført 66 formalkontroller på et kjøpesenter hvor vi har kontrollert om alle lønsmottakere i de kontrollerte virksomhetene var innmeldt i NAV-A/A-registeret og om det ble sendt A-melding på dem.

De resterende 17 formalkontrollene er gjennomført i forbindelse med kontroll av personallister, hvor vi har kontrollert at alle lønsmottakere påtruffet under kontrollene og de som var oppført i personalliste var innmeldt i NAV-A/A-registeret og om det ble sendt A-melding på dem.

Samarbeid med andre kontrollaktører

I 2018 har vi samarbeidet med andre kontrollaktører i operativ gruppe for Buskerud som er lagt inn under a-krimsentret i Tønsberg. I den operative gruppa inngår arbeidstilsynet, politiet, skattekontoret og NAV. I gruppa inngår 3 personer fra vårt kontor, og gruppa har jobbet sammen 1-2 dager i uka.

I tillegg benytter vi ressurser til samarbeid med Skatt sør om felles bokettersyn i tyngre a-krim saker.

Saker oversendt Skatt sør

Rapporter etter alle stedlige kontroller av opplysningspliktige oversendes rutinemessig til Skatt sør. Dette gjelder både rapporter uten avdekking, rapporter hvor avdekkede beløp rettes med egenretting og rapporter med forslag om endring i avgiftsgrunnlag på virksomhetene og endring i inntekt på inntektsmottakere i virksomhetene.

Gjennomførte informasjonstiltak

Kontrollavdelingen avholdt sitt årlige informasjonsmøte for opplysningspliktige, regnskapsførere og revisorer i KinoCity den 6. desember 2018 med 324 påmeldte deltakere.

Kontrollavdelingen har i tillegg medvirket på felles informasjonsmøter med Skatt sør for nye næringsdrivende aksjeselskap.

Kommunale fordringer

Kemneren i Drammensregionen innfører kommunale krav etter avtale med deltakerkommunene. Ved utgangen av 2018 har vi følgende avtaler med deltakerkommunene:

- Drammen kommune: alle krav
- Røyken kommune: alle krav
- Hurum kommune: kommunale eiendomsavgifter
- Svelvik kommune: alle krav
- Sande kommune: alle krav

Kemneren i Drammensregionen overtar alle krav fra forfall og har ansvaret for betalingskontroll og innfordring. Når det gjelder parkeringsbøter, renovasjon, Tilsynet for små slamanlegg, Lindum og Drammen Drift KF, har vi foreløpig bare avtale om tvangsinnfordring.

Vi vil stille oss åpne for å utvide avtalene med deltakerkommunene etter hvert, dersom deres behov for bistand og kompetanse til innkreving av andre krav melder seg.

I tillegg til kontakt med alle virksomheter og kommunale foretak i enkeltsaker, arbeides det kontinuerlig med informasjonsflyt, kompetanseutvikling og funksjonelle rutiner med de involverte virksomhetene. I tillegg er nært og godt samarbeid med økonomiavdelingene i kommunene en forutsetning for effektiv innfordring.

Det arbeides aktivt med rapportering og kontroll av fordringsmassen for å oppnå økonomiske og rutinemessige gevinster for kommunene.

Kontoret benytter innfordringssystemet ProcassoCMS.

I denne årsmeldingen vil vi fremstille tabeller direkte fra Agresso for kommunene Drammen, Røyken, Svelvik og Sande. Fremstillingen viser en oversikt over totalt utfakturert beløp i løpet av 2018, deretter en liste over restanser, og løsningsgrader.

Kommentarer til restansesituasjonen

En samlet vurdering viser at restansene er jevnt lave og under kontroll. Løsningsgraden er høy, spesielt på de kravene som har ligget til innfordring lenge. Innkreving av beløp fra 2018 har relativt sett kun pågått i en kort periode. Enkelte av restansene for 2018 som inngår i løsningsgraden har ikke forfalt til betaling. Løsningsgraden er følgelig lavere pr i dag for 2018 enn tidligere år.

Drammen kommune

Resultatutvikling – kommunale fordringer

Totalt utfakturert pr år								
Oppdr.giver	Beløp	Antall	Oppdr.giver	Beløp	Antall	Oppdr.giver	Beløp	Antall
2016			2017			2018		
Administrasjon	296 195 973	1823	Administrasjon	290 910 219	2 297	Administrasjon	300 979 018	2 772
Komm.avgifter	282 817 627	35267	Komm.avgifter	276 020 851	35 618	Komm.avgifter	298 653 024	36 539
SFO	33 714 205	15769	SFO	30 336 480	14 555	SFO	29 037 433	12 805
Barnehager	54 157 116	15643	Barnehager	57 669 388	15 179	Barnehager	63 014 754	14 834
Helse og sosial	196 386 076	2683	Helse og sosial	234 954 269	2 729	Helse og sosial	222 855 501	2 264
Omsorgstj.	92 358 799	32798	Omsorgstj.	94 778 840	33 869	Omsorgstj.	152 874 366	39 299
Kultur	24 299 116	4285	Kultur	26 319 884	2 920	Kultur	31 294 831	2 989
Teknisk	111 532 703	1932	Teknisk	91 651 482	2 029	Teknisk	97 667 887	1 757
Sum	1 091 461 615	110 200	Sum	1 102 641 413	109 196	Sum	1 196 376 816	113 259

Restanseliste pr 11.01.19

Type krav	Oppdragsgiver	0-30	31-60	61-180	181-720	721-n	Totalt	Antall
Hovedkrav	Administrasjon	271833	1120512	0	-7100	40742	1425986	65
Hovedkrav	Komm.avg.	7425	30313	303894	109780	-820	450592	132
Hovedkrav	SFO	173422	71397	3925	10377	30325	289446	168
Hovedkrav	Barnehager	427833	81973	11248	359	0	521413	144
Hovedkrav	Helse og sosial	-388187	21555	0	57	0	-366575	26
Hovedkrav	Omsorgstjenesten	333539	51169	41896	29156	0	455760	174
Hovedkrav	Kultur	753875	97476	82799	420	-8843	925727	134
Hovedkrav	Teknisk	252610	76367	1296223	68	0	1625267	34
Hovedkrav		1832349	1550761	1739986	143117	61404	5327617	877
Inkassokrav	Administrasjon	0	0	2684	4012	0	6696	11
Inkassokrav	Komm.avg.	0	8466	558807	784950	0	1352223	93
Inkassokrav	SFO	18480	15330	175373	138186	75841	423210	241
Inkassokrav	Barnehager	2854	7592	122398	165888	51676	350408	274
Inkassokrav	Helse og sosial	0	0	1030	10295	15235	26560	25
Inkassokrav	Omsorgstjenesten	9408	26289	134095	266441	89844	526076	312
Inkassokrav	Kultur	0	0	17170	291758	84447	393375	86
Inkassokrav	Teknisk	0	0	2297134	795362	80697	3173193	58
Inkassokrav		30742	57677	3308691	2456891	397739	6251740	1100
Tvistesaker	Administrasjon	0	0	0	0	421905	421905	2
Tvistesaker	Komm.avg.	0	0	1048353	380817	17614	1446784	24
	Barnehager	0	2107	0	0	0	2107	1
	Helse og sosial	0	0	0	0	-5606	-5606	1
Tvistesaker	Omsorgstjenesten	25945	21756	109338	15355	0	172393	35
	Kultur	0	1663	9030	0	0	10693	2
Tvistesaker	Teknisk	0	221572	307475	1198101	-568	1726580	11
Tvistesaker		25945	247098	1474196	1594273	433345	3774857	76
TOTALT		1889036	1855536	6522873	4194281	892488	15354214	2053

Tvistesaker = omstridte beløp (ligger ikke til innfordring)

Antall = antall fakturaer

Løsningsgrad er basert på innbetalt beløp i forhold til utfakturerte krav, og viser status pr 16.01.19:

Løsningsgrad pr oppdragsgiver			
Oppdragsgiver	2016	2017	2018
Administrasjon	100,0 %	100,0 %	90,13 %
Kommunalavgifter	100,0 %	99,9 %	99,31 %
SFO	99,8 %	99,6 %	98,15 %
Barnehage	99,9 %	99,8 %	98,66 %
Helse/sosial	100,0 %	100,0 %	97,12 %
Omsorgstjenesten	99,8 %	99,5 %	93,40 %
Kultur	99,6 %	99,2 %	89,91 %
Teknisk	100,0 %	99,5 %	84,75 %

Røyken kommune

Resultatutvikling – kommunale fordringer

Totalt utfakturert pr år								
Oppdr.giver	Beløp	Antall	Oppdr.giver	Beløp	Antall	Oppdr.giver	Beløp	Antall
2016			2017			2018		
Komm.avg.	3 193 944	5 954	Komm.avg.	2 450 841	6 070	Komm.avg.	2 525 229	5 998
Adm./Økonomi	17 681 177	118	Adm./Økonomi	4 878 371	62	Adm./Økonomi	24 303 524	95
Barnehage/SFO	36 952 496	8 989	Barnehage/SFO	36 906 482	8 986	Barnehage/SFO	40 419 082	9 258
Helse/Omsorg	104 781 921	5 978	Helse/Omsorg	111 754 099	6 216	Helse/Omsorg	114 965 905	6 561
Kultur	4 665 182	431	Kultur	2 792 787	401	Kultur	2 682 047	408
Teknisk	30 110 791	2 127	Teknisk	20 436 299	6 787	Teknisk	17 062 497	6 699
Sum	197 385 511	23 597	Sum	179 218 879	28 522	Sum	201 958 284	29 019

Restanseliste pr 11.01.19

Type krav	Oppdragsgiver	0-30	31-60	61-180	181-720	721-n	Totalt	Antall
Hovedkrav	Komm.avg.	773	66177	-7024	1129	0	61055	229
Hovedkrav	Adm./Økonomi	0	24030	31760	0	0	55790	3
Hovedkrav	Barnehage/SFO	1487455	115293	11111	100	0	1613959	216
Hovedkrav	Helse/Omsorg	79708	14181	29576	2	0	123468	63
Hovedkrav	Kultur	0	10835	0	0	0	10835	6
Hovedkrav	Teknisk	267130	497028	266483	2701	0	1033342	89
Hovedkrav		1835066	727544	331906	3932	1	2898449	606
Inkassokrav	Komm.avg.	0	1636	0	753	0	2389	5
Inkassokrav	Adm./Økonomi	0	0	0	0	9086	9086	1
Inkassokrav	Barnehage/SFO	0	3296	78724	44363	82702	209085	86
Inkassokrav	Helse/Omsorg	0	7073	110328	55823	3364	176588	85
Inkassokrav	Kultur	0	0	0	3143	0	3143	1
Inkassokrav	Teknisk	0	0	11169	119976	61342	192488	35
Inkassokrav		0	12005	200221	224057	156494	592778	213
Tvistekrav	Helse/Omsorg	0	65617	8015	9420	0	83052	8
Tvistekrav	Kultur	0	3843	0	0	0	3843	1
Tvistekrav	Teknisk	0	0	75000	482600	0	557600	4
Tvistekrav		0	69460	83015	492020	0	644495	13
TOTALT		1835066	809009	615141	720010	156495	4135721	832

Tvistesakker = omstridte beløp (ligger ikke til innfordring)

Antall = antall fakturaer

Løsningsgrad er basert på innbetalt beløp i forhold til utfakturerte krav, og viser status pr 16.01.19:

Løsningsgrad - pr oppdragsgiver			
Oppdragsgiver	2016	2017	2018
Kommunalavgifter	100,00 %	99,97 %	97,43 %
Administrasjon/økonomi	99,95 %	100,00 %	81,87 %
Barnehage/SFO	99,84 %	99,90 %	97,29 %
Helse og omsorg	100,00 %	99,97 %	97,91 %
Kultur	100,00 %	100,00 %	85,64 %
Teknisk	99,82 %	99,89 %	86,97 %

Svelvik kommune

Resultatutvikling – kommunale fordringer

Totalt utfakturert pr år								
Oppdr.giver	Beløp	Antall	Oppdr.giver	Beløp	Antall	Oppdr.giver	Beløp	Antall
2016			2017			2018		
Komm.avg.	23 661 422	8 461	Komm.avg.	28 001 190	8 656	Komm.avg.	24 179 864	8 660
Teknisk	4 206 104	435	Teknisk	5 100 680	461	Teknisk	3 591 906	375
Eiendomsskatt	8 454 471	9 900	Eiendomsskatt	8 571 060	9 906	Eiendomsskatt	4 408 445	6 664
Diverse	5 546 878	261	Diverse	5 911 470	306	Diverse	6 853 702	346
Barnehage/SFO	8 147 337	3 206	Barnehage/SFO	7 698 006	3 068	Barnehage/SFO	8 083 346	3 149
Husleier	6 568 973	919	Husleier	7 688 268	988	Husleier	8 250 553	1 011
Omsorg	4 782 953	2 123	Omsorg	4 413 105	2 259	Omsorg	5 227 758	2 228
Kultur	898 100	266	Kultur	980 907	237	Kultur	855 414	275
Sum	62 266 238	25 571	Sum	68 364 686	25 881	Sum	61 450 989	22 708

Restanseliste pr 11.01.19

Type krav	Oppdragsgiver	0-30	31-60	61-180	181-720	721-n	Totalt	Antall
Hovedkrav	Komm.avg.	0	0	4888	-102	0	4786	11
Hovedkrav	Teknisk	86895	3443	2620	1310	0	94268	13
Hovedkrav	Brannvesen	0	0	0	0	0	0	2
Hovedkrav	Eiendomsskatt	0	0	0	100	0	100	7
Hovedkrav	Diverse	5840	13305	0	0	0	19145	8
Hovedkrav	Barnehage/SFO	153713	16237	1568	0	0	171518	78
Hovedkrav	Husleier	49721	7343	551	172	0	57787	27
Hovedkrav	Omsorg	1596153	15263	0	0	0	1611416	18
Hovedkrav	Kultur	23970	725	0	0	0	24695	10
Hovedkrav		1916292	56316	9627	1480	0	1983715	174
Inkassokrav	Komm.avg.	0	0	85498	77930	4589	168016	53
Inkassokrav	Teknisk	0	0	2373	2570	34078	39021	7
Inkassokrav	Eiendomsskatt	0	0	0	14985	0	14985	21
Inkassokrav	Diverse	0	0	1070	535	535	2140	4
Inkassokrav	Barnehage/SFO	0	6533	16251	8705	4938	36427	18
Inkassokrav	Husleier	7632	38324	114238	151398	158205	469797	72
Inkassokrav	Omsorg	2135	2205	2880	0	0	7220	4
Inkassokrav	Kultur	0	0	0	7010	0	7010	6
Inkassokrav		9767	47062	222309	263133	202345	744617	185
Tvistesaker	Komm.avg.	0	0	1016	0	0	1016	1
Tvistesaker		0	0	1016	0	0	1016	1
TOTALT		1926058	103379	232952	264613	202345	2729347	360

Tvistesaker = omstridte beløp (ligger ikke til innfordring)

Antall = antall fakturaer

Løsningsgrad er basert på innbetalt beløp i forhold til utfakturerte krav, og viser status pr 16.01.19:

Løsningsgrad - pr oppdragsgiver			
Oppdragsgiver	2016	2017	2018
Kommunalavgifter V/A	99,98 %	99,89 %	99,37 %
Teknisk	99,52 %	99,95 %	85,24 %
Eiendomsskatt	100,00 %	99,91 %	99,77 %
Diverse	99,99 %	100,00 %	98,72 %
Barnehage/SFO	100,00 %	99,93 %	99,42 %
Husleier	98,56 %	99,49 %	93,83 %
Omsorgstjenesten	100,00 %	100,00 %	93,20 %
Kultur	100,00 %	99,55 %	79,45 %

Sande kommune

Resultatutvikling – kommunale fordringer

Totalt utfakturert pr år								
Oppdr.giver	Beløp	Antall	Oppdr.giver	Beløp	Antall	Oppdr.giver	Beløp	Antall
2016			2017			2018		
Komm.avg.	16 207 832	6 722	Komm.avg.	5 747 222	7122	Komm.avg.	20 397 178	7510
Husleie/Eiendom	20 089 921	2 250	Husleie/Eiendom	32 393 173	2259	Husleie/Eiendom	17 090 645	2210
Teknisk/Næring	27 348 693	711	Teknisk/Næring	22 565 254	732	Teknisk/Næring	80 173 502	460
Barnehage/SFO	17 540 939	5 264	Barnehage/SFO	16 872 388	4982	Barnehage/SFO	17 567 534	4758
Adm./Refusjoner	4 899 662	236	Adm./Refusjoner	9 142 764	267	Adm./Refusjoner	9 019 561	269
Helse/Velferd	5 996 943	3 349	Helse/Velferd	6 840 738	3599	Helse/Velferd	5 313 094	3635
Kultur	639 489	329	Kultur	568 123	551	Kultur	330 844	226
Eiendomsskatt	17 741 355	8 430	Eiendomsskatt	23 993 594	8672	Eiendomsskatt	25 937 576	8951
Sum	110 464 833	27 291	Sum	118 123 257	28 184	Sum	175 829 933	28 019

Restanseliste pr 11.01.19

Type krav	Oppdragsgiver	0-30	31-60	61-180	181-720	721-n	Totalt	Antall
Hovedkrav	Komm.avg.	3531	1	98105	22	0	101659	105
Hovedkrav	Husleie/Eiendom	432417	6503	3370	-100	0	442190	48
Hovedkrav	Teknisk/Næring	1164261	65625	87500	25000	100000	1442386	19
Hovedkrav	Eiendomsskatt	6250	268221	0	33	0	274504	127
Hovedkrav	Barnehage/SFO	205476	82483	5170	37	0	293166	113
Hovedkrav	Adm./Refusjoner	168498	93660	386415	0	0	648573	14
Hovedkrav	Helse/Velferd	22498	4496	28	4235	0	31258	30
Hovedkrav	Kultur	12046	0	0	0	0	12046	20
Hovedkrav		2014977	520988	580589	29227	100000	3245782	476
Inkassokrav	Komm.avg.	0	0	4188	23641	5098	32926	9
Inkassokrav	Husleie/Eiendom	7500	7500	29386	152855	31102	228343	45
Inkassokrav	Teknisk/Næring	0	0	0	0	790	790	1
Inkassokrav	Eiendomsskatt	0	2748	0	45569	11800	60116	24
Inkassokrav	Barnehage/SFO	0	0	84045	80827	13743	178615	72
Inkassokrav	Adm./Refusjoner	0	0	5100	520444	8100	533644	18
Inkassokrav	Helse/Velferd	0	840	12080	17443	5019	35382	58
Inkassokrav	Kultur	0	0	0	9478	4426	13904	14
Inkassokrav		7500	11088	134799	850256	80078	1083721	241
Tvistesaker	Husleie/Eiendom	6824	0	0	0	0	6824	1
Tvistesaker	Teknisk/Næring	0	0	0	11200	0	11200	2
Tvistesaker	Barnehage/SFO	0	0	0	0	0	0	5
Tvistesaker	Helse/Velferd	4400	13317	0	6954	0	24671	3
Tvistesaker		11224	13317	0	18154	0	42695	11
TOTALT		2033701	545393	715389	897637	180078	4372197	728

Tvistesaker = omstridte beløp (ligger ikke til innfordring)

Antall = antall fakturaer

Løsningsgrad er basert på innbetalt beløp i forhold til utfakturerte krav, og viser status pr 16.01.19:

Løsningsgrad - pr oppdragsgiver			
Oppdragsgiver	2016	2017	2018
Kommunalavgifter	100,0 %	99,9 %	98,42 %
Husleie/Eiendom	99,9 %	99,7 %	98,25 %
Teknisk/Næring	99,7 %	99,9 %	90,73 %
Barnehage/SFO	100,0 %	99,7 %	98,79 %
Adm./Refusjoner	99,8 %	99,9 %	76,34 %
Helse/Velferd	99,9 %	99,7 %	91,31 %
Kultur	99,6 %	98,7 %	95,71 %
Eiendomsskatt	100,0 %	99,9 %	98,57 %

Hurum kommune

Resultatutvikling – kommunale fordringer

Utfakturerte fakturaer					
2016		2017		2018	
Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall
1 527 927	3 137	1 574 847	3 130	2 565 593	5 269

Hurum fakturerte for første gang i 2018 også feiing for fritidseiendommer, derfor høyere beløp og antall dette året.

Restanser pr 16.01.19					
2016		2017		2018	
Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall
0	0	1 293	3	94 597	204

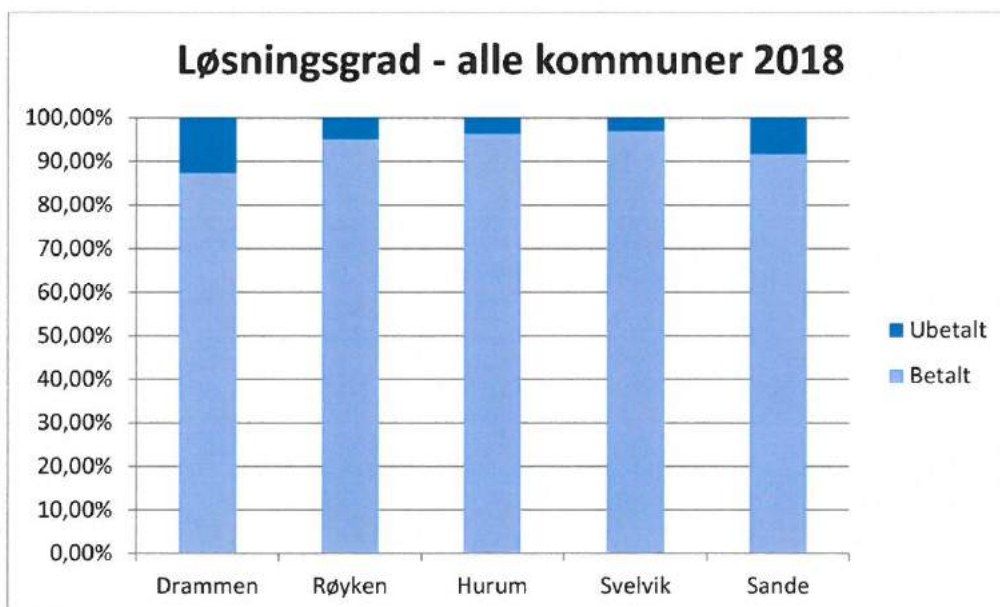
Løsningsgrad er basert på innbetalt beløp i forhold til opprinnelig krav, og viser status pr 17.01.19.

Løsningsgrad			
	2016	2017	2018
Betalt	100,00 %	99,92 %	96,31 %
Ubetalt	0,00 %	0,08 %	3,69 %

Løsningsgrad – alle kommuner

Løsningsgrad - totalt pr kommune			
	2016	2017	2018
Drammen	99,75 %	99,78 %	87,34 %
Røyken	99,94 %	99,88 %	95,07 %
Hurum	100,00 %	99,92 %	96,31 %
Svelvik	99,81 %	99,87 %	96,96 %
Sande	99,74 %	99,63 %	91,71 %

Figuren nedenfor viser løsningsgrad på krav fakturert i 2018 pr 17.01.19. Hurum er ikke direkte sammenlignbart med de andre, da vi kun har innfordring av kommunale avgifter for disse, og ikke alle krav. Flere krav utfakturert i desember 2018 er ikke forfalt til betaling.

Interkommunale samarbeid og kommunale foretak

Løsningsgrad - pr oppdragsgiver			
Oppdragsgiver	2016	2017	2018
Vestviken IKS	100,00 %	99,96 %	99,84 %
Dra	100,01 %	100,00 %	95,95 %
Drammensregionens Brannvesen IKS	100,00 %	100,00 %	72,64 %
Drammen Parkering KF	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Drammen Kjøkken KF	100,00 %	99,99 %	***
Drammen Eiendom KF	99,91 %	99,90 %	98,43 %
VIVA IKS Røyken (kun V/A)	100,00 %	99,97 %	99,25 %
VIVA IKS Hurum (kun V/A)	99,99 %	99,94 %	99,28 %

Løsningsgrad er basert på innbetalt beløp i forhold til krav fakturert, og viser status pr 17.01.19.

***Drammen Kjøkken gikk i 2018 tilbake under Drammen kommune, og ikke eget selskap.

Figuren nedenfor viser løsningsgrad på krav fakturert i 2018 pr 17.01.19. Flere krav utfakturert i desember 2018 er ikke forfalt til betaling.

Oversikt over totalt sum krav Kemneren i Drammensregionen har til betalingsoppfølging i 2018

Betalingsoppfølging fra fakturaforfall		
Drammen kommune		1 196 376 816
Røyken kommune		201 958 284
Sande kommune		175 829 933
Svelvik kommune		61 450 989
Hurum kommune		2 565 593
Drammen Eiendom KF		725 277 235
Drammen Parkering KF		4 011 458
Drammensbadet KF		5 871 763
Drammensregionens Brannvesen IKS		8 949 381
Drammensregionens Brannvesen IKS	Feiing/tilsyn	12 181 136
Vestviken 110 IKS		32 150 771
VIVA IKS		110 004 777
Sum		2 536 628 135
Krav overført til tvangsinnfordring		
Renovasjosselskapet for Drammensregionen IKS		1 779 481
Drammen Parkering KF		842 162
Tilsynet for små slamanlegg		273 695
Lindum AS		2 432 706
Drammen Drift KF		82 596
Sum		5 410 640
Totalt for 2018		2 539 060 841

Kemneren
i Drammensregionen

Drammen, 01.februar 2019

Elise Eek Jensen
konst. kemner

Kemneren
i Drammensregionen

Årsregnskap for Sande kommune for regnskapsåret 2018. Avlagt etter kontantprinsippet.

	Valgt år	Forrige år
Likvider	84 910 339	77 510 079
Skyldig skattekreditorene	-8 409 855	-5 536 161
Skyldig andre	-15 734	-10 528
Inneslående margin	-76 484 748	-71 963 390
Udisponert resultat	-3	0
Sum	-1	0
Arbeidsgiveravgift	-126 192 511	-121 751 709
Finansskatt lønn	-49 326	-42 793
Kildeskatt mv - 100% stat	-80 434	-8 849
Personlige skatteyttere	-859 219 118	-830 532 219
Tvangsmulkt	-685 490	-400 254
Upersonlige skatteyttere	-29 755 221	-30 724 286
Renter	-531 681	-931 408
Innforring	276 821	-22 758
Sum	-1 016 236 960	-984 414 276
Fordelt til Folketrygden - arbeidsgiveravgift	126 192 510	121 751 708
Fordelt til Folketrygden - medlemsavgift	250 665 181	234 466 097
Fordelt til Fylkeskommunen	56 928 783	54 869 870
Fordelt til Staten	311 468 774	311 846 179
Fordelt til kommunen	270 984 153	261 519 479
Krav som er ufordelt	2	1
Videresending plassering mellom kommuner	-2 444	-39 058
Sum	1 016 236 959	984 414 276
Sum totalt	-2	0

18/1-19 Elsebeth
 Kemneren
 i Drammensregionen

Skatteetaten

Vår dato	Din/Deres dato	Saksbehandler
15.02.2019		Dorota Rybka-Giers
800 80 000	Din/Deres referanse	Telefon
Skatteetaten.no		40809501
Org.nr	Vår referanse	Postadresse
974761076	2019/5254659	Postboks 9200 Grønland 0134 OSLO

Kommunestyret i Sande kommune
Postboks 300
3071 SANDE I VESTFOLD

Kontrollrapport 2018 vedrørende skatteoppkreveren for Sande kommune

1. Generelt om faglig styring og kontroll av skatteoppkreveren

Skatteoppkreverens ansvar og myndighet følger av skattebetalingsloven og "Instruks for skatteoppkrevere" av 8. april 2014.

Skattekontoret har faglig ansvar og instruksjonsmyndighet overfor skatteoppkreverne. Det betyr at skattekontoret:

- plikter å yte veiledning og bistand i faglige spørsmål
- gjennom mål- og resultatstyring søker å legge til rette for best mulig resultater
- utfører kontroll av skatteoppkreveren

Grunnlaget for skattekontorets styring av skatteoppkreverne er "Instruks for skattekontorenes styring og oppfølging av skatteoppkrevere" av 1. januar 2014. Grunnlaget for skattekontorets kontroll av skatteoppkreverne er "Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkrevere" av 16. mai 2018.

Formålet med kontrollen er å avklare:

- om skatteoppkreveren har en tilfredsstillende intern kontroll for utførelsen av sine gjøremål
- om regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av årsrapport og årsregnskap er i samsvar med gjeldende regelverk
- om utførelsen av innkrevingsarbeidet og oppfølgingen av restansene er i samsvar med gjeldende regelverk
- om utførelsen av arbeidsgiverkontrollen er i samsvar med gjeldende regelverk

2. Om skatteoppkreveren

Skatteoppkreverkontoret omfatter kommunene Drammen, Røyken, Hurum, Svelvik og Sande.

Sum årsverk i henhold til skatteoppkreverens årsrapporter:

Antall årsverk 2018	Antall årsverk 2017	Antall årsverk 2016
27,1	25,4	27,0

Antall årsverk viser bemanningen samlet for kommunene tilsluttet Kemneren i Drammensregionen.

3. Måloppnåelse

Skatte- og avgiftsinngang

Skatteoppkrevers frist for avleggelse av årsregnskapet og årsrapporten er 20. januar 2019. Skattekontoret har mottatt det innen fastsatt frist.

Årsregnskapet for Sande kommune viser per 31. desember 2018 en endelig skatte- og avgiftsinngang¹ til fordeling mellom skattekreditorene (etter fradrag for avsetning til margin) og videresending plassering mellom kommuner på kr 1 016 236 959 og utestående restanser² på kr 39 930 292, herav berostilte krav på kr 346 947.

Innkrevingsresultater

Tabellen viser innkrevingsresultatene per 31. desember 2018 for Sande kommune.

	Resultatkrav 2018 (i %)	Innbetalt av sum krav 2018 (i %)	Innbetalt av sum krav 2017 (i %)	Innbetalt av sum krav for regionen 2018 (i %)
Restskatt personlige skattytere 2016	95,50	94,95	97,14	96,38
Forskuddstrekk 2017	99,92	99,97	99,96	99,94
Forskuddsskatt personlige skattytere 2017	98,70	98,08	98,96	99,22
Forskuddsskatt upersonlige skattytere 2017	99,95	100,00	100,00	99,95
Restskatt upersonlige skattytere 2016	99,50	99,34	99,98	98,84
Arbeidsgiveravgift 2017	99,87	99,94	99,93	99,84

Resultater for arbeidsgiverkontrollen

Resultater for Kemneren i Drammensregionen per 31. desember 2018 viser følgende i henhold til skatteoppkrevers resultatrapportering:

Antall arbeidsgivere i kommunen/kontrollordningen	Minstekrav antall kontroller (5 % av arbeidsgiverne)	Antall utførte kontroller i 2018	Utført kontroll 2018 (i %)	Utført kontroll 2017 (i %)	Utført kontroll 2018 region (i %)
4932	247	260	5,3	5,1	4,8

Skatteoppkrever/kontrollmiljø har også deltatt i ulike kontrollsamarbeid og aksjoner sammen med Skatteetaten, blant annet mot arbeidslivskriminalitet (Akrim). Arbeidsgiverkontrollen er svært viktig for arbeidet mot Akrim og svart økonomi. Tverretatlige samarbeid gir gode effekter i arbeidet mot Akrim, og dette har vært en arbeidsform som har vært prioritert også i 2018. Dette er et område som i dag ikke har direkte styringsparameter, men et stort engasjement og prioritering fra skatteoppkrever har vært og er viktig for de gode resultatene som satsingen gir.

¹ Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorene

² Sum åpne (ubetalte) forfalte debetkrav

4. Skattekontorets kontroll av skatteoppkreveren

Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverne i regionen utføres i henhold til en årlig plan, hvor behovet for kontroll av områdene skatteregnskap, innkreving og arbeidsgiverkontroll vurderes overordnet for hver skatteoppkrever. Samtlige områder vil derfor nødvendigvis ikke bli kontrollert hvert år.

Skattekontoret har for 2018 utført kontorkontroller av skatteoppkreveren for området skatteregnskap.

Skattekontoret har i 2018 også gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreveren for området skatteregnskap. Kontrollen ble avholdt 11. april 2018. Rapport er sendt skatteoppkreveren 24. april 2018. Skatteoppkrever har gitt tilbakemelding på rapporten 24. mai 2018.

Skatteoppkrevers overordnede internkontroll

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at skatteoppkreverens overordnede interne kontroll i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av årsregnskap

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og gir et riktig uttrykk for skatteinngangen i regnskapsåret.

5. Skattekontorets oppfølging av skatteoppkreveren

Skattekontoret har vært i dialog med skatteoppkrever om resultatkrav og det er avholdt dialogmøte i Drammen 31. januar 2018, hvor det ble gitt mulighet for innspill.

Det er gjennomført styringssamtale med skatteoppkrever 9. oktober 2018, etterat ny skatteoppkrever tiltrådte. Temaene i samtalen har vært resultatkravopptakelse, faglig tilbakemeldinger på arbeidet med internkontroll, arbeidsgiverkontroll, innkreving og skatteregnskap, prioriterte områder i styringsbrevet, samlinger og kurs, samt informasjon fra skatteoppkrever om ressursituasjon, kompetanse og endringer på kontoret.

Med hilsen

Ingvill Helstad
avdelingsdirektør
Innkreving, oppfølging skatteoppkrevere
Skatteetaten

Elisabeth Gylder Vingereid

For ettertiden kan spørsmål til Skatteetaten om oppfølging av skatteoppkreverne rettes til:

- oppfolging-skatteoppkrever@skatteetaten.no for skatteregnskaps- og innkrevingsområdet
- SKOstyringAGK@skatteetaten.no for arbeidsgiverkontrollområdet

Kopi til:

Skatteoppkreveren for Sande kommune

Kontrollutvalget for Sande kommune

Rådmann/ administrasjonssjef for Sande kommune

Riksrevisjonen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

MØTEPROTOKOLL

Styret for VIKS

Dato: 25.03.2019 kl. 18:00
Sted: Lokalene til VIKS, Revetalgata 10, Re
Arkivsak: 19/00032

Tilstede: Jan Nærsnes, leder
 Terje Fuglevik, nestleder
 Heidi Ørnlo, medlem
 Stig Atle Vange, medlem
 Magnus Østlie, medlem
 Gjert Gjertsen, medlem
 Lars Egeland, medlem
 Aleksander Leet, medlem

**Møtende
 varamedlemmer:**

Forfall:

Andre: Anja Ottervang Eriksen, observatør, rådgiver VIKS
 Heidi Wulff Jacobsen, sekretær, daglig leder VIKS

Møteleder: Jan Nærsnes

Protokollfører: Heidi Wulff Jacobsen

Styreleder ønsket velkommen, og møtet ble satt kl. 18.00. Det var ingen merknader til innkallingen eller sakslisten.

Før behandlingen av sakene på sakskartet ble det orientert om følgende forvaltningsrevisjoner og utvekslet erfaringer om oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporter:

Tønsberg: forvaltningsrevisjonsrapport «Post og arkiv, lov om offentlighetsloven, alle virksomheter» og rapporten «Rus og psykiatri»

Færder: «Helse og omsorg, tjenestetilbud og behov innen demensomsorgen»

Holmestrand: «Personalforvaltning og sykefravær»

Horten: «Skolehelsetjenesten i tverrfaglig perspektiv»

Vestfold fylkeskommune: forvaltningsrevisjonsrapport «Etikk og varsling»

I tillegg ble invitasjonen om felles selskapskontroll av VIB og problemstillingene i prosjektplanen der nevnt.

Videre orienterte Terje Fuglevik som er observatør i Vestfold Vann om avholdt representantskapsmøte hvor han hadde møtt.

Lars Egeland som er observatør i Tønsberg Renseanlegg orienterte om sakene i representantskapsmøtet samme dag som dette styremøtet. Det ble stilt spørsmål om låneopptak og bruk av midler i Tønsberg Renseanlegg. Slik det ser ut var det bruk av omdisponerte midler.

SAKSKART			Side
Saker til behandling			
1/19	19/00032-1	Godkjenning av protokollen fra 20.11.2018	2
2/19	19/00064-1	Regnskapet og årsmelding 2018 for VIKS	3
3/19	18/00111-9	Veien videre for VIKS og Temark, inntreden/sammenslåing 01.01.2020	4
4/19	19/00065-1	VIKS - orientering	4
5/19	19/00066-1	Eventuelt	5

Saker til behandling

1/19 Godkjenning av protokollen fra 20.11.2018

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Styret for VIKS	25.03.2019	1/19

Forslag til vedtak:

Protokollen fra styremøte i VIKS 20.11.2018 godkjennes.

Møtebehandling

Votering

Enstemmig

Vedtak

Protokollen fra styremøte i VIKS 20.11.2018 godkjennes.
[Lagre]

2/19 Regnskapet og årsmelding 2018 for VIKS

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Styret for VIKS	25.03.2019	2/19

Forslag til vedtak:

1. Årsregnskapet for 2018, som viser et regnskapsmessig mindreforbruk på kr. 61.717,-, godkjennes og fastsettes som årsregnskap for VIKS 2018.
2. Mindreforbruket på kr. 61.717,- avsettes til disposisjonsfond.
3. Årsmeldingen for 2018 godkjennes.

Saken oversendes deltakerkommunene/fylkeskommunen til orientering.

Møtebehandling

Styreleder informerte kort om regnskapet og årsmeldingen 2018.

Votering

Enstemmig

Vedtak

1. Årsregnskapet for 2018, som viser et regnskapsmessig mindreforbruk på kr. 61.717,-, godkjennes og fastsettes som årsregnskap for VIKS 2018.
2. Mindreforbruket på kr. 61.717,- avsettes til disposisjonsfond.
3. Årsmeldingen for 2018 godkjennes.

Saken oversendes deltakerkommunene/fylkeskommunen til orientering.

[Lagre]

3/19 Veien videre for VIKS og Temark, inntreden/sammenslåing 01.01.2020

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Styret for VIKS	25.03.2019	3/19

Forslag til vedtak:

Legges frem uten innstilling.

Møtebehandling

Styreleder orienterte om tilbaketrekkningen av saken, og tilbakemeldingen fra ordførerne i eierkommunene. Det er ikke mottatt ytterligere spørsmål fra ordførerne etter mottatt tilbakemelding av 28.02.2019. Styreleder klargjorde mandatet til styret og pekte på at styrets oppgave er å velge sekretariat og ikke vurdere eller utrede ordning. Styremedlemmenes rolle som styremedlem kontra kontrollutvalgsleder ble også nevnt. Tilbakemeldingene fra ordførerne ble gjennomgått. En runde rundt bordet ble gjennomført, og alle styremedlemmene fikk gitt innspill og uttrykt sin vurdering av saken. Saken ble videre grundig diskutert.

Votering

Enstemmig

Vedtak

1. Styret i VIKS har i sitt møte 25.03.2019 vurdert tilbakemeldingen datert 28.02.2019 fra ordførerne i eierkommunene.
2. Styret i VIKS viser til tidligere saksutredning og fastholder sitt vedtak av 20.11.2018 om anbefaling til inntreden i Temark, vedtatt med 7 mot 1 stemme.
3. Styret i VIKS mener at det er viktig at fremdriften ivaretas som tidligere vedtatt, og at saken oversendes eierkommunene etter dialogmøtet/eiermøtet 04.04.2019. Ny ordning forutsettes å være i drift fra 01.01.2020.
4. Spørsmål fremkommet i tilbakemeldingen fra ordførerne av 28.02.2019 besvares skriftlig fra sekretariatet og sendes ordførerne i eierkommunene.

[Lagre]

4/19 VIKS - orientering

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Styret for VIKS	25.03.2019	4/19

Forslag til vedtak:

Informasjonen tas til orientering.

Møtebehandling

Daglig leder informerte om økt saksmengde siste året. Vedrørende henvendelser er det flere tunge henvendelser som er krevende med tanke på omfang og kompleksitet. Sekretariatet får stadig faglige spørsmål fra andre sekretariater. Regnskapet pr. 28.02.2019 ble gjennomgått og ligger innenfor budsjettet. Vedr. budsjettet 2019 hadde en linje falt ut vedr. bruk av disposisjonsfond og daglig leder beklaget det. Videre ble det opplyst om hvordan bruk av disposisjonsfond vil bli ført. Fakturert driftstilskudd til eierkommunene vil følge vedtatt oppsatt fordeling i vedlegget til budsjettet 2019.

VIKS var arrangør for en samling med sekretariatene rundt Oslofjorden den 14. og 15. mars 2019 med 18 deltakere. Det ble gitt gode tilbakemeldinger på arrangementet og foredragene.

Votering

Enstemmig

Vedtak

Informasjonen tas til orientering

[Lagre]

5/19 Eventuelt

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Styret for VIKS	25.03.2019	5/19

Forslag til vedtak:

.

Møtebehandling

Styret drøftet mulig nyvalg av nestleder i styret etter ønske fra leder av Færder kontrollutvalg. Det ble konkludert med at dette kan tas opp etter høstens valg.

Votering

Enstemmig

Vedtak

Eventuelt nyvalg av nestleder i VIKS-styret kan tas opp etter høstens valg.

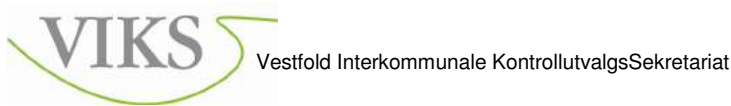
[Lagre]

Neste styremøte er etter møteplanen 26.08.2019.

Møtet slutt kl. 20.15.

Revetal, 26. mars 2019
For styreleder Jan Nærsnes,

Heidi Wulff Jacobsen
Daglig leder

REFERAT FRA DIALOG/EIERMØTE 04.04.2019 I VIKS, VESTFOLD INTERKOMMUNALE KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT

Sted og tid:

Møterom Gokstad i Vestfold fylkeskommune den 04.04.2019 fra kl.13.00 til 14.30

Deltakere:

Færder Færder	Varaordfører Bjørn Kåre Sevik Nestleder i styret VIKS, Terje Fuglevik
Holmestrand Holmestrand	Ordfører Alf Johan Svele Styremedlem i VIKS, Stig Atle Vange
Horten Horten	Varaordfører Ivar Andreassen Styreleder i VIKS, Jan Nærnes
Larvik Larvik Larvik	Varaordfører Olav Nordheim Leder for dokumentsenet, Anja Husebæk Styremedlem i VIKS, Gjert Gjertsen
Re	Medlem av formannskapet, Lars Jørgen Ormestad
Sande Sande	Varaordfører Tove Ødeskaug Styremedlem i VIKS, Aleksander Leet
Tønsberg	Ordfører Petter Berg
Vestfold fylkeskommune	Fylkesvaraordfører Kåre Pettersen
VIKS VIKS	Daglig leder Heidi Wulff Jacobsen Rådgiver Anja Ottervang Eriksen

Styreleder i VIKS Jan Nærnes ønsket velkommen og eiermøtet ble satt kl. 13.00. Det ble foretatt en presentasjonsrunde.

Styreleder innledet med å vise til tilbakemeldingen av 28.02.2019 fra ordførerne i eierkommunene. Tilbakemeldingen ble behandlet i styret 25.03.2019. Styrets behandling av tilbakemeldingen og saken om inntreden i Temark ble referert. Styreleder orienterte om protokolltilførselen som ble fremmet. Det ble presisert at bakgrunnen for prosessen om inntreden i Temark har vært kommune- og regionsreformen.

Daglig leder i VIKS gjennomgikk utsendt dokument med svar på spørsmålene som var stilt i tilbakemeldingen fra ordførerne. Det ble gitt tilleggsinformasjon for å svare opp spørsmålene mer detaljert.

Det ble åpnet for spørsmål og dialog. Styreleder Jan Nærnes og daglig leder Heidi Wulff Jacobsen svarte på spørsmålene som ble fremsatt.

Mandatet i saken ble belyst. Mandatet til styret har vært å vurdere en invitasjon om inntreden av juni 2018 fra Temark. Det ligger ikke i mandatet å utrede «sekretariatsordning». Det ble presisert, og vist til at det er opp til hver enkelt kommune å behandle «sekretariatsordning» i den enkelte eierkommune.

Historikken om styrets arbeid med å imøtekomme kommune- og regionsreformen helt fra 2014 ble nevnt. Det ble vist til at det er fortatt henvendelser til andre sekretariater, og at det allerede i 2016 ble tatt høyde for endringer i antall eiere i VIKS. Dette er bakgrunnen for at selskapet i dag har to ansatte for å imøtekomme kommunesammenslåingen som er foretatt i Vestfold.

Proessen med tilbud om inntreden med VIKS er ønsket innad i Temark. De har erfart at det å være flere ansatte gir et verdifullt faglig miljø, og mener at en videre utvidelse med VIKS styrker dette ytterligere. VIKS er spesialister på kontrollutvalsarbeid innen offentlig virke og skal være den som naturlig bistår med nødvendig kunnskap og kompetanse til kontrollutvalgets medlemmer og andre.

Det ble nevnt at opprettholdelse av kontor på Revetal er viktig for å beholde nærheten til kommunene. VIKS' stedlige kontor på Revetal vil videreføres slik at nærhet til alle tidligere Vestfold-kommuner blir ivaretatt. I denne forbindelse ble det vist til selskapsavtalen, og stilt spørsmål om det kan tas inn i avtalen at det skal være avdelingskontorer sentralt i regionen slik at nærheten til eierkommunene ivaretas.

Det ble nevnt at Vestfold-kommunene har fått tildelt sin geografiske skjebne, og det må man forholde seg til.

Eierandeler og innflytelse samt kostnader ble nevnt og belyst.

Ved en inntreden i Temark er det beregnet en gjennomsnittlig reduksjon i kostnadene på kr 51.000,- pr år for den enkelte kommunen. Temark har i dag 3 styremedlemmer. Det er tatt høyde for at Vestfold kommunene trer inn i Temark, og det er derfor i selskapsavtalen allerede økt til 5 styremedlemmer. Det kan eventuelt tilføyes i selskapsavtalen at styremedlemmer fortrinnsvis velges fra hvert enkelt tidligere fylke; Vestfold, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder. Det blir opp til det nye representantskapet med Vestfold-kommunene representert å utvikle det nye selskapet. Det er representantskapsmedlemmene som vil fremme forslag om og beslutte om man ønsker endringer i selskapsavtalen f.eks. antall i styremedlemmer, finansieringsmodell osv.

Videre prosess ble diskutert, og det ble gitt signaler om at rådmannskollegiet burde få saken til vurdering før den blir behandlet i det enkelte kommunestyre eller fellesnemnd.

Endringsprosessen i kommunene er i gang, og VIKS er en mindre organisasjon i den sammenhengen. Det ble uttrykt bekymring vedr. at selskapet kan miste kompetanse fordi det brukes forholdsmessig lang tid.

Innspill fra representantene på eiermøtet:

Det fremkom punkter under diskusjonen, og det ble gitt tilbakemelding på hva som er viktig for eierne i dette eiermøtet:

- Sikre nærhet til kommunene, stedlig kontor
- Godt faglig miljø
- Pris på tjenesten innenfor dagens nivå eller lavere
- Ønsker kvalitet og kompetanse i tjenesten

Re, 05.04.2019
For eiermøte i VIKS

Heidi Wulff Jacobsen
Daglig leder/sekretær for eiermøte

Arkivsak-dok. 19/00026-4
Saksbehandler Anja Ottervang Eriksen

Saksgang
Kontrollutvalget i Sande

Møtedato
20.05.2019

SAK 17/19
EVENTUELT

Forslag til vedtak:

.

Vedlegg:
Ingen.

Saksframstilling: